

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 58. IZREDNA SEJA

(10. april 2018)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV, KI TEMELJI NA TRAJNI IN NEODtujlivi PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE
PO NAČELU BELTVE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZVRŠILNO IN SODNO.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI JO IZVRŠUJEJO NEPOSREDNO IN ZVOLITVANO.

MANDAT

VII

IZREDNA
SEJA

58

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 58. izredna seja (10. april 2018)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2018

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 58. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: ZAKLJUČNO POROČILO O OPRAVLJENI PARLAMENTARNI PREISKAVI NA PODROČJU UGOTAVLJANJA ZLORAB V SLOVENSKEM ZDRAVSTVENEM SISTEMU NA PODROČJU PRODAJE IN NAKUPA ŽILNIH OPORNIC, EPA 2718-VII
2. točka dnevnega reda: KONČNO POROČILO O INVESTICIJI V BLOK TEŠ 6, EPA 2721-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: ZAKLJUČNO POROČILO O OPRAVLJENI PARLAMENTARNI PREISKAVI NA PODROČJU UGOTAVLJANJA ZLORAB V SLOVENSKEM ZDRAVSTVENEM SISTEMU NA PODROČJU PRODAJE IN NAKUPA ŽILNIH OPORNIC, EPA 2718-VII	6
JELKA GODEC.....	6
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	10
MIHA KORDIŠ	12
IVA DIMIC	13
DR. BOJAN DOBOVŠEK	14
VESNA VERVEGA	15
NADA BRINOVŠEK.....	16
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	19
JELKA GODEC.....	21
MARIJAN POJBIČ	25
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	26
JELKA GODEC.....	29
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	29
JELKA GODEC.....	30
LJUDMILA NOVAK	31
ŽAN MAHNIČ.....	32
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	33
ŽAN MAHNIČ.....	33
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	34
MARIJAN POJBIČ.....	34
JOŽEF HORVAT	35
BOJAN PODKRAJŠEK.....	35
ZVONKO LAH.....	36
FRANC BREZNIK	36
JOŽE TANKO	37
JELKA GODEC.....	38
2. točka dnevnega reda: KONČNO POROČILO O INVESTICIJI V BLOK TEŠ 6, EPA 2721-VII.....	40
MATJAŽ HANŽEK	41
VIOLETA TOMIČ	44
JERNEJ VRTOVEC	46
MARUŠA ŠKOPAC	47
DANIJEL KRIVEC	48
MARJANA KOTNIK POROPAT	51
JAN ŠKOBERNE	52
SAŠA TABAKOVIČ	52
MATJAŽ HANŽEK	55
JAN ŠKOBERNE	55
SAŠA TABAKOVIČ	56
LJUBO ŽNIDAR.....	57
DR. FRANC TRČEK	57
LJUDMILA NOVAK	59
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	59
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	60
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	60
JAN ŠKOBERNE	61
MATJAŽ HANŽEK.....	61

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	61
DR. DRAGAN MATIĆ	62
ZVONKO LAH	63
IGOR ZORČIČ	63
TOMAŽ LISEC	64
SIMON ZAJC	66
FRANC BREZNIK	67
MATJAŽ HAN	67
IGOR ZORČIČ	68
MAG. DUŠAN VERBIČ	68
MATJAŽ HANŽEK	68
IVAN ŠKODNIK	71
DR. JASNA MURGEL	71
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	72
JELKA GODEC	72
VESNA VERVEGA	72
JELKA GODEC	73
FRANC JURŠA	73
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	74

Državni zbor VII. mandat

58. izredna seja
10. april 2018

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 10. aprila 2018 ob 10.01.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci,
gospe in gospodje!

Začenjam 58. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Simona Kustec Lipicer od 16. do 20. ure, Anita Koleša od 16. ure, Andreja Potočnik, Ljudmila Novak od 12. do 16. ure, Iva Dimic od 14. ure, László Göncz, Roberto Battelli, Marjan Dolinšek od 14. ure, Uroš Prikl, Branko Zorman od 15. ure in Franc Laj.

Na sejo sem povabil predstavnike Vlade.

Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 58. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda ste prejeli v sredo, 4. aprila 2018, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Državnemu zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli na klop s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 57 poslank in poslancev, za je glasovalo 57, proti nihče.

(Za je glasovalo 57.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 58. seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO ZAKLJUČNEGA POROČILA O OPRAVLJENI PARLAMENTARNI PREISKAVI NA PODROČJU UGOTAVLJANJA ZLORAB V SLOVENSKEM ZDRAVSTVENEM SISTEMU NA PODROČJU PRODAJE IN NAKUPA ŽILNIH OPORNIC.**

Zaključno poročilo je v obravnavo Državnemu zboru predložila Preiskovalna komisija o ugotavljanju zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic.

Zaključno poročilo je javno, zato ga bo Državni zbor obravnaval na odprti seji za javnost. Sestavni del zaključnega poročila je tudi dodatno zaključno poročilo, pri katerem je treba upoštevati varstvo osebnih podatkov in je označeno s stopnjo POSLOVNA TAJNOST in BANČNA TAJNOST po 125. členu Zakona o bančništvu, ter drugo dodatno zaključno poročilo, ki je skladno z Zakonom o tajnih podatkih označeno s stopnjo tajnosti INTERNO. Glede na navedeno bo Državni zbor na podlagi drugega odstavka 101. člena Poslovnika Državnega zbora navedeni dodatni zaključni poročili obravnaval na seji, zaprti za javnost, in sicer danes 30 minut po prekinjeni obravnavi te točke na javnem delu seje. Vse razpravljavce tako prosim, da v razpravi na javnem delu seje ne navajate podatkov iz dodatnega zaključnega poročila in drugega dodatnega zaključnega poročila, ki sta za javnost nedostopni.

Prehajamo na razpravo o zaključnem poročilu, bistvenih ugotovitvah ter o predlogu sklepa in o amandmaju Poslanske skupine SDS k predlogu sklepa, ki jo bomo opravili na javnem delu seje.

Za dopolnilno obrazložitev predloga dajem besedo predstavnici predlagatelja, predsednici preiskovalne komisije gospe Jelki Godec.

Izvolite. / hrup v dvorani/ Ja, lepo prosim, če se malo ... Kolegica se je potrudila, poslušajte jo pozorno, komisija tudi.

JELKA GODEC (PS SDS): Najlepša hvala.

Jaz mislim, da so se vsi v komisiji potrudili za to in je vredno, da se posluša. Predvsem pa najprej lep pozdrav!

Glede na to, da so se člani komisije potrudili pri delu parlamentarne Preiskovalne komisije o ugotavljanju zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic ali krajše, kot se je je prijelo ime, preiskovalna komisija žilne opornice, torej glede na to, da so se člani potrudili in da je bilo

opravljenega veliko dela v teh dveh letih, bi pričakovali tudi, vsaj nekateri poslanci oziroma jaz osebno, da bi bili prisotni tudi predstavniki Vlade; če ne predsednik Vlade pa vsaj ministrica za zdravje, pravosodni minister in še kdo. Žal danes tule za mano ni nikogar iz Vlade, ki sicer opravlja tekoče posle, pa vendar verjamem, da to nekje poslušajo, tudi že iz tega razloga, ker je preiskovalna komisija Državnega zbora ugotavljala tudi politično odgovornost v državi za nastalo situacijo na področju prodaje in nakupa žilnih opornic oziroma na področju prodaje in nakupa zdravstvenega materiala, medicinskega materiala in pa seveda zdravstvenega sistema. Ugotavljali smo tudi oziroma ocenili dejansko stanje. Če vas samo spomnim na akt o ustanovitvi, ki je bil sprejet tam v začetku leta 2016. Zajemal je štiri točke, in sicer: naj se ugotovi morebitna odgovornost nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi postopka javnega naročanja na področju nabave žilnih opornic, zaradi suma prisotnosti korupcije v zdravstvu; potem da se ugotovi, kolikšna je morebitna odgovornost nekdanjih in sedanjih nosilcev javnih funkcij v ustanovah, ki opravljajo zdravstveno dejavnost in so se s tem tudi ukvarjale; potem, naj se ugotovi, ali in kako naj bi prek dobavitelja medicinske opreme davkoplačevalski denar odtekal iz Slovenije v tujino in druga podjetja – med njimi seveda je bil izpostavljen dobavitelj Mark Medical Slovenija oziroma Mark Medical, d. o. o., in pa finančna delniška družba KB 1909 iz Gorice in pa Vega Finanz, ki ima sedež v Luksemburgu. To je bilo napisano v aktu o ustanovitvi. Kot veste, pa 1. člen Zakona o parlamentarni preiskavi določa, da se ugotovi tudi, tako kot sem že na začetku dejala, politična odgovornost nosilcev javnih funkcij in pa da se ugotovi in oceni dejansko stanje. No, in tako je tudi preiskovalna komisija delovala in danes je pred nami zaključna faza, to je potrditev zaključnega poročila Preiskovalne komisije za ugotavljanje zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju nabave in prodaje žilnih opornic.

Od maja 2016, ko je bila ustanovljena oziroma je komisija začela s svojim delom na osnovi 30 podpisov poslancev – in v preiskovalno komisijo so bile vključene vse parlamentarne stranke –, je opravila kar nekaj dela, kot sem dejala. Pregledanega je bilo veliko gradiva, zaslišano oziroma pred komisijo je pričalo 51 prič, opravljeni sta bili dve soočenji. Vsa pričanja so potekala na podlagi sprejetih sklepov, dokaznih sklepov in tako naprej, na podlagi pregledanega gradiva, torej na podlagi vse pridobljene dokumentacije tako s strani javnih zdravstvenih zavodov kot s strani posameznikov, Nacionalnega preiskovalnega urada, Komisije za preprečevanje korupcije, verjetno še koga, ampak zdaj ne bi naštevala vseh. Moram reči, da so politične stranke oziroma člani v preiskovalni komisiji sodelovali korektno s svojimi predlogi, razen ene izmed strank oziroma članov, to je s strani Levice, prej

Združene Levice, vendar so tudi sami že v vmesnem poročilu povedali, zakaj niso in zakaj niti ne nameravajo sodelovati, tako da je tudi to korektno povedano in ne tako kot pri nekaterih, ko je prihajalo torej do različnih zadev, tudi mogoče blokiranja same komisije. Kot veste, zaključno poročilo je bilo po mesecu dni, treh nesklepčnosti končno sprejeto potem s 4 glasovi za; od 7 je bilo prisotnih 5 članov. Za končno poročilo so glasovali člani SDS, SD, Desus in Nove Slovenije, medtem ko je članica Stranke modernega centra že na začetku povedala, da o samem poročilu ne bo glasovala, ker nasprotuje zapisom, ki so v zaključnem poročilu, ni pa bilo podanih nobenih predlogov sprememb.

Preiskovalna je začela z eno predpostavko, torej da so bile žilne opornice v Sloveniji preplačane in da naj bi zaradi tega prihajalo tudi do koruptivnih dejanj, da naj bi denar iz tega preplačila prehajal tudi iz slovenskih bolnišnic do slovenskih dobaviteljev in potem do tudi podjetij v tujini, predvsem torej, kot sem dejala, v Italiji in pa v Luksemburgu. Ko smo začeli s samim pregledom, moram reči, da je na koncu izpadlo tako da, res, so bile visoke cene žilnih opornic, vendar pa so se pri pregledu gradiv, zaslišanju prič odpirala nova in nova področja, prikazovale so se nove in nove nepravilnosti, ki so potem vodile tudi v takšne zaključke, kot so bili podani v vmesnem poročilu. Vmesno poročilo ... Takrat je bila zadeva kar burna, tudi nekaj naznanitev sumov kaznivih dejanj in pa predlogov preiskovalnim uradom, da raziščejo določene zadeve, tako da bi sedaj tudi ta del povedala, kajti vmesno poročilo je vključeno tudi v zaključno poročilo. Torej, podrobni pregled gradiva in pričanje prič pred komisijo je pokazalo, da je prihajalo v slovenskih bolnišnicah – predvsem v teh dveh največjih, ki smo ju tudi najbolj podrobno pregledali, to sta UKC Ljubljana in UKC Maribor – do tega, da naj bi bila javna naročila za žilne opornice od leta 2007 dalje in pa do leta 2013, konec 2014 prirejena v smislu favoriziranja posameznih dobaviteljev, da naj bi pri tem sodelovali tako, bom rekla, tisti najnižji po rangu, od zdravnikov, ki so pripravljali strokovne kriterije, do potem nabavne službe in konec koncev do direktorja, ki je za te zadeve definitivno odgovoren, ne glede na to da so se direktorji zagovarjali v smislu, da niso vedeli za vsak javni razpis, vendar direktor oziroma generalni direktor na koncu podpiše tudi pogodbe. Kako bi se naj to prirejalo, smo povedali; gre za to, da so se tehnične specifikacije za javni razpis pripravile točno tako, da se je omejilo na enega dobavitelja in je bil tudi edini prijavljen in potem tudi seveda edini izbran, kajti bil je edina možna opcija, da se izbere. Torej, da so se izvajala ta javna naročila netransparentno, da se je poleg tega, da so se izvajala sicer javna naročila, nabavljala tudi mimo javnih naročil, in to le pri nekaterih dobaviteljih oziroma pretežno pri nekaterih dobaviteljih. In tukaj, če kar povem, je največ

bilo teh nepravilnosti pri ravno tem podjetju oziroma dobavitelju, ki smo ga tudi v aktu o ustanovitvi parlamentarne preiskovalne komisije omenjali – tega naj bi bilo torej največ pri podjetju Mark Medical, ki naj bi od leta 2007 do 2014 dobavil UKC Ljubljana zaradi nepravilnosti na javnem naročanju za več kot 6 milijonov vrednosti žilnih opornic. Pri nekaterih podjetjih, ki so bila izbrana, nabava niti ni potekala, torej niso izpolnila niti tistih pogodbenih obveznosti, ki so jih dobila na javnem naročilu, in so zato prihajala tudi v negativno stanje in so odstopila od pogodbe, medtem ko torej, še enkrat, naj bi Mark Medical bil tisti, ki je prodajal največ, in pa tudi največ nepravilnosti je bilo zaznanih – to v UKC Ljubljana. V UKC Maribor pa je bila od 2011 do 2015 recimo samo pri enem podjetju – VASC-MED – na famoznih oziroma že v javnosti znanih stentih Titan prekoračitev javnih naročil oziroma pogodbenih vrednosti za več kot milijon 800, v štirih letih. To so samo ene številke, ki kažejo na to, da naj bi šlo za favoriziranje enih določenih dobaviteljev, medtem ko, še enkrat, za tiste, ki mogoče tudi niso pristali na plačevanje različnih izobraževanj, potovanj in drugih ugodnosti za zaposlene v bolnišnicah, pa to ni bilo mogoče. Torej, več ste si lahko prebrali v vmesnem poročilu, tako odprtem kot v zaprtih obeh delih, torej dodatnem in drugem dodatnem vmesnem poročilu, kjer je na tem področju tudi z dokumenti dokazano, da so nekateri za favoriziranje oziroma za prirejanje javnih razpisov dobili tudi materialna povračila, če želite, plačila različnih ugodnosti, tako materialno kot drugače, in ne le za sebe, ampak tudi za družinske člane.

Preiskovalna komisija je bila enotna v tem, da je za nastalo situacijo odgovorno vodstvo bolnišnic, da pa je treba iskati odgovornosti tudi širše, tudi odgovornost pri gospodarskih družbah. Torej, ugotovilo se je, da so bile v letih 2013, 2014 petkrat višje cene žilnic opornic v Sloveniji kot v tujini. V letih 2015, 2016 trikrat višje. Da recimo bi lahko UKC Ljubljana v letu 2012 privarčeval, če bi nabavljali po evropskih cenah, za skoraj milijon evrov, kar pomeni, če si ne znate predstavljati milijon evrov, 283 operacij v enem letu, če štejemo torej, da je operacija nekje okoli malo čez 3 tisoč evrov. Če potem gremo naprej; leta 2013, ko so se cene sicer malo znižale glede na pritisk, ki se je pojavljal že v medijih, za 700 tisoč evrov naj bi se lahko privarčevalo, če bi se nabavilo po evropskih cenah, to je 200 operacij. Danes se sprašujemo, zakaj te čakalne dobe; tudi tukaj lahko iščemo vzroke oziroma bi lahko našli denar za te zadeve in bi mogoče bilo stanje v slovenskem zdravstvu drugačno.

Vprašanje, ki se je postavljalo, je bilo tudi, zakaj je prihajalo do vseh teh nepravilnosti? Zakaj bolnišnice, zakaj direktorji, zakaj sveti zavodov, zakaj zdravniki in drugi pa tudi politika niso reagirali na nepravilnosti? Zakaj nenehno izgovor, da gre za bolnike in da je treba nabavljati hitro in da včasih prihaja do visokih

cen? Moram reči, da v tem primeru – jaz sem se pozanimala tudi strokovno – so žilne opornice bile vedno na policah, torej ni izgovora, češ, bilo je treba nabaviti hitro, takoj, v roku 24 ur. To je vedno bilo na zalogi, če pa ne, je bilo pa to v zelo minimalnih primerih. Torej, javni razpisi bi lahko bili objavljeni normalno, izbrani bi lahko bili normalno vsi dobavitelji, vendar temu očitno ni bilo tako. Postavlja se torej tudi vprašanje ne le visokih cen, ampak zakaj je prihajalo do visokih cen in kam je potem ta denar odtekal. Kot je opisala Komisija za preprečevanje korupcije v svojem zaključnem poročilu na tem primeru – namreč KPK je imela ta primer v rokah že od leta 2013, tako kot Nacionalni preiskovalni urad in Specializirano državno tožilstvo – je jasno iz njihovega zaključnega poročila in iz naših ugotovitev, da naj bi prihajalo do visokih cen zaradi več faktorjev. Prvi faktor so recimo visoke marže. Nekateri slovenski dobavitelji so imeli marže tudi 67 % oziroma najnižje 35 %. To pomeni, da so se marže nekje od leta 2012 naprej sicer zniževale, vendar če veste, da je imel en dobavitelj 67-odstotno maržo, potem veste, da je normalno, da so bile cene petkrat višje. Ta denar je potem pač ostal v Sloveniji, v določenih primerih pa tudi v Avstriji in Italiji.

Naslednje, s čimer smo se ukvarjali in je bilo tudi v aktu povedano oziroma napisano, da naj se preišče, pa so dvojni posredniki. Torej, od proizvajalca do uporabnika sta tako imenovana dva posrednika, dva dobavitelja; to pomeni, da proizvajalec proda produkt – žilno opornico – podjetju v Italiji ali v Avstriji, ta potem proda žilno opornico dobavitelju v Sloveniji, svojemu hčerinskemu podjetju ponavadi, in potem šele ta proda naprej bolnišnici. Torej, vmes med proizvajalcem in porabnikom imate dva člana namesto enega ali nobenega. V tujini vemo, da se danes kupuje brez posrednikov, da bolnišnice kupujejo direktno od proizvajalcev, medtem ko v Sloveniji, tudi pri ministrih, ki smo jih poslušali, nenehno iskanje izgovorov, da se to ne da. Dve podjetji sta bili takšni, ki naj bi imeli dva posrednika oziroma še enega posrednika vmes, in sicer Mark Medical, d. o. o., Slovenija, ki ima matično podjetje oziroma je imelo matično podjetje v Mark Medical Italija, in sicer v Gorici, in pa Emporio Medical, d. o. o., Slovenija, ki je nabavljalo žilne opornice prek podjetja Newport Medical Handels iz Avstrije. To podjetje verjetno poznate tudi iz primera Jurkovič, ker je gospa zaradi tega, ker ni prenesla več pritiska, da naj pač tudi materialno izboljša stanje določenim zdravnikom oziroma so zahtevali podkupnine, odstopila od prodaje oziroma naznanila kazniva dejanja. Mi smo poskušali ugotoviti tudi pri obeh ... Nekaj je znanega, torej je v zaprtem delu, tudi za Emporio Medical, d. o. o. in pa to preprodajo žilnih opornic iz Avstrije v Slovenijo in na tem smo tudi gradili, kajti tukaj se je pokazalo ravno to, da naj bi večina denarja potem ostajala v Avstriji, in smo potem nekako poskušali projicirati tudi na podjetje Mark Medical, d. o. o., Slovenija, ki je podobno postopalo, torej žilne

opornice je kupovalo od svojega matičnega podjetja Mark Medical v Italiji. Zakaj projekcija? Pridobili smo določene račune, dokumente, ki so dokazovali, da bi lahko prihajalo do ne transfernih cen, ampak da naj bi torej matično podjetje slovenskemu podjetju prodajalo po veliko višjih cenah, kot je nabavilo od proizvajalca, vendar žal zaradi meje pa tudi nepričanja določenih prič, ki niso želele pričati o tem, je bilo težko te zadeve v bistvu konkretno z dokumentom dokazati. Lahko samo domnevamo in zato smo tudi v vmesnem poročilu dali preiskovalnim organom, da to preiščejo. Seveda, tukaj smo nadaljevali potem tudi tako, kot vsi pravijo, da je treba pogledati tok denarja, kako denar gre. In če vemo, še enkrat, da gre za dve podjetji, med seboj povezani, torej da UKC Ljubljana nabavlja od Mark Medicala Slovenija in ta od Mark Medicala v Italiji, potem smo pogledali, kakšno je potem tudi poslovno sodelovanje teh podjetij oziroma kje nekako se zadeve končajo oziroma kam naj bi šel tudi ta denar od preplačila žilnih opornic; pa ne samo od preplačila, ampak tudi iz tistega dela, ko je šlo za nepravilnosti na javnem naročanju. Še enkrat naj vas spomnim, Mark Medical naj bi v teh letih od 2007 do 2016 dobavil oziroma UKC Ljubljana naj bi od njega dobavil za več kot 6 milijonov žilnih opornic, ki niso imele osnove v javnem naročilu. Na hitro bom poskušala orisati še enkrat to povezavo. In sicer, Mark Medical, torej Slovenija, je bil ustanovljen tam v 90. letih in se je najprej imenoval Auremiana in to podjetje je ustanovilo podjetje Proteus s sedežem v Luksemburgu in pa eno italijansko podjetje Agorest. S tem da je treba povedati: Proteus, ki je imel sedež v Luksemburgu, to podjetje naj bi ustanovil Safti, tudi po pričanju gospoda Perica, ki je bil direktor uprave KB. Potem naj bi neke leta 1997 prišlo do menjava lastništva zaradi prestrukturiranja Nove Ljubljanske banke in finančne skupine KB 1909 in takrat potem ta Auremiana, kasneje Mark Medical, pristane v lastništvu še vedno Proteusa iz Luksemburga v 70 % in pa Mark Medicala Italija in obe podjetji naj bi ustanovil Safti. Lastnica Mark Medicala potem kasneje v Italiji je bila KB 1909. Torej še enkrat, Mark Medical Slovenija, lastniki so bili torej iz Luksemburga in pa iz Italije. Potem je KB – to je finančna skupina – kasneje z odkupom lastništva od Vega Finanz oziroma od Proteusa postajala vedno večji lastnik Mark Medicala Slovenija in na koncu, neke v letu 2015, odkupila celotni delež. Kje je prihajal denar v Italijo oziroma kako je prihajal in kam je odhajal naprej, je mogoče sedaj malo težje. Lahko si sami preberete. Vendar pa je treba povedati, da ko je KB odkupovala delež od luksemburškega podjetja, je zanimivo, da recimo ga je odkupila najprej 30 % leta 2006, torej KB kupi 30 % deleža od Proteusa za milijon. V letu dni potem ta delež v Mark Medicalu Slovenija proda Mark Medicalu Italija za 3 milijone 300. Torej, vrednost slovenskega podjetja Mark Medical se dvigne za

3,3-krat v enem letu. In takrat je zanimivo, da tudi v UKC Ljubljana prihaja do največjih nepravilnosti pri nakupu žilnih opornic ravno pri tem podjetju. Torej, več nabave, kot je v samih pogodbah. In to se zgodi potem kasneje tudi leta 2012, za leto 2015 pa teh podatkov ni. Vse podatke, ki jih navajam, smo pridobili iz poslovnih poročil KB 1909, ki so bila do nedavnega javno objavljena na njihovi spletni strani. Moram reči pa, da sedaj že pol leta, odkar pač mi o teh zadevah govorimo, so ta poročila umaknjena. Tako da smo imeli v bistvu srečo, da smo lahko te zadeve pregledali. Tudi dobiček, ki ga je imel Mark Medical v Sloveniji, naj bi prehajal seveda v roke lastnikom. Vsak konec leta naj bi se dobiček izplačeval, in sicer izplačal se je ponovno v Proteus v Luksemburg in pa v Italijo lastniku, to je Mark Medical Italija, ki je bil torej tudi povezan s KB 1909. Zanimivo je tudi to, da je v letu 2007, ko so se ta lastništva menjala, ko je denar prihajal torej v Luksemburg in v Italijo, da se je takrat tudi dokapitaliziralo oziroma kupilo še eno slovensko podjetje s strani KB 1909, in to je Mladina, d. d. Na pričanju je bilo povedano, da je KB 1909 dobival denar s strani Mark Medicala Slovenija, torej tudi iz preplačil žilnih opornic in verjetno drugega medicinskega materiala. Po pričanju posameznih prič pred preiskovalno komisijo naj bi KB 1909 nakup deleža podjetja Mladina, d. d., leta 2007 izvedel s pomočjo gospoda Grega Repovža, ki je bil v tistem času glavni urednik časopisa Mladina. Ta in pa gospod Peric sta pred komisijo povedala, da je družba KB 1909 kreditirala gospoda Repovža z 200 tisoč evri, ki je odkupil delež v Mladini, d. d., od podjetja iz Luksemburga in ta delež nemudoma predal KB 1909. Postavlja se vprašanje, zakaj KB 1909 ni sama direktno kupila tega deleža, zakaj je potrebovala posrednika, kje so bili davki, ali so bili odvedeni ali ne. Tako da obstaja tudi sum, ki smo ga zapisali v vmesnem poročilu, da naj bi se denar, ki je prehajal iz medicinskega materiala, ki se nalagal v KB 1909, lahko uporabil tudi za nakupe in pa dokapitalizacijo Mladine, d. d., in drugih podjetij. Namreč, gospod Peric je povedal, da naj bi se denar, ki je prehajal tudi v Proteus oziroma Vega Finanz v Luksemburgu, porabljal za dokapitalizacijo italijanskih podjetij. Zato obstaja tudi sum iz teh poročil, da bi lahko ta denar nazaj prihajal tudi v Slovenijo za dokapitalizacijo ali za porabo v slovenskih podjetjih.

V nadaljevanju smo ocenjevali dejansko stanje in politično odgovornost nosilcev javnih funkcij oziroma ministrov. Iz pričanj ministrov, bivših in sedanje ministrice, je bilo razbrati nekako nemoč ministrov pri vzpostavitvi normalnega zdravstvenega sistema oziroma zdravstvenega sistema, ki bi imel red, ki ne bi dovoljeval takšnih nepravilnosti, ki jih je ugotovilo tudi Računsko sodišče, recimo, da je bilo v UKC Ljubljana v letu 2014 in 2015 za 70 milijonov nepravilnosti pri javnih naročilih. In so torej vsi ministri povedali, da se niso čutili niti

odgovorne za to, kar se dogaja v javnih bolnišnicah. Lahko rečem le to, da je komisija ugotovila, da minister ne more vedeti za vsak račun, ki ga izstavi bolnišnica oziroma ga podpiše direktor oziroma pogodbo. Vendar pa po vseh teh navedbah, ki so se pojavile v javnosti, se zdi, da ministri niso reagirali niti na to, da bi morda tudi s pritiskom na Vlado, s sistemskimi zakoni ali kakorkoli drugače to preprečili. Zato je komisija v zaključnem poročilu ugotovila, da so vsi dosednji ministri objektivno politično odgovorni za nesprejetje zdravstvene zakonodaje, ki naj bi prispevala k transparentnejšemu, kakovostnejšemu in učinkovitejšemu zdravstvenemu sistemu, da pa je aktualna ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc subjektivno odgovorna za opustitev ukrepov, kajti v zadnjem času – od leta 2014 pa v času dela naše preiskovalne komisije – je bilo s strani ministrice nenehno poudarjano, da ni odgovorna, da so javni zdravstveni zavodi samostojni. Vendar je treba še enkrat povedati: članov Sveta zavoda UKC Ljubljana, recimo, je enajst, od tega je šest imenovanih s strani Vlade in aktualna ministrica je vse te člane zamenjala s svojimi predlogi, tudi v zadnjem času, ki pa niso zahtevali niti ostrejšje, recimo, zunanje revizije niti kakršnegakoli drugega pregleda poslovanja UKC Ljubljana. In to, kar ugotavlja Računsko sodišče, še bolj potrjuje to, kar je ugotovila tudi preiskovalna komisija. Naslednja zadeva pa je, da naše pristojne institucije za pregled teh nepravilnosti ... Torej, še enkrat naj povem, Računsko sodišče je začelo s preiskavo oziroma se je odločilo za to revizijsko poročilo, ki je bilo podano tudi na podlagi ustanovitve preiskovalne komisije. Pregledovali so splošno, ker so vedeli oziroma je bil dogovor, da mi preiščemo žilne opornice in da se potem to nekako sestavi, kar se tudi je, in je revizijsko poročilo Računskega sodišča tudi nekako potrditev našega dela, saj so bile tudi tam ugotovljene podobne nepravilnosti.

Naslednja zadeva je Specializirano državno tožilstvo. Vodja Specializiranega državnega tožilstva, ki mu je bil nedavno ponovno potrjen šestletni mandat, moram reči, da nosi kar težak nahrbtnik. Kot veste, je bilo o tem kar nekaj besed že izrečenih. Gospod Harij Furlan je družinsko povezan s podjetjem oziroma z direktorjem podjetja Primsell, kjer so bile ugotovljene nepravilnosti na področju prodaje kolčnih protez v Novi Gorici, zato je tam reagiral NPU; sicer je bila potem kaznovana uslužbenka in ne gospodarska družba. Gospod Harij Furlan je omenjen tudi v anonimki, ki jo je imela preiskovalna komisija v rokah, v kateri piše, da naj bi za nepreiskavo tega področja dobil 200 tisoč evrov od gospoda Boruta Miklavčiča. Mi smo oba imenovana tudi pred preiskovalno komisijo vprašali te zadeve, kjer sta oba to ostro zanikala. Glede na pričanje enega in drugega pa obstaja sum, kljub temu da gre za anonimno prijavo ali zapis, da je do tega dejanja tudi prišlo. Po pogovoru s predstavnik

Nacionalnega preiskovalnega urada, ki so me podučili, da je vsako takšno zadevo treba povedati in ne molčati, ker konec koncev, če nekaj veš in ne poveš, si kriv, smo v zaključnem poročilu podali predlog preiskovalnemu uradu oziroma pristojnim institucijam, da preiščejo to navedbo, torej ali je res prišlo do podkupnine s strani gospoda Boruta Miklavčiča gospodu Hariju Furlanu v višini 200 tisoč evrov, da se ta zadeva ne preiskuje.

Naslednja zadeva, ki je, je pričanje gospoda Zemljariča, o katerem sem tudi sama podala ločeno mnenje. Žal smo že ob zaključku oziroma ko je bilo zaključno poročilo že podano, prejeli gradivo s strani gospoda Pezdrija, ki naj bi dokazovalo, da je gospod Zemljarič krivo pričal, zato sem tudi dala ločeno mnenje. Mislim, da bi morali to – tudi glede na to da gradivo obstaja, da obstaja nek sum, ki ga žal na preiskovalni komisiji nismo uspeli preiskati, in težko bi v tem zaključnem delu prišli do teh resursov – preiskovalni organi to tudi preiskati. Žal na preiskovalni komisiji to ni bilo sprejeto.

Še ena zadeva je – direktor Agencije za varstvo konkurence, za katerega moram reči, da je bil tudi eno izmed, poleg Harija Furlana, razočaranj. Namreč, gospod Matvoz je vedel za monopolni položaj Mark Medicala. Rekel je, da naj bi izvedel iz medijev in pa naše preiskovalne komisije, pa ni reagiral.

Vse te zaključke smo podali v skupnih zaključnih ugotovitvah tega zaključnega poročila. Jaz verjamem, da vsi tisti, ki ste za pregon oziroma za ničelno toleranco do korupcije, vsi ti poslanci boste glasovali za to poročilo in tudi sklep, da se celotna dokumentacija preda Nacionalnemu preiskovalnemu uradu, kajti sedaj je na njih, da zadeve preiščejo, dokažejo, ovržejo, kakorkoli. Mislim, da je preiskovalna komisija naredila dobro delo in da je takšno poročilo tudi za sprejeti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo mag. Bojana Muršič.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsednik, za besedo. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Po tako obširnem pregledu, ki ga je predstavila predsednica, že skoraj ne veš, kje bi začel, ampak kljub temu ... Osredotočila se bom na stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov. Torej, današnjo sejo začinjamo s končnim poročilom Preiskovalne komisije na področju ugotavljanja zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic. Socialni demokrati smo ob ustanovitvi te parlamentarne komisije poudarili: »Želimo si, da bo ta preiskovalka priložnost za novo politiko, v kateri korupciji ne bo mesta.« A ob tem se nam postavi vprašanje: Ali smo v času od ustanovitve komisije do

današnjega dne dosegli ta namen – novo politiko brez korupcije? Nesporno dejstvo je, da končno poročilo preiskovalne komisije dokončno razkriva vso bedo našega zdravstvenega sistema, ki ima globoke korenine. In vsem odgovornim osebam, zdravstvenim delavcem, strokovnemu osebju, ministrstvu bi se morali prižgati vsi alarmi, da se to ne sme dogajati in da je treba temu gordijskemu vozlu narediti konec. A kljub našemu delu, medijskim razkritjem in posameznim ugotovitvam še kar ni videti konca. Zakaj navajam tako? V preteklem tednu smo bili priča razkritju dopinške afere v UKC Maribor, ko si je zdravstveni delavec na nezakonit način prisvajal farmacevtske preparate in jih kot športna poživila preprodajal na črnem trgu. Da se to dogaja, kaže, da v našem zdravstvenem sistemu nekaj pošteno škripa. Škripa nadzor nad nabavo, nad izdajo in porabo materiala, škripa nadzor nad delom, škripa vodenje in organizacija dela in še bi lahko naštevali. Brez vseh zadržkov lahko rečemo, da gre marsikaj v našem zdravstvenem sistemu zelo narobe, da vodstva niso sposobna opravljati svojega dela, pa ne samo vodstva, tudi sveti zavodov, pa tudi preiskovalni organi opravljajo dela zelo počasi, prepočasi. A ob tem se nam postavlja upravičeno tudi vprašanje, ali imajo dovolj strokovnega kadra.

Spoštovane in spoštovani, v času delovanja preiskovalne komisije smo Socialni demokrati delovali konstruktivno in tvorno, kajti naša iskrena želja je bila in ostaja, da odgovorne osebe, ki so kršile javna naročila, delovale koruptivno, odgovarjajo za svoja dejanja. Ob tem pa je po našem mnenju treba odgovornost iskati tudi pri osebah, ki niso pripravile ustreznih ukrepov, ko so bili zaznani odkloni od primerov dobrih praks. Že v vmesnem poročilu ob zaslišanju 35 prič so bile ugotovljene nepravilnosti in podane naznanitve suma storitve kaznivih dejanj na področju prodaje in nakupa žilnih opornic, tudi suma kršitev na področju davčne utaje, zaznana pa so bila tudi kartelna dogovarjanja in omejevanja konkurence. V drugem delu se je preiskovalna komisija osredotočila predvsem na osebe, ki so bile ali so nosilci javnih funkcij. Opravili smo dodatna zaslišanja 16 prič, med njimi so bili nekdanji ministri za zdravje. In že to, da je v preiskovalnem obdobju od leta 2004 do danes bilo 9 ministrov, je dober pokazatelj, da je res nekaj narobe. Nobenemu ministru ni uspelo hitro in učinkovito ukrepanje, prišlo je do odstopov iz osebnih razlogov. Drugače povedano, tudi odstopov zaradi pritiskov posameznikov in skupin, ki so ščitili in ščitijo svoj dobičkonosen vrtiček.

Končne ugotovitve preiskovalne komisije sicer dosti ne odstopajo od vmesnega poročila, ki smo ga obravnavali 22. novembra preteklega leta. Dodatna zaslišanja vseh prič pa zgolj potrjujejo navedene sume storitve kaznivih dejanj. A kljub temu želim ponovno poudariti, da obstajajo morebitni sumi, da so odgovorni v UKC

Maribor, UKC Ljubljana oškodovali javna sredstva in delovali neodgovorno in nezakonito. S tem se je zmanjšal obseg zdravstvenih storitev, zmanjševal se je investicijski cikel, zmanjševali so se viri, ki so namenjeni zdravljenju bolnikov. S tem so najbolj oškodovani prav bolniki, ki čakajo v čakalnih vrstah. In teh je vse več – četrtilijona. Najbolj boleče pa je to da bolniki v čakalnih vrstah umirajo, kar je nedopustno in skrb vzbujajoče. Javna naročila niso sledila zakonu, še več, obstajajo utemeljeni sumi, da bi naj prihajalo do kartelnih dogovarjanj z dobavitelji žilnih opornic v Sloveniji. Tudi pri osebah, ki so izvajale in sodelovale pri izvedbi javnih naročil za nabavo žilnih opornic, obstajajo utemeljeni sumi, da so ravnale nezakonito in koruptivno. Pri tem želim poudariti tudi to, da obstajajo sumi, da naj bi odgovorni v UKC Ljubljana in Maribor v letih med 2007 in 2016 s svojimi dejanji omogočili določenim dobaviteljem prevladujoč položaj na trgu pri prodaji žilnih opornic. Obstaja tudi morebitni sum, da naj bi določene osebe v slovenskih bolnišnicah od dobaviteljev zahtevale plačilo v zameno za nabavo določenih žilnih opornic in s tem delovale nezakonito. Prevečkrat slišimo, da ministrstvo nima pristojnosti se vmešavati v izvajanje postopkov javnih naročil, ki jih morajo samostojno voditi javni zdravstveni zavodi. Toda, to ne more in ne sme biti razlog, da bi si zatiskali oči. Seveda je tu velika odgovornost tudi na svetih zavodov, ki so seveda po svojem statusu avtonomni, a tudi to ne more biti izgovor za zatiskanje oči.

Na odklone pri izvajanju javnih naročil opozarja tudi Komisija za preprečevanje korupcije, ki jasno pove, da slovensko zdravstvo ni učinkovito pri naročanju zdravil, medicinskih pripomočkov, opreme, saj se pri tem zaznavajo nasprotja interesov. Preiskovalna komisija je v času delovanja zbrala vso ustrezno dokumentacijo, ki lahko pripomore k hitrejši preiskavi Nacionalnega preiskovalnega urada. Zato tudi Socialni demokrati podpiramo navedeni sklep preiskovalne komisije. Poročilo prinaša tudi poziv pristojnim, da pripravijo optimalne rešitve, na podlagi katerih bo veljavna zakonodaja novelirana v smeri, da bo mogoča prekinitve obstoječih praks. V času delovanja, moram poudariti, je bilo opravljeno izjemno zahtevno delo, za kar gre pohvala predsednici, strokovnim sodelavcem pa tudi članom, ki smo sodelovali v preiskovalni komisiji. Ugotovitve pa nam jasno kažejo na sume storitve kaznivih dejanj, vsaj v nekaterih posameznih primerih. A ker je naloga parlamentarne preiskave ugotavljanje morebitne odgovornosti javnih funkcij in opustitev dolžnega ravnanja vodstvenega kadra, je zaključne ugotovitve preiskovalne komisije treba še vzeti toliko bolj resno, zato zahtevamo ustrezno ukrepanje. Na tem mestu je zdaj naloga Nacionalnega preiskovalnega urada in Specializiranega državnega tožilstva, da vso dokumentacijo in naše končno poročilo ustrezno preučita in hitro

ter učinkovito ukrepata. Na Ministrstvu za zdravje in Ministrstvu za javno upravo pa je, da pripravita ustrezno zakonodajo, ki bo preprečila sedanjo prakso, še več pa je, da se poostri nadzor nad izvajanjem zakonodaje.

Spoštovane in spoštovani, zdravstvo mora biti tisto področje, kjer morata vladati skrb za zdravje ljudi, kjer korupciji ni mesta. In naj končam z mislijo iz revije Ekonomske in poslovne vede iz leta 2015: Dejstvo je, da moramo postati odgovorna družba, ki bo takšne in drugačne posameznike naznanjala ustreznim organom, ki bodo to znali primerno sankcionirati, a sodelovati moramo vsi. Ob tej vsej slabi luči na zdravstvo pa je treba poudariti, da ne gre vseh zdravnikov in zdravstvenega osebja metati v en koš. V zdravstvenem sistemu so tudi prizadevni zdravniki in zdravstveno osebje, ki svoje delo opravljajo v skladu z zdravstveno doktrino in v skrbi za najboljše naših bolnikov. Hvala lepa.

PRESEDNİK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo Miha Kordiš.

MIHA KORDIŠ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Poslanci Levice nismo podprli ustanovitve preiskovalnih komisij pod vodstvom SDS in tudi nismo sodelovali – ne zares – pri njihovem delu. Nesprejemljivo je, da preiskavo o bančnem kriminalu in korupciji v zdravstvu vodi SDS, ki je vodil vladu, takrat ko je nastala večina slabih kreditov in tudi v času, ko so bolnišnice kupovale žilne opornice po najvišjih cenah. Leta 2012, ko naj bi bolnišnice nabavljale opornice po petkrat višji ceni kot v primerljivih državah, je bila namreč na oblasti druga Janševa vlada. Imela je pristojnosti imenovanja večine v vseh svetih zavodov, a iz pričevanja takratnega ministra Gantarja izhaja, da ni ukrepala. Mogoče bo kdo rekel, da niso mogli vedeti, ampak to ni res. Poslanka SDS gospa Nada Brinovšek je na novembrski seji sama povedala, jo bom citiral: »Že v letu 2012 je prišlo do glasnejših opozoril, da se žilne opornice nabavljajo po veliko višjih cenah kot na tujih trgih.« Kako to, da potem teh opozoril nista slišala Desusov minister Tomaž Gantar in predsednik takratne vlade gospod Janez Janša? Prepustiti SDS preiskavo afer v bankah in bolnišnicah je torej tako kot če bi SD prepustil preiskavo afere Teš 6. Vnaprej je bilo jasno, da bo SDS preiskave zlorabil za to, da sebe razbremeni kakršnekoli odgovornosti, krivdo pa naprti svojim nasprotnikom. In res, še preden je preiskovalna komisija končala delo, je Janša žilne opornice v svoji značilni maniri zlorabil v strankarske namene. V intervjuju za RTV 19. novembra je izjavil naslednje: »... da so lobiji iz enega preprostega nakupa žilnih opornic v 10 letih potegnili 200 milijonov evrov in da je velik del tega denarja šel za vzdrževanje medijske scene, ki brani obstoječe sanje.« In naprej: »Največje koristi od te korupcije je imelo podjetje, ki je izdajatelj tednika Mladina.« Vse te

navedbe so gola manipulacija; znesek 200 milijonov evrov nima nobene podlage v dokazih. Iz poročila komisije izhaja, da naj bi UKC Ljubljana in UKC Maribor v letih 2012 in 2013 žilne opornice preplačala za skupaj 4,5 milijona evrov, se pravi povprečno 2,3 milijona evrov na leto. Tudi če pomnožimo ta znesek z deset, kar bi bilo sicer pretirano, ampak tudi če ga pomnožimo z deset, pridemo do številke 23 milijonov evrov, kar je še zmeraj skoraj desetkrat manj od Janševih 200 milijonov evrov. Hkrati je seveda absurdno, da take obtožbe širi predsednik stranke, katere medije financirajo madžarska podjetja, stranke, ki najema kredite neznanega izvora v Republiki Srbski, in stranke, ki je bila vpletena v korupcijsko afero Patria, ki je, kot običajno pri SDS, zastarala. Poslanci Levice nismo in ne bomo dajali legitimnosti takim manipulacijam, žal pa so to storile koalicijske stranke.

Državljanke in državljane naj spomnim, da so SMC, Desus in SD v koalicijski pogodbi obljubile, da bodo izvedle sistemsko preiskavo tako imenovane bančne luknje in drugih projektov državnega pomena. Ne samo da te obljube niso izpolnile, sprejele niso niti zakona, ki bi to omogočil. In zato imamo danes namesto nepristranskega strokovnega poročila pred sabo politični pamflet, ki pa ga bo večina koalicijskih poslancev, kot kaže, potrdila. Dejstvo je, da so se tudi člani komisije iz vrst koalicije precej očitno vendarle distancirali od poročila. Vse ugotovitve so napisane v dvojnem pogovorniku. Komisija je recimo ugotovila: »Politična odgovornost za nesprejetje zdravstvene zakonodaje, ki naj bi prispevala k transparentnemu zdravstvenemu sistemu, naj bi bila na ministrih za zdravje.« Kaj to pomeni? A vi ste ugotovili politično odgovornost ali niste? Karkoli že je vaš izgovor, ugotovitve te komisije so prazne. Pravite, da so vsi ministri za zdravje, od Andreja Bučana do aktualne ministric, mogoče objektivno odgovorni za nesprejetje zdravstvene zakonodaje. To, kolegice in kolegi, je tipičen politikantski trik. Odgovornost porazdelite na vse, zato da na koncu ni nihče za nič odgovoren in ne odgovarja. Pa vsi vemo, da ministri za zdravje niso pristojni za predlaganje zakonodaje o javnem naročanju. Vsi vemo, da noben minister ne more vložiti zakona brez odobritve Vlade. In vsi vemo, da zakone sprejema Državni zbor, ne Vlada. Za preplačila žilnih opornic ste torej objektivno odgovorni politiki strank, ki ste bili v zadnjem desetletju člani Vlade ali parlamentarnih koalicij. Ja, kar sem rekel, zdrži, ampak za to ugotovitev hkrati ne potrebuješ preiskovalne komisije. Komisija nam predlaga, da naj izvršilna in zakonodajna veja oblasti opravita razpravo in morebiti predlagata spremembe zakonodaje na področju, ki ureja pristojnosti Računskega sodišča. To lahko pomeni ravno karkoli ali pa nič. Komisija predlaga tudi razpravo o tem, da bi jasneje opredelili odgovornost svetov zavodov v smislu nadzora in odgovornosti vodstvenega kadra

javnih zavodov. Tudi to je prodajanje megle. Zakon o zavodih jasno določa, da je za zakonitost poslovanja odgovoren direktor, za strokovnost pa strokovni direktor. Direktorja imenuje oziroma razreši svet zavoda s soglasjem ustanovitelja, torej Vlade. Podrobnosti so določene v statutih, ki jih sprejme ustanovitelj, spet torej Vlada. Jaz ne vem, kako bi bila lahko linija odgovornosti še kakorkoli jasnejša, vsekakor pa je bila dovolj jasna, da je komisija na podlagi veljavne zakonodaje pripisala domnevno subjektivno odgovornost ministrici za zdravje Milojki Kolar Celarc. Pazite, grešni kozel je postala ministrica, ki je edina od vseh vpletenih ministrov dejansko začela sistemizirati javno naročanje, ministrica v mandatu, ko so cene opornic neprimerno nižje kot prej. To, da jo je ravno Milojka Kolar Celarc v poročilu najslabše odnesla, ni naključje; vendarle je edina ministrica, ki je dejansko začela uresničevati obljubo, da bo ukinila neupravičene koncesije in dopolnilno zdravstveno zavarovanje, pa se je seveda mobiliziral zdravniško-zavarovalniški lobi. In škoda, da komisija ni izračunala, koliko javnega denarja za zdravje je neupravičeno končalo v komercialnih zavarovalnicah. Konec koncev ji tega niti ni treba. Ta izračun je znan. Zaradi visokih obratovalnih stroškov, marketinga, kapitalskih rezerv in seveda dobičkov zavarovalnic izgubimo okoli 60 milijonov evrov na leto, približno toliko kot bi z domnevnimi preplačili žilnih opornic izgubili v 28 letih. Ampak SDS in NSi, konec koncev tudi SD in Desus so storili vse, da so spodnesli, storpedirali zakon, ki bi dopolnilno zavarovanje ukinil in ga nadomestil s solidarno pravično dajatvijo.

Za konec naj povem, da Levica namesto teh floskul, kako naj izvršna in zakonodajna veja oblasti opravi razpravo o morebitnih spremembah zakonodaje, predlaga konkretno rešitev za znižanje cene medicinskih materialov. V Levici predlagamo ustanovitev javnega podjetja za nabavo medicinskih materialov, ki bi s trga izrinjal v celoti privatne posrednike, ker je to edini način, da se odkrižamo visokih provizij in kartelnega dogovarjanja. Noben državni organ, niti Agencija za varstvo konkurence niti ta preiskovalna komisija nista nikoli dokazali kartelnega dogovarjanja, ker je to praktično nemogoče dokazati. Namesto takega lovljenja je treba ustanoviti javno podjetje, ki bo iztisnilo v celoti privatne posrednike s tem, da bo zagotavljalo medicinske materiale po najnižji ceni. Najnižjo ceno bi doseglo tako, da bi nabavljalo materiale v velikih količinah in da bi njegove provizije krile izključno obratovalne stroške, pa tudi če bi javno podjetje za nabavo ustvarilo dobiček, bi ta dobiček ostal v javni lasti in lahko bi ga vrnil v javni zdravstveni sistem. Karkoli drugega kot ta rešitev so zgolj kozmetični popravki skorumpiranega sistema, a nemara pa ravno to slovenskemu političnemu establišmentu ustreza.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije, zanjo gospa Iva Dimic.

IVA DIMIC (PS NSI): Spoštovani!

Poslanska skupina Nove Slovenije je bila pred dvema letoma soprodpisnica zahteve za odreditev parlamentarne preiskovalne komisije na področju ugotavljanja zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic. Namen komisije je bil, da se ugotovi morebitno odgovornost nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi postopka javnega naročanja na področju nabave žilnih opornic zaradi suma prisotnosti korupcije in kolikšna je morebitna odgovornost nekdanjih in sedanjih nosilcev javnih funkcij. Iz poročila izhaja naslednje: agonija slovenskega zdravstva se vleče že vrsto let. Aktualna vlada s predsednikom dr. Mirom Cerarjem do danes ni pripravila sprememb zdravstvene zakonodaje, s katero bi bila zagotovljena večja učinkovitost in transparentnost delovanja zdravstvenih institucij in zdravstvenega sistema nasploh. Vlada Republike Slovenije tudi ni pripravila nobene zakonodaje, ki bi pripomogla k večji kakovosti zdravstvenih storitev in k zmanjšanju čakalnih dob. Optimizacijo v zdravstvu, kakovostni zdravstveni sistem in izboljšave samega sistema je obljubljala tudi Milojka Kolar Celarc v svoji kandidacijski predstavitvi za ministrico, vse je zapisano tudi v koalicijskem sporazumu, ki pa je očitno le papir. Ustanavljajo se le delovne skupine za posamezna področja, pišejo in sprejemajo se strategije, izdelujejo analize. Obljubljenih sistemskih rešitev in sprememb pa do danes nismo dočakali. Eden od pokazateljev, da se zadeve ne spreminjajo v pozitivno smer, so tudi čakalne dobe. Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje na dan 1. 1. 2016 pri storitvah najdemo skupno 17 tisoč 372 takšnih pacientov, ki čakajo nad dopustnim čakalnim rokom, kar pomeni 12,83 % čakajočih več kot v enakem obdobju preteklega leta. Med izjavami predstavnikov bolnišnic smo lahko slišali tudi, da se bojijo, da gre za izčrpanje zdravstva po vzorih izčrpanja v gospodarstvu. Nad 19. nujni seji Odbora za zdravstvo dne 26. februarja 2016 je bilo s strani različnih predstavnikov zdravstva izrečeno dejstvo, da se slovensko zdravstvo sooča s povišano stopnjo korupcije. To je potrdil tudi predsednik Komisije za preprečevanje korupcije, ki je povedal, da se KPK veliko ukvarja s pojavom korupcije v zdravstvu. Opozoril je, da je najnižja možna stopnja korupcije v primeru, ko med proizvajalcem in kupcem ni posrednika ali pa je med njima le uradni domači dobavitelj. Iz določenih virov je mogoče razbrati, da je od januarja 2012 do septembra 2013 Univerzitetni klinični center Ljubljana za malo več kot 5 tisoč 500 žilnic opornic porabil cca 4 milijone 250 tisoč evrov. Če bi se odločili za nakup pri tujem dobavitelju, bi za isto količino plačali okoli 970 tisoč evrov.

Prišlo je torej do 4,5-kratnega preplačila pri nabavi žilnic opornic. Ob tem se zastavlja vprašanje, zakaj se ustanove, ki opravljajo zdravstveno dejavnost na področju sekundarne in terciarne dejavnosti v Republiki Sloveniji, niso odločile za nakup, ki bi omogočil nižje stroške. Cene žilnih opornic so v letu 2014 sicer se delno zmanjšale, vendar še vedno ostajajo visoko nad evropskim povprečjem. Na javne razpise, če do njih sploh pride, se pojavi le en ponudnik. Le en ponudnik. Javni razpisi so praviloma skriti tujim ponudnikom in se jih k posredovanju ponudb niti ne vabi.

Komisija je opravila obsežno delo in bistvena ugotovitev je, da se podaja naznanitve sumov kaznivih dejanj zoper generalnega direktorja UKC Ljubljana mag. Simona Vrhunca in direktorja UKC Maribor dr. Gregorja Pivca. Preiskovalna komisija je ugotovila, da obstajajo sumi in indici za kazniva dejanja odgovornih oseb tudi znotraj gospodarskih družb, ki so prodajale žilne opornice na slovenskem tržišču. Slovenski javni zdravstveni zavodi naj bi v sodelovanju s posameznimi odgovornimi osebami v gospodarskih družbah omogočili morebitno nezakonito odtujitev davkoplačevalskega denarja prek nakupa žilnih opornic, ki naj bi bile glede na evropski trg precenjene. Pri tem bi lahko pri posameznih odgovornih osebah – tako na strani javnih zdravstvenih zavodov kot tudi gospodarskih družb – zaznali nespoštovanje veljavne zakonodaje na področju javnega naročanja v Republiki Sloveniji in zaradi tega lahko posamezne odgovorne osebe nosijo morebitno kazensko odgovornost za morebitna storjena kazniva dejanja. Prav tako je preiskovalna komisija prišla do podobnih zaključkov kot KPK v svojem poročilu na predmetni zadevi. O sorodni zadevi, vendar na širšem spektru nabav je Računsko sodišče izvajalo revizijo v UKC Ljubljana 31. januarja 2018 in je izdalo revizijsko poročilo o pravilnosti poslovanja UKC Ljubljana ter izreklo negativno mnenje, ker je ugotovilo pomembne kršitve Zakona o javnem naročanju. Negativno mnenje je izdalo. Pri naročanju zdravstvenega materiala in medicinske opreme UKC Ljubljana dobavitelja zdravstvenega materiala v vrednosti 69 milijonov 443 tisoč 786 evrov – skoraj 70 milijonov evrov – ter dobavitelja medicinske opreme v vrednosti 121 tisoč 915 evrov ni izbral na podlagi predhodno izvedenih postopkov javnega naročanja. V štirih postopkih oddaje javnih naročil v skupni vrednosti 318 tisoč 497 evrov so bile ugotovljene kršitve Zakona o javnem naročanju.

V okviru sprejetega vmesnega poročila na 35 redni seji Državnega zbora 22. novembra 2017 je Državni zbor Republike Slovenije sprejel splošne ugotovitve, ki so nastale na podlagi do tedaj pregledanega gradiva, pričani posameznikov in soočenj prič. Iz splošnih ugotovitev izhajajo, da naj bi posamezne odgovorne osebe in zaposlene osebe v UKC Ljubljana, UKC Maribor in Splošni bolnišnici

Celje kršile načela transparentnega javnega naročanja, pri tem pa naj bi prišlo tudi do koruptivnih dejanj prejetanja podkupnine. Obstaja sum, da naj bi odgovorni v UKC Ljubljana in UKC Maribor v letih 2007 do 2016 oškodovali javna sredstva in delovali negospodarno ter nezakonito, v letih 2007 do 2014 pa naj bi pripravili in izvedli javna naročila, ki niso sledila temeljnemu načelom javnega naročanja ter so delovali nezakonito in večkrat kršili Zakon o javnem naročanju. Iz navedenega je bilo podanih sedem kazenskih ovadb za posamezne osebe.

Aktualna ministrica kljub znanim dejstvom, na katera je opozorila preiskovalna komisija že tekom samih izvajanj preiskovalnih dejanj, znanim dejstvom v okviru notranjih revizij v bolnišnicah, opozorilom na sejah Odbora za zdravstvo Državnega zbora Republike Slovenije in plenarnih sejah Državnega zbora Republike Slovenije iz kroga odločanja v letih 2014 do 2016 in kasneje ni izločila posameznikov, za katere je preiskovalna komisija podala naznanitve sumov kaznivih dejanj, s položajev, ki omogočajo poslovne odločitve ali odločitve na javnih razpisih. Ni izločila. Da naj bi šlo v primeru imenovanj na odločevalska mesta posameznikov, ki so v postopkih pred organi pregona, za krnitev integritete institucij ter zaupanja ljudi v te institucije, je na pričanju opozoril aktualni minister Klemenčič.

Sklepne ugotovitve so, da naj bi bila odgovornost za posamezne nepravilnosti, ki so opisane že v vmesnem poročilu in kasneje v okviru dodatnih izvajanj preiskovalnih dejanj v času od sprejetja vmesnega poročila naprej, na strani vodstev javnih zdravstvenih zavodov, na članih svetov javnih zdravstvenih zavodov, ki v okviru svetov javnih zdravstvenih zavodov izvajajo nadzorno funkcijo, in ne nazadnje na Ministrstvu za zdravje. V vseh primerih bi lahko pristojni organi in neodvisne institucije v Republiki Sloveniji ugotovljale tako objektivno kot subjektivno odgovornost. Če bomo želeli v Sloveniji narediti tudi na tem področju korak naprej, je treba vsem lumpom, ki so okradli državni proračun in pobrali denar, namenjen vsem bolnikom, dati potrebno ime in priimek, kdo so. Šele takrat se bomo resno spopadali v boju s korupcijo, ko bomo imeli imena in priimke pred seboj, kdo so ti ljudje.

V Novi Sloveniji bomo predlog poročila podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina nepovezanih poslancev, zanjo dr. Bojan Dobovšek.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Stanje v zdravstvu je tipičen primer sistemske korupcije. Kaže se najbolj pri čakalnih vrstah, koruptivnih javnih naročilih in pa seveda vodenju bolnišnic. Poročilo, ki je pred nami, obravnava ravno zadnja dva segmenta. Vodenje

bolnišnic je v odgovornosti tistega, ki je predstojnik institucije. On odgovarja za konflikte interesov, za konkurenčno klavzulo, za finančno stanje in pa ugled institucije. In vse to je bilo zanemarjeno. Seveda nas pri tem zanima tudi odgovornost Vlade in vloga medijev. Vlada je tista, ki kadrira in ki predlaga zakone, mediji pa so četrta veja oblasti, ki vse skupaj nadzira. In vse to je zatajilo. Če analiziramo poročilo, vidimo, da nihče od politikov ni izvajal pritiska na te, ki vodijo institucijo, saj nihče ni direktno rekel, da je bil nanje vršen pritisk. Se pravi, so odgovorni tisti, ki so vodili bolnišnice, če pritiska ni bilo. Tipično je izogibanje zakonom in svojstveno razlaganje predpisov in branjenje na podlagi plačanih in naročenih nekih pravnih mnenj. Seveda je naročanje, takšno kot je bilo, le vrh ledene gore; to je en majhen segment, ki je bil obravnavan v tem poročilu. Še veliko bolj se je denar obračal pri najemu opreme in storitev, česar sploh še nismo preiskali. Potem, svetovalne pogodbe – koliko skritega je v svetovalnih pogodbah in kaj je bilo zares storjenega – in pa seveda donacije. Vse skupaj tudi skrito prek izobraževanja, na kar sem večkrat opozoril, da se dogaja tudi v drugih sektorjih, kot je sodstvo in ostali.

Če pogledamo, kakšna je odgovornost, kazenska seveda, podpiramo, da se vsa dokumentacija posreduje tako policiji kot tožilstvu. Finančna in odškodninska odgovornost; da se vključijo poleg Računskega sodišča tudi druge finančne institucije, da se preišče tok denarja, kam je šel in kako se je ta denar vračal v zasebne žepe. In seveda položajska odgovornost, kjer se v Dobri državi zavzemamo za to da se tistim, ki so oškodovali državno premoženje, prepove opravljanje javne funkcije. To je tista položajska odgovornost, ki je še kako pomembna in ki je zatajila. In seveda dodatna zaščita tistih, ki pa so pripravljene kaj povedati. Tudi ta sistem je zatajil.

Če se za konec osredotočim na politično odgovornost, odgovornost vlad za kadrovanje in za stanje v sektorju. Jaz pravim, da je dovolj teh koruptivnih ravnanj in da je to treba presekati. Kako? Prvič, s kariernim sistemom, s praviimi kadri, ki imajo kariero in reference in prevzamejo odgovornost. Drugič, delovanje finančnih institucij, da sledijo finančnim tokovom, da pogledajo, kam ti finančni tokovi gredo, da se ne bo dogajalo, kot se je dogajalo z domnevnim pranjem denarja iz Irana prek Slovenije in institucije niso odreagirale. In pa seveda profesionalno delovanje medijev, četrte veje oblasti, ki morajo v prvem koraku počistiti tudi znotraj sebe. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Vesna Vervega.

VESNA VERVEGA (PS SMC): Spoštovani!

Vsaka preiskovalna komisija mora v vlogi najvišjega preiskovalnega organa za

odkrivanje politične odgovornosti delovati objektivno in ohranjati visok nivo politične nevtralnosti. Še posebej, če se s preiskovalno komisijo preiskujejo prakse in dejanja, ki so se dogajala v času po letih vladanja tistih strank, ki danes najbolj glasno opozarjajo na probleme v zdravstvu in so tudi same delno odgovorne za to.

A vrnimo se na začetek leta 2016. V Poslanski skupini Stranke modernega centra smo zahtevo za odreditev preiskovalne komisije, ki so jo podale tri parlamentarne stranke, podprli z jasno namero, da delo parlamentarne preiskave doseže konkreten epilog te zgodbe, torej, da se odkrije politična odgovornost tistih, ki so pustili odprta vrata ustaljeni praksi, na katero nihče od odgovornih ni reagiral že vrsto let. Na zlorabe v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju nakupa in prodaje žilnih opornic so mediji opozarjali že pred ustanovitvijo parlamentarne komisije, to je leta 2012. Raziskovalno novinarstvo pa je po tem, štiri leta kasneje razkrilo nepredstavljive razsežnosti te problematike – od velikih razlik v cenah žilnih opornic, ki so se pojavile v času vlade Alenke Bratušek, različnih praks javnih naročil materialov v slovenskih bolnišnicah v prejšnjih – tako desnih kot levih – vladah, pa vse do razkritja visokih provizij ter nesmotrnega izbora najdražjih izdelkov, ki niso nujno zagotavljali tudi najvišjih standardov. Z delom preiskovalne komisije se je Državni zbor v veliki meri seznanil že novembra lani, ko so bile sprejete bistvene ugotovitve in sklepi vmesnega poročila preiskovalne komisije. Slednji so bili za razliko od običajne prakse in široke podpore sprejeti z veliko nižjo podporo med poslanci; podprla ga ni namreč niti polovica vseh poslancev v DZ, proti pa je glasovalo 22 poslancev. Zakaj tako nizka podpora sklepom, seveda ni povsem jasno. Verjamem pa, da tisti, ki ugotovitev ali sklepov niso podprli, tega niso naredili zaradi želje zaščititi interese določenih oseb, vpletenih v ta dejanja. Sama sem kljub izraženemu pomisleku in jasnim opozorilom, da na področju ugotavljanja politične odgovornosti komisijo čaka še veliko dela, vmesno poročilo podprla – sicer po nekajkratnih usklajevanjih koalicijskih članic s predsednico, pa vendar. Za javne razpise se je namreč izkazalo, da so v tem primeru povsem odpovedali, kar potrjujejo številne izjave prič. Obstajal je torej sum, da so se posamezna javna naročila drobila, s čimer se je omogočil nakup žilnih opornic prek naročilnic, in to za veliko višjo ceno, torej v nasprotju z veljavno zakonodajo. In za to so odgovorna v glavnem vodstva javnih zavodov.

Danes imamo po 54 sejah in 51 zaslišanih pričah ter dveh soočenjih prič pred sabo zaključno poročilo, katerega osrednje sporočilo je, da je za preplačila žilnih opornic, ki so svoj višek dosegla v času neke druge vlade, odgovorna aktualna ministrica za zdravje. Torej ministrica, ki v tistih letih ni opravljala svoje funkcije. Če ob tem dodamo dejstvo, da je cena

žilne opornice padla že leta 2014 – pred nastopom mandata te vlade – in se je potem samo še zniževala, potem se lahko upravičeno vprašamo, kam pa je izginilo to obsežno delo, ki je bilo opravljeno za pripravo tega zaključnega poročila. Predsednica preiskovalne komisije je v svojih izjavah za javnost šla še dlje. Da si bomo lažje predstavljali, naj navedem naslov in uvodni stavek v Reporterju z dne 22. marca 2018: »Ministrica Kolar Celarčeva je osebno odgovorna za stanje. Pretekli teden je parlamentarna komisija, ki je preiskovala nakupe in dobavo žilnih opornic v slovenskih zdravstvenih ustanovah, sprejela sklepno poročilo, v katerem so za subjektivno odgovorno označili ministrico Milojko Kolar Celarc.« Zastavlja se seveda logično vprašanje, kako je lahko za dejanja, ki so se dogajala v letih pred nastopom te vlade, odgovorna aktualna ministrica. Ravno tako se zastavlja vprašanje, kako lahko govorimo o subjektivni odgovornosti, če z zadevnim primerom ministrica takrat ni bila povezana. Od februarja leta 2012 je funkcijo ministra za zdravje opravljal Tomaž Gantar, in sicer najprej v obdobju enoletne vlade Janeza Janše in nato še v času vlade Alenke Bratušek. Omenil je, na pričanju namreč, da so takrat v okviru zdravstvenega sveta razpravljali o preplačilu materiala, tudi o žilnih opornicah, predvsem na pobudo nekaterih zdravnikov, ukrepov pa v zvezi s tem ni bilo sprejetih.

Želeli ali ne želeli to priznati, dejstvo je, da je ta vlada naredila korak naprej na področju transparentnega javnega naročanja prek skupnih javnih naročil, kar je eden od najpomembnejših ukrepov za boj proti korupciji. Leta 2017 je ministrica imenovala strokovno komisijo za oblikovanje strokovnih standardov z ustreznimi tehničnimi opisi, katere žilne opornice naj uporabljamo v zdravstvenem sistemu. Na ta način je nastala podlaga za skupno javno naročilo za 7 tisoč žilnih opornic. Kar pa je najpomembnejše za predmet preiskave preiskovalne komisije, pa je to, da je v razpisu bila določena najvišja cena za žilno opornico. Razpis žal ni uspel, zato ker so vsi dobavitelji ponudili višjo ceno. Vendar, član imenovane strokovne komisije dr. Noč je na novinarski konferenci po neuspelem skupnem javnem razpisu za žilne opornice povedal, da je ugotovil, da je zadeva pozitivna in verjetno zgodovinska za Slovenijo.

Poleg omenjenega nas je v obdobju po sprejetem vmesnem poročilu zaskrbel tudi odziv zainteresirane javnosti; komisija je namreč prejela poleg odziva nekaterih podjetij, ki so vključena v poročilo, tudi anonimno pismo, ki je opozorilo na to, da je poročilo polno domnev in neposrednih laži, da so nekatere priče bile vsaj deloma izbrane po političnem ključu. Po prebranem osnutku končnega poročila pa je postalo jasno, da nekih novih skupnih zaključkov ne moremo doseči. S tem želim povedati, da ne moremo podpreti ugotovitev, za katere nimamo dovolj dokazov, indecev, nestrokovnih in

nerazumljivih ugotovitev, subjektivne presoje predsednice glede odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij oziroma ministrov, subjektivnih povzetkov nekaterih pričanj. Nekatere vsebine, ki so vključene v končno poročilo, niso povezane z predmetom preiskave. Vse to pa se seveda nanaša na ugotovitve po sprejetju vmesnega poročila. V končnem poročilu je predlagan en sam sklep, ki nalaga Državnemu zboru, da posreduje Nacionalnemu preiskovalnemu uradu in Specializiranemu Državnemu tožilstvu pridobljeno dokumentacijo. Preiskovalna komisija že tako ali tako na podlagi sprejetega sklepa pošilja zapisnike in magnetograme pričanj Nacionalnemu preiskovalnemu uradu, kriminalisti pa so se seznanjali tudi z dokumentacijo v Državnem zboru. Ne glede na to bomo v poslanski skupini predlagani sklep potrdili.

Za konec bom povedala to, kar večkrat izpostavljam: v Stranki modernega centra nikakor nimamo namena, še manj pa razloga, da bi razkritje slabih praks kakorkoli ovirali. Ne ščitimo interesov nobenega, še najmanj pa tistega, ki bi kakorkoli bil vpleten v koruptivna dejanja, tako v zdravstvu kot tudi drugod.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospa Nada Brinovšek.

NADA BRINOVŠEK (PS SDS): Hvala za besedo. Kolegi poslanci, lep pozdrav, lep pozdrav pa tudi, predvidevam, da ste študentje na balkonu, lepo pozdravljeni!

Delo preiskovalne komisije za žilne opornice je razgalilo vso bedo slovenskega zdravstva na področju nabave materiala in pa razgalilo tudi kvaziprizadevanja za javno zdravstvo in pa bolnike. Vmesno poročilo in pa zaključno poročilo, ki ga obravnavamo danes, sta pokazali na ključne probleme slovenskega zdravstva, na odtokanje denarja in pa na brezbriznost vladajoče strukture ter nekaterih vodilnih v javnih zdravstvenih zavodih. Na vse te teme smo v Slovenski demokratični stranki opozarjali že od vsega začetka. Poleg več zahtevkov za sklic izrednih sej na to temo smo vložili tudi dve interpelaciji zoper ministrico Milojko Kolar Celarc, v katerih smo ji pač očitali neaktivno delo na področju preganjanja in pa omejevanja korupcije v zdravstvu. Seveda interpelaciji koalicija ali pa vsaj del koalicije – tu mislim na SD in pa Desus – niste podprli, danes pa iz ust nekaterih poslancev te koalicije prihajajo hvale, da so že dalj časa oziroma da ste že dalj časa opozarjali na nesposobnost ministrice in na njeno delo in celo, da ste zahtevali njen odstop.

No, pa da si malo osvežimo pogled na delo te preiskovalne komisije do vmesnega poročila, ki smo ga obravnavali v mescu novembru 2017. V letu 2016 je bila torej na našo pobudo ustanovljena preiskovalna komisija na področju žilnih opornic. V vsem tem času njenega dela so

se hipoteze o korupciji v slovenskem zdravstvu samo še potrjevale. Na podlagi dokumentov, ki jih je zbrala v postopku, in pa na podlagi izjav prič v vmesnem poročilu je komisija ugotovila, da naj bi bile žilne opornice v Sloveniji glede na znane podatke iz tujine v letih 2013–2014 višje približno za 5-krat, se pravi, glede na cene proizvajalcev na tujem trgu. Preiskovalna komisija je v vmesnem poročilu prav tako ugotovila, da obstaja sum, da naj bi bili javni razpisi s strani naročnika prirejeni, da naj bi odgovorne osebe dobavitelje osebno pozivale, da se prijavijo na določene razpise. Obstaja sum, da so dobavitelji prek vodje nabavne službe vplivali na kasnejšo odločitev razpisne komisije, da naj bi šlo za kartelno dogovarjanje in da je prišlo tudi do prekoračitve pogodbenih količin oziroma vrednosti po Zakonu o javnem naročanju. Dalje, preiskovalna komisija je ugotovila, da obstaja sum, da naj bi dobavitelji odgovornim osebam v nekaterih bolnišnicah poleg plačila za izobraževanja krili tudi stroške za različna potovanja in pa letovanja, tudi njihovim družinskim članom. V nekaterih primerih obstaja tudi sum, da naj bi dobavitelji izročali tistim, ki odločajo o nabavi, razne materialne dobrine ali pa celo nakazovali denar na bančne račune zasebnih podjetij teh zdravnikov. V nekaterih primerih pa obstaja sum, pazite, obstaja sum, da naj bi denar dajali dobavitelji kar na roko.

Preiskovalna komisija je ugotovila, da je največkrat prišlo do kršitev ravno pri podjetju Mark Medical, d. o. o., ki je tudi dobavitelj žilnih opornic za slovenski trg. Dobava žilnih opornic s strani podjetja Mark Medical, d. o. o., naj bi v letih 2006 do 2016 v UKC Ljubljana predstavljala kar 50-procentni delež. Največji delež prodaje v UKC Ljubljana pa je to podjetje doseglo v letu 2009, in sicer kar 91-procentni delež, 91-procentni delež. Pri poslovanju podjetja Mark Medical, d. o. o., s sedežem v Sežani naj bi se finančna sredstva tega podjetja, ki jih je pridobilo tudi s prodajo medicinskega materiala, posredno stekala na bančni račun družbe Vega Finanz v Luksemburgu. Priče sicer pred preiskovalno komisijo niso želele ali pa naj ne bi znale odgovoriti, kdo je lastnik družbe Vega Finanz. Odgovor na to vprašanje je pomemben predvsem z vidika morebitnega financiranja podjetja in pa posameznikov v Sloveniji oziroma z vidika morebitnih drugih transakcij na bančne račune v Sloveniji. Je pa predsednik uprave KB 1909 pred preiskovalno komisijo povedal, da naj bi družba Vega Finanz s svojim denarjem dokapitalizirala podjetje v Italiji. Lastnik KB 1909 pa ima v lasti tudi Mladino, d. d. Predsednik uprave in pa nadzornega sveta pa sta tudi v upravi KB 1909. Nič ni naključje. Na podlagi pričanj pred preiskovalno komisijo je razbrati, da obstaja sum, da naj bi KB 1909 opravil nakup deleža Mladina, d. d., ravno takrat ko je beležil Mark Medical največji skok v svojih prihodkih. Glede na pričanje posameznih prič – tako javno kot brez navzočih javnosti, pričanja skritih prič

– in pa pregledano gradivo je preiskovalna komisija v vmesnem poročilu predlagala naznanitev kaznivih dejanj zoper posamezne fizične osebe po več členih Kazenskega zakonika, in sicer za Darka Zormanca, Matjaža Bunca, Vojka Kaniča, Dragana Kovačiča, mag. Simona Vrhunca in Gregorja Pivca. Prav tako je preiskovalna komisija v vmesnem poročilu predlagala, da pristojni organi raziščejo morebitne sume, zapisane v poročilu, in sicer za posamezne gospodarske družbe, kot so Mark Medical, Bormia, VASC-MED, Animus, Kastor, Salus in pa seveda KB 1909. Sklepi, ki smo jih poslanci sprejeli ob sprejemanju vmesnega poročila, pa so bili, da se to vmesno poročilo preda Nacionalnemu preiskovalnemu uradu, Specializiranemu državnemu tožilstvu, Generalnemu direktoratu za konkurenco pri Evropski komisiji, Finančni upravi RS, Agenciji RS za varovanje konkurence, Državni revizijski komisiji za revizijo postopkov oddaje javnih naročil in Računskemu sodišču. In vsi ti sklepi so bili realizirani. Zdaj je pa na potezi predvsem Specializirano državno tožilstvo in Nacionalni preiskovalni urad, da te sume kaznivih dejanj raziščeta, ovržeta ali pa podata kazenske ovadbe. Toliko o tem vmesnem poročilu, ki smo ga sprejeli novembra 2017.

No, danes pa je pred nami končno poročilo, ki zajema vmesno poročilo in opravljeno delo od sprejetja vmesnega poročila do danes. V tem poročilu je zajeto še pričanje bivših in sedanje ministrice za zdravje ter pričanje direktorjev in predsednikov posameznih institucij. Preiskovalna komisija v tem drugem delu na podlagi pričanj ugotavlja, da naj bi v slovenskem zdravstvenem sistemu prihajalo do nepravilnosti pri naročanju medicinskega materiala tudi v smislu zavestnega – zavestnega, ponavljam – kršenja Zakona o javnem naročanju. Pri tem pa naj bi prihajalo tudi do konkretnih koruptivnih dejanj in oškodovanja javnih sredstev. Zaskrbnjujoče pri vsem tem pa je, kot ugotavlja komisija, da kljub posameznim ugotovitvam institucij naj ne bi prihajalo do ugotavljanja odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij niti prevzemanja odgovornosti, tako subjektivne kot objektivne odgovornosti.

Z nepravilnostmi na področju, ki ga pokriva in raziskuje preiskovalna komisija, se od leta 2013 dalje ukvarjajo tudi na Nacionalnem preiskovalnem uradu in Specializiranem državnem tožilstvu. In rezultat njihovega petletnega dela ni poznan oziroma ga ni. Nacionalni preiskovalni urad je konec leta 2015 poslal na Specializirano državno tožilstvo poročilo, da preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada niso v obravnavi zaznali kaznivih dejanj. Ponovno je preiskavo zahteval državni tožilec v prvi polovici leta 2016. Nacionalni preiskovalni urad v nobeni smeri ni izvedel podrobnejše preiskave. Utemeljeno se tu zastavlja vprašanje, kaj je temu vzrok – ali gre tu za kadrovske primanjkljaj ali gre za nezadostno

znanje oziroma poznavanje te zadeve ali pa je prisotna nezainteresiranost za poglobljeno preiskavo. Preiskovalna komisija je zbrala in podala dovolj kvalitetnega gradiva in dokaznega materiala, ki bi naj oziroma upajmo, da bo pripomogel k hitrejši preiskavi. Seveda pa bo moral Nacionalni preiskovalni urad preiskavo razširiti tudi na sodelovanje s tujimi organi pregona. Treba bo oziroma bi bilo natančno sledenje toku denarja iz slovenskih bolnišnic prek slovenskih dobaviteljev do podjetij v tujini in od njih nazaj v Slovenijo. Specializirano državno tožilstvo pa kljub temu da bi moralo v skladu z Zakonom o parlamentarni preiskavi preiskovalni komisiji dovoliti tudi dostop do dokumentacije, s katero razpolagajo, tega niso dovolili. Bili so mnenja, da bi se s predajo določene dokumentacije lahko ogrozil postopek preiskave v okviru Specializiranega državnega tožilstva. Temu bi lahko rekli, zelo blago, dober izgovor. Zanimivo je tudi, da Agencija za varstvo konkurence Republike Slovenije na osnovi dela preiskovalne komisije in posredovanega vmesnega poročila ni zaznala dovolj visoke stopnje morebitnih nepravilnosti, da bi začela z zbiranjem dokazov ali pa s preiskavo. Pravzaprav je direktor Agencije za varstvo konkurence na vprašanje predsednice preiskovalne komisije, ali je agencija glede na vmesno poročilo preiskovalne komisije sprožila kakršnekoli postopke ali ne, odgovoril: »Ne.« Da konkretni postopki niso bili sproženi, je menil, da zaradi tega ker agencija uvede postopek pač takrat, kadar so prepričani, da je vse to, kar je kdo povedal, resnično. Jaz ne vem, kako se oni prepričajo o tem, kaj je resnično in kaj ni resnično, če niti na primer za dokumente preiskovalne komisije, za katere bi lahko zaprosili, niso zaprosili. Je pa predsednik Računskega sodišča povedal, da je preiskovalna komisija opravila veliko delo. Vmesno poročilo, ki so ga prejeli, je Računskemu sodišču pomagalo osvetliti določene interakcije in pa ozadja tudi v revizijskem poročilu, ki ga je izdalo Računsko sodišče za UKC Ljubljana. Vse te priče, ki sem jih sedaj navedla oziroma te priče v instituciji pa so si bile pri zaslišanju enake glede dejstva, da so potrebne sistemske spremembe.

Če se ustavim še pri odgovornosti ministrov za zdravje. Večinoma vsi dosedanji ministri so poudarjali, da naj bi bila največja odgovornost za nepravilnosti v javnih zdravstvenih zavodih na strani vodstva nabavnih služb in pa članov svetov zavodov. Prav tako je večina ministrov izpostavila, da naj bi bili v zdravstvu močno prisotni različni interesi in pa lobiji, ki naj bi onemogočali normalen razvoj slovenskega zdravstvenega sistema ter naj bi onemogočali tudi sprejemanje sistemskih zakonov. Pritiski naj bi bili v smislu obvladovanja razmer. Kdo pa so te osebe, ki izdajajo pritisk, pa komisiji ni uspelo izvedeti oziroma komisija ni dobila odgovora. Zanimivo pa je bilo zelo spremljati pričanje ministric za zdravje v

odhodu. V svojem pričanju je najprej izjavila, da je bila naloga te vlade, da zagovarja ničelno stopnjo korupcije, posebej na področju javnega zdravstva. Je res, ministrica je začela z nekaterimi aktivnostmi takoj po nastopu mandata, toda te aktivnosti se niso izvajale na pravih področjih. Seveda je pa ministrica pred preiskovalno komisijo pričala malce zmedeno, kot na primer to, da so cene žilnih opornic v obdobju njenega mandata padle, in sicer zaradi njenih sistemskih ukrepov, pri čemer pa se je ob pričanju seveda zapletla, ko je sama ugotovila, da so cene žilnih opornic padle oziroma se znižale v letu 2014, se pravi pred njenim nastopom mandata. Ampak vsi smo takrat pričakovali, da bo ministrica, ko je bilo izdano vmesno poročilo, reagirala oziroma reagirala že takoj med samimi zaslišanji, vendar ni. Zato je tudi umesten predlog preiskovalne komisije, da je ministrica Kolarjeva subjektivno odgovorna; vedela je, storila pa ni nič.

Zaradi vsega navedenega preiskovalna komisija v svojih zaključkih ugotavlja, da naj bi bila objektivna politična odgovornost za nesprejetje zdravstvene zakonodaje na ministrskih za zdravje v celotnem časovnem obdobju, ki ga je zajela preiskovalna komisija, da naj bi bila aktualna ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc subjektivno odgovorna za opustitev ukrepov, ki bi jih morala sprejeti v smeri odstranitve posameznikov, za katere je preiskovalna komisija podala naznanitve sumov kaznivih dejanj s položajev, ki seveda omogočajo poslovne odločitve ali pa odločitve na javnih razpisih, ter da naj Agencija za varstvo konkurence RS ne bi delovala skladno z zakonom in pa v preteklosti naj ne bi naredila dovolj za ugotavljanje omejevanja konkurence in prevlade s strani nekaterih slovenskih dobaviteljev žilnih opornic in pa multinacionalk. Dalje. Preiskovalna komisija predlaga, da vse tri veje oblasti opravijo razpravo in pa pripravijo morebitne zakonske spremembe. Dalje preiskovalna komisija glede na predlagano gradivo in pa zaslišanja izčrpno zaslišanih prič predlaga, da naj pristojni organi raziščejo sume kaznivega dejanja nevestnega dela v službi in kaznivega dejanja jemanja podkupnine za Harija Furlana, vodjo Specializiranega državnega tožilstva, kaznivega dejanja dajanja podkupnine za Boruta Miklavčiča in pa kaznivih dejanj oškodovanja javnih sredstev in pa nevestnega dela v službi za dr. Petra Weissensteinerja. Ob koncu je pa preiskovalna komisija predlagala še sklep, da Državni zbor Republike Slovenije po obravnavi zaključnega poročila nalagala preiskovalni komisiji, da Nacionalnemu preiskovalnemu uradu in pa Specializiranemu državnemu tožilstvu preda vso dokumentacijo, ki jo je pridobila tekom parlamentarne preiskave, z izjemo dokumentacije, ki jo je dobila na podlagi odredb sodišč. V Slovenski demokratiški stranki smo k temu poročilu danes vložili tudi amandma, da naj pristojni organi raziščejo same sume kaznivega dejanja krive izpovedbe tudi za

Janeza Zemljariča. Obrazložitev zakaj in tega amandmaja je v svojem uvodnem stališču kolegica Jelka že podala. Rekla bi, da je ta preiskovalna komisija opravila veliko delo. Delo, ki bi ga morale institucije in pa organi, ki so za to zadolženi, že zdavnaj opraviti, pa ga niso ali pa so se mu neuspešno tudi izmikali. Zaključno poročilo temelji na izjavah prič in pa dokumentov in je tudi upanje, da se bo kaj zgodilo. Seveda pa je to v veliki meri odvisno od tega, ali bomo danes to poročilo sprejeli ali ne.

V Slovenski demokratski stranki bomo zaključno poročilo z zaključnimi ugotovitvami podprli, prav tako bomo podprli tudi amandma in pa predlagani sklep. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokoencev Slovenije, zanjo mag. Julijana Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR (PS DeSUS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani kolegice in kolegi!

Poslanska skupina Desus bo podprla Zaključno poročilo o opravljeni parlamentarni preiskavi na področju ugotavljanja zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic in prav tako obe dodatni zaključni poročili s tega področja. Preiskava je bila odrejena 30. marca 2016 zaradi suma, da so bili postopki in posli vodeni negospodarno in netransparentno, da naj bi nastale posledice takšnih ravnanj in zaradi suma prisotnosti korupcije v zdravstvu na področju prodaje in nabave žilnih opornic. Preiskava se je osredotočila na obdobje od 1. januarja 2003 do dneva odreditve parlamentarne preiskave. Po sprejetem vmesnem poročilu je preiskovalna komisija zaslišala še 16 prič. Tako je bilo skupaj zaslišanih 51 prič, opravili pa sta se še 2 soočenji prič. Preiskovalna komisija je izvršila tudi vse sklepe, ki jih je sprejel Državni zbor Republike Slovenije ob sprejemu vmesnega poročila preiskovalne komisije. Pretirano obremenjevanje poslancev z delom proti zaključku mandata je povzročilo nekatere manjše težave pri sklepčnosti sej, vendar pa se je z izboljšanjem usklajevanja sestankov preiskovalne komisije to rešilo, tako da je preiskovalna komisija preiskavo kljub predčasnemu odstopu vlade že 14. marca letos uspešno pripeljala do konca.

Izgovori tistih, ki si prizadevajo, da poročilo ne bi bilo sprejeto, so zgovorni sami zase. Že na samem začetku dela preiskovalne komisije se je začelo glede izmenjave podatkov in dokumentacije zatikati pri sodelovanju med preiskovalno komisijo in državnimi institucijami, zadolženimi za odkrivanje in preganjanje korupcije. Te institucije so: Nacionalni preiskovalni urad, Specializirano državno tožilstvo in Komisija za preprečevanje korupcije. Do sodelovanja med naštetimi je na koncu vendarle prišlo, vendar pa lahko ugotovimo, da

je preiskovalna komisija Državnega zbora tista, ki opravlja delo, ki bi ga morale na osnove iste anonimke že pred tem opraviti za to pristojne institucije. Te pa so predvsem veliko sestankovale, si izmenjavale informacije in se pogosto sklicevale na svoje omejitve pri pristojnostih. Vendar poslancem te institucije niso predložile potrebnih predlogov sprememb zakonodaje, da omejitev, na katere so se sklicevale, ne bi bilo tudi v prihodnje. Doslej skorajda ni znan kak odmeven dosežek njihovega dela na področju korupcije v zdravstvu. Zaskrbljuje dejstvo, da sta tako Specializirano državno tožilstvo kot tudi Nacionalni preiskovalni urad preiskovala predmetno področje, vendar doslej nista odkrila skoraj nobenih sumov kaznivih dejanj. Opravili so nekaj pogovorov z nekaterimi zdravniki, nabavniki in dobavitelji in so prišli do zaključka, da ni bilo nobenih nepravilnosti. Ugotovimo lahko celo, da osumljencev, pri katerih je preiskovalna komisija ugotavljala sume korupcije, te institucije večinoma niso niti obravnavale oziroma jih niso niti zaslišale. Zato se lahko vprašamo, kako to, da imamo v Sloveniji množico uradnih institucij, ki bi morale preganjati kriminal in korupcijo, pa jim ne uspe doseči niti nivoja preiskovanosti svojih primerov, kot jih je na tem področju odkrila skupina poslancev, amaterjev in naših strokovnih sodelavcev preiskovalne komisije Državnega zbora. Zatajili so tudi nadzorni organi in organi upravljanja sistema na državni ravni, na Ministrstvu za zdravje in v javnih zdravstvenih zavodih. Dejstvo je, da uradne preiskovalne institucije in organi pregona, prav tako pa odgovorni v javnih zavodih in na ministrstvih že desetletja ne naredijo ustreznih korakov, da bi se postavilo resne ovire korupcijskim poslom številnih akterjev korupcije v zdravstvu. V posmeh učinkovitosti organov pregona, organov nadzora in organov upravljanja v javnih zdravstvenih zavodih in na pristojnem ministrstvu so nekatere priče pred preiskovalno komisijo dokazovale svojo nedolžnost s sklicevanjem na dosedanji prazen korupcijski izplen slovenskih uradnih institucij, zadolženih za odkrivanje in pregon korupcije.

V postopku preiskave se je pokazalo tudi, da so prekratki zakonski roki zastaranja kršitev postopkov javnega naročanja. Opozoriti želimo še na posebnost našega kazenskega zakonika, po katerem se lahko nekatere nečedne posle kaznuje le, če se zanje dokaže naklep, kar pa je skorajda nemogoče dokazati. Obveznost dokazovanja naklepa je tako postalo zakonsko sredstvo, s katerim se učinkovito varuje tiste, ki kršijo zakone. V masovni proizvodnji novih zakonov, ki jih uradniki ministrstev proizvajajo kot po tekočem traku, še posebej pred vsakokratnimi volitvami, pa tudi nekateri poslanci, se lahko različne škodljive vsebine v zakonih dobro skrije, tudi pred tistimi poslanci, ki tovrstnih zakonov sicer zavestno ne bi nikoli podprli. V izogib sprejemanju škodljivih

zakonov menimo v Poslanski skupini Desus, da bi se moralo krepko omejiti število zakonov, ki jih Državni zbor sprejme letno. Prav tako bi se moralo omejiti možnosti sprejemanja zakonov po nujnem in skrajšanem postopku ter na izrednih sejah, saj predstavljajo prav slednji načini sprejemanja zakonov pomembna korupcijska tveganja. Slednji zakoni so običajno spremljani tudi s povsem nepreglednimi postopki priprave zakonskih predlogov, večinoma so ti zakoni brez ustrezne javne obravnave in sodelovanja strokovne ter laične javnosti. Velika je tudi možnost lobističnih vplivov na vsebine zakonov, tudi ko gre za poslanske zakone, ki jih poslanci vlagajo tik pred volitvami.

Poslanska skupina Desus zahteva, da se deklaratorne izjave o ničelni stopnji korupcije končno spremeni v prakso. Korupcija ima namreč slabe posledice za celotno družbo, negativno vpliva na zdravstvene, socialne, zakonodajne, politične in ekonomske vidike družbenega razvoja. Spodkopava zaupanje v javno zdravstvo, v državne institucije in v vladavino prava. Zmanjšuje integriteto družbe kot celote in pomen integritete kot družbene vrednote. Zmanjšuje proračun držav in lokalnih skupnosti v korist zasebnih interesov storilcev koruptivnih dejanj. Ostale državljane nezakonito postavlja v neenakopraven položaj in jih omejuje pri uveljavljanju njihovih temeljnih pravic. Povzroča neučinkovitost upravnih, sodnih, policijskih postopkov, povezanih z javnimi naročili, zaposlovanjem in podobno. Posledica korupcije v zdravstvu je tudi manj učinkovita poraba javnih sredstev za namene zdravljenja. Povzroča pomanjkanje javnih sredstev za zdravljenje, premalo opravljenih storitev v javnem zdravstvu in predolge čakalne vrste, kar vse vpliva na slabše zdravje ljudi in na manj kakovostno življenje državljanov in državljanek. Na nabave žilnih opornic, ki so se izvajale po previsokih cenah, so imeli odločilni vpliv nekateri vodilni posamezniki ustanov, nekateri zdravniki, kirurgi, ki so delali v javnih zdravstvenih zavodih kot javni uslužbenci, nekateri pa so poleg tega delali še v svojih espejih, deoojih, zasebnih društvih in/ali operirali hkrati tudi v drugih državah. Čeprav je že dolgo časa znana škodljivost dvoživkarskega dela zdravnikov – to je sedenja zdravnikov javnih uslužbencev hkrati na dveh stolih, v javnem in v zasebnem zdravstvu, kar po ugotovitvah Komisije za preprečevanje korupcije povečuje korupcijska tveganja –, ministrica za zdravje ni želela ali znala prekiniti te škodljive prakse. Še več, na zaslišanju pred preiskovalno komisijo je menila, da je sicer kot ministrica odgovorna za preprečevanje korupcijskih tveganj, vendar je krivdo za korupcijo valila le na zdravstvene institucije, ustreznih sprememb, da bi se korupcijo sistemsko preprečilo, pa ni uvedla.

V Poslanski skupini Desus smo na korupcijska tveganja kot posledico dvoživkarskega sistema zdravnikov pristojno ministrico večkrat opozorili, vendar sprememb ni

bilo. Upamo, da bo naslednja vlada izpeljala nalogo, ki je ministrica Stranke modernega centra Milojka Kolar Celarc ni znala ali ni želela izpeljati, kljub drugačni zavezi te politične stranke v koalicijski pogodbi. Zaslišali smo tudi priče, ki so priznale svoje stike z dobavitelji. Ena izmed prič je celo opozorila pristojno osebo na UKC Ljubljana na morebitno nasprotje interesov zaradi svojih stikov z določenim proizvajalcem, pa je kljub temu ostala članica strokovne izbirne komisije v enem izmed spornih razpisnih postopkov. Usluge za nakup naj bi nekaterim javnim uslužbencem, večinoma zdravnikom, bile s strani dobaviteljev narejene na različne načine: z dragimi luksuznimi potovanji zanje in/ali za njihove bližnje, z denarjem na roko, z izobraževanji in podobno. Če bi javne zdravstvene ustanove vgradile mehanizme nadzora, poskrbele za delo in za izobraževanje zdravstvenega osebja na pošten način, bi lahko bolnišnice kupovale žilne opornice in/ali druge medicinske pripomočke po bistveno nižji ceni, preplačani denar pa bi lahko ostal za zdravljenje ljudi in za skrajševanje čakalnih vrst. Posledice korupcije so torej občutili ljudje v obliki nedopustno dolgih čakalnih vrst in slabšega zdravja.

Ob prebiranju poročila se lahko vprašamo, kako je možno, da v javnem zdravstvenem sistemu še vedno obstaja množica nasprotij interesov, čeprav številni posamezniki in Komisija za preprečevanje korupcije že vrsto let opozarjamo na korupcijska tveganja, ki jih tovrstna nasprotja interesov povzročajo. Prepletanje javnega in zasebnega ter odsotnost notranjih kontrol, pravil in nadzorov se je spet pokazalo kot možno gojišče korupcijskih tveganj. Zaupati v ljudi je sicer spodbudno in pozitivno, vendar pa je treba predvsem poskrbeti za nadzor in za ukrepe preprečevanja korupcijskih tveganj. Izkušnje kažejo, da obstajajo v javnem sektorju na odgovornih mestih tudi osebe, ki so pohlepne, egoistične, nagnjene k iskanju privilegijev ali k zlorabi sistema zdravstva v zasebno korist. Videti je, da se iz preteklih afer v zdravstvu ni nihče ničesar naučil ali pa da se noče naučiti. Večino tega, kar je odkrivala preiskovalna komisija, bi se namreč dalo preprečiti z ustrežno organizacijo dela, z nadzorom, s preprečevanjem nasprotij interesov in s takojšnjimi odstavitvami z odgovornih mest tistih oseb, ki dokažejo, da niso vredne zaupanja. Preiskovalna je ugotovila, da obstaja sum, da naj bi nekateri odgovorni v UKC Ljubljana in UKC Maribor v letih 2007 do 2016 oškodovali javna sredstva, delovali negospodarno in nezakonito, njihova dejanja pa nakazujejo na sum koruptivnih dejanj. Obstaja sum, da so določenim dobaviteljem žilnih opornic omogočali prevladujoč položaj na trgu. V letih 2007 do 2014 naj bi pripravili in izvedli javna naročila, ki niso sledila pravilom javnega naročanja, delovali nezakonito in večkrat kršili Zakon o javnem naročanju. Obstaja tudi sum kartelnega

dogovarjanja med dobavitelji žilnih opornic v Sloveniji. Preiskovalna komisija je ugotovila in naznanila sume številnih kaznivih dejanj zaradi neupravičene uporabe tujega premoženja, kaznivih dejanj goljufij, kaznivih dejanj sprejemanja daril, kaznivih dejanj davčne zatajitve, kaznivih dejanj oškodovanja javnih sredstev, kaznivih dejanj nevestnega dela v službi, kaznivih dejanj jemanja podkupnine, kaznivih dejanj krivega pričanja oziroma krive izpovedbe, kaznivih dejanj zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic in zlorabe položaje ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti. Bančna tajnost, poslovna tajnost in oznaka interno sicer omogočajo skrivanje dela izsledkov preiskovalne komisije pred javnostjo, vendar pa so izsledki na razpolago pristojnim organom, tako kot so tudi dostopni poslancem Državnega zbora pod določenimi pogoji. Upam, da bodo pridobljeni dokumenti omogočali nadaljnje preiskave pristojnih organov in institucij, ki bodo lahko v primeru zadostnih dokazov sprožili nadaljnje postopke zoper osebe, za katere smo v preiskovalni komisiji sprejeli odločitev, da jih naznamo pristojnim organom zaradi obstoja sumov kaznivih dejanj.

Preiskovalna komisija je Državnemu zboru v sprejetje predlagala več sklepov, ki naj bi v prihodnje pripomogli k zmanjšanju korupcijskih tveganj v zdravstvu, zato jih bomo v Poslanski skupini Desus enotno podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev o zaključnem poročilu, bistvenih ugotovitvah ter o predlogu sklepa in o amandmaju Poslanske skupine SDS k predlogu sklepa.

Besedo ima kot prva predstavnica predlagateljica, predsednica preiskovalne komisije gospa Jelka Godec.

JELKA GODEC (PS SDS): Najlepša hvala.

Jaz bi se zahvalila še enkrat vsem članom preiskovalne komisije za korektno delo, tudi za predstavitev stališč danes. Zahvalila bi se seveda, prej mi ni uspelo še, tudi strokovnim službam, ki so veliko pripomogle tudi k temu, da je do tega zaključnega poročila tudi prišlo. Je pa seveda iz stališč poslanskih skupin zaznati, vsaj pri dveh, pač to nasprotovanje samemu zaključnemu poročilu, ugotovitvam preiskovalne komisije, samemu delu in tako naprej. S strani Levice je bilo že pri vmesnem poročilu in nenehno ves čas dela preiskovalne komisije seveda povedano, da pri tem ne bodo sodelovali, zato je mogoče moj predlog, ki sicer ni zdaj uraden, ampak ga izražam tukaj predsedniku pa tudi naslednjemu predsedniku Državnega zbora, da takšne poslanske skupine, člane enostavno ne upošteva oziroma se jih izloči po nekaj manjkajočih sejah, ker je to neproduktivno in tudi šteje potem konec koncev k sklepčnosti same komisije. Vendar pa je

seveda to odločitev vsakega preiskovalnega člana oziroma poslanske skupine, pač njihova legitimno mnenje oziroma odločitev. Vendar pa še enkrat opozarjam na to da zaradi tega prihaja tudi lahko potem do nesklepčnosti na samih sejah. Za Levico bi jaz pričakovala – glede na to kakšno vpitje je proti tej preiskovalni komisiji in pa proti ugotovitvam, pa na drugi strani njihovo zavzemanje proti korupciji, dvoživkarstvu in tako naprej –, da bi te zadeve mogoče malo bolj prebrali, malo bolj sodelovali in potem bi lahko tudi legitimno razpravljali o tem. Govorijo o nekih poslovnih poročilih, ki ne vem, če so si jih sploh prebrali oziroma ugotovitvah, ki so notri napisane na podlagi poslovnih poročil, recimo poslovnega poročila Mark Medical Slovenija in Italija, potem KB in tudi Mladine, konec koncev. Govoriti, da se zavzimate proti dvoživkarstvu in proti korupciji, pa hkrati tolčete po preiskovalni komisiji v smislu, da gre za politično obračunavanje ... Tukaj seveda tudi s strani SMC in gospe Vervega, ki je dejala, da so bile nekatere priče, za katere v anonimki piše, da so bile politično izbrane. Jaz bi prosila za dokaze, katere so te politično izbrane priče. Namreč, kolegica gospa Vervega je bila prisotna na vseh sejah, kjer se je glasovalo o sklepih, katere priče bodo. Celó sama je predlagala določene priče. In če bi politično ravnali, potem, iskreno povedano kar tukaj vsem v javnosti, če bi SDS politično delovala na preiskovalni komisiji, ne bi bila klicana gospod Ferjanc in gospod Pivec, ki sta oziroma sta bila člana SDS. Torej, jaz nisem kriva, če so bile vodje javnih zdravstvenih zavodov in pa ministri vsi iz te politične opcije in da smo jih morali zaslišati oziroma so pričali – ker so bili direktorji, ker so bili nabavniki, ker so bili zdravniki. Poklicali smo vse, to dobro veste, oziroma v sklepe smo dali ne glede na to tudi ministre ... Imeli smo debato o tem, ali kot pričo poklicati ministre, ki so bili polno odgovorni, torej ta štiri leta – oziroma štiri leta skoraj noben ni bil –, ali zraven tudi tiste, ki so bili v. d. oziroma so bili vršilci dolžnosti, tako kot je bila recimo gospa Bratuškova. Torej, dali smo vse in zdaj vas jaz prosim tukaj za dokaz, da je ta parlamentarna preiskovalna komisija delovala politično. Dokaz! Ker tisto kar smo mi raziskovali oziroma so pričali, tudi na podlagi neke anonimke, ki jo ima NPU od leta 2014 pa SDT, smo preverjali z dokumenti. Vse te naznanitve sumov kaznivih dejanj, vsi ti predlogi, vse, kar je zapisano v poročilu, tako v tem odprtem kot tudi v dodatnem in drugem dodatnem, ki je tajno oziroma interno, sloni na podlagi dokumentov in pričanj. Tudi če je bilo z anonimko, je bilo preverjeno. Zato prosim še enkrat za dokaz, kdo izmed kogarkoli, ki je bil javna osebnost, odgovorna za javna naročila, ni bil dan v sklep kot priča zaradi političnega delovanja preiskovalne komisije. Vsi ste bili notri. Do vmesnega poročila ni bilo problema z ničimer, potem pa so se začele zadeve zaostrovati, predvsem s strani največje koalicijske stranke.

Ena izmed teh zadev je bila tudi to, recimo povedano zdaj, danes, da naj bi se leta 2012 že začelo opozarjati na visoke cene v Republiki Sloveniji. Jaz vas prosim za dokaz. Kje, kdaj, kdo je javno to povedal? Ker prva opozorila so prišla v sredini leta 2013, potem ko je poljski dobavitelj v začetku leta 2013 začel dobavljati žilne opornice po trikrat nižjih cenah v Sloveniji. Leta 2013 so bili prvi članki v Financah in na Portalu Plus in potem raziskovalni novinarji, ki so naredili veliko delo, se strinjam, novembra 2016 s tisto oddajo, ki je pač razkrila te zadeve. Zato vas prosim, člani komisije, ki ste bili vedno zraven, ne zavajajte javnosti s takšnimi izjavami. Povejte konkretno, povejte konkretno, katera, kdaj ... Leta 2012, ker ste pač ciljali na drugo vlado Janeza Janše, mi povejte, dajte mi dokazati. Jaz vam lahko dokažem s članki leta 2013, z anonimko, podpisano novembra 2013, z zaključnim poročilom KPK, ki je dobila to v roke, mislim, da 8. 11. 2013. Torej, vse gre v leto 2013, konec leta 2013 in potem odvijanje. Ja, kolega Gantar, takratni minister, je povedal, da so imeli Zdravstveni svet oziroma da so v njem razpravljali tudi o teh velikih preplačanih žilnih opornicah in ni res, da se ni zgodilo nič. Ni res! Ta zdravnik, ki je tam opozarjal, je dr. Noč, ja. In ni res, da se ni nič zgodilo. Ta dr. Noč je bil potem v komisiji, ki je dosegla v UKC Ljubljana, da so se cene znižale, ki je dosegla najnižje cene v Republiki Sloveniji za žilne opornice. Vendar pa se ni zgodilo nič v UKC Maribor in Celje, ki cen nista znižala. Nista jih znižala. V Ljubljani Titan 400, v Mariboru 900 ali tisoč 200. In gospa ministrica reče, zaradi mojih sistemskih rešitev so se cene žilnih opornic znižale. Pa bežite, no! V začetku 2014 te ministrice še ni bilo na Vladi. Kaže graf, s katerim zavaja ljudi, in potem ko ji rečeš, zdaj pa preberite, kdaj je prišlo do znižanja, pa reče, v začetku 2014. Dajte, ko govorite o nekih stvareh ... Veste, da so to občutljive zadeve; obstajajo naznanitve sumov kaznivih dejanj, dali smo predloge na preiskovalne institucije in moramo govoriti z dokumenti zadaj. In to, kar vi govorite, gospa Vervega, jaz vas bi res prosila, da mi poveste, ker sem potem jaz nekaj spregledala. Me pa čudi, da tega niste prej povedali. Vmesno poročilo je bilo podprto s strani SMC, ampak potem ko je očitno nekdo prebral, ko se je v SMC to malo bolj prebralo, je bil že na sami seji Državnega zbora umebes, ker niste opravili dobrega dela, so rekli nekateri na hodniku, niste bili pes čuvaj, da ne bi kaj šlo naprej. Kar se tiče anonimk, ki smo jih dobili po vmesnem poročilu, zanimivo, da po vmesnem poročilu ... Glejte, jaz vam jo bom pokazala. Ena anonimka je prišla na moje ime, ročno napisana kuverta, v kateri piše točno to kar je gospa Vervega govorila, da nismo zaslišali gospoda Bručana. Jaz ne vem, ali ste gledali, Gručana smo zaslišali. Potem piše, da nismo zaslišali gospoda Ferjanca. Smo ga zaslišali. Potem piše, da nismo gospoda Petra Weissensteinerja. Smo ga zaslišali. Piše, da nismo gospoda Jukiča, ki

mislim, da je bil direktor Thomy F.E. – smo zaslišali direktorico. Gospo Koželjevo smo imeli notri kot pričó, prav tako iz Nove Gorice. Jaz sem povedala, časovno ne uspemo priti dlje kot do UKC Maribor, Ljubljana, ki je bil tudi največji uporabnik, več kot 3 tisoč 500 žilnih opornic letno, proti recimo Novi Gorici, ki jih ima 200. In zato pač določene pričó niso prišle na vrsto, bi pa lahko kadarkoli kdorkoli od članov rekel, ta datum, tega. Tega ni bilo, tega ni bilo. V tej anonimki, ki je ročno podpisana ... Pa če grem zdajle dol v varovano sobo po gradivo UKC Ljubljana, vam točno povem, kdo jo je napisal, točno povem, kdo jo je napisal. Je notri žalitev, zanimivo, samo mene kot predsednice, člani pa ste stran gledali vsi. Ampak jaz na te stvari nisem odgovarjala, sem pa javno napisala članek. Ker zanimivo, anonimka je javna. Veste, zakaj? Ker ta anonimka je bila poslana članom parlamentarne komisije, predsedniku Državnega zbora, predsedniku Vlade in ministru, predsedniku države, ustavnim sodnikom, slovenski javnosti, volivcem, novinarjem; ne morete verjeti, ustavnim sodnikom. Zdaj me pa zanima, kdo je imel interes, da to pošlje ustavnim sodnikom. Tisti, ki je šel do Ustavnega sodišča, da mi nismo dobili dokumentacije njegovih podjetij. V poročilu lahko preberete, kdo je to. To je dr. Bunc, vodja katetrskega laboratorija v Ljubljani. Kolegice so bile presenečene, ko smo na preiskovalni komisiji začeli ven vleči njegova podjetja, espe, društvo, združenje in tako naprej. In so bili neki indici, dokumenti, potni nalogi, ki so nakazovali, da je gospod Bunc dobil, to sem vprašala tudi javno, pač je šel na neko potovanje oziroma na izobraževanje, se opravičujem, potni nalog je bil od UKC Ljubljana, zadaj pa račun, plačan v hotelu, gor pa je napisano, da je plačal Bunc kardiologija, espe. In mene je pač zanimalo, ali te stvari stojijo ali je mogoče prihajalo do dvojnega izplačila, kakorkoli, čisto nedolžna stvar. Ampak pač ker je tudi KPK ugotavljala, da je problem to da imajo zdravniki espeje in združenja, da prihaja denar tudi z druge strani, smo mi prosili gospoda kot zakonitega zastopnika teh podjetij, če lahko preda dokumentacijo, ampak samo potne naloge in donacije, nič drugega. Gospod Bunc je odšel do Vrhovnega sodišča, do Ustavnega sodišča, da tega ne preda. Zavrnilo ga je Vrhovno sodišče dvakrat, prej že okrožno, to so vse zavračali; ustavilo se je na Ustavnem sodišču, kjer sem prosila večkrat, če lahko pospešijo zadevo, ker teče preiskovalna komisija. No, po nekaj mesecih, mislim, da treh, štirih, so me obvestili, da je stvar v teku in da bo rešena, ko bo rešena. In ta anonimka je šla na Ustavno sodišče. Jaz ne vem, kdo bi imel interes. Ne vem, dr. Zorman, gospod Uran, kdo? Mislim, takšna vprašanja se ti postavljajo. In v tej anonimki sta samo dva zdravnika ocrnjena, nihče drug – dr. Blaž Mrevlje in dr. Marko Noč, dva, ki sta pred preiskovalno komisijo jasno in glasno povedala, da je šlo za preplačila, da je šlo tudi morebiti za koruptivna

dejanja. Ta dva sta očrnjena, češ da je eden trenutno na begu v tujini – gospod Mrevlje, ki se je tisti dan, ko sem jaz to dobila, sprehajal po Ljubljani, objavljaj na Twitterju in Facebooku in ne vem, kje vseh – in da je v kriminalistični preiskavi, tega ne vem, tudi dr. Noč. Samo dva zdravnika sta bila očrnjena, nihče drug. In navedbe, koga bi še morali in koga nismo zaslišali, torej vse z enim samim namenom – morebiti, ne vem, mislim, takšna vprašanja se ti potem postavljajo –, diskreditacije parlamentarne preiskovalne komisije in njenih ugotovitev, samo z enim namenom. Da pa bi vsi tisti, ki pišejo takšne anonimke, poskušali preprečiti zlorabe v slovenskem zdravstvenem sistemu – ali takšne, ki smo jih ugotavljali mi, ali tiste, ki jih je ugotavljalo Računsko sodišče, ali katerekoli druge –, to pa ne, ne, vsak prenaša odgovornost z enega na drugega.

Poslušali smo ministre, ki so dejali, mi nismo nič krivi, vse so svet zavoda in direktorji. Le eden je rekel, ne, tako kot sem jaz rekel, tako je bilo – gospod Miklavčič. On je pa povedal: »Tako kot sem rekel članu sveta zavoda, tako je bilo. Jaz sem nastavlil gospoda Vrhunca, ja,« je rekel, »jaz.« In kako? »Ja,« je rekel, »bil je razpis, pa smo ga nastavili.« Edino on je povedal, »Ja, lahko vplivaš, in jaz sem vplival.« Vsi ostali so govorili tudi o lobijih, pritiskih; nihče ni povedal javno, kateri so ti pritiski, tako kot je rekla gospa Bratušek, da nenehno posluša o pritiskih, pa nihče ne pove imena ali kdo je to. Tega se ne pove. Povedali so tudi, da so napisali zakone, pa so ostali v predalu, zaradi tega ker ali ni bilo politične volje ali so bile volitve ali so prej odšli, v glavnem ... V enem primeru niti predsednik vlade ni bil za to. Prej je bilo rečeno, ja, lahko kateri od ministrov reče, nisem vedel za preplačilo. Tako kot sem rekla že na začetku, vsak minister ne more vedeti za vsak račun. Ko pa začne to javno eskalirati, tako kot je v teh zadnjih letih, pa da ministrica ničesar ne naredi, ničesar ne naredi v UKC Ljubljana in Maribor, ničesar! V štirih letih, od 2014 do danes, zamenja štiri direktorje in pušča ta kaos v UKC ali pa še več dela. Torej, od gospoda Vrhunca do poskusa z gospodom Baričičem, z gospodom Kopačem in zdaj gospodom Šabederjem, ki, pazite, po informacijah iz medijev naj bi omogočil celo gospodu Uranu, da je poslovni direktor Pediatrične klinike, gospodu Uranu, ko zdaj že vrabci čivkajo o tem da ga je pa treba res preiskati oziroma pregledati, ker je bil vodja nabavne službe. A to je nagrada? To je nagrada za vse to kar Računsko sodišče ugotovi v dveh letih, 2014 in 2015 – 70 milijonov mimo javnih razpisov. In on reče, to ni nič! To ni nič!

Govorili ste tudi o finančni, takšni in drugačni odgovornosti. Glejte, 500 evrov, sodba ljudstva, za pol milijona mimo javnih razpisov v UKC Ljubljana! 500 evrov! Ljudje se smeji. 500 evrov dobim jaz, ko prekoračim hitrost z avtomobilom. On pa za pol milijona, ki gre mimo javnih naročil, 500 evrov, plača in gre. Plača tudi

bolnišnica. In to je vse davkopllačevalski denar, vse.

Ministrica za zdravje, sedanja, gospa Milojka Kolar Celarc je na preiskovalni komisiji povedala, da žilne opornice niso pomembne, ker predstavljajo 0,75 procenta vseh nabav in da to ni bila nikoli prioriteta, da bi šlo v skupna javna naročila. Pod pritiskom javnosti, medijev, preiskovalne komisije seveda itn. se je pač zadeva sprožila in je šlo v skupno javno naročilo, kjer je prišlo do tega, da so vsi ponudili višje cene. Če greste gledat, če preračunate, če si samo v Excel daste številke, ugotovite, da sta se dva dobavitelja dobesedno dogovorila na 30 centov, sta si skombinirala stvari; tukaj se jaz prijavim, tukaj ti, pa se bomo zmenili. Ampak Agencija za varstvo konkurence v petnajstih dneh ne ugotovi kartelnega dogovarjanja, v redu, nimajo dokazov, mi jih damo zaključno poročilo, vse na mizo, direktor pravi, da ve, da naj bi vedel, da je šlo za monopol podjetja Mark Medical, da naj bi to izvedel iz medijev in naše preiskovalne komisije, in ne naredi nič. Nič. Mi mu napišemo notri, da je ena izmed predstavnic dobaviteljev izjavila, da sta se dva dobavitelja dogovorila, da eden prodaja v Ljubljani in eden v Mariboru in si ne konkurirata na javnem razpisu in AVK ugotovi nič! Za posledek, grozen, žalosten posledek pa ugotoviš, da direktor Agencije za varstvo konkurence gospod Matos niti ne ve, kakšne so njegove zakonske pristojnosti. On niti ne ve, da lahko vodi postopek. On pravi, da je zastaralni rok 10 let. Ni res. Pet let je zastaralni rok. Če pa se sproži vmes postopek, pa potem deset let.

Očitano mi je bilo, da sem pač sama predlagala oziroma da je bila predlagala subjektivna odgovornost sedanje ministrice, tudi s tega stališča, da ta ministrica nastavlja ljudi, ki smo jih mi obravnavali, na vodilne položaje. S tem da je gospod Klemenčič, vaš minister povedal, da on tega ne bi nikoli naredil in da je na to tudi opozarjal celo na Vladi, naj bi. Zakaj? Zato ker s tem okrníš integriteto ustanove. Kako bodo ljudje gledali, če recimo gospod Uran res dobi mesto poslovnega direktorja Pediatrične klinike? Pa kaj vas ni sram!? Ni sram, da takšne kadre nastavljate kot direktorje, ki potem to delajo po bolnišnicah. In to so sami takšni izgovori. In potem pravite, da sem šla še celo dlje in navedete naslov v Reporterju, kjer piše, da je ministrica subjektivno odgovorna. Ali sem jaz napisala ta naslov? Ali sem jaz odgovorna za to kar novinarji napišejo? Jaz kar povem na novinarski ... Poglejte, zadnjič je bilo na novinarski, sem jasno povedala, da smo gradivo, ki naj bi dokazovalo, da je gospod Janez Zemljarič krivo pričal, naj bi, ne vemo, dobili, ko je bilo že zaključno poročilo v fazi sprejemanja. In zato sem pač predlagala tam na komisiji, da se to razišče, ne mi, ampak pristojni organi, ker če nekaj vemo, moramo povedati, kot državljani, kot poslanci moramo povedati. In smo dali ta predlog. Niste izglasovali. V redu. Jaz na tisti novinarski točno tako povem, da ni bilo

izglasovano; gradivo je, če to dokazuje, ne vem, naj to pristojni organi raziščejo. In kaj napiše novinar? Da sem dala kazensko ovadbo. In vi meni navajate naslov v Reporterju, češ da sem šla še dlje in sem to v Reporterju napisala ali kaj. Pa ne se hecati, no! Potem mi pa naj Reporter plača za te naslove pa za te članke.

Gospa Vervega, jaz vas bi prosila, no, dajte mi dokazati vse te navedbe, kdo je bil tisti, ki je bil politično obravnavan. In zaradi tega ker sem bila politično nepristranska, gospa Vervega – od groženj moji družini, meni in še kaj drugega, česar tukaj ne bom izpostavljala, ker ni v bistvu prav –, zaradi tega sem doživljala vse to. In danes prosim ... Ker ne gre za politično, še enkrat povem, če bi šlo, še enkrat vam povem, kdo naj bi bil kot priča klican, kdo in kako. In tisti danes, ki imate na ustih ničelno toleranco do korupcije, ničelno toleranco do korupcije na jeziku, v papirjih, v volilnih kampanjah in tako naprej, ne morete iti z dvignjeno glavo ven, če boste proti temu ali ne boste glasovali za poročilo. Ne morete iti. Mi predlagamo in ste se strinjali večinoma vsi, pravim, razen v zaključnem poročilu več naenkrat ni bilo več tega konsenza, da se vse preda Nacionalnemu preiskovalnemu uradu, da to razišče, potrdi, ovrže, karkoli.

Mi mislim, da smo s poročilom, ki je dano, naredili ogromno. Mi smo pregledali gradivo, ki ga mogoče zdaj vmes, ne vem, ni. Pred preiskovalno komisijo so pričale priče, ki mislim, da je kolegica Julijana Bizjak Mlakar tudi povedala, ni jih. In zato vse to damo tja. In še enkrat vam povem, po pogovoru z NPU, ne mislite si, da so te priprave in potem ko sprašuješ ljudi, lahko. Ni lahko, tudi ti zapisi niso lahki. Ampak če imaš ti zadaj papir, letalska karta za ženo, kaj naj naredim? Naj rečem ah, mogoče so se pa zmotili. Če imam dokaz, da je nekdo dobil računalniško opremo za to da je dal gor na javni razpis to pa to, kaj naj bom tiho? Če vidim v poslovnem poročilu KB 1909, da je možnost, da se je denar pretakal torej iz Mark Medicala v italijanski del in potem v KB 1909 in potem nazaj v podjetja, da je gospod Peric povedal, da denar, ki je šel iz Mark Medicala v Vega Finanz, se naj bi porabil za dokapitalizacijo italijanskih podjetij, vas to ne skrbi? Ne morete reči, da to ni nič, če bi pogledali vsa tista poslovna poročila KB 1909 od leta mislim da 2006 naprej do sredine 2014, toliko jih je bilo. In notri vidite, da je bil Mark Medical Slovenija zastavljen za slab kredit, Mark Medical Slovenija naj bi bil zastavljen za slab kredit, ki ga je vzela, ki ga naj bi vzela KB 1909 pri Adria Bank Dunaj. Zastavili so dobavitelja žilnih opornic, pa ne samo žilnih opornic, saj Mark Medical še verjetno kaj drugega, nismo se v to spuščali, dobavlja. Zastavljen za to da se vzame kredit, da njegovo matično podjetje ali pa finančna družba naj bi vzela ta kredit pri Adria Bank na Dunaju. Nič posebnega, mogoče boste rekli. Ali pa zdaj, ko so bančne luknje, se tu malo bolj zastrže z ušesi – ne, ni nič posebnega. Član

uprave KB 1909 je bil gospod Detiček, takrat ko se je odločalo o tem da se vzame kredit na Adria Bank Dunaj in se zastavi Mark Medical. Baje gospod Peric ni vedel, mislim, da ni vedel točno povedati, da se naj bi izločil, zapisnika nimamo te seje, ampak kaj potem? Gospod Detiček naslednji dan, zdaj karikiram, odleti na Dunaj, se usede na stolček direktorja Adria Bank Dunaj in odobri ta kredit, kjer je zastavljen Mark Medical Slovenija. To najdete v poročilih, ja, ki so tam doli oziroma ne, ta poročila so bila celo javna, tako kot sem povedala, danes ji več ni, jih ni več na spletu, ampak mi jih imamo v arhivu kot gradivo, tako da še vedno lahko greste to pogledat. Gospod Repovž je pričal, gospod Peric, šef uprave KB 1909 je pričal – ja, 2007 naj bi dali 200 tisoč evrov gospodu Repovžu, ki je tisti trenutek, v tistem letu odkupil del Mladine od enega drugega podjetja iz Luksemburga, teh 200 tisoč torej naj bi dobil od KB 1909 kot kredit in nemudoma – ali isti dan ali naslednji dan, v glavnem nemudoma – ta delež predal KB 1909. In nikogar od vas ne zanima, nikogar, zakaj KB 1909 za vruga ni šla sama kupit v Luksemburg tega deleža. Zakaj je potrebovala gospoda Repovža vmes? Ali je šlo tukaj za kakšne transakcije? To naj preiščejo organi, tisti naši pristojni organi, ki so za to pristojni, od Fursa do NPU, ne vem, kdo vse, naj preiščejo. Ampak ne si zatiskati oči, da je to vse O. K., da tega nismo slišali ne videli. In potem govorite o ničelni stopnji do korupcije. Denar davkoplachevalcev, preplačane žilne opornice; več kot 6 milijonov več naj bi bilo pri Mark Medicalu zaradi prekoračitev pogodb na teh žilnih opornicah, več kot 6 milijonov. In sedaj vi govorite, da to ni nič. Da bi se lahko privarčevalo za več kot 280 ali pa 200 operacij letno. In to ni nič?! Da je šel denar očitno iz Slovenije tudi s tega področja v Luksemburg in v Italijo in da se je vračal verjetno ali pa naj bi se vračal za dokapitalizacijo različnih podjetij, tako v Italiji, to je bilo izpričano, mogoče tudi v Sloveniji. Mogoče tudi za dokapitalizacijo Mladine ali pa še katerega drugega podjetja. Distriest, ki tudi ima sedež v Sežani, ki je pač tako ali tako lastnik tega. Ampak poglejte, v tem je problem, če imate kakšne druge dokaze, da je še kje drugje, bi prišli s tem, ne pa samo udrihati po preiskovalni komisiji, kako ni nič naredila pa kako politično deluje. Pokažite mi, kje politično deluje, katere priča ni bila zaslišana, pa bi morala biti, pa zato ker je pač, ne vem, politično opredeljena, ni bila. Se pa vprašam, kdo takšne anonimke piše in da jih pošlje na Ustavno sodišče in oblati točno tistega, ki je na korupcijo opozoril, točno tistega in nikogar drugega. Dr. Bunc je šel na Ustavno sodišče – imate to gradivo v celoti, imate v mojem ločenem mnenju tudi napisano, imate tudi v samem poročilu –, da ne preda potnih nalogov in donacij. Si morete misliti?! In potem se človek pač vpraša, zakaj. Ja, dr. Bunc je brat gospe Violete Bulc, to pa je politično, sedaj pokazano direktno.

Jaz mislim, da zanimivo je bilo pač gledati ves ta potek preiskovalne komisije, tudi s stališča političnih igric. Do vmesnega poročila vse O. K., popravljala sem, ja, se strinjam. Mogoče sem bila preostra in sem na podlagi vseh teh vaših pripomb popravljala, tudi šla tako daleč, da je koalicija predlagala, naj napišem »morebitni sum« in sem napisala v ločenem mnenju, da se s tem ne strinjam, ker ne more biti ne morebitni sum ne sum, če imaš dokaz, če imaš papir, na katerem imaš dokaz za neko dejanje – letalska karta, računi in tako naprej. Morebitni sum pa še najmanj, kar je smešno z mojega stališča. Ne vem, potem smo pač naredili, da je bilo sprejeto vmesno poročilo, sklepi. Nekateri so stisnili rep med noge na tisto seji, niso želeli se izpostavljati, potem se je pa začelo pač, kar je pač bilo. Že vseskozi sem javnost tudi obveščala o nesklepčnosti, nasprotovanju temu in onemu, ampak moram reči, samo z ene strani, kar je bilo tudi danes jasno v stališčih povedano. Mislim, da, še enkrat, opravljenega je bilo veliko dela, nakazanega, pokazanega in bile so tudi potrditve s strani konec koncev Računskega sodišča in tudi Državne revizijske komisije, ki je povedala svoje na samih pričanjih, tako da jaz verjamem in upam, predvsem pa upam – glede na to koga imamo na vrhu Specializiranega državnega tožilstva –, da se bo to poročilo dobro pregledalo in da se bo vsa ta dokumentacija, ki bo šla na NPU, tudi dobro pregledala. Jaz mislim, da vsak od nas članov ima to v sebi, torej, da se te stvari razčistijo. Vendar pa, še enkrat, mislim, da nekateri resnično to želijo, nekateri pač ne.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Besedo ima gospod Marijan Pojbič, pripravita naj se gospod Žan Mahnič in gospod Jani Möderndorfer.

Izvolite, gospod Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod podpredsednik.

Najprej moram pohvaliti svojo kolegico, ki je sedaj govorila pred menoj in mislim, da resnično vsaka čast njej in tistim članom komisije, ki so plodno sodelovali pri tem preiskovanju. Za opravljeno delo imamo danes, pred koncem mandata to poročilo na mizi.

Najprej, spoštovani kolegice in kolegi, jaz sem prepričan, da bi vsaj tukaj, ko vsi skupaj ugotavljamo, da v zdravstvenem sistemu je korupcija, morali najti politični kompromis. In niti približno si ne bi smeli dovoliti, da govorimo o eni stranki, govorimo o drugi stranki, govorimo o tretji, četrti, peti – ni pomembno. Gre za vprašanje problema, pred katerim so vse stranke, ki sedijo tukaj v Državnem zboru, še posebej koalicijske stranke, še posebej koalicijske stranke, Vlada Republike Slovenije, mediji kot četrta veja oblasti in vsi organi, ki so odgovorni v tej družbi za pošteno delovanje te družbe. In lepo in iskreno prosim vse nadaljnje

razpravljavce, da se izogibate političnim diskvalifikacijam in pokažete pred koncem mandata toliko dostojanstva, da vam gre za ljudi, da vam je mar za ljudi in da v drugi plan postavljate politično opredelitev. Skupaj smo ugotovili prek tega poročila, da korupcija je v zdravstvu in da je treba takoj odreagirati in začeti to problematiko reševati. Jaz bi tudi zdaj lahko začel obračati besede in bi govoril, da je Združena Levica kriva ali Levica kriva za to da je takšno stanje, pa ne bom, ker se mi zdi to brezpredmetno in, bom rekel, nedopustno. V tem trenutku vsi poslanci vseh poslanskih skupin in poslanke, Vlada in vsi tisti, ki smo izvoljeni od slovenskega ljudstva, moramo in smo dolžni narediti čisto vse, kar je v naši moči, za to da se te svinjarije raziščejo, da se ti banditi, hudodelska združba, barabini prve klase spravijo na mesto, kjer je za njih prostor. Da se jim vzame kompletno premoženje, ki ga imajo, se vrne nazaj v proračun oziroma zdravstveni sistem, da ne bomo imeli težav. In zaradi teh velikih svinjarij imamo danes tako velike, dolge čakalne vrste. Za ta denar, ki je bil pokraden iz tega sistema, bi lahko kupili ne vem koliko sanitetnega materiala, zmanjšali čakalne vrste, kupili kvalitetno opremo za operacije, potem zdravstveno infrastrukturo zgradili, plače medicinskih sester povišali in tako dalje. In mi, ki imamo možnost – skupaj s temi vsemi organi, ki sem jih prej navedel –, se zdaj pogovarjamo o tem, aha, tista stranka je kriva, tista druga stranka in si mečemo polena pod noge, politično. Vemo, kdo je za kaj odgovoren. Mi vemo točno, kateri ljudje so tisti, ki so krivi za nastalo svinjarijo. Točno vemo, ampak mi nismo preiskovalci, mi smo želeli opozoriti na to svinjarijo in smo tistim organom, ki pa imajo moč odločanja, dali ustrezne podatke, torej preiskovalna komisija, kot je danes povedala, da bodo potem lahko primerno odreagirali. Jaz mislim, da bi to morali narediti že bistveno, bistveno, bistveno prej, ta preiskovalna komisija sploh se ne bi smela zgoditi. Ker te svinjarije in takšne lopovščine na kubik, kot se tukaj dogajajo, kot zdaj vidimo, se ne bi smele zgoditi. V neki normalni, pravni državi, je to nesprejemljivo. To je skrajno nedopustno in ni čudno, da ubogo slovensko ljudstvo, ti drugorazredni državljanke in državljani v tej naši družbi rečejo, glejte, mi ne moremo verjeti več nikomur. Mi več, enostavno, ne moremo verjeti nikomur.

In pred kratkim, pred nekaj dnevi sem reševal en problem, prek pač neke zdravstvene privatne institucije, kjer bi nekdo moral čakati na dermatologa v čakalni vrsti 6 mesecev, da sploh pride na vrsto za pregled, pod napotnico »nujno«. Mislim pa ... Potem pa mi še nekdo tukaj reče, da so tisti, ki so bili na oblasti in te koalicijske stranke, da so naredile vse, da bi se stvari izboljšale. Ne, niso se. Ravno zaradi tega ker se tu, kjer bi se moralo potegniti potezo, ni naredilo nič, da bi se presekalo svinjarijo in te kraje iz zdravstvenega sistema. In te verige, ki

so med sabo povezane. In zato ker je nekdo kradel na enem mestu, je postavljen še na boljšo pozicijo. Ja, kakšna odgovornost, moralna in ne vem, kakšna še, je obraz te koalicije in Vlade? Kakšna? Če te iste ljudi ...

Glejte, kaj je najbolj zanimivo, recimo, kaj me je danes zbudilo, kar sem si zapisal. Gospa Muršič iz SD – ampak ne izpostavljam stranke, izpostavljam problem, ki ga jaz vidim – je rekla: »Vodstva teh kliničnih centrov, bolnic in tako dalje niso sposobna opravljati svojega dela. Prav tako sveti zavodov niso sposobni opravljati svojega dela.« To ste, gospa, vi rekli dobesedno. In kaj, vas sprašujem, kaj ste počenjali v Vladi štiri leta? Vas sprašujem. Kaj ste svetovali ministrici, če pa je koalicija te ljudi postavljala ne te pozicije? Pa ne morete se delati norca iz slovenskega ljudstva! Vi postavite ljudi, zdaj pa sami tukaj pravite o njih, da niso sposobni opravljati svojega dela. Ja, jaz ne razumem. Preprosti človek z zdravo kmečko pametjo bo rekel: Glejte, gospa, z vami je nekaj narobe, ne z mano. Ker eno govorite, drugo delate. To je bistven problem in tega si ne smemo dovoliti in si ne smemo privoščiti. Lepo vas prosim, ne maram in ne želim in nisem želel sprovcirati, da bi šli tukaj, v parlamentu v zvezi s to problematiko v politični spopad. Mi moramo na svojem področju narediti čisto vse kar je v naši moči, da se ta svinjarija ustavi in da ti ljudje odgovarjajo s svojim premoženjem in da takoj izgubijo službo. Takoj morajo izgubiti službo tisti, ki so tukaj osumljeni! Takoj morajo izgubiti službo! Takoj! S tem bomo presekali verige. Vi sami veste, kaj to pomeni. In ti ljudje ne bodo več mogli klicati onega pa onega pa četrtega pa zapreti krog, v katerega ne spustijo niti sodne veje oblasti. Pa saj to ni normalno. V kakšni skorumpirani družbi mi živimo. Danes je en kolega, ki je razpravljal, rekel: »V Sloveniji in v tem sistemu imamo tipični primer sistemske korupcije.« Tukaj v ozadju je izpostavljena odgovornost Vlade, tudi četrte veje oblasti, kot ji mi pravimo, medijev in pa še posebej vseh tistih organov, ki so odgovorni, da preganjajo take svinjarije. Če pa so še oni vključeni v to verigo, za kar obstaja velika verjetnost, potem pa, dragi moji, se moramo vprašati, v kakšni mafijski državi živimo. Če ne bo prišlo do sprememb v politiki ... In slovensko ljudstvo, slovenski narod prosim pred bogom, da na naslednjih volitvah ne dajo več glasov ljudem, ki so držali štango, da se to dogaja.

In potem še, draga moja kolegica je v ločenem mnenju zapisala to, kar je sama omenila, »morebitni sum,« so zapisali in pod njega so se podpisali Desus, SD in SMC. Morebitni sum. Tu notri pa cel kup dokazov, kjer je jasen sum. Mislim, pa kako vam ni nerodno? Kako dolgo boste še lagali slovenskemu ljudstvu, no? Povejte, kako dolgo boste še lagali in zavajali ta ubogi narod. In kako se človek ne bi razjezil in bil slabe volje, ko gleda take svinjarije pa take laži, ki jih tukaj izpostavljate? Na eni strani govorite eno, na drugi strani pa delate drugo.

Odgovorni ste za to da se postavljajo sveti zavodov, odgovorni ste za to da se postavljajo predsedniki uprav in tako dalje, na drugi strani pa pravite, da ta vodstva niso sposobna opravljati svojega dela. Jaz resnično ... Glejte, jaz ne vem, ali sem jaz nor, ali sodim v norišnico – in tisti ljudje, ki so glasovali zame, tudi – ali ne razumem stvari. Verjemite mi, da to prvo verjetno ne bo držalo, ker na naslednjih volitvah, sem prepričan, da bodo tisti, ki eno govorijo, drugo pa delajo, doživeli svoj ognjeni krst, jaz temu rečem. Prepričan sem, da bodo Slovenke in Slovenci znali izbrati ne to kar jim vsiljujejo slovenski režimski mediji, ampak to kar jim pravi zdrava kmečka pamet. In to je, da bodo oddali svoj glas za poštene in odgovorne ljudi, od katerih tudi pričakujejo, da bodo delali v njihovem interesu, ne pa za svoj žep. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jani Möderndorfer, pripravi naj se gospod Žan Mahnič.

Izvolite, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa, podpredsednik.

V bistvu sem zadovoljen in vesel, ker smo pri koncu preiskovalne komisije, čeprav bom potem kasneje v razpravi opozoril na eno podrobnost, ki mi bo olajšala glasovanje, če bo seveda predlagateljica kaj povedala v tej smeri. Da smo na koncu dela te preiskovalne komisije, zakaj? Zato ker danes v resnici lahko spregovorim o stvareh, na katere sem opozarjal ob njeni ustanovitvi. In seveda nihče ni imel prav resnega posluha za to da bi se s tem ukvarjal, ker se je vsem mudilo na brzino samo ustanoviti preiskovalno komisijo in čim prej začeti ugotavljati krivdo, odgovornost in to za kar pravzaprav je bila z aktom o ustanovitvi tudi komisija ustanovljena. Naj opozorim, predvsem zato da bomo vedeli potem tudi v nadaljevanju, o čem se pravzaprav pogovarjamo; komisija je v resnici v svojem poročilu, ki je kar zajetno, vpisala niz nekih zaslišanj, ki jih je opravila z vsemi akterji, za katere je ocenila, da jih je treba poklicati kot priče, z enim samim namenom – ugotoviti, kdo pravzaprav je odgovoren za nastalo situacijo glede na akt, ki govori, da pravzaprav morajo ugotoviti, kaj je s temi nesrečnimi stenti. Zakaj govorim z nesrečnimi stenti? Zaradi tega ker v resnici je bil predmet preiskave tako ozek, da smo že na samem začetku ustanovitve opozarjali, da bo izredno težko ugotoviti politično odgovornost. Namreč še posebej, če vemo, da politično odgovornost lahko očitaš ministru, poslancu, komurkoli, ki je izvoljen na funkcijo na izvršni oblasti, predsedniku Vlade in podobno, nikakor pa ne direktorju zavoda, ki je v glavnem odgovoren za vsa javna naročila, in minister se še nikoli ni ukvarjal z nobenimi stenti. To so bila ključna opozorila tudi Zakonodajno-pravne službe, ki je

na štirih straneh zelo jasno in natančno opredelila, da je problem v predmetu preiskave, da je problem v obsegu preiskave, da je problem v seveda samem namenu, kako bodo ugotavljali politično odgovornost in da je treba te stvari jasno in zelo glasno definirati. Opozoril sem na tem začetku, da se je zgodil svojevrsten parlamentarni presedan, ker je eno uro pred začetkom kolegija, kjer se je obravnavalo, ali se bo to uvrstilo na sam dnevni red Državnega zbora ... Ker vi veste, da o preiskovalni komisiji se ne glasuje, ampak z dnem, ko je uvrščena in se opravi razprava, je avtomatično tudi ustanovljena in je zelo pomembno, kaj se zgodi na kolegiju. Namreč, na kolegiju, kjer se je na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe jasno povedalo, kaj je treba popraviti, je bilo samo obvestilo s strani vodje SDS poslanske skupine, ki je bila predlagatelj te preiskovalne komisije, da so popravki že vloženi. Nihče – razen tega, da so vedeli, da so vloženi – ni vedel, kakšni so, jih niso niti videli niti nič in kolegij je preprosto sprejel, da je zadeva zrela za na parlamentarno razpravo. Šele kasneje smo ugotovili, da pravzaprav kakšni resni popravki pravzaprav sploh niso bili narejeni in to ugotavljamo tudi med samo razpravo pri ustanavljanju te preiskovalne komisije in ugotovimo, da bo pravzaprav imela ta parlamentarna komisija resen problem. Ali je od tistega dneva pa do danes vložila vsaj popravek ustanovitve akta, razširitev? Ne, zaradi tega ker je ocenila, da bo na takšen način kot je ustanovljena, pač enostavno lahko delala. To je pač njihovo mnenje, njihov pogled in ne nazadnje tudi pravica, čeprav v bistvu smo skozi vrata spustili komisijo, ki pravzaprav je imela že vnaprej jasno, kakšen bo njen zaključek.

Danes imamo poročilo na mizi in iz poročila več kot jasno izhaja, da pravzaprav politične odgovornosti niso ugotovili. Ugotovili so namreč, če boste pogledali zelo natančno kaj so ugotovili, kar izhaja iz skupne zaključne ugotovitve preiskovalne komisije, izhaja naslednje: »Kot izhaja iz dodatno pridobljenih gradiv in dodatno izvedbenih dokazov,« in potem, da vam ne berem, ker je to več ali manj vsem jasno, pridejo recimo na tisto, kar je mene zanimalo, kakšna bo politična odgovornost, in preberemo in piše, da naj bi bila aktualna ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc subjektivno odgovorna za opustitev ukrepov. Potem pa reče v pogojniku – zakaj? –, »ki bi jih morala sprejeti v smeri odstranitve posameznikov,« – v smeri posameznikov, odstranitve, minister odstranjuje koga? –, »za katere je preiskovalna komisija podala naznanitve sumov kaznivih dejanj iz položajev, ki omogočajo poslovne odločitve ali odločitve na javnih razpisih.« Lepo vas prosim, ugotovitve komisije, ki niso niti potrjene, so v bistvu že podlaga, da minister nekaj mora narediti? Ker to je samo šele sum, ker sploh pravzaprav ni niti nobena podlaga, saj vemo, kdo v tej državi pravzaprav ugotavlja nezakonite zadeve. To so

samo sodišča. In zato imam jaz en resen problem, pa se ne bom spuščal v podrobnosti te ugotovitve komisije. Namreč, jaz sem pričakoval, da bo ta preiskovalna komisija ugotovila s sklepom zelo jasno, politična odgovornost se ugotavlja za tega in tega, oziroma lahko tudi drugače, ni ugotovila politične odgovornosti. To je edino, kar parlamentarna praksa preiskovalnih komisij pozna, kajti to je njen glavni namen in nič drugega. Vse ostalo, na kar je naletela, kar je ugotovila, kar je preiskovala, se ve, katera je pot in kam se dajo te ugotovitve. Parlamentarna komisija niti ni usposobljena niti kvalificirana niti nima zakonske podlage za to da ugotovi, da je nekdo nekaj nezakonito počel. Če pa ugotovi, mora to naznaniti; se ve, katerim organom.

Za primerjavo – da boste vedeli, ker dostikrat tukaj se kaj pogovarjamo, potem pa kar vsak po svoje malo razlaga, kaj je prav in kaj ni prav – vam bom prebral, kako zgleda sklep z dne 3. 5. 2011. Šlo je za parlamentarno preiskavo; ne iz prejšnjega obdobja, ampak predprejšnjega obdobja, da ne bo kakšnega nesporazuma, da sem jaz to namenoma vzel iz prejšnjega obdobja, ker sem bil takrat še poslanec. Preiskovalna komisija je ugotavljala v resnici za obdobje izbrisanih politično odgovornost nosilcev javnih funkcij, ki so bili odgovorni za pripravo in izvedbo štetja tako imenovanih izbrisanih v letih 2003 in 2009, zaradi suma, da so bili uradno objavljeni izidi prirejeni političnim potrebam nekaterih nosilcev javnih funkcij. In na koncu ugotovi in reče, da v obdobju 22. novembra 2008 dalje ni ugotovila politične odgovornosti za prirejanje ali politično motiviranje štetja izbrisanih. Tako se ugotavlja s sklepom politično odgovornost ali pa se ugotovi, da nekdo ni bil odgovoren. Vse ostalo, oprostite, je politična igrica. Postavljati neke stavke in tako naprej, zato da se bi lahko nekdo na nekaj skliceval – parlament je oziroma potrdil, kar je parlamentarna komisija ugotovila. In že sam naslov – Skupne zaključne ugotovitve preiskovalne komisije in sklepi – da seveda zelo nenavadno sliko, kako se je to sprejemalo. Druga stvar, ki se mi zdi ključna pri sami razpravi, je to ... Mene ne moti, če imajo člani ločeno mnenje, da se ne bomo narobe razumeli. Zakaj pa ne, seveda ga imajo lahko. In v končni fazi to ni nobena neka posebnost in novost. Ampak zanimivo je, da predsednica komisije ni uspela prepričati nobenega člana komisije, da je morala to zapisati v svojem ločenem mnenju. To je za mene seveda svojevrsten pokazatelj, da nekaj ni v redu. Tretja stvar, ki se mi zdi izredno nenavadna, je ... Mislim, meni na kraj pameti ne pride, da bi svoje člane preiskovalne komisije na nek način poskušal šikanirati na parlamentarni razpravi že samo zaradi tega ker so iz druge politične opcije. Če je res tako, da so preiskovalne komisije ustanovljene zato da ne bojo gledale, kdo je iz katere politične stranke ... Ampak prav zato seveda so ustanovljene, iz pestrega kolaža vseh političnih strank – razen v primeru, če nočejo sodelovat –, zato da je v

bistvu zagotovljena nepristranskost, neodvisnost, zato da ne bi v bistvu vsak delal po svoje, kar bi Hotel, ali pa celo manipuliral. Jaz verjamem, da so se v preteklosti preiskovalne komisije lahko dostikrat ustanovljale in zlorabljale zaradi političnih manevrov. Verjamem, da je bil namen te preiskovalne komisije izredno iskren glede na to da vsak, ki je začel ugotavljati, kaj je lahko narobe pri teh žilnih opornicah, prišel do zaključka, da je treba nekaj tukaj narediti. Ampak glede na to kar sem opozarjal na začetku in kar vam govorim danes, je več kot jasno, da je preiskovalna komisija bila že od samega začetka napačno zastavljena. Veste, jaz bom zelo vesel, če se bomo lahko res konkretno pogovarjali o politični odgovornosti, ampak danes neke resne razprave o politični odgovornosti ... Ker danes vidim, tudi v sami predstavitvi stališč – vsi so govorili o žilnih opornicah? Ne, o medicinskem materialu, naročanju, vsepovprek na splošno in potem zraven še malo čakalne vrste pa zdravstveni sistem ni v redu, in mi smo iz te preiskovalne komisije naredili praktično problem slovenskega zdravstva kar v celoti. Oprostite, zato ta komisija ni imela mandata, zato ne. Potem se še omenjajo odbori za zdravstvo in ne vem kaj še vse, samo zato da se vse skupaj navrže, da pravzaprav povprečen državljan ne razume, kaj smo pravzaprav preiskovali v tej preiskovalni komisiji. Delo te preiskovalne komisije je bilo lahko da naporno, imeli so veliko sej, imeli so veliko zaslišanj, marsikaj so ugotovili. Ampak oprostite, na svoj način, če tako gledam, so se tudi lotili nerodno, bom zelo milo rekel, če ne že celo nestrokovno. V nekem primeru lahko celo direktno rečem nestrokovnost, ki se kaže v tem da se ves čas hoče delati primerjava z žilnimi stenti od 2003 do 2016, vsi pa vemo, da so stenti v resnici se začeli vgrajevati leta 2008, masovno pa 2010 in zato delati primerjave z 2003 je skrajno trapasto, ker teh pravih, resnih primerjav sploh ne bomo dobili. Cene žilnih stentov so se v resnici v tem mandatu umirile in so v bistvu postavile neke vrste temelj. Jaz osebno sam verjamem, da čez 5, 10 let bodo te cene še nižje. Je pa dejstvo, da za obdobje, ko so bile najdražje, nekih pravzaprav kakšnih katastrofalnih ugotovitev to poročilo ne navaja. Govori samo o tem da kako nekdo nič ni hotel narediti, da bi se znižale. Pa ni res, se je naredilo. Postavili so se določeni standardi. Ne glede na to da razpis ni uspel, so v bistvu tehnična pravila in tehnične zahteve pravzaprav obstale in so veljavne v vsakem primeru. Zato znižanje za 500 evrov cen žilnih opornic povprečno seveda pomeni blazno velik napredek. Ali bi radi imeli še nižje cene? Seveda, saj tudi bodo, absolutno, in tukaj ni nobenega posebnega dvoma. Lahko bi se jaz potem drugače vprašal. Ja kaj se je pa naredilo leta 2012, ko so bile najvišje cene? Ve se, kdo je bil takrat minister in v nobenih sklepih o skupnih ugotovitvah nismo videli, da bi ime tega ministra

bilo omenjeno, da takrat nič ni naredil za to, razen da smo brali zaslišanja, ker so bili itak vsi ministri zaslišani, kako pravzaprav se nič ni dalo narediti, kako je bila sama korupcija in bla, bla, bla, da ne govorim, kaj vse so pravzaprav govorili. In to je delo preiskovalne komisije oziroma glavne ugotovitve, ki jih ima ta preiskovalna komisija.

Naj rečem še eno stvar, ki se mi zdi zelo pomembna. Mi smo danes dobili amandma k dopolnjenemu predlogu zaključnega poročila o opravljeni parlamentarni preiskavi, za katerega jaz že v naprej povem, da ga ne bom podprl, če predsednica ne bo pripravljena popraviti tega amandmaja. Ne govorim o vsebini tega amandmaja, nimam nič proti, absolutno se strinjam. Če je karkoli na tem, da je treba v bistvu ugotoviti, ali je šlo za kakršnekoli takšne ali drugačne sumljive posle oziroma rabote posameznikov, naj se to ugotovi. In tu jaz sploh nimam nobenih dilem. Ampak če boste zelo podrobno prebrali ta amandma, boste videli, da imam resen problem, zaradi tega ker ... A veste, običajno se zgodi oziroma parlamentarna praksa je, da se delo parlamentarne komisije konča s sprejetjem poročila, in to naj bi bilo danes. Ampak mi s tem amandmajem sprejemamo nekaj drugega; k dopolnjenemu predlogu zaključnega poročila o opravljeni parlamentarni preiskavi na področju ugotavljanja zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu, k predlogu sklepa za sejo DZ dodajamo: »Državni zbor nalaga preiskovalni komisiji, da glede na pregledano gradivo in pričanj s strani zaslišanih prič predlaga, naj pristojni organi raziščejo sume kaznivega dejanja krive izpovedbe po 284. členu KZ-1 za Janeza Zemljariča.« Oprostite, Državni zbor nalaga preiskovalni komisiji ... Kako naj to naloži preiskovalni komisiji, če je pa ne bo več, če bomo mi sprejeli poročilo? Jaz ne vem, ali gre za napako, pomoto, ali gre za to da bi predsednica srčno rada delala do zadnjega dne kot predsednica preiskovalne komisije – malo višja plača bo, za tistih 80 ali 100 evrov –, ali gre za nevedenje, da je pravzaprav nemogoče sprejeti nekaj, česar ne boš mogel izvršiti. Se pa seveda strinjam s tem da če se tu sprejme sklep, da to naredi Državni zbor. To ni noben problem, Državni zbor mora to narediti, ne preiskovalna komisija; na podlagi ugotovitev preiskovalne komisije, to pa ja. In komisija naj za božjo voljo že konča delo, ker dela dve leti, prišla pa je do tega da pravzaprav nima nobenega sklepa o politični odgovornosti. Nobenega. Nima ne tega da je kdo politično odgovoren, niti ne tega da kdo ni. In to je problem.

To da pa se danes govori, da na področju javnih naročil ni nič narejenega ... Oprostite, v Državnem zboru smo že nekajkrat javna naročila sprejemali, v prejšnjem mandatu in tako naprej. Bom pa en primer dal, kaj pravzaprav mi v resnici hočemo – mi hočemo, da je Zakon o javnem naročanju tako podrobno razdelan, da ne bi več moglo prihajati do korupcije. Jaz vam povem, mi lahko naredimo ne vem kakšen

Zakon o javnem naročanju, vedno se bo našlo sito in luknjo, ki se jo bo prilagodilo, zato da se to naredi. In druga stvar; če berete poročilo te komisije, boste prebrali zaslišanje bivšega ministra za zdravje, ki pa reče: »Zakon je preveč podroben, moral bi biti bolj splošen, in če bi bil bolj splošen, potem bi bilo bistveno manj korupcije.« Če kdo to razume, jaz ne. Toliko. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, gospa Jelka Godec, predlagateljica.

JELKA GODEC (PS SDS): Veste, kaj je najbolj čudno? Najbolj čudno je, da največja koalicijska stranka zahteva ustanovitev preiskovalne komisije v Državnem zboru za ugotavljanje nepravilnosti v zvezi z bančno luknjo in ne vem kaj vse, ima pa pravosodnega ministra, ministrico za notranje zadeve pa še katerega ministra, in se gre preiskavo. To je pa čudno. In da razširi potem preiskovalno komisijo na NKBM, to je pa še bolj čudno, ker to je pa že, bomo rekli, politično. Tako da gospod kolega Jani, midva sva imela debate o tem, za kaj je pristojna preiskovalna komisija, za kaj ni, ampak to je pa res najbolj čudno – vse obvladujete v državi, na koncu pa ustanovite še preiskovalno komisijo v Državnem zboru, za to da se vse zamegli. In govorite o strokovnem delu – o strokovnem delu! –, ko na eno uro naročate priče, ki so ključne / oglašanje iz dvorane/, na dvajset minut celo, mi pravijo kolegi; jaz v petnajstih minutah ne morem vseh zakonov prebrati, ki se tičejo tega človeka, ki bo pričal pred preiskovalno komisijo. In temu rečemo strokovnost. Ja, seveda, treba je pohiteti, sedem mesecev se dela, treba je zaključno poročilo napisati, da nihče nič ni kriv, tu pa pričakujem to. In če ste vi pričakovali, da bo naša preiskovalna komisija za področje žilnih opornic delala copy-paste, da bomo vzeli zaključno ali pa vmesno poročilo prejšnjih preiskovalnih komisij pa kar copy-paste naredili, ste se pa zmotili. Ker smo delali po svojem načrtu, po aktu o ustanovitvi, po Zakonu o parlamentarni preiskavi in nismo mešali megle, tako kot jo mešajo nekateri. In smo prva preiskovalna komisija – ker se ji očita, da ni ugotovila politične odgovornosti –, ki je ugotovila neke odklone in jih je tudi prijavila. Preden je bilo vmesno poročilo, nam je bilo očitano, veste, nekaj govorite, ničesar ne prijavite, dajte, prijavite ... Ko pa smo, je prišlo pa do problema. In če nekaj veš, če imaš, še enkrat, dokaze v rokah, ne kot državljan, še manj pa kot poslanec ne smeš zamižati na obe očesi, ampak moraš te zadeve predati pristojnim organom. In tega meni nihče ne bo očital tukaj, ne ostalim članom, vsaj tistim, ki so do konca sodelovali korektno, da so molčali in zamižali in da niso naznanili tistega, kar je treba.

Kar se tiče preiskovalne komisije; če se danes zaključí, potem ne pričakujte, da bomo

dali tudi sklepe ven oziroma da se bo to izvršilo, kar je v sklepah. Gospod Jani, vi dobro veste, kdaj se konča oziroma kdaj se lahko konča delo preiskovalne komisije. Mi imamo še določeno delo za opraviti, ker, ne boste verjeli, UKC Ljubljana in UKC Maribor sta vso originalno dokumentacijo dala nam. Zakaj? Zato ker so mislili, da bo to ostalo v Državnem zboru, ne bo šlo ven, bojo rekli, lepo, mi nimamo kaj preiskovati, nimamo kaj v roke prijeti; nič nimajo, zato smo jim ugodili, da po sprejetju delamo še naprej v smislu, da jim vse lepo poskeniramo in damo nazaj. In ne bomo danes zaključili, če koga to skrbi, ne bomo. Ne mečemo vse v en koš od 2003 do 2016, ne, ne. Če bi si prebrali vmesno poročilo, bi točno vedeli, kako smo ločili – od tistih BMS stentov, ki so bili brez zdravlila, do DES-1, do DES-2 in naprej. Ni bilo vse zmetano v en koš. Cene in javni razpisi so posebej razčlenjeni. Še enkrat, to kar ste pa govorili v tem smislu, kaj smo delali, pa nismo, pa da nismo tega predlagali – imeli ste svojo predstavnico; nikoli in nikdar teh zadev ni bilo slišati na preiskovalni komisiji, nikoli. Če ste toliko pametni tam v tej poslanski skupini, bi pa gospe Vervega dali inštrukcije, kaj naj pove. Ker imela pa je včasih inštrukcije, bi pa še te – da nismo za to pristojni, da nismo tega naredili, da naj to tako napišemo, tega pa ni bilo. Čakali ste, da sedaj lahko tu v bistvu, še enkrat, tako kot sem že enkrat povedala, mešate ljubljansko meglo.

To je čudno, ja, da SMC gospod Jani, ki je pa veliko bolj usposobljen kot vsi mi, proučuje bančno luknjo oziroma seveda samo en del, ki je pač treba ga preiskovati, s tem da imate pa, pravim še enkrat, vse institucije v rokah. In takšne preiskovalne komisije ne bi potrebovali. Ampak jaz se ne bom spuščala v to delo v smislu strokovnosti, tako kot sem povedala, ne, zato ker nima smisla, boste pokazali svoje zaključno poročilo, bodo povedali poslanci oziroma tisti, ki so na tem delali, pri nas dr. Logar in ostali. Tukaj pa ne dovolim, da se reče, da mečemo vse v en koš, ker nismo. Nismo tega delali.

Kar se pa tiče politične odgovornosti; ja, ministrica je v svojo strokovno komisijo za skupno javno naročilo za žilne opornice, ki je prišlo zaradi pritiska enega zdravnika in javnosti, poklicala ljudi, ki smo jih mi naznanili v vmesnem poročilu. In o tem govorimo tudi tukaj.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Gospod Jani Möderndorfer, replika.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Ja, hvala lepa.

Seveda bom repliciral samo v tistem delu, kjer me je kolegica narobe razumela. Še posebej bom pa izpustil ljubljansko meglo, ker vidim, da ji gredo Ljubljančani strašno na živce, ampak megla je, tudi poetično gledano, sestavni del kotline, tako da ... Ne vem, zakaj vas to tako moti.

Tisto kar se meni zdi pomembno, je predvsem to da se zavedate – bom sedaj, kolegica Godec rekel nekaj, da boš razumela –, da ni mišljeno, da sem rekel, da vi niste bili pridni, da vi niste bili delavni. Daleč od tega. Ampak poročilo, brez zamere, bom sedaj bolj direktno povedal, ni v redu napisano in govori o načinu, ki ste si ga izbrali, kako boste peljali postopek. Vmesno poročilo Logarjevo, poglejte, je za zgled, pa je vaš poslanski kolega in sploh nimam nobenih pripomb. Poročila vmesna smodu tudi vsa sprejeli iz enega razloga – zaradi tega ker se mi zdi korektno, da najprej komisija konča delo in pride s končnimi izsledki. Vedeti pa je treba, da je edini način, da se lahko pogovarjamo o korektnosti, samo to da morate vedeti, da jaz gledam s svoje perspektive kot poslanca in imam pravico razpravljati in samo povem tisto, kar mislim in vem. Kaj pa delate člani komisije, je pa prav, da bi se to na komisiji zmenili.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ:
Predlagateljica, izvolite, gospa Jelka Godec.

JELKA GODEC (PS SDS): Jaz sem prej rekla, da pač ... Dobro še enkrat povem, akt o ustanovitvi je takšen kot je, bil je zapisan, točke so. Mi smo delali po istem kopitu v bistvu procesno, isto, torej sklepe, ono in tretje. Ampak, glejte, prej sem rekla, gospa Vervega ni povedala ene stvari proti, ko je bilo treba, a hkrati je nasprotovala, ne vem, ne tako napisati, napišite »naj bi«, ne naznanitve, ne povedati po imenih, zakaj zdaj to izpostavljamo ... Torej, ni pa bilo konstruktivno, morebitni sum ni konstruktivna zadeva in jaz sem to napisala v ločeno mnenje. Ko je bilo zaključno poročilo na sami seji preiskovalne komisije, gospa Vervega je na začetku jasno in glasno povedala, da ona tega ne more podpreti, ker češ da so notri neki moji osebni zapisi, da se ne strinja s sklepom, da gre vse na NPU in češ da je okrnjen ugled preiskovalne komisije zaradi teh anonimk in nekkih člankov v Mladini. Ko pa sem rekla, zdaj pa prosim, konkretno vaše mnenje, ko sem prosila za konkretno, pa nisem dobila čisto konkretnega odgovora. Torej vedno je bilo tisto nekaj: ne tako, pa dajmo tako, pa ne bi to, pa ne bi tisto. Omiliti zadeve. Ne gre. Ko pa vprašam, zdaj pa konkretno povejte, prosim, kaj vas moti, kaj vas moti, potem pa tišina. Konkretno. V vmesnem poročilu smo tako dolgo pisali, lahko povedo ostali člani, mislim, da trikrat ali kolikokrat smo se dobili, da smo popravljali. Ampak tudi na to sem pristala, da ste rekli, »morebitni sum«, pa je potem vaš kolega mene kot predsednico smešil tukaj na Državnem zboru, češ to ste podpisali. Ja, zato ker sem morala, drugače pa vmesno poročilo ne bi šlo skozi. Jaz vam kar povem. Ne bi šlo. Zato ker ste, ko ste imeli letalsko karto za, ne bom rekla koga, rekli, »morebiti«. Ne se hecatil! Plačali so mu ali so ji ali kako je že bilo. Ampak pravim, mi pa smo imeli točno, to, to, to. Ste se strinjali? Ja,

ste se strinjali. Gremo po vrsti. Politična odgovornost. Ni bilo nič rečeno. Nič. In mene takšne stvari presenečajo. Povejte direktno, ne pa zdaj tu obračunavati in govoriti kako ste ... Mislim, potem pa pride kolega, niti gospa Vervega ne razpravlja, ampak kolega razpravlja potem namesto nje ali kako. In potem tiste besede, ki jih slišiš na sprejetju vmesnega poročila, slišiš na sami seji preiskovalne komisije. Vsak član je avtonomen, dela, seveda dela s poslansko skupino. Ampak pravim, mi smo imeli, po vrsti, tako kot vse preiskovalne komisije: zakon je bil zadaj, poslovnik je bil zadaj, akt o ustanovitvi, zdaj pa je vse narobe.

Ampak glejte, kako je to mešanje megle. To je to mešanje megle. Zdaj se mi pogovarjamo o tem, ali je šla preiskovalna komisija po regelcih, po zakonu ali kaj je ugotovila in kaj to pomeni za zdravstveni sistem, kaj to pomeni za Slovenijo. Bili ste na pričanju gospoda Miklavčiča, bili ste tam doli, ste poslušali stvari, zgražali ste se ob pričanju ene skrite priče, ki je prinesla dokaze in povedala vse. Danes mi govorite, da to ni res. Zgražali ste se. Ja, vsi smo se zgražali, ko smo to slišali. O tem bi se morali pogovarjati, o 136 milijonih, vrženih skozi okno z interventnim zakonom, ker je šlo za dobavitelje in ne za bolnike. O tem bi se morali danes pogovarjati, o tem da se zaradi takšnih zadev zmanjšuje denar za operacije. Pa boste rekli, da je populistično – ni. Zamaške zbirate za inkubatorje oziroma zbirajo ljudje za inkubatorje, tule pa o 6 milijonih 900, kot da jih ni bilo. O tem se dajmo pogovarjati, ne o tem, kot pravi kolega Jani, sem opozarjal, ne vem, maja 2016, da to ni v redu. To je samo mešanje megle in zapravljanje časa in diskreditacija preiskovalne komisije, vseh nas članov, ne samo mene, vseh nas članov. In tu, gospa Vervega, vas bom še enkrat pozvala – bi bilo prav, da vstane in rečete, ne, delala sem, delala sem in si ne bom dovolila, da kolega blatil delo preiskovalne komisije. Ampak, ne, nasmihate se cinično, ker mislite, da gre to samo zame. Ne, gre za vse člane. Za vse! Ker smo trdo delali, eni bolj, eni manj. Eni sploh ne, to smo pa povedali. In o tem bi se morali pogovarjati, še enkrat, o tem da naš zdravstveni sistem je prepleten s korupcijo, da smo na tem malem segmentu, kar nam danes očitajo, na malem segmentu, ker je bilo veliko lažje, razkrili ravno vse tisto kar je potem tudi Računsko sodišče v svojem revizijskem poročilu povedalo. Ravno tisto. Čisto do zadnjega spodaj, skoraj. Še tako daleč smo šli, da smo pogledali, kam ta denar gre, kolikor so nam je le dopuščale pač te osnove, ki jih imamo, pravne. In zdaj govorite, ni nič. Ni nič, ker ni politične odgovornosti. Vi ste politično odgovorni, koalicija od 2014 do 2018, ki ste štčtili ministrico na dveh interpelacijah, tudi zaradi takšnih zadev, kot jih danes obravnavamo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo dajem gospe Ljudmili Novak, pripravita naj se gospod Žan Mahnič in mag. Branko Grims.

Izvolite, gospa Novak.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Hvala za besedo.

Korupcija je povsod tam, kjer se obrača veliko denarja. To sem že velikokrat slišala. In tudi ko razpravljamo o problematiki, vedno znova ugotavljamo, koliko denarja se obrača v zdravstvu, koliko denarja je premalo in žal gre veliko denarja v nepravne namene. Verjetno so te žilne opornice samo vrh ledene gore ali pa eden od primerov. Moram priznati, da prej o žilnih opornicah nisem vedela praktično nič, ker nimam teh problemov, in redkokdo pozna karkoli v zvezi s temi opornicami, če nima takšnih problemov in ni strokovnjak na tem področju, zdaj pa smo se te tematike naposlušali. Jaz se zahvaljujem komisiji, ki je to preiskovala, marsikaj ugotovila, marsikaj smo slišali iz pričevanj, marsikaj se je ugotovilo, ampak jaz upam, da bo nadaljevanje tega vendarle sledilo. Komisija v Državnem zboru je politična komisija, ki nekaj ugotavlja, vendarle pa morajo na koncu stvari v svoje roke vzeti preiskovalni organi, tisti, ki so za to nastavljeni, poklicani in ki imajo to dolžnost. Mi poslanci veliko govorimo o tem. Ljudje nas slišijo o tem govoriti in na koncu se zgodi, da smo mi tisti kot odgovorni, zakaj ne prihaja do epiloga, zakaj se nič ne spremeni, zakaj se nič ne zgodi. Zato menim, da nihče od nas poslancev ne bi smel nikogar ščititi, nobenega ministra iz naše ali pa iz katere druge stranke, ampak da smo vsi za transparentno poslovanje in če je kdo kriv, če je naredil kaj narobe, še posebej, če je naredil nekaj nezakonitega, mora za to odgovarjati. Nihče ne bi smel nikogar kriti, ker na koncu bomo krivi mi, ker nismo ničesar naredili. Še posebej žalostno je, ko včasih slišim medicinske sestre, ko pravijo, da morajo varčevati pri vložkih v porodnišnicah, varčevati morajo pri plenicah, velikokrat pri svinčnikih, na drugi strani pa se denar meče skozi okno v ta prave žepe in jahte in tako naprej. Res, za koliko operacij so bili ljudje prikrajšani oziroma kako dolgo časa stojijo v vrstah, pa se stanje zato poslabša? Koliko delovnih dni so izgubili zaradi tega ker morajo toliko časa čakati na vrsto? Verjamem in vem pa, da je marsikdo izgubil tudi življenje, ker je moral predolgo čakati, da pride na vrsto.

To je res žalostna zgodba našega zdravstva. Po eni strani ga opevamo, kako je super in dobro urejeno. Res, marsikdo iz tujine mi je že rekel: »Vi imate res sistematično dobro urejeno zdravstvo.« S tem se strinjam, samo, ko pa poslušam, kam vse odteka denar, si pa mislim, da bi bilo to naše zdravstvo res lahko super, če ne bi bilo takih pojavov. Žal se to največkrat dogaja v državnih ustanovah, kjer gre za državni denar, kjer se delijo razne provizije in tako naprej, pa so tako zelo nekateri proti zasebnemu zdravstvu in vsemu, kar je zasebno. Jaz še nisem slišala, da bi kakšen zasebnik bil vpleten

v korupcijo, če mora poskrbeti, da nabavi material čim bolj ugodno, čim bolj racionalno in poskrbi za svoje paciente. Torej, največ korupcije je v državnih ustanovah in tudi niso za to krivi zdravniki, medicinske sestre, ampak tisti, ki se ukvarjajo z nabavami, ki razpisujejo, ki ne vem kaj vse počnejo, da do takih nepravilnosti in koruptivnih primerov prihaja. Tako da ne smemo metati vsega v isti koš. Veliko zaposlenih v zdravstvu gara, se trudi, dela odgovorno, žal pa vedno znova prihaja do temnih in takih zgodb, kot smo jih tukaj poslušali – zaradi koruptivnega ravnanja, zaradi neodgovornega ravnanja, zaradi pohlepa posameznikov in z njimi povezanih lobijev. Ja, na tem resorju ministrstva za zdravstvo se je izmenjalo kar nekaj ministrov in tudi nekaj strank je bilo za to odgovornih. Žal sem slišala za posamezne primere, ki jih jaz seveda ne morem, ne znam dokazati, da so bili tudi nekateri predsedniki vlad opozorjeni na dogajanje, ampak ko je bil njihov minister na tistem položaju, so to mirno preslišali, spregledali in dali v predal. Zato ko smo kritični do dogajanja v zdravstvu, se moramo tudi malo spomniti na to ali so res vse vlade vse naredile za to da bi prišli zadevi do dna. Potem pa slišim take primere, kako nekdo hoče zamenjati zdravilo, ki je sicer zelo drago, za cenejše, pa ravno tako kakovostno, pa dobiva grožnje s tem, da vedo, kje so otroci v vrtcu, pa potem primere, ko se neka aparatúra pokvari, pa zdravnik hitro pobrska po internetu in bi lahko ugodno v pravem času dobili zamenjavo, pa mu povedo, da gre za javno naročilo in je postopek transparenten in daljši, seveda pa aparat tudi nekajkrat dražji. In tako prikrajšamo naše paciente, prikrajšamo naše državljane, konec koncev tudi same sebe s tem ko pristojne institucije ne opravijo svoje naloge.

Torej, nikogar ne smemo ščititi, vsi moramo zahtevati, da je poslovanje transparentno in da odgovorni za svoja dejanja odgovarjajo in da premoženje, ki so si ga pridobili na takšen nezakonit način, tudi vrnejo. To pričakujejo naši ljudje. To. In ko bodo vse institucije na tem tudi aktivno delale, ne samo komisije v Državnem zboru za ta ali oni primer, potem lahko enkrat pridemo zadevi tudi do dna. Nikogar ščititi, ker na koncu bomo krivi mi za takšno stanje. Pa se spomnimo, kako v težkem položaju je slovensko zdravstvo, ker je tudi naša populacija vedno starejša – dolgoživa družba, me je kolega Trček opomnil, da ne smem reči starajoča se družba, ampak dolgoživa družba –, to pa seveda prinese tudi mnoge zdravstvene probleme, zato moramo z našim denarjem za zdravstvo še kako previdno in skrbno ravnati.

Hvala komisiji, pa upam na nadaljevanje.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Žan Mahnič, pripravita naj se mag. Branko Grims in mag. Bobjana Muršič.

Izvolite, gospod Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci!

Ta seja je jasen dokaz in tudi odraz tega, kdo v Sloveniji podpira korupcijo v zdravstvu, kdo v Sloveniji podpira zdravstveno mafijo, kdo ji nasprotuje in dela na tem da bi se jo razkrinkalo, ugotovilo, dokazalo, kaj počnejo in seveda potem na podlagi teh ugotovitev tudi ustrezno sankcioniralo.

Prav neverjetno je, kako dve stranki, predvsem dve stranki v tem parlamentu, poslanski skupini – eno je Levica, drugo je SMC – omalovažujeta delo preiskovalne komisije, nasprotujeta temu kar je preiskovalna komisija počela, kar je preiskovalna komisija ugotovila in skušata celotno zgodbo, celoten kurz speljati nekam drugam. Ampak tako Levica kot SMC to počneta z razlogom, kajti vsaka brani svoj interes, ki pa je seveda povezan s to zdravstveno mafijo. Levica brani tednik Mladina. Vemo, da denar iz žilnih opornic, denar, ki je bil preplačan, kot tudi ugotavlja poročilo omenjene komisije, je šel družbi KB 1909, ki je lastniško povezana z Mladino. Mladina vemo, da je hišni tednik stranke Levica in vseh ostalih strank, ki na vsake toliko časa sledijo njihovi ideologiji. In to je glavni interes Levice v tej zgodbi, da se seveda ščiti Mladino, njene lastnike in solastnike. Kar se pa SMC tiče, je ministrica za zdravje v tej zgodbi tako močno vpletena, ker na začetku mandata ni presekala s korupcijo, ker ni naredila reda, ker se ni zoperstavila tem lobijem, ampak se jim je raje podredila, da je pač treba to zagovarjati in braniti. Tudi zaradi tega se je v preiskovalno komisijo verjetno napotilo poslanko, ki je opravljala svoje delo, kakor ga je. Verjetno v SMC marsikdo veliko več ve na tem področju in je tudi veliko bolj vpet v to zgodbo, bi imel tudi veliko za povedati, predvsem pa veliko za vprašati in bi zagotovo dal boljši doprinos tej preiskovalni komisiji, ampak tega ni storil oziroma ga Poslanska skupina SMC ni imenovala v to komisijo. Zato pa je danes glasen, predsednici Jelki Godec očita političnost, očita neresno delo komisije, očita neresno poročilo, ker pač meni, da je njegovo delo, njegove besede, njegove izjave in pa njegova stališča da so edina zveličavna in pa pravilna v tem Državnem zboru. Jaz menim, da je kolegica Jelka Godec naredila maksimalno, kar je lahko v danes trenutku in pa predvsem, kar je treba izpostaviti, ob sodelovanju, kakršnega je bila deležna s strani drugih poslanskih skupin. Vemo, kako so se nekatere poslanske skupine oziroma njihovi predstavniki v tej komisiji udeleževali oziroma, bolje rečeno, neudeleževali sej preiskovalne komisije, kolikokrat je bila komisija nesklepčna, kakšni problemi so bili s sprejetjem vmesnih in pa tudi zaključnega poročila. In rezultat tega je seveda potem tudi v skupnih zaključnih ugotovitvah preiskovalne komisije in pa sklepah. In zaradi tega je edino

logično, da je predsednica komisije, moja poslanska kolegica gospa Jelka Godec podala ločeno mnenje, ki vsebuje vse tisto kar bi moralo biti v sklepu preiskovalne komisije v zaključkih in ugotovitvah, ampak je za določene preveč obremenjujoče, preveč neposredno, preveč eksplicitno, da bi se seveda takšno poročilo potem sprejelo.

In ko govorite, da ni jasna ne politična odgovornost ne neodgovornost, mislim, da vse pove alineja, kjer je aktualna ministrica edina od ministrov za zdravje, prejšnjih tudi, ki je izpostavljena z imenom in priimkom. In tukaj piše: »Kot izhaja iz dodatno pridobljenih gradiv in dodatno izvedenih dokazov, naj bi bila aktualna ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc subjektivno odgovorna za opustitev ukrepov, ki bi jih morala sprejeti v smeri odstranitve posameznikov, za katere je preiskovalna komisija podala naznanitve sumov kaznivih dejanj iz položajev, ki omogočajo poslovne odločitve ali odločitve na javnih razpisih.« Kogecice in kolegi, iz tega napisanega je jasno in nedvoumno razvidno, da je komisija ugotovila tudi konkretno osebo, ki nosi konkretno politično odgovornost, in to je aktualna ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc, ki ni naredila nič, da bi se zoperstavila tej zdravstveni mafiji, zaradi katere denar v zdravstvu, ki ga bi bilo sicer dovolj, da bi slovensko zdravstvo kakovostno in pa učinkovito delovalo, da ta denar ponikne in da ga ni. In ker se jim seveda ni zoperstavila, ker ni sprejela ustreznih ukrepov, je kriva tako ona kot stranka SMC, kot tudi Desus in SD, ker so jo dvakrat ob interpelaciji podprli.

In sedaj si poglejte te programske konference stranke Socialnih demokratov, ki govorijo o samozavestni Sloveniji, hkrati pa v svojem dokumentu jasno napišejo, da je bilo zadnje desetletje desetletje zamujenih priložnosti. V zadnjih desetletjih, ko so bili Socialni demokrati 8 let in pol v vladi, pač iskreno povedo, da so bila to leta, ki so bila za Slovenijo izgubljena. Danes na teh programskih konferencah, v svojih dokumentih, na vsakih soočenjih, v vseh novinarskih izjavah kritizirajo zdravstveno ministrico, kritizirajo dolge čakalne dobe, kritizirajo splošno stanje v zdravstvu. In ravno zaradi te dvoličnosti Socialnih demokratov, ki so bili ključni v svojih glasovih, ali bo ministrica Milojka Kolar Celarc preživela interpelacijo ali je ne bo, je danes v slovenskem zdravstvenem sistemu stanje takšno, kot je. Vemo pa za povezave med Socialnimi demokrati in Borutom Miklavčičem, med Socialnimi demokrati in Janezom Zemljaričem. Se pravi, Socialni demokrati ščitijo in omogočajo takšno zdravstveno stanje v Sloveniji, kot je trenutno, sedaj pa se pred volitvami delajo lepe, nedolžne, kot da nikoli ne bi bili v vladi, kot da ne bi bili v vladi v zadnjih letih, ko se je korupcija odvijala na najvišji možni ravni, in seveda državljanom in državljanom prodajajo meglo v smislu – v mandatih 2018–2026 bomo v zdravstvu stvari

postavili na svoje mesto. Gospe in gospodje, kje ste bili do sedaj? Kje ste bili v vseh teh letih, kje ste vi bili v štirih letih, ko ste bili tiho, ko ste podpirali zdravstveno ministrico ob svojih glasovanjih ob interpelacijah? Vi ste soodgovorni za to da je danes zdravstveni sistem tam, kjer je, ker vam je bilo več, ne bom rekel za lastne stolčke, ker tudi če bi šla stranka SD ven iz koalicije, bi Vlada še vedno obstala, ampak ker je Socialnim demokratom eno bistveno – na vsak način obstoj v koaliciji. Kajti v trenutku, ko socialni demokrati ne bodo več v koaliciji, ta stranka ne bo več preživela, ker so tako oni kot njihovi člani prisesani na številnih ministrstvih, da ne govorim o centrih za socialno delo in tako naprej in ta velik aparat, to veliko mrežo je treba na en način vzdrževati, vzdržuješ jo pa lahko samo finančno. In zaradi tega Socialni demokrati niso upali glasovati proti ministrici za zdravje, požvižgali so se na stanje, kakršno je v zdravstvu; njim je bil važen obstoj te koalicije, koalicije, kjer bodo lahko s šestimi poslanci maksimalno naredili za korist svoje stranke in za korist svojih lastnih poslancev. Hvala, kolega Trček, samo še petih. Kajti vedeli ste, da bi v opoziciji težko oziroma nemogoče konkurirali Združeni Levici takrat, danes Levici, ker bi vas dobesedno pojedli in vemo, kaj bi se zgodilo na naslednji parlamentarnih volitvah. Ne toliko SMC, Socialni demokrati, gospe in gospodje, so bili tisti, ki so vzdrževali takšno stanje vse od začetka te koalicije do danes, Zakaj? Zaradi svojih lastnih interesov, zaradi interesov svoje stranke. In ne nasedajte sedaj tem njihovim leporečenjem, kako bodo v zdravstvu naredili red, kako sedaj vse zvrčajo na največjo koalicijsko stranko. SMC ima 36 glasov, niso mogli sami obdržati ministrice za zdravje, če je ne bi vi na interpelacijah podprli. In to so dejstva. Komisija je ugotovila politično odgovornost, ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc je napisana kot tista, ki je odgovorna za to da ni s tem presekala.

In potem poslušam predsednika preiskovalne komisije, ki preiskuje oprano milijardo v Novi Ljubljanski banki za potrebe terorističnih aktivnosti Islamske Republike Iran, kako Jelki Godec očita, da je dve leti imela to komisijo; zdaj ji očita, da očitno zaradi plače, da zaradi tega želi še vleči. Veste, zakaj je imela dve leti preiskovalno komisijo? Ker so zaslišanja potekala resno in odgovorno in ker se je kolegica Jelka pripravila na vsako sejo komisije. Kaj pa naredi Jani Möderndorfer? V enem dnevu pokliče deset prič, deset ključnih prič in vsaki nameni dvajset minut za zaslišanje. Katero delo je potem neodgovorno? Tiste komisije, ki dve leti zadevo raziskuje in poda poročilo? Kot sem dejal, pika na i temu poročilu bi bila, da bi bilo tako kot je napisano ločeno mnenje, da bi bilo le-to vanj vključeno, ampak pač vemo, zakaj tega ni bilo. In zdaj se tej komisiji očita, da je delala dve leti, medtem ko očitno nekdo misli v pol leta zaključiti in predstaviti ugotovitve, zakaj se je lahko oprala milijardo evrov v Novi

Ljubljanski banki. To je neresno; deset ključnih prič, vsaki nameniti dvajset minut. Poglejte, koliko časa so potekala zaslišanja posameznih prič na tej komisiji! Poglejte, koliko časa so potekala zaslišanja komisije, ki jo vodi Anže Logar! Ampak je zadeva znana, kajne, ima en skupni imenovalec, skupno točko, in to je Harij Furlan. Je ni v Sloveniji večje svinjarije, ki se dogaja, pri kateri ne bi našli imena Harija Furlana – pa naj bo to tukaj, pa naj bo to pri milijardi, oprani v NLB. Povsod je bil na funkciji, kjer bi stvari lahko preprečil. Ampak v primeru oprane milijarde zaradi takšnih in drugačnih razlogov ne. Minister za pravosodje Klemenčič ga celo hvali. To so, jaz jim pravim, očitno prijatelji iranskega ajatole, zaradi katerih je bilo možno, ker so s svojim neukrepanjem omogočili pranje milijarde. Tu je pa direktna povezava z bratom Harija Furlana. In, glejte, na koncu, ko pogledate, se krog zaključí. In tisti, ki so danes na položajih, samih sebe, svojih družinskih prijateljev in sorodnikov ne bodo preiskovali. Na volivkah in volivcih pa je, da se odločijo, ali jim bodo čez mesec in pol še enkrat podelili mandat, da sami sebe raziskujejo oziroma bolje rečeno, ne raziskujejo.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Bojana Muršič, razprava. / oglašanje iz dvorane/ Postopkovno, izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

Ne vem, predsedujoči, ali ste poslušali tole razpravo kolega Mahniča? Jaz mislim, da se volilna kampanja še ni začela, da še ni čas, da v Državnem zboru govorimo o programih strank. Danes govorimo o preiskovalni komisiji za žilne opornice. Vsekakor menim, da tu ni mesta za politična obračunavanja in lepo prosim, da se politični fokus usmeri zgolj v preiskovalno komisijo in ne v politično obračunavanje med političnimi strankami. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: No, politične razprave so pač take kot so in to težko ločiš, predvolilno ali ne predvolilno obdobje.

Izvolite, gospod Žan Mahnič, postopkovno.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

Moj postopkovni predlog je, da vendarle dopustite razpravo o točki dnevnega reda. Mi se pogovarjamo o korupciji v zdravstvu, konkretno o primeru korupcije v zvezi z žilnimi opornicami. In, gospa Bojana Muršič, volilna kampanja traja od 1. avgusta 2014, ko smo poslanke in poslanci dobili mandat. Tisti, ki resno jemlje svoje delo, se od začetka mandata ukvarja z nalogami, ki jih ima kot poslanec, ne samo v času uradne volilne kampanje. Hvala pa, ker ste se oglasili, ker ste s tem samo priznali odgovornost Socialnih demokratov. Ko se

naslednjič oglasite, vsaj zaščitite svojo stranko, in sicer tako da mi daste protiargumente oziroma da odgovorite samo na eno moje vprašanje – kaj, kar sem povedal, ne drži. Kaj, kar sem povedal, ne drži? Ko boste na to odgovorili, gospa Bojana Muršič, potem bom verjel, da vaša stranka ni imela takšne vloge, kakršno sem ji pripisal. Pa jaz mislim, da sem ji pripisal veliko manjšo, kot jo dejansko ima.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ:
Postopkovnega predloga sicer nisem slišal ... /
oglašanje iz dvorane/

Razpravo ima mag. Bojana Muršič.
Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa za besedo.

Jaz bom govorila o preiskovalni komisiji za žilne opornice. Mislim, da sem konstruktivna ... Kolega Mahnič, saj se lahko usedeš. O. K. Moram reči, da preiskovalna komisija je opravila ogromno dela. Konstruktivno sem tudi sodelovala v razpravah. Vsem so bila postavljena približno enaka vprašanja na preiskovalni komisiji. Kljub temu da dejansko strokovno, bom rekla, nismo bili podkrepjeni, ampak mislim, da smo naredili veliko dela. Ugotovili smo znana dejstva. Na NPU, SDT pa je, da ta dejstva, ki smo jih ugotovili, zavržejo ali pa potrdijo. Zato je tudi moje stališče bilo takšno, kot je bilo. Oziroma naše stališče.

Namen komisije je bil, da se odkrijejo nepravilnosti in presekajo nezakonitosti na področju nabave, ki seveda mora potekati v skladu z načeli Zakona o javnem naročanju. Nabavne službe morajo narediti vse, da so postopki izvedeni transparentno, brez kakršnegakoli dogovarjanja in tudi ne podkupovanja. Tudi te listine, ki jih imamo, bodo preiskovalni organi proučili, ali to so verodostojne listine ali ne; to je treba preveriti. Seveda se popolnoma strinjam, pripraviti je treba ustrezno zakonodajo, ki bo presekala ta nečedna dejanja. Kot ste omenili, seveda Socialni demokrati smo bili oziroma smo v koaliciji. Iskreno smo upali, da bomo v tem mandatu pripravili ustrezno zakonodajo. Nekatere stvari niso šle v pravi smeri, bili smo pa, bom rekla, nepotreben ali kakorkoli ga že imenujemo, faktor. Koalicija bi delovala tudi brez nas.

Z marsikatero zadevo ministrice se nismo strinjali. Smo jo tudi javno pozivali in tudi na zaprtih delih smo se dogovarjali, da so se določene stvari popravile. Pri nekaterih stvareh smo bili uslišani, pri nekaterih pa tudi ne. Nesporno dejstvo je, da smo tudi ugotovili, da so se v razpisnih komisijah pojavljali zdravniki, ki so pripravljali podlage, na podlagi katerih so se potem tudi sklepale te pogodbe. Sicer NPU ni ugotovil nepravilnosti, vendar naša dokumentacija je jasna. Da so se letno prekoračevale ocenjene količine žilnih opornic in nabavljale mimo javnih razpisov, to je tudi bilo

povsem jasno in treba je to sankcionirati. Žalostno je tudi to da v Sloveniji velja takšen sistem, da se proizvajalci ne javljajo sami na razpise; za to imajo posrednike in to je širši sistemski problem. Tudi za to da je nekdo prejel računalnik, obstajajo listine. Da so bile kupljene letalske karte za družino, tudi to so ... Stenti so se tudi izgubljali in se dajali drugam.

Kolega Pojbič, lepo prosim, če lahko ostanete v dvorani. Na začetku ste omenili tudi to da, pa bom citirala vašo besedo: »Gospa Muršič iz SD je dejala – ne izpostavljam stranke, izpostavljam problem, ki ga vidim –, vodstva teh kliničnih centrov, bolnic in tako dalje niso sposobna opravljati svojega dela, prav tako sveti zavodov niso sposobni opravljati svojega dela. To ste, gospa, vi rekli dobesedno. In kaj, vas sprašujem, kaj ste vi počeli v Vladi štiri leta?« Jaz ne razmem tega, upam, da veste, da jaz ne sedim v Vladi, da sem jaz poslanka. Na začetku je povedal, da ne izpostavlja stranke, v tem je problem. To pomeni dvoličnost ali pa da kolega Pojbič, ki je štiri mandate že v Državnem zboru, ne razume zakonodajne in izvršilne veje oblasti in tretje, sodne veje oblasti. Tako da tu jaz mislim, da vemo, da poslanci ne kadrujemo. Če pa kolega ima mogoče kakršenkoli namig, kako se to dela, pa prosim, na dan z besedo. Kajti res se mi zdi, jaz svojo poslansko funkcijo jemljem povsem resno, pa vem, da pri nobenem kadrovanju nisem imela čisto nobene besede in niti sploh nisem vedela, kdo je bil v svete zavodov imenovan, za direktorja UKC Ljubljana smo izvedeli iz medijev, tako da tu je kar precej stvari odprtih.

Preiskava zajema zelo dolgo obdobje, od leta 2003 do 2008 / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Marijan Pojbič, replika, sklepam.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Ja, spoštovani gospod podpredsednik.

Saj bom zelo kratek, ampak moram reči, da sem zelo žalosten, da sedijo v Državnem zboru takšni poslanke in poslanci, kot je gospa Muršič. Na žalost moram to povedati.

Gospa Muršič, vi ste v koaliciji in vi ste imenovali Vlado. In jasno je, kdo v tej družbi nosi kakšno odgovornost. Jasno je, da ste vi postavili Vlado in vi jo tudi lahko odpokličete kadarkoli in Vlada je tista, ki je za to odgovorna, kdo je koga kadroval. Vi poslanci pa ste to vlado postavili. In ne govorite neumnosti popolnih, ne sedite več v parlamentu, če ne veste tistih osnovnih stvari, kako in kaj je treba v resnici kot poslanec delati in vedeti. Zelo sem žalosten in razočaran. Zelo jasno je, da ste vi postavili Vlado – koalicija SD, SMC in Desus – in ne govorite, da ne nosite posredne ali neposredne odgovornosti. Seveda jo nosite, v vsakem primeru in veliko, veliko veste o kadrovanju. Ne govorite mi tega. Pojdite po centrih za socialno delo pa vprašajte malo,

kdo sedi v centrih za socialno delo – 70, 80 % članov SD.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jožef Horvat, pripravi naj se gospod Bojan Podkrajšek. Izvolite, gospod Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi!

Tudi sam se pridružujem nekaterim mojim kolegicam in kolegom, ki so pohvalili delo parlamentarne preiskovalne komisije. Velja seveda pohvala za vse člane. In ko sem bil na razgovoru pri predsedniku republike in sva govorila o možnih datumih za volitve, sem povedal, da je ključna naloga Državnega zbora v tej sestavi ta, da vendarle obravnava in sprejme poročila vseh štirih parlamentarnih preiskovalnih komisij. Tukaj je bilo vloženega veliko navora. In ključno poslanstvo parlamentarne preiskovalne komisije, vsake – predvsem te katere poročilo zdaj obravnavamo –, je gotovo to da odgovornim za zlorabe v zdravstvenem sistemu določimo ime in priimek, kar je zelo jasno povedala v stališču Poslanske skupine Nove Slovenije tudi kolegica Iva Dimic. Odgovornim je treba dati ime in priimek, vse drugo je pravzaprav brezplodno dejanje.

In še drugo, zelo pomembno poslanstvo parlamentarne preiskave je predlagati rešitve. Rešitve v tej smeri, da se tovrstne zlorabe več ne bodo dogajale. In obžalujem, da ob tem zdravstvenem sistemu, kot ga imamo ... Nekateri ste z njim zelo zadovoljni, mu ves mandat aplavdirate; mene ni med temi, ki bi temu zdravstvenemu sistemu aplavdirali. In če pogledamo statistike, če pogledamo meritve. Mi v Sloveniji preživimo 72 % našega življenjskega obdobja kot zdravi. Evropsko povprečje je 78 %, kar pomeni, da povprečni evropski državljani – tukaj je mišljeno EU-28 – preživi 6 % svojega življenjskega obdobja več v zdravem stanju.

Jaz tudi obžalujem, da danes morda kdo razpravlja o vseh, ki so udeleženi in o vseh, ki so naš zdravstveni sistem in na vse leti pravzaprav kritika. Mene ni med temi splošnimi kritizerji. Mi imamo odlične zdravnike, imamo odlične medicinske sestre, negovalke in tako naprej, sistem pa postavlja država, Vlada postavlja sistem. In že kar nekaj opozoril smo dobili od OECD, ki pravi, da v vsej zgodovini samostojne države Slovenije na področju zdravstva nismo naredili nič, kar pomeni, da še vedno imamo neke socialistične elemente v našem zdravstvenem sistemu. Kdaj bo torej manj korupcije? Kdaj bo manj denarja teklo v zasebne žepke kot danes v tem sistemu, ko menda do nekkih podatkih odteče v zasebne žepke tudi do 500 milijonov evrov na letni ravni? 500 milijonov evrov denarja, namenjenega za zdravje, za zdravje, ki je naša največja vrednota, odteče

nekam v zasebne žepke! Danes ne bom omenjal posebej kakšnih imen, veliko jih je bilo že nanizanih. Mi preprosto vidimo, da se tam ljudje iz nekega prejšnjega sistema gibljejo okrog UKC Ljubljana itd. itd. in da so, izgleda, glavni dobavitelji ali pa, če hočete, morda tudi glavni nabavni referenti. To ni dopustno. In potem se sprašujem, koliko pa je korupcije pri nekem zasebniku v Prekmurju, ki je 600 tisoč evrov lastnega denarja vložil v svojo, jaz temu pravim, mikrokliniko. Koliko je pa tam korupcije? Nič je ni, gospe in gospodje! Nič evrov je ni, ker je vložil svoj denar, svoje delo vlaga za zdrave ljudi. Ampak vi pravite, stop zasebnikom. Mi smo za javno zdravstvo. Nova Slovenija je za javno zdravstvo, ampak v to javno zdravstvo se mora vključiti tudi zasebni kapital, ker preprosto denarja ne bo dovolj. Mi nismo za privatizacijo, kot nam tukaj marsikdo očita, ki ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Bojan Podkrajšek, pripravi naj se gospod Zvonko Lah. Izvolite.

BOJAN PODKRAJŠEK (PS SDS): Ja, spoštovani podpredsednik, hvala za dano besedo. Cenjene kolegice in kolegi, še posebej predsednica in vse članice in člani te preiskovalne komisije, katere poročilo je danes na mizi tega državnega zbora.

Jaz trdim in sem trdno prepričan, da je na tem področju, o katerem že ves mandat govorimo, narejen velik napredek. Velik napredek seveda za prihodnost na področju zdravstva. Ampak nam še veliko manjka. Zakaj to trdim? Ko je danes predsednica, kolegica Godec imela poročilo tukaj v dvorani, jaz sem trdno prepričan, če bi bila normalna Slovenija, bi v dvorani sedela ministrica za zdravje in minister za pravosodje. In ko je kolegica Godec končala s tem poročilom, bi morala onadva vstati pa ji dati roko. Čestitati predsednici in vsem članicam in članom komisije in se tudi zahvaliti. Žal, ves dopoldan so vsi stoli, ki so namenjeni predstavnikom Vlade, prazni. Zato govorim, da smo še daleč od boljše prihodnosti v zdravstvu.

Sam sem v tem mandatu, žal, kar nekaj časa preživel v bolnišnici pa se ukvarjal s svojim zdravjem. Velikokrat sem kaj slišal, hote pa tudi neho, zato sem seveda še veliko bolj pozorno spremljal to preiskovalno komisijo, ki smo jo seveda potrdili in tudi izglasovali. Sam sem jo z veseljem, čeprav na drugi strani z žalostjo potrdil v tem državnem zboru, kajti zdi se mi, da ko je izvoljena tako kvalitetna poslanka, kot je Godec, bi se verjetno lahko v tem mandatu ukvarjala s čim drugim – z zakoni, ki niso najboljši v tej državi, da jih popravimo pa seveda tudi da sprejmemo kakšne nove. Žal živimo v državi in mandatu, v katerem so štiri preiskovalne komisije. Jaz sem trdno prepričan, da bojo te komisije – predvsem govorim o treh, o Godčevi,

Logarjevi, Hanžkovi – dale rezultate. Pa jaz mislim, da bo tudi prišel čas, ko ne bomo govorili v Državnem zboru, ali bomo mogoče komu naredili kakšno krivico. Dajmo biti bolj zadržani, ne pogovarjamo se o tem, da se slučajno komu od teh lumpov, mislim, da mi nihče ne bo zameril od tistih, ki poslušajo to sejo Državnega zbora, ne zgodi kakšna mala krivica. Koliko krivic se pa je zgodilo našim državljanom in državljanom? Na stotine, na tisoče. A se sploh zavedamo danes, koliko ljudi je moralo umreti zaradi tega ker so lumpi odtujevali denar iz slovenskega zdravstva? To je dejstvo in jaz mislim, da je tudi prav, da ljudje, ki spremljajo ta državni zbor, to komisijo ves čas delovanja, da bodo končno razumeli, kaj eni počenajo v tej Republiki Sloveniji. Zato hvala, predsednica, hvala vsem, ki so bili člani in članice te komisije. Jaz, ker ni dovolj časa, ne bom šel razglabljeti, kaj je kdo počel v tej komisiji, ampak zavedati se moramo, da ta komisija daje rezultate, ki bodo vidni v prihodnosti Republike Slovenije. Hvala za dano besedo.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Zvonko Lah, pripravi naj se gospod Franc Breznik. Izvolite, gospod Lah.

ZVONKO LAH (NeP): Hvala lepa, podpredsednik.

Tudi jaz se pridružujem razpravi predhodnika, ki je govoril o tem da bi morali biti hvaležni tej komisiji, ki je marsikaj odkrila in med tem časom se je marsikdo tudi zbudil in zaradi dela te komisije grede razmere počasi na boljše. Stenti so cenejši, kot so bili pred začetkom dela te komisije, vendar še vedno je to trdnjava, ki se je ne da porušiti in stvari grede še v večini tako, kot so šle zadnjih nekaj desetletij. Tudi jaz mislim, da bi morala biti danes tukaj ministrica in poslušati in se opredeliti do tega oziroma bi morala biti hvaležna tej komisiji za to, kar je naredila. Tudi jaz sem bil pred kratkim v UKC kot pacient in še posebej zato ker se ukvarjamo, predvsem opozicija, s temi razmerami, tudi opazoval in prišel do določenih ugotovitev – da ti naši zdravniki, strokovnjaki in ostalo osebje delajo čudeže, opravljajo operacije in druga dela taka, ki jih tudi nikjer po svetu še ne, vendar s kakšno opremo? 87 % vse opreme je za odpis, pa vendar imajo izredne, izredne uspehe. Ko je eden od pacientov iz moje sobe hotel slikati določene stvari, razmere, pa dati, je rekel, da bo dal na socialno mrežo, pa naj si ljudje gledajo, v kakšnem pogojih so pacienti, v kakšnih pogojih dela zdravniško osebje, sem mu rekel, naj tega ne počne, ker bi bilo v sramoto tem zaposlenim tam, pa ne morejo sami storiti nič. Ko sem povpraševal – ker res operacije potekajo vsak dan, v soboto in nedeljo, ves dan, samo menjajo se operaterji, ker je pacientov toliko –, so mi rekli, da ne morejo preiskav narediti sproti za vse paciente, tako kot bi morali, kot bi bilo prav,

ker morajo operirati, preden so vse preiskave narejene, ker enostavno ni kapacitet, nimajo opreme. In če to ni žalostno, ko po drugi strani ugotavljamo, da se 500 milijonov zgubi denarja vsako leto. Koliko te opreme bi lahko nadomestili s 500 milijoni vsako leto? Ali se kdo vpraša? Ko sem bil v bolnici, so ravno na tisti dan, ko je bil pust, tudi štrajkali in je bilo zanimivo gledati. Ampak kakšnega veselja ni bilo. In čeprav so stavkali, se ni nič poznalo, da stavkajo, svoja dela so vsi opravljali tako kot na normalen dan, ker ne morejo stavkati. S pravim odnosom do pacientov ne morejo stavkati, nihče.

Mislim, da je bilo v tej komisiji preiskovalni narejenega dosti, vprašanje pa je, kakšne bodo posledice tega, če bodo ostali organi naredili svoje in če se bo kaj izboljšalo. Me pa čudi, kako pozicija ves ta čas, cel mandat zagovarja tako ministrico kot vso to ekipo, ko prihajajo nesposobni in nekompetentni ljudje v vodstvo teh institucij, pa se nič ne naredi, nič se ne naredi. Jaz upam, da bo z novo vlado, ki bo drugačna, tudi se začelo kaj ukrepati.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravi naj se gospod Jože Tanko.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, gospod podpredsednik.

Na žalost v poslanski skupini imamo samo 10 minut še na voljo, tako da ne bi rad kolegu Tanku še ukradel nekaj minut; bom zelo hiter, poskušal bom izluščiti bistvo vsega tega. Preden smo v začetku leta 2016 se odločili na podlagi nekaj pogumnih novinarjev – predvsem govorimo o tistih v Financah, ne ostalih –, smo dobili prvo pismo kolumnista in tudi odvjetnika Mladine gospoda Dina Bauka, ki je prvo grozil vsem nam v Poslanski skupini SDS, da bodo predvsem on in njegovi kolegi gledali vsako besedo poslancev Slovenske demokratske stranke in da bodo takoj vložili kakršnokoli, tudi civilno tožbo zoper nas in zoper tistega, ki se bo tega lotil. S tem vam povem vse, kako deluje paradržava in kako deluje vzporedna država v Republiki Sloveniji. Del korupcije v zdravstvenem sistemu je en del tega njihovega sesanja, del preživetja te paradržave prek povezav medija, v tem primeru smo ugotovili Mladine, prek nekdanjega Udbovskega podjetja Safti, ki je postavila prvič neko finančno hobotnico, ki se imenujemo KB 1909, prek finančne hobotnice podjetje Mark Medical in še ostala podjetja in potem izčrpavala slovenski zdravstveni sistem.

Torej, preiskovali smo prek te preiskovalne komisije kolegice Jelke Godec samo žilne opornice. Kje so še vsa ostala zdravila, vsi ostali pripomočki v zdravstvenem sistemu? Potem lahko ugotavljamo milijonske, morda 10- ali 100-milijonsko krajo slovenskega zdravstvenega sistema. Danes bomo govorili tudi o zaključnem

poročilu projekta Teš 6, kasneje bomo govorili še o zaključnem poročilu glede preiskave pranja denarja in pa seveda predvsem bančne luknje, ki jo vodi dr. Logar. Vse imajo, lahko rečemo, enako podstat, da v slovenski državi ne deluje checks and balances, kot pravijo, torej sistem zavor in ravnovesja ne deluje. Žalostno je, da se morajo s tem ukvarjati parlamentarne preiskovalne komisije, da Specializirano državno tožilstvo pa kriminalistična policija, tudi navadno tožilstvo v kompletni svoji hierarhiji, predvsem pa sodni sistem v Sloveniji ne delujejo in ne preiskujejo. Torej, preiskujejo večinoma samo kurje tatove, tiste systemske korupcije pa ne preiskujejo.

Na žalost, kolegi v Slovenski demokratični stranki, spomnim se, ko gremo večkrat na grob dr. Jožeta Pučnika, takrat se vedno, vsaj jaz osebno, vprašam, kaj je v življenju bolj pomembno. Ali se je pomembno kot politik ne ukvarjati, ne izstopati, biti bolje del neke kolektivistične miselnosti, ali pa je biti pošten in pa načelen državljani in pa tudi seveda načelen politik bolj pomembno? Zdi se mi, da ta življenjska filozofija na dolgi rok neke osebnosti, ki živi – biti načelen, biti pošten, biti človek, ki stopi iz povprečja in se izpostavi za skupno dobro –, da je to tisto največ, kar lahko doseže. Zato so mi pač takšni ljudje, kot je bil dr. Jože Pučnik, kot morda tudi moj pokojni oče, vzorniki. In tudi ostali državljani nekdanji, ki so se izpostavili. Sam osebno se bom vedno izpostavil za pravico ljudem. In kot je rekel pred nekaj minutami moj dober kolega, gospod Janez / nerazumljivo/, da če gre pri bankah in tistih, ki kradejo banke, pač za to da bodo ljudje slabše živeli, gre pri korupciji v zdravstvu za genocid nad slovenskimi državljani, predvsem tistimi, ki so zboleli ali pa ki so umrli zaradi tega ker zaradi zdravstvene korupcije in zaradi čakalnih vrst v zdravstvu niso šli pravi čas do zdravnika. Ker niso šli pravi čas do zdravnika, je morda njihova bolezen napredovala in številni državljani, tako kot moj oče, številni vaši znanci po vsej verjetnosti so umrli, ki bi še danes lahko bili med nami, še danes bi lahko živeli, še danes bi lahko predstavljali Slovence in Slovenke, samo zaradi tega ker niste zajezili te zdravstvene korupcije in še to delate naprej.

Milojka Kolar Celarc je bila ves ta čas zdravstvena ministrica, prihajala je iz tega sistema. Gospoda Harija Furlana ste ponovno postavili na vrh Specializiranega državnega tožilstva in tako gre naprej. Jaz upam, kot je rekla kolegica, zame osebno so volitve 4 leta, zame osebno so volitve ves čas in ves čas sam osebno delam za slovenski narod, tako kot moje kolegice. Kolegica Jelka Godec, hvala ti za tvoj pogum, predvsem tvoj pogum, ker ljudje se ne zavedajo, kakšnih pritiskov, groženj in vsega ostalega si bila deležna ves ta čas. Hvala ti, ker si se izpostavila. Jože Pučnik bi bil na tebe ponosen. Hvala ti.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jože Tanko.

Izvolite.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

V bistvu smo lahko kar nekoliko presenečeni, da koalicija kljub temu da so v tem poročilu zelo nesporne ugotovitve, kar zadeva preplačila žilnih opornic, še vedno tako zagnano brani ravnanja v tem mandatu, ki jih je izvajala vladna koalicija. Če povem drugače; pri 4-kratnem preplačilu žilnih opornic pomeni, da je šlo eno četrtno cene za žilno opornico in tri četrtno cene za tiste, ki so se prilimali na te žilne opornice, se pravi na dobavitelja. Če ta primer raztegnemo tudi na druge primere – govora je tudi o teh kolkih in podobno –, potem vidimo, da velika večina denarja, ki ga zberemo prek zdravstvene zavarovalnice, v zdravstvu ponikne za nenamensko rabo. In treba je pač povedati, da na to da se nenamensko porablja namensko zbran zdravstveni denar, opozarjamo že cel ta mandat. Preiskovalna komisija je odprla vrsto vprašanj, prav tako je bila vrsta vprašanj odprtih na posameznih nujnih sejah Odbora za zdravstvo, ampak koalicija ni storila popolnoma nič – ne resorna ministrica ne predsednik Vlade in ne bivši šef KPK gospod Klemenčič. Nihče popolnoma nič. Ko smo vložili interpelacijo zaradi neodgovornega ravnanja in dela ministrice za zdravje, jo je koalicija vedno pokrila; koalicija v Vladi in koalicija v Državnem zboru. In kar je spoznanje tega mandata, pač je to da tu ne moremo govoriti samo o objektivni odgovornosti ministrice ali pa subjektivni odgovornosti ministrice, ampak o objektivni in subjektivni odgovornosti vseh koalicijskih poslancev, ki ste tukaj. Vi ste tisti, ki ste zavestno držali štango, da se je lahko to kljub temu da smo vedeli, da se to dogaja, še kar naprej dogajalo, mimo javnih naročil, z razširitvami pogodb in tako naprej. Vse to ste vedeli dovolj dolgo časa in niste ukrepali. Niste podprli nobenih konkretnih predlogov – ne proti resorni ministrici, ki ni storila nič, niste zahtevali od predsednika Vlade nič.

Že praktično od začetka mandata se je s poslanskim vprašanjem predsedniku Vlade odprlo vprašanje preplačil v zdravstvu, točno na tem primeru. Ampak očitno se vam je zdelo potrebno, da zaprete to temo, jo držite naprej in dopustite, zavestno dopustite, da še kar naprej odteka denar iz zdravstvenega sistema. In zdaj tisti, ki so pri teh poslih sodelovali, kandidirajo za nove funkcije tudi v zdravstvenem sistemu. Ali pa tiste, ki niso storili nič, čeprav so vedeli, da je to narobe in so bili po službeni dolžnosti, po uradni dolžnosti dolžni ukrepati, ponovno imenujete za naslednji mandat, recimo, tudi ko govorimo glede Specializiranega državnega tožilstva in tako naprej. Skratka, to kar počnete, pomeni zavestno odločitev poslancev vladne koalicije, ne samo Vlade, ampak tudi vas, poslancev vladne koalicije, da še vedno pri veliki večini tistih zadev, ki se jih plačuje v zdravstvu,

gre četrtnina, kvečjemu do polovice tistega denarja za posege, za operacije, za ortopedske pripomočke, za materiale v zdravstvu, od polovice do tri četrtine tega denarja pa se, odvisno od posameznega primera, porabi za preplačila, za nenamensko trošenje denarja. To je ugotovitev te komisije. In problem je, da kljub temu da se vse to ve, ni storil nihče nič. Bivši predsednik Komisije za preprečevanje korupcije se je zagotovo seznanil s problemi v zdravstvu in podobnimi zadevami, ni storil nič; zdaj sedi v Vladi kot resorni minister za pravosodje, ni storil nič. Predsednik Vlade, ki je govoril o pravni državi, o vladavini prava, ni storil nič. Kar z drugimi besedami pomeni, da ste vsi tisti, ki ste bili proti našim predlogom, podpirali, zavestno podpirali korupcijo in kriminalna dejanja v zdravstvu. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC:

Prehajamo v sklepni del razprave, v katerem dobi besedo še predstavnica predlagatelja gospa Jelka Godec.

Izvolite.

JELKA GODEC (PS SDS): Podpredsednik, najlepša hvala za besedo.

Preiskovalna komisija je dala odgovornim ime, obraz, priimek. In žalostno je, da moramo danes nekateri tako braniti poročilo preiskovalne komisije, ki je bilo plod konstruktivnega dela; najbolj do vmesnega poročila, po vmesnem poročilu malo manj. Namreč, verjetno tudi s tega stališča, torej še enkrat, kot sem dejala, ker smo odgovornim dali ime in priimek, na njih tudi pokazali in zahtevali oziroma predlagali pristojnim organom, da sume kaznivih dejanj in pa nepravilnosti, ki so se dogajale na področju prodaje in nabave žilnih opornic, tudi preiščejo. Verjetno je vzrok v tem, da v Sloveniji danes še vedno smo na tej točki, da odgovornosti nihče ne prevzema, da se nihče ne počuti odgovornega. Če pa že pokažeš na določeno osebo ali pa institucijo, pa prenese odgovornost takoj na nekoga drugega in se izgovarja ali na zakone ali na nezmožnost ukrepanja ali karkoli drugega. Če bi bila danes pravna država, pa ne danes, 22. novembra 2017, ko smo sprejeli vmesno poročilo, že takrat bi pristojni organi morali odreagirati močnejše, kot so. Niti ne vemo sicer, kako sedaj delujejo, kajti pravijo, da gre za predkazenske postopke. Pa vendar, v teh institucijah oziroma na tem področju se je spremenilo bore malo, vsaj v tem smislu, če gledamo, tako kot je bilo že povedano: gospod Harij Furlan, ki ga bremenimo tudi sedaj v zaključnem poročilu, naj bi na osnovi tega kar smo pridobili prek anonimnega pisma, ki je zelo obsežno, kjer na začetku piše, da naj bi gospod Harij Furlan dobil 200 tisoč evrov od gospoda Boruta Miklavčiča za to da tega področja ne preiskuje, torej predlagamo preiskovalnim organom, da to razišče. Že tukaj, pa tudi v vmesnem poročilu pa glede na pričanje in glede na povezave,

družinske povezave s podjetjem Primsell, ki se je ukvarjalo s prodajo kolčnih protez v Novo Gorico kot edini in najdražji dobavitelj v Sloveniji, že na tem področju oziroma tukaj bi morali pristojni organi reagirati, tako minister za pravosodje kot seveda tudi ostali. Pa vendar je gospod Harij Furlan danes še naprej šef Specializiranega državnega tožilstva, s tem nahrbtnikom. Čeprav, še enkrat poudarjam, je gospod Klemenčič kot pravosodni minister na preiskovalni komisiji povedal, da oseb, ki imajo kakršenkoli sum ali kakršnokoli slabo značko, ne bi postavljali na vidna mesta, na odgovorna mesta, da je na to opozarjal – naj bi opozarjal – tudi na Vladi in da se mu zdi torej, da pač to ni, bom rekla, v smislu zviševanja ugleda določene institucije, ampak ravno nasprotno, se zmanjšuje ugled in kredibilnost institucije, je danes torej gospod Harij Furlan še vedno oziroma še bo verjetno šest let na tem mestu. Zato se sprašujemo, ali sploh Specializirano državno tožilstvo deluje objektivno, ali deluje v smeri odkrivanja korupcije, odkrivanja tistih, ki to povzročajo oziroma ki se s preplačilom zdravstvenega materiala ali pa s prirejanjem javnih razpisov okoristijo ali ne, ali pa gre samo za ščitenje korupcije in za nadaljevanje oziroma ščitenje vseh teh nepravilnosti, ki se dogajajo znotraj zdravstvenega sistema, če želite tudi širše, ne samo na žilnih opornicah. Kajti Računsko sodišče, še enkrat, je ugotovilo, da je recimo v UKC Ljubljana prihajalo do nepravilnosti tudi na drugih področjih, torej ne samo na področju žilnih opornic.

Rečeno je bilo, da nekih rešitev ni. Jaz mislim, da sama pričanja so podala določene rešitve. In če bi bila koalicija koalicija, če bi aktivneje spremljala Vlada, ministrica in ministri ta pričanja prič pred preiskovalno komisijo, bi danes z veseljem verjetno oziroma s čisto vestjo vsi potrdili to zaključno poročilo in danes bi že imeli oziroma bi bile verjetno sprejete kakšne zakonske spremembe, ki bi to onemogočale. Tako pa danes, še enkrat, tudi sama ugotavljam, da Vlade ni, da so ti stoli pred nami prazni cel čas, da se v javnosti pojavljajo izjave ministrice, češ da gre za osebno maščevanje. Sicer ne vem koga, ali preiskovalne komisije ali mene osebno. Jaz moram na tem mestu to ostro zavrniti, kajti nikogar nismo obravnavali osebno. Osebne stvari so osebne stvari. Če pa smo posegli v njegovo osebno življenje v smislu, da smo spraševali oziroma ugotavljali tudi, kako so družinski člani pridobivali ugodnosti, je pa to nekaj drugega. Namreč, vi dobro veste, da je to nedopustno, da nekdo pridobi v zameno za to da sproži določen javni razpis ali pa da favorizira na javnem razpisu nekega dobavitelja, da za to dobi protiuslugo, takšno ali drugačno, ali finančno ali materialno. Da pa se tukaj pridruži še plačilo družinskim članom, je pa to še veliko bolj vprašljivo oziroma kaznivo. Torej, v Sloveniji pravijo oziroma pravimo, da so cene žilnih opornic danes padle. Ja, padle so v UKC Ljubljana nekje na 170 evrov, mogoče malo več,

podatek ni točen, ampak padle so, vendar pa zaradi peščice zdravnikov oziroma zdravnika dr. Noča in pa dr. Mrevljeta, ki sta prva to sprožila v UKC Ljubljana. Zaradi »tečnobe« zdravnika dr. Noča, ki je vztrajal tudi v skupnem javnem naročilu, da se postavi najvišja cena, ki je od leta 2013 tudi deloval v strokovni komisiji in tudi pripomogel k temu da so se cene žilnih opornic znižale, in dr. Mrevljeta, ki je pomagal pridobiti poljskega dobavitelja, ki pa je bil takoj, po treh mesecih ustavljen glede dobave žilnih opornic, ampak samo enih; prodajal je dve, ampak ustavljen je bil glede prodaje samo tam kjer naj bi konkuriral Mark Medicalu, d. o. o., ne pa tudi na drugem področju, kjer so pač očitno dopustili še naprej prodajo. Takrat se je začelo tudi v javnosti opozarjati na to da se žilne opornice v Sloveniji petkrat preplačujejo. Če so se cene žilnih opornic danes v UKC Ljubljana znižale, je vprašanje, ali so se znižale tudi po ostalih bolnišnicah v Sloveniji. Po mojih informacijah ne, vsaj ne na takšno raven in tukaj je tudi ta odgovornost ministrice, ki ni vztrajala na tem da se poenoti ta trg in da bolnišnice nabavljajo po istih cenah.

Postavlja pa se nam tudi eno drugo vprašanje, kar nam je bilo danes tudi očitano, to je, da smo vzeli preozko področje in da bi morali zadeve širše pogledati. Jaz vam moram povedati, da če bi zadeve vzeli širše, torej da bi poleg žilnih opornic obravnavali recimo še kolčne proteze, srčne zaklopke, vseh ostalih 19 tisoč 999 materialov, potem danes do teh zaključkov ne bi prišli. Definitivno ne. Delo bi bilo opravljeno ne površno, ampak površinsko. Na tem primeru smo pokazali tudi to kar se lahko dogaja na drugih področjih in po informacijah, ki jih imate v medijih, kjer so raziskovalni novinarji to že ugotavljali, prihaja do istih preplačil, do istih nečednosti naj bi prihajalo tudi pri drugih nabavah. Pravim še enkrat, konec koncev je to pokazalo tudi Računsko sodišče.

Mene žalosti, da je danes treba tako zagovarjati to da smo dali odgovornim ime in priimek, namesto da bi vsi poslanci zadeve podprli v smislu, da je sedaj pa res konec tega, da se v zdravstvu preplačuje material, da gre pri teh preplačilih tako za koruptivna dejanja kot tudi za to da denar odteka iz Slovenije. Ta denar bi lahko bil namenjen tako za bolnike kot za zdravnike in medicinske sestre, torej vse zaposlene v zdravstvu, ne pa da se direktorji bolnišnic – generalni direktor gospod Vrhunec – na Odboru za zdravstvo v javnosti hvali, da je delal mimo javnega naročila, mimo javnega razpisa, se s tem pohvali, na koncu, potem ko mu Računsko sodišče in pa tudi preiskovalna komisija dokaže te nepravilnosti, se pa nasmiha in pravi, da ni nič kriv, da dobi 500 evrov kazni, zato ker so šle zadeve mimo javnih naročil. Žalostno je torej, da vsi tisti, ki so nekako odgovorni v temu delu, ali subjektivno ali objektivno, bi morali danes, če ne sami odstopiti, bi jih morala pa vsaj Vlada oziroma ministrstvo odpoklicati, poklicati na odgovornost, če že ne

doseči, da se jih odpusti. Ampak ne, ministrica nastavi za direktorja tudi takšne; vodjo nabave, ki se mu dokazujejo ti sumi nepravilnosti na področju javnega naročanja, po zadnjih informacijah celo nastavlja za poslovnega direktorja Pediatrične klinike. Pediatrične klinike – zakaj? To so lahko samo ugibanja, ampak tudi tam so se dogajale velike nepravilnosti in mogoče je treba ponovno zaščititi tudi pregled poslovanja na Pediatrični kliniki. Ampak to je čisto drugo področje.

Vprašanje je torej tudi, kje je končal denar. Mi smo pokazali na preiskovalni komisiji, nakazali in sedaj je na preiskovalnih organih, da razišče te sume, da je denar torej odtekal tako v Luksemburg na podjetje Vega Finanz in pa v KB 1909, ki je finančna družba iz Italije in je imela v svoji skupini področja od medicine do medijev in tiska in drugih področij, in da se je ta denar stekal tja in obstajajo seveda sumi tudi, da je prihajalo do financiranja različnih podjetij tako v Italiji kot v Sloveniji. Tudi, kot je bilo zapisano v aktu o ustanovitvi, do Mladine, d. d. Vendar, še enkrat pravim, to je na preiskovalnih organih; dokumenti obstajajo oziroma ta poslovna poročila so, z bolj natančno preiskavo pa lahko to pristojni organi tudi raziščejo. Vprašanje namreč tudi je, kdo je lastnik Vega Finanz, podjetja, ki je bil lastnik Mark Medicala Slovenija in je potem KB od njega odkupovala deleže. Kajti mi smo zaprosili v Luksemburg, da nam pošljejo podatek, kdo je lastnik, da bi sledili toku denarja. Žal do danes tega odgovora nismo dobili in je seveda zdaj to v bistvu, še enkrat, na preiskovalnih organih, da tukaj nadaljujejo. Je pa še enkrat gospod Peric povedal, da naj bi ta denar odhajal oziroma bil porabljen tudi za dokapitalizacijo podjetij v Italiji.

Še enkrat pa, moram reči, se postavlja veliko vprašanje in je nesmiselno si zatiskati oči, kaj se dogaja tudi na področju drugega materiala – od področja srčnih zaklopk, kolčnih protez in drugega materiala, da ne naštevam vsega, poleg zdravil in tako naprej in bi bilo treba zadeve tudi tam pregledati. Jaz verjamem, glede na zaključno revizijsko poročilo Računskega sodišča, da bodo pristojni organi to tudi naredili.

Meni je zelo žal, da se je v javnosti ustvarila tudi neka fama oziroma da so vsi zdravniki podkupljivi in da vsi delajo v bistvu v smislu tudi osebnega okoriščanja. Jaz moram to zelo močno zanikati. Ni res, je pa žalostno, da zaradi peščice zdravnikov – peščice, procenta mogoče, še to ne, tega ne bi ocenjevala, si ne bi upala – so umazana tudi imena ostalih dobrih zdravnikov, dobrih medicinskih sester, dobrih strokovnih timov in mislim, da tisti zdravniki, ki dobro delajo, ki se ne poslužujejo raznoraznih mahinacij v okviru javnih naročil ali česa drugega, bi morali na to sami opozoriti. Bi morali sprožiti v javnosti te razprave, tako kot sta jo sprožila interventni kardiolog gospod dr. Noč in dr. Mrevlje. Žal marsikdo molči; vzroki so različni, pravim, tudi o tem ne bi ugibala, ampak

ko slišiš, ko se pogovarjaš, marsikdo reče, imam družino, imam kredit, imam otroke in jaz se s tem ne bom ukvarjal. Ampak mislim, da bi morali vsi v Sloveniji takšne zadeve povedati, prijaviti. In tako kot je rekel kolega Breznik, ni bilo malo pritiskov name kot na predsednico preiskovalne komisije, vendar jaz ostajam na načelu, pa mislim, da tudi vsi ostali člani, ki so potrdili na seji vmesno in zaključno poročilo, da če nekaj veš, če imaš neke dokumente, če imaš neke indice, da to tudi sprožiš in poveš. Kajti drugače, jaz moram povedati, jaz ne spim dobro, če bi zamolčala vse te zadeve, skrila te dokumente ali jih ne predstavila javnosti. In moje mnenje je tudi, da celotno vmesno in zaključno poročilo bi moralo biti javno, da ne bi smelo biti internega dela in zaprtega dela; gre za davkoplačevalski denar, gre za denar, ki ga plačujejo ljudje z minimalnimi plačami, ki ga plačujemo torej vsi v zdravstveni sistem za to da dobimo najboljšo oskrbo, ne pa za to da denar odteka v privatne žepe ali pa celo v tujino v podjetja. Torej, vse bi moralo biti javno, pokazano ljudem, da bi lahko tudi potem konec koncev tudi mi mogoče malo drugače razpravljali na sami seji Državnega zbora. To ne pomeni linča posameznikov, ampak, še enkrat, to je naš denar, to je denar davkoplačevalcev in ni prav, da denar, ki je namenjen za bolnike, gre v privatne žepe, privatna podjetja.

Desus, SD, Nova Slovenija, nepovezani poslanci so potrdili že vmesno poročilo. Upam pa, da bodo tudi tisti poslanci, ki so potrdili vmesno poročilo s strani SMC – gospa Ban, Urška Dolinšek, Marko Ferluga, Grošelj Košnik, Horvat Mitja, Koleša Anita, Korenjak Kramar Ksenija, Kotnik Irena; imam še napisane druge: gospa Počkaj, Prelog, Ranc, Škodnik, Krajnc –, potrdili tudi zaključno poročilo, ker nekih večjih odklonov ni. Vmesno poročilo je sestavni del zaključnega poročila, kar smo dodali, je objektivna odgovornost vseh ministrov, ki so do sedaj vodili ta resor, ker niso sprejeli zakonodaje, ki bi onemogočila takšne zadeve v zdravstvu, in pa subjektivna odgovornost ministrice, ki na vmesno poročilo preiskovalne komisije ni reagirala, celo potrjevala, imenovala je določene ljudi na vidna vodilna in druga mesta, kljub temu da pač obstajajo sumi nepravilnosti za te osebe. Prav tako preiskovalna komisija ugotavlja, da je treba preiskati dajanje podkupnine in prejemanje podkupnine za gospoda Furlana in gospoda Miklavčiča, za naj preiščejo pristojni organi. In pa dodan je še amandma Poslanske skupine SDS, ki predlaga, da preiskovalni organi preiščejo tudi morebitno krivo pričanje gospoda Janeza Zemljariča. Namreč, jaz moram povedati, da mi gradivo, ki naj bi to dokazovalo, smo prejeli v času, ko je bilo zaključno poročilo že predano preiskovalni komisiji, torej že v fazi sprejemanja in je bilo te zadeve nemogoče tudi preverjati ali kakorkoli ponovno sklicevati zaslišanja. Se mi pa zdi prav, da glede na to da smo dobili gradivo, ki naj bi to dokazovalo, po istem principu kot za

vse ostale ne moremo molčati in smo to pač predali sedaj z amandmajem in pristojnim organom. Na pristojnih organih danes pa je, da preiščejo, torej da ovržejo ali potrdijo vse to kar smo jim predali. Jaz upam, da z vso to dokumentacijo, ki jim jo bomo poslali, z vsemi ugotovitvami, izračuni in tako naprej smo oziroma bomo pripomogli, da bo ta raziskava tekla hitreje in da bodo tudi oni torej opravili svoje delo tako kot je treba. Polagam pa na srce ali pa kakorkoli, sicer zdaj je Vlada v odhajanju, ampak naslednji vladi – kadrovanje, ki ste ga izvedli v tej vladi, je absurd nad absurdi; direktor Agencije za varstvo konkurence ne ve, kaj so zakonske osnove, pa da ne govorim še enkrat o gospodu ... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Interesa za razpravo na seji, zaprti za javnost, pa ni. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne, zato zaključujem razpravo in ugotavljam, da se je Državni zbor seznanil z Zaključnim poročilom o opravljeni parlamentarni preiskavi na področju ugotavljanja zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic. Zbor bo odločanje o bistvenih ugotovitvah preiskovalne komisije ter o predlogu sklepa o amandmaju Poslanske skupine SDS k predlogu sklepa opravil danes v okviru glasovanj, 15 minut po prekinjeni 2. točki dnevnega reda.

S tem prekinjam 1. točko dnevnega reda.

PREHAJAMO NA 2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO KONČNEGA POROČILA O INVESTICIJI V BLOK TEŠ 6.

Končno poročilo je v obravnavo zboru predložila Preiskovalna komisija za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj.

Sestavni del končnega poročila je tudi dodatno končno poročilo, ki je označeno s stopnjo POSLOVNA SKRIVNOST, VARSTVO OSEBNIH PODATKOV in je zato širši javnosti nedostopno. Ker dodatno končno poročilo vsebuje le povzetek dela zaslišanja dveh prič, je bilo na 126. seji Kolegija predsednika Državnega zbora dogovorjeno, da Državni zbor končno poročilo obravnava v celoti na seji, odprti za javnost. Če bi kdo želel razpravljati o dodatnem končnem poročilu, prosim, da me o tem predhodno obvesti. V tem primeru bomo skladno s določbo drugega odstavka 101. člena Poslovnika zbora točko in sejo prekinili, vendar po tem ko bodo dobili besedo vsi vnaprej prijavljeni razpravljavci. Sejo bomo nato nadaljevali na zaprtem delu, na katerem bo razprava mogoča v okviru preostanka časa vseh udeležencev seje. Ob odprtju seje bodo izvedeni

vsu ukrepi, primerljivi z ukrepi ob obravnavi gradiv, označenih s stopnjo tajnosti INTERNO. Vse razpravljavce torej prosim, da na javnem delu razprave ne navajate podatkov iz dodatnega končnega poročila, ki je za javnost nedostopno.

Prehajamo na razpravo o končnem poročilu o bistvenih ugotovitvah ter o predlogu sklepa in o amandmajih poslanke Maruše Škopac in poslanca Saša Tabakovića k predlogu sklepa. Za dopolnilno obrazložitev dajem besedo predstavniku predlagatelja, predsedniku preiskovalne komisije gospodu Matjažu Hanžku.

Izvolite.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Hvala lepa, predsedujoči podpredsednik.

Preiskovalna komisija je sprejela v teku parlamentarne preiskave že dve vmesni poročili, ki ju je ta Državni zbor že obravnaval. Tokratno končno poročilo na nekaj manj kot 500 straneh predstavlja pa le povzetek glavnih ugotovitev, ki smo jih naredili na podlagi množice dokumentov, nekaterih analiz, ki so nastale na podlagi teh dokumentov, zapiskov in magnetogramov zaslišanj ter tudi seveda medijskega pisanja. V postopku preiskave je komisija pridobila obilico gradiva, dokumentov, zaslišanj prič, zapisnikov in drugega materiala, iz katerega si je ustvarila ustrezno sliko dogajanja pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj in vlogo posameznih akterjev. Zaradi množice informacij se je morala komisija osredotočiti predvsem na njen osnovni cilj, to je politična odgovornost funkcionarjev, čeprav smo bili pri vsem tem zasledili tudi veliko neodgovornega dela, celo sume korupcije in kriminala. Zato je v tem končnem poročilu povzet le bistveni del naših ugotovitev, ki po mnenju komisije zadošča za splošno sliko in daje dovolj dokazov za končne trditve. Jasno je, da je zaradi tega ostalo še marsikaj neodgovorjenega, kar pa prepuščamo pristojnim organom. Tu mislimo predvsem na policijo, tožilstvo in sodišča. Pri raziskovanju vodenja investicije smo ugotovili tudi nekatere druge slabosti, da ne rečem nepravilnosti različnih strokovnjakov pa tudi državnih institucij, ki bi morale sproti poročati o problemih. Pri tem se ne moremo izogniti opozorilom na včasih zelo nestrokovno delovanje nekaterih strokovnjakov, ki so bolj potrjevali tisto kar so investitorji od njih pričakovali, kot upoštevali strokovnost svojih mnenj. Menimo, da bi nekatera profesionalna združenja o takem ravnanju tudi morala zavzeti svoje stališče, verjamemo pa, da je investicija v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj ni edina. Prav tako so v glavnem molčali pri problemih ali celo potrjevali napačne odločitve razne državne službe, direktorati, komisije, zavodi in podobno. Mene in komisijo predvsem zanimajo sistemski problemi, ki smo jih ugotovili pri tej investiciji, ker če sistemskih lukenj ne bi bilo, bi tudi težje prišlo do individualnih zlorab, korupcije, kriminala. Pri investiciji v blok 6 pa smo zasledili dvoje vrst sistemskih pomanjkljivosti in konkretne zlorabe,

ki so izkoriščale slabo delovanje državnih nadzornih institucij. Če povzamem ključna vprašanja in probleme, ki izhajajo iz načina vodenja te investicije in bi bila lahko v veliki meri tudi opozorilo za vse druge državne projekte, lahko strnemo.

Razvojno vprašanje, odločitev o povečanju pridelave energije iz fosilnih goriv ali z obnovljivimi viri, se ni / nerazumljivo/. Še pred tem pa varčevanje oziroma smotrna uporaba energije. Slovenija porabi skoraj polovico več energije na enoto bruto domačega proizvoda od drugih držav v Evropski uniji, kar približno znese skoraj za en blok 6 Teš. Ob toplotni izolaciji stavb bi s tem odprli nekaj tisoč delovnih mest, investicijo v blok 6 pa bi lahko zmanjšali ali celo razpolovili. Gre za večno vprašanje neprestano novih investicij ali smotrno rabo tistega, kar imamo. Drugo vprašanje je, kako se delajo razvojni načrti. Če gremo po hierarhiji dokumentov, bi moral biti najprej narejen državni razvojni načrt, ki bi vseboval vsa bistvena področja. Tega bi moral sprejeti Državni zbor. Področje, na primer energetika, bi se moralo vklapljati ta celostni razvojni načrt, posamezna investicija pa bi morala biti vsebovana v področnem razvojnem načrtu. A v tem primeru se vidi, da je energetski lobi preglasil državni razvojni načrt in narekoval spremembe Resolucije o nacionalnem energetskem programu. Šov, ki ga je sprejel Državni zbor, in investicija v Teš se je postavila nad voljo Državnega zbora. Skupščina Teš je namreč sprejela sklep o vključitvi bloka 6, razvojni načrt podjetja na dan, ko je začela veljati Resolucija o nacionalnem energetskem programu, ki je bila objavljena v Uradnem listu 15 dni prej. V razvojnem načrtu podjetja je bila načrtovana skoraj podvojitve proizvodnje elektrike v Šaleški dolini – s 3,55 teravatnih ur v letu 2004 na 6,70 teravatnih ur v letu 2012. V nasprotju z megalomanskim projektom Teš pa Resolucija o nacionalnem energetskem programu predvidela obnovo bloka 5 in dograditev plinskih turbin in morda štirico. S tem se je skupščina Teš postavila nad Državni zbor in Vlado, ki je predlagala resolucijo ter nad vse strokovnjake, ki so sodelovali pri pripravi resolucije.

Naslednja točka je korupcija, kriminal. O tem smo že danes tudi v prejšnjem poročilu. Izogibanje javnim naročilom, spreminjanje cene, nikakršne kontrole pri načrtovanju in izvajanju investicij in podobno je naslednji velik problem, ki ogroža delovanje celotne države, ne samo Teš. Teš 6 je eden večjih primerov. Neprestano spreminjanje velikosti investicije, s tem pa tudi njene cene nedvomno kažejo na načrtovano korupcijo. Izsiljevanje z izvršenimi dejstvi in grožnje politikom in državnim organom, tudi to smo zasledili, državnim uradnikom so del ugrabljene države. Pri tem se je težko izogniti očitku, da niso že v začetku vedeli, kakšna investicija bo in so bila vsa prilagajanja le manipulacija. To kaže tudi neprestano

spreminjanje vseh parametrov v odvisnosti okolja in zahtev.

Neupoštevanje stroke in nevladnih organizacij, laganje javnosti, neupoštevanje opozoril Državnega zbora je naslednja. Vlade in odločevalci so poslušali le »strokovnjake«, ki so potrjevali koristnost te in take investicije, ne pa tistih, ki so jih opozarjali na prihajajočo katastrofo. Tudi opozorila nevladnih organizacij so ignorirali, prav tako opozorila, ki so izhajala iz nekaterih poslanskih vprašanj še pred decembrom 2009, ko je bil še čas za razmislek. Tukaj je bila pomembna seja 15. maja 2009 glede odgovora predsednika takratne vlade na poslansko vprašanje o razvoju energetike, kjer je vlada v tem prostoru bolj ali manj izvedela vse, kaj je narobe, vsi predlogi pa so šli naprej. Pri tem ne moremo mimo odgovornosti strokovnjakov, vključenih v proces dajanja strokovnih mnenj, ki so pogosto spreminjali svoje odločitve v odvisnosti od želja investicij. To je zelo natančno navedeno v nekaterih zapisnikih nekaterih strokovnih komisij, ki so na vsaki seji drugačno, tudi nasprotno strokovno stališče strokovno potrdili.

Zavajanje članov parlamenta. Ob vseh drugih zavajanjih, lažeh in prilagajanjih vhodnih podatkov je izstopalo javno zavajanje poslancev o sprejetju poroštvenega kredita. Od podpisanih zavez, ki so jih posloводства Premogovnika Velenje, Termoelektrarne Šoštanj in Holdinga Slovenske elektrarne dale vladi in državnemu zboru, niso realizirala nobene. Izsiljevanje odločitev, neprestano izsiljevanje z že izvršenimi aktivnostmi, s pomanjkanjem časa, da bi lahko na novo začeli s kakšno analizo in tako naprej. Blok 6 se je izvajal še prej, preden so bile sprejete vse bistvene odločitve, preden je bila narejena dokončna finančna konstrukcija – jaz osebno dvomim, da je zdaj že. Izsiljevanja s tem da se mudi, da je bilo že vložnega preveč denarja, so bila stalnica. In to so tudi stvari, ki jih zelo pogosto tudi v času zasedanja tega državnega zbora zasledimo pri kakšnih investicijah, ker se nekomu na oblasti zdi, da so zelo pomembne. In seveda demonizacija tistih, ki so na to opozarjali.

Zavajanje lokalnega prebivalstva. Ves čas so govorili, če ne bo tega, bodo ostali ljudje Šaleški dolini brez dela. V resnici pa je rudnik že zdaj skoraj na robu; pripravljajo se stavke in tako naprej, tudi kot posledica tega, kar se je zgodilo v Tešu.

Zanemarjanje opozoril Eles, ki ni nasprotoval povečanju za 600-megavatov, nasprotoval je pa povečanju 600-megavatov v enem kosu in je napisal, da je za majhen energetski sistem, kot je slovenski, s stališča zanesljivosti in kakovosti napajanja primernejša in bolj priporočljiva gradnja več proizvodnih virov z manjšo močjo. Ni problem, treba je bilo potem narediti nov daljnovid 400-kilovatni in tako naprej.

Nerazumljivo spreminjanje investicijske cene Teša. Zaradi nikoli do konca zaključene finančne konstrukcije kot posledice neresnega

načrtovanja je prihajalo do neprestanega spreminjanja, tako da na koncu že skoraj nihče več ni vedel, koliko sploh stane in mislim, da tudi zdaj ne vemo točno, koliko nas je stal.

Politika izvršenih dejstev in časovna stiska, o kateri sem že govoril. Tak primer so bili hudi pritiski na ministra za gospodarstvo Vizjaka leta 2006 glede drugega energetskega dovoljenja, ko so mu neprestano pripisovali, da je celotna investicija dražja zaradi tega ker je on zavlačeval, kar je čista, da ne bom rekel neumnost, neresnica, ker so si pač to izmislili takoj po tem ko so dobili za 500-megavatni blok, 600-megavatni pa ni malo več kot 500, ampak je popolnoma nova investicija, kjer je treba dobiti vse dodatne informacije. Enako je problem izgovor, preveč denarja smo vložili, da bi lahko zdaj karkoli ustavili. To je bilo zelo pogosto rečeno ob tistih 25 milijonih, ki so bili plačani za to, da se je investicija Teša postavila v vrsto. Teh 25 milijonov je bilo plačanih, ker drugače sploh v resnici nisi mogel priti se pogovarjat z nobenim od izdelovalcev takih objektov, ker so imeli preveč dela v času konjunktura. In to ni bila ara, kot običajno damo aro, ki se kasneje obračuna pri plačilu, ampak je bilo plačilo, da si se v vrsto postavil. In tisti trenutek, ko je bilo plačano, je bilo to izgubljeno. Ves čas so pa potem manipulirali, moramo iti naprej, ker smo že 25 milijonov vložili. Tistih 25 milijonov je bilo izgubljenih, poleg tega je pa tistih 25 milijonov veliko manj kot pa milijarda, ki se je potem naprej izgubila ali pa kakorkoli, 50 milijonov, 40 milijonov letne izgube.

Manipulacija z zasebno-javnim partnerstvom, kjer so neprestano govorili, da bodo poiskali zasebnega partnerja. Če se malo spomnim časov nazaj, se je govorilo: Če ne bo država dala, v vrsti stojijo zasebni investitorji. Noben zasebni investitor seveda niti blizu ni hotel priti.

Ključna pa je manipulacija s premogom in sprememba s 500- na 600-megavatni blok, ki je zahteval tudi uvoz premoga, kar pomeni uslugo delati uvoznikom premoga. Žal, v času, ko so se vse cene pri investiciji dvigovale, v glavnem so se dvigovale navzgor, če pogledate tabelo, se je ves čas trdilo, da bo cena premoga 2,25 evra za gigadžul in naj bi veljala do leta 2054. Tega v resnici nobeden ni premislil. Lahko mimogrede samo povem, da zelo enostavno se izračuna cena. 100 milijonov, 110 milijonov, 100 milijonov približno okroglo rudnik rabi za to da deluje. 6. blok Teša bo porabil 3 milijone, če bo delal s pomočjo 3 milijone ton lignita, kar pomeni približno 30 milijonov gigadžulov na leto. Delimo 100 milijonov z 30, pa dobimo 3,33 evra za gigadžul. To se je ves čas že vedelo, ampak vseeno so direktorji podpisali, da bo 2025 kljub temu da bo vedno globlje šel, vedno dražje, vedno težje bo prišlo in tako naprej. To je ključni problem. Zakaj to? Ker če bi vedeli, da bo dražje, investicija ne bi bila ekonomsko upravičena. Tudi Premogovnik Velenje sam mi je napisal, da po 3 milijone in tako naprej,

ampak to je že stvar naprej, nimam toliko časa, da bi šel v detajle. Manipulacija s premogom je bila ključna za zavajanje pri investiciji. In tukaj je problem tudi premogovnika. Manipulacija z best available technology je tudi, zakaj so se odločili za 600 megavatov. To se je strokovna komisija, ki jo je postavil leta 2006 Rotnik, zato da bi potrdila, da ni 520-megavatni blok, ki ga je Teš prej načrtoval, ampak mora biti 600 megavatov. So nekateri ljudje še vedno trdili na zaslišanju, da manj kot 600 megavatov ne more doseči best available technology, kar ni res. Predstavniki Teša so povedali strokovni komisiji, da tudi tistih 520 lahko, ampak bilo je po strani drugače, čez palec odločeno, da ni tako. V svetu se gradijo tudi 475 in ostale, vse to.

Potem je neupoštevanje Zakona o javnem naročanju. Danes smo o javnem naročanju že govorili. Potem Alstom, ki je bil zelo na hitro in na palec izbran za privilegiranega ponudnika, konflikti interesov, ki niso sankcionirani – isti ljudje so delali program, isti ljudje so bili ali pa vsi ljudje iz iste firme so bili v strokovnih komisijah, ki so nadzorovali in tako naprej. Problematične naloge komisije sem že naštel. Lahko bomo o tem kasneje govorili. Poleg tega je pa izsiljevanje sindikata in vloga sindikata Teša, ki je bil v resnici podaljšano orodje direktorja Rotnika. To se vidi že v drugih primerih, predvsem pa takrat ko je bil direktor Rotnik zamenjan; sindikati niso štrajkali zaradi slabih delovnih pogojev, slabe plače, ampak zato ker so enega korupcijskega direktorja odstavili.

Tukaj je nekako ta del sistemski, so še drugi. Politika in politiki nikakor niso mogli nič vedeti o vsem, saj se je govorilo o vsem tem že dalj časa. Recimo Zakon o poročstvu, ki so ga napisali v HSE, v Državni zbor vložijo poslanci. Vprašanje, kje je tukaj ... Že vem, kaj. Vse vlade vključno od 2004 do 2012 so ravnale neodgovorno ali vsaj malomarno ter podrejeno investitorjem. Sicer z različno intenziteto, iz različnih izhodišč in z različnimi interesi. Ključno je bilo leto 2009. Za takšno trditev obstaja več razlogov. Takrat se je dokončno vedelo, da je konec konjunktura in s tem možnosti za nebrzdane investicijske apetite. Znani so bili že skoraj vsi podatki, da sta načrtovanje in izvedba investicije katastrofalna. In končno najpomembnejše, investicijo je bilo do decembra 2009 možno ustaviti ali vsaj narediti začasni moratorij in jo strokovno neobremenjeno premisliti. Res je bilo predhodno sprejetih precej sklepov, ki so podpirali investicijo, kar je bil priročni izgovor te vlade leta 2009, a noben sklep, ki je bil sprejet prej, ni bil tak, da ga ne bi bilo mogoče spremeniti, pa bi ga morali spremeniti. Do takrat je bilo vplačanih samo 25 milijonov, o tem sem že govoril. V kontekstu globalne recesije in zmanjšanja povpraševanja po gradnji novih termoelektrarn bi lahko z novimi pogajanjem z Alstomom vključili v ceno dobave glavno tehnološko opremo, kar je običajna poslovna praksa. Zato lahko trdimo, da je

največja politična odgovornost na vladi od leta 2008 do 2011, torej predvsem na ministru za finance dr. Francetu Križaniču, ministru za gospodarstvo dr. Mateju Lahovniku in predsedniku takratne vlade Borutu Pahorju.

Pri dr. Križaniču lahko ugotovimo, da je bil pri načrtovanju in izvajanju projekta blok 6 že od samega začetka vpleten kot član strokovne komisije, leta 2006 kot pisec ene izmed študij ekonomske upravičenosti, kot član nadzornega sveta HSE in končno kot minister. Vse to potrjuje dejstvo, da je ves čas vedel in bi lahko kakšno leta 2009 tudi rekel. Zdaj sicer trdi, da se je izključeval iz debate in je odločena. Moje osebno mnenje pa je, da je minister del vlade, vlada pa mora vladati in se ne more izločiti iz odločanja nek minister. Še posebej če ve, da je vse skupaj narobe, mora vse ostale opozoriti, ne pa reči, jaz pa se tega več ne grem. Ampak O. K., to je druga stvar.

Dr. Lahovnik ni prisluhnil opozorilom, ki mu jih je dal direktor direktorata za energijo Janez Kopač, v katerem je povzel vse napake.

Predsednik vlade pa je leta 2009 ustanovil Strateški svet za energetiko in s tem nakazal možnost, da bi strokovnjaki na novo pregledali investicijo, za kar so imeli 11 mesecev časa, a zaradi pritiska lobijev, ki so bili za investicijo, tega strokovnega telesa ni sklical več kot eno leto, takrat pa so stvari že stekle. Ob ponovnem sklicu so bile dokončno podpisane vse pogodbe in plačani prvi obroki.

Vlada med letoma 2004 in 2008 nosi politično odgovornost za sprejemanje odločitev, ki jih ni dovolj dobro premislila in je predvsem sledila željam investitorjev po eni in fascinaciji z velikimi projekti po drugi strani. S tem nosijo politično odgovornost poleg celotne vlade predvsem minister za gospodarstvo mag. Andrej Vizjak, minister za finance dr. Andrej Bajuk in predsednik vlade Janez Janša. Politična odgovornost te vlade kot skupščine HSE je bila decembra 2006, ko je potrdila razvojni načrt skupine HSE za obdobje od 2006 do 2015 s pogledom do 2025, s katerim je med prioritetskimi investicijami blok 6 sicer takrat 600 600 milijonov, kar je normalna cena. Drugi podatki niso bili preštudirani. Pri tem so vlade in vladni uradi, zadolženi za energijo, opustili dolžno ravnanje, da se prepričajo o resničnosti vhodnih podatkov, na katerih stoji investicija. Pri tem mislim predvsem na ceno in zadostne količine premoga za 600-megavatni objekt. Trditve, da manjši blok ne ustreza BAT tehnologiji, to kar je strokovna komisija govorila, pa ni čisto nič res. In da je 600-megavatni blok tipski, to je tudi ena velika lumparija, ki so jo strokovnjaki potrdili – ravno 600-megavatni je netipski, butični in ne moreš kontrolirati cene. Prejšnji, ki ga je Teš načrtoval – 520-megavatni –, je tak kot so jih izdelali 10, 20, 30 po svetu in več, kakšna je cena, 600-megavatni, ki so ga gradili, pa nima zveze z ničemer. In to je strokovna komisija strokovno potrdila, da je res, pa ni. Ti podatki so bili bistveni za celotno investicijo, njihovo

resnično vrednost pa je bilo možno ugotoviti s pomočjo neodvisnih strokovnjakov. O neresnem delu strokovne komisije, ki jo nastavi direktor Teša, pa se lahko vsakdo prepriča s primerjavo zapisnikov. To je poročilo, ne bom več.

Prav tako je Vlada republike Slovenije uvrstila projekt blok 6 v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 s ceno 602 milijona evrov, z javno-zasebnim partnerstvom, ki ni bilo seveda nikoli resno mišljeno, ne mislim od Vlade, mislim od investitorjev. Ampak Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih ni predstavila nobenega zakonskega akta, kar je kasneje potrdilo Ustavno sodišče, ampak neformalno je naslednja vlada neprestano dopuščala investitorjem, da so rekli: Saj, to je v Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih, ki jo je sprejela prejšnja vlada. Pri tem se lahko vprašam, zakaj pa, če so s tako vnelo zagovarjali blok 6, zakaj ostalih projektov od prejšnje vlade niso. To pomeni otok pri Izoli, zabaviščni park in ne vem, kaj še vse. Na tisto so pozabili, samo blok 6 je bil, kot da bi bilo absolutno nujno. Pomembnejša politična odgovornost te vlade je tudi sprejemanje Zakona o javnem naročanju in uredbe, ki je uvrstila Teš med državna podjetja, ki niso zavezanci za javno naročanje. To smo pa omenili v drugem poročilu.

Politično odgovornost nosijo tudi poslanci in poslanske skupine, ki 15. maja 2009 niso prisluhnile opozorilom, ampak so podpirale tako in takšno investicijo in napadale tiste, ki so na probleme opozarjali. Med njimi so poslanske skupine Socialnih demokratov, LDS in Zaresa. Glede politične odgovornosti; Zares je kasneje sicer spremenil stališče, ampak leta 2009, ko se je odločalo, je podpiral. Politično odgovornost nosita tudi poslanca Državnega zbora in svetnika svetniške skupine Bojan Kontič in Srečko Meh. Najbolj izstopajoča poleg teh dveh poslancev je še poslanka Cvetka Zalokar Oražem iz Zaresa, ki je na seji vso odgovornost prenesla na prejšnjo vlado in ni priznala možnosti, da je še čas za premislek. Izjave, na primer ... Ma, ne bom tega, to imate vse v poročilu. Prav tako Bojan Kontič, ki je izjavil: »Vsak poskus povezovanja sprejemanja investicijske odločitve z izvedbo prenovljenega nacionalnega energetskega programa in uvrstitve posamezne investicije v program je dejansko poskus zaustavitve investicije.« Prej so pa govorili, da je najprej nacionalni energetski razvojni program.

Politično odgovornost pa nosi tudi vlada Republike Slovenije leta 2012, ker se ni pred podporo zakonu o poročstvu prepričala o resničnosti in izvedljivosti zavez, ki so jih dali Premogovnik Velenje, Termoelektrarna Šoštanj in Holding slovenskih elektrarn. Te zaveze so se že čez nekaj mesecev po potrditvi poročstva v Državnem zboru pokazale za izmišljene.

Na koncu naj se še zahvalim podpredsednici, članom in njihovim namestnikom za uglaseno delovanje, tako znotraj pripravljalnih

preiskovalnih dejanj kot tudi v dokaznem postopku. Pri pripravi prvega dela osnutka vmesnega poročila sta mi pomagala sodelavca strokovne službe Boris Vrišer in Zdenka Bešter, ki se jima tudi še posebej zahvaljujem. Zahvala pa velja tudi Rodani Rožanc Krulčič, Aneju Korsiki, Lenki Pavletič in Mojci Batagelj. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Levica, zanjo gospa Violeta Tomič.
Izvolite.

VIOLETA TOMIČ (PS Levica): Hvala za besedo, predsedujoči.

Ugrabljena država, to je vrsta sistemske politične korupcije, v kateri zasebni interesi bistveno vplivajo na procese državnega odločanja za lastno korist. Ugrabljena država nastane, ko vladajoče elite, lobiji ter razred upravljavcev manipulirajo z oblikovanjem politik in vplivajo na razvoj zakonodaje in drugih predpisov z namenom lastnega okoriščenja. Vzorčni primer delovanja ugrabljene države pa je investicija v 6. blok Termoelektrarne Šoštanj.

Največjo politično odgovornost za to da je do tega prišlo, nosi Pahorjeva vlada iz let 2008 do 2011. V tem času je bilo že znano, da sta načrtovanje in izvedba investicije katastrofalna. Investicijo bi v tem času še lahko ustavili, ampak je zavestno niso. Od ministrov glavno odgovornost nosi Socialdemokratski minister za finance dr. Franci Križanič, ki je bil v načrtovanje in izvajanje projekta vpleten že od samega začetka. Najprej kot član strokovne komisije leta 2006, potem kot pisec ene izmed študij, ki je projekt upravičevala, nato kot član nadzornega sveta HSE in končno tudi kot minister. Ves čas je bil zelo dobro obveščen o stanju na projektu in je tako moral vedeti za mahinacije, zavajanja in laži, s katerimi se je vodil projekt Teš 6, če že ni v tem tudi sam aktivno sodeloval, česar pa tudi ne moremo izključiti. Naslednji izmed najbolj odgovornih je Zaresov minister za gospodarstvo dr. Matej Lahovnik, ki ni prisluhnil opozorilom, ki mu jih je podal direktor Direktorata za energijo mag. Janez Kopač, v katerem je povzel vse napake projekta in na podlagi katerih je bilo jasno, da bi morali projekt takoj ustaviti. Lahovnik je projekt še naprej goreče podpiral. Glavno odgovornost pa kot njun nadrejeni in kot predsednik vlade nosi Borut Pahor; on je vodil in usmerjal delo takratne vlade, usklajeval delo ministrov in skrbel za enotnost politične in upravne usmeritve vlade. Pahor je sicer januarja 2009 ustanovil Strateški svet za energetiko, ki naj bi na novo pregledal investicijo, a ta svet je bil le fasada, s katero se je v javnosti dajalo vtis, da se nekaj dela, ampak delalo se ni nič. Svet ni bil sklican več kot 11 mesecev in ko je končno bil sklican, so bile vse pogodbe že podpisane. Seveda nosijo politično odgovornost tudi vse

ostale vlade, ki so vladale v času od sprejema odločitve o gradnji novega 6. bloka Termoelektrarne Šoštanj pa do njegove izgradnje. Tako Janševa vlada v letih 2004–2008, ki je kot skupščina potrdila HSE razvojni načrt, kjer je bil blok Teš 6 med prioritetskimi investicijami. Tu so vlada in vladni uradi opustili dolžnostno ravnanje, ko se niso prepričali o resničnosti vhodnih podatkov, na katerih je stala investicija. Janševa vlada je projekt Teš 6 uvrstila v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023. Zanj je sicer Ustavno sodišče kasneje presodilo, da ni del pravnega reda Republike Slovenije, kljub temu pa je s tem dokumentom vlada dala nek formalni blagoslov investiciji. Poleg tega pa je Janševa vlada sprejela poseben Zakon o javnem naročanju in iz njega izhajajočo uredbo, s katero je Teš uvrstila med podjetja, ki niso zavezanci za javno naročanje. O posledicah tega pa smo govorili že pri drugem vmesnem poročilu. Druga Janševa vlada, ki je bila na oblasti med letoma 2012 in 2013, pa je bila tista, ki se ob lobističnem zakonu o poroštvo za Teš 6 ni jasno pozanimala o izvedljivosti zavez, ki so jih ob sprejemanju zakona dajali Premogovnik Velenje, HSE in Termoelektrarna Šoštanj. Politično odgovornost za stran vrženo milijardo in pol za investicijo in nato še za stotine milijonov, ki jih je in jih še v prihodnje bo ustvarjal Teš, pa nosijo tudi poslanci in poslanke skupine, zlasti SD, LDS in Zares, ki niso prisluhnile opozorilom v zvezi z investicijo in so projekt agresivno zagovarjale in napadale vse tiste, ki so izražali kakršnekoli pomisleke. Vse navedeno je v poročilu izdatno dokumentirano. V Levici menimo, da je preiskovalna komisija za ugotavljanje politične odgovornosti nosilec javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj dobro opravila svoje delo.

Končno poročilo, ki ga obravnavamo danes, zelo jasno pokaže, kako se je investicija vodila, kako so v skupini HSE v spregi z vsakokratno vladajočo politiko namerno zavajali in lagali o ceni premoga, zalogah premoga, izpolnjevanju zahtev po najboljši tehnologiji, energetski neodvisnosti, ki naj bi jo gradnja Teš 6 zagotovila in tako naprej. Edina pomanjkljivost poročila je, po našem mnenju, da le redko zelo jasno navede, da so vpleteni vedeli za vse laži in mahinacije, ki so se dogajale na projektu. Vendar to za delo preiskovalne komisije, ki ugotavlja politično odgovornost, niti ni tako pomembno. Politično odgovornost nosijo v vsakem primeru. Tudi če niso vedeli vsega, je njihova naloga, da se pozanimajo, kar niti ne bi bilo tako težko, saj so nevladne organizacije, neodvisni strokovnjaki in celo nekateri poslanke in poslanci tekom investicij in tekom sprejemanja najpomembnejših odločitev – zlasti med letoma 2008 in 2011 – ves čas opozarjali na katastrofo, ki jo investicija v Teš 6 prinaša. A vse vlade in odločevalci so poslušali le »strokovnjake«, ki so

potrjevali koristnost investicije, vse ostale pa so ignorirali in celo diskreditirali.

Zgodba o šestem bloku Termoelektrarne Šoštanj tudi s tem končnim poročilom še zdaleč ni končana. Preiskovalna komisija je proučevala investicijo v blok Teš 6, ki je med tem že začel obratovati ali pa se vsaj trudi obratovati. Teš 6, ki naj bi bil zagotovil oskrbo s poceni elektriko iz domačih virov, se izkazuje za nerentabilnega, ustvarja milijonsko izgubo, ki jo krovna družba HSE vse težje krpa, domači lignit pa bo verjetno že čez manj kot 10 let začel nadomeščati indonezijski premog. Energetski lobiji še naprej pritiskajo na politiko, ki neumorno išče načine za pokrivanje izgubarskega Teša in tudi ta vlada in koalicija sta se izkazali voljni ustreči interesom teh lobijev. Vlada Mira Cerarja je želela izgubo, ki jo ustvarja Teš, najprej reševati z uvedbo posebnega prispevka za Teš, ki bi ga plačevali vsi odjemalci električne energije. Zaradi pritiska javnosti je od tega končno odstopila. Leto kasneje je prišla v Državni zbor z novelo Energetskega zakona, s katero je pod krinko prenosa evropskih direktiv želela uvesti plačljivo primarno regulacijo, ki jo pri nas elektrarne zagotavljajo brezplačno. Zaradi tega bi se povečala omrežnina, levji delež denarja iz te omrežnine pa bi šel Teš. Kot da to še ni dovolj, se je v ta zakon s poslanskim amandmajem skušalo uvesti še kapico na koncesije za rabo vodnih virov, ki jo plačujejo hidroelektrarne. Na ta način bi hidroelektrarne v lasti HSE z denarjem, ki bi šel sicer lokalnim skupnostim in državi, pokrivalo luknje v Tešu in na srečo smo z glasnim opozarjanjem v Levici uspeli prepričati poslanke in poslance, da glasujejo proti temu zakonu. Da so bili argumenti o zagotavljanju stabilne in varne oskrbe z električno energijo, s katerimi se je upravičevalo plačljivost primarne regulacije, privlečeni za lase, dokazuje nova vladna novela Energetskega zakona, ki je izčiščena verzija vseh teh spornih določb.

A tudi to še ni vse. Končno poročilo preiskovalne komisije ugotavlja, da je HSE in Tešu že od samega začetka manjkala državni razvojni načrt, ki bi samo investicijo opredelil kot smotno, predvsem pa nujno. Tak dokument bi moral sprejeti Državni zbor in vlada Mira Cerarja je marca v Državni zbor poslala Predlog resolucije o energetskem konceptu Slovenije, ki je točno to. Gre sicer za enega najbolj brezveznih in vsebinsko praznih dokumentov, ki jih je ta vlada spacala tekom tega mandata. Resolucija o energetskem konceptu ne določa praktično nikakršnega razvoja slovenske energetike. Polna je visokotelečnih fraz in floskul o trajnosti, energetski učinkovitosti itn., a zelo specifična in zelo določna je pri eni sami stvari, in sicer pri tem da se bo uporaba premoga pri nas končala najkasneje leta 2054. Leta, ko se izteče življenjska doba bloka 6 Termoelektrarne Šoštanj. Potem ko je bila investicija ves čas vodena brez ustreznih pravnih podlag, netransparentno, na podlagi izmišljenih podatkov, laži, izsiljevanj, celo javnih, tukaj v

Državnem zboru, ko se je sprejemal zakon o poroštvu in kar lahko preberemo tudi v končnem poročilu, se je vlada Mira Cerarja odločila tik pred koncem mandata dati Tešu to, kar mu je ves čas manjkalo – državni razvojni načrt, ki bo dokončno zabetoniral gnile temelje, na katerih stoji celotna investicija in bo omogočil delovanje šestega bloka do konca njegove življenjske dobe. To bi upravičilo vsa nadaljnja vlaganja v Teš 6, prispevke na položnicah, večje omrežnine, kanaliziranje denarja iz hidroelektrarn, pozor, preusmerjanje denarja, ki se ustvarja z obnovljivimi viri, v subvencijo za kurjenje premoga in kdo ve kaj še vse si bosta tako imenovani šaleški lobi in vsakokratna oblast izmislila za to da bo država še naprej kurila denar v kotlu šestega bloka Termoelektrarne Šoštanj.

Ravno zaradi tega je še toliko bolj pomembno, da se danes potrdi končno poročilo Preiskovalne komisije za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij pri investiciji v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj, ki je bila v začetku tega mandata ustanovljena na predlog Levice, zlasti pa, da se sprejme predlagane sklepe. S temi sklepi se državnim organom pregona predlaga najprej, da se seznanijo z vsebino poročila in vso pridobljeno dokumentacijo uporabijo pri preiskavah sumov storitev kaznivih dejanj pri investiciji v Teš 6. Drugič, da naj Vlada v vlogi skupščine SDH naloži SDH, da od HSE zahteva sprožitve postopkov ugotavljanja odškodninske odgovornosti organov vodenja in nadzora v Tešu in Premogovniku Velenje. In tretjič, da Državni zbor kot politično odgovorne za investicijo v Teš 6 prepozna Boruta Pahorja, dr. Franca Križaniča in dr. Mateja Lahovnika. Ti so bodisi zaradi opustitve ravnanja ali pa celo zaradi namernih ravnanj izpostavili Republiko Slovenijo oziroma javna sredstva nesorazmernemu tveganju zaradi načina financiranja investicije in tveganju, ki je bilo povezano z nadaljnjim obstojem znatnega dela slovenske elektroenergetike – in sicer skupine HSE, vključno s Premogovnikom Velenje.

V Levici bomo glasovali za sprejetje predlaganih priporočil. Njihovo izglasovanje je pomembno predvsem zato da se vsem prihodnjim vladam, ministrom, poslancem, članom nadzornih svetov, direktorjem in drugim članom poslovdstev državnih pa tudi zasebnih podjetij da jasno vedeti, da v Sloveniji ne bomo več tolerirali okoriščanja v korist nekih parcialnih skupin in posameznikov. Bodisi okoriščanja političnega bodisi finančnega lobija. Predvsem pa je pomembno sporočiti, da je nesprejemljivo zapravljanje vsakega nadaljnjega evra za nasedlo investicijo v Teš, katerega obratovanje je treba čim prej ustaviti. Namesto da se razmišlja o tem, kako zagotoviti obratovanje Teša 6 do leta 2054, je treba začeti razmišljati o tem, kako obratovanje Teša 6 do leta 2030 ustaviti, da neha kuriti evre in proizvajati vsak dan večje izgube. Hvala.

PODPREDESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov. Zanj gospod Jernej Vrtovec.

JERNEJ VRTOVEC (PS NSi): Spoštovani kolegice in kolegi, en lep dober dan!

O investiciji Teš 6 se že vse od leta 2007, ko je bila ta investicija uvrščena v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023, pojavljajo vprašanja o njeni smiselnosti, vplivu na okolje, ceni premoga, preslišanih opozorilih tako politike kot tudi stroke, da bo pač ta investicija na koncu postala tako rekoč nasedla investicija, čemur smo tudi danes priča.

Gospe in gospodje, z izgradnjo Teša 6 smo postavili simbol korupciji in klientelizmu v Sloveniji. In kakšen je danes rezultat te investicije? Dela izgubo. Dela izgubo in kot kaže, bo izgubo še naprej delala. Naj ob tej priložnosti znova tudi poudarim, da je Nova Slovenija edina politična stranka, ki je v tem Državnem zboru skupaj, kot celotna poslanska skupina nasprotovala poroštvu za Teš 6 leta 2012. In že takrat smo razumeli, da gre za investicijo, polno sumljivih okoliščin. Vsi podatki so tudi tako kazali. Teš 6 nas torej tudi opominja, kako se državne investicije ne sme voditi in kako moramo ravnati v bodoče. Zaradi tega smo tudi, da vpletem neko drugo investicijo, ki se zdaj dogaja, nasprotovali tovrstnemu zakonu o drugem tiru, kajti gre za stvari, ki so si med seboj zelo podobne.

Tudi sicer v Novi Sloveniji vseskozi opozarjamo, da razvite države že dolgo časa vlagajo sredstva zlasti v razvoj novih, okolju bolj prijaznih tehnologij. V Sloveniji pa se nam je zgodila torej investicija, ki ni usmerjena v prihodnost, ampak v preteklost – nekaj, kar je lahko delovalo, funkcioniralo 50 let nazaj. Čeprav je bil projekt leta 2006 med strateškimi nacionalnimi naložbami ocenjen le na 600 milijonov evrov, se je cena projekta kasneje, pozor, povzpela v nebo, skoraj do milijarde in pol vrednosti celotne investicije. Že samo to dejstvo, se pravi, da se je celotna investicija podražila za več kot še enkrat, da se je za toliko podražila, že samo to dejstvo pri povprečnem državljanu prižge vse alarme in zbudi se pri slehernemu dvom, ali se je v tem primeru poslovalo pošteno in pravično. Žal to problematiko spet obravnava le parlamentarna preiskovalna komisija. Ta je seveda vedno, v vsakem mandatu tovrstna dobrodošla, vendar pa bi se epilogi morali zgoditi v postopkih policije, tožilstva in sodstva. Izrečene so bile velike besede, opravljene hišne preiskave, kriminalisti so trkali na vrata domnevnih osumljencev; in kakšen je danes epilog, nekaj let po teh hišnih preiskavah? Epiloga ni. In v Novi Sloveniji se resnično sprašujemo, ali je to tista pravična država, ki jo kličemo, da nihče ne odgovarja za tovrstno investicijo. Še enkrat poudarjam, s 600 milijonov evrov na milijardo in

pol smo prišli. In bojimo se, da bo podobna usoda, torej problematika Teša 6, da bo usoda podobna tisti prve in druge bančne luknje, ko imamo problem, ko se zavedamo, da nekaj je tukaj narobe, pa ne zmoremo – tako ne politika kot organi pregona – narediti koraka naprej, da bi storilce za to tudi našli. In kakšen je celoten epilog pri državljanih? Državljeni ne zaupajo več v institucije, v pravično državo. Državljeni zaradi tovrstnih stvari, tudi tragedij ne zaupajo več, da živimo v državi, kjer veljajo za vse enaka pravila.

Kljub temu to poročilo, ki je danes pred nami, v Novi Sloveniji seveda podpiramo in upamo, da predstavlja delček navora, ki bo potreben, da tudi v zgodbi Teša 6 najdemo krivce, ki so oškodovali davkoplačevalce s stotinami milijonov evrov globoko luknjo. Čas je za to. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Maruša Škopac bo predstavila stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

MARUŠA ŠKOPAC (PS SMC): Spoštovani!

Teš 6 je največja energetska naložba v zgodovini samostojne Slovenije, ki je na račun političnih akterjev SDS in SD postala tudi največja prevara, katere posledice pa danes še vedno občutijo predvsem slovenski državljani.

Danes se bomo zato upravičeno spraševali, zakaj se takratni politični prostor v barvah SDS in SD ni učinkovito odzval na opozorila, ki so izpostavljala, da je investicija Teš 6 sporna z energetskega, okoljevarstvenega in seveda zlasti s finančnega vidika. Verjetno samo zato ker so vladajoče politike etabliranih strank, ki danes ciljajo na novo zmago v prihajajočih volitvah, interese lobijev postavile pred interese ljudi. Zakaj in na kakšen način planirajo te iste stranke zagotoviti, da ne bodo ponovile druge epizode Teša 6, je seveda na njih, da danes pojasnijo državljanom in državljanom.

Danes bomo torej spregovorili o politični odgovornosti, pa čeravno poteka dogodkov ne moremo spremeniti. Lahko pa seveda tlakujemo pot drugačnim praksam v prihodnje. In ja, tudi zato da se takšna kazniva dejanja preprečijo, je včasih za velike infrastrukturne projekte treba sprejeti kakšen vladni zakon, da se omogoči transparentnost in javnofinančna vzdržnost, ne pa kot v primeru Teša 6, ko je bil zakon potreben samo za zagotovitev sredstev, ki se jih je potem porabljal kar mimo javnih naročil.

Pa pojdemo v ključna leta, ko se je odločalo o usodi investicije in ko so se pojavljala vprašanja o tem ali 6 blok sploh potrebujemo in posledično ali je naložba v Teš 6 upravičena ali ne. Okrog izhodiščne cene 600 milijonov evrov so se zelo hitro začeli mrežiti različni interesi. Zelo kmalu so se začele pojavljati velike spremembe, sledil je silovit skok že leta 2007, ko je cena projekta skokovito narastla na milijardo,

že prihodnje leto pa na 1,3 milijarde evrov. In s strani politike nihče ni ukrepal, niti takratni predsednik vlade Janez Janša niti pristojna ministra v sestavi njegove vlade – Andrej Vizjak v funkciji ministra za gospodarstvo in Andrej Bajuk v funkciji ministra za finance.

Ozadje te politične odgovornosti je v končnem poročilu dobro raziskano in predstavljeno. Vlada Republike Slovenije je decembra 2006 prek skupščine Holdinga slovenskih elektrarn potrdila razvojni načrt skupine HSE za obdobje 2006–2015, v katerem je Teš 6 opredelila kot prioriteto naložbo. Nihče od predstavnikov vlade pa se ni prepričal o resničnosti vhodnih podatkov, na katerih stoji investicija. Ti podatki so bili namreč bistveni za vso naložbo, njihovo resnično vrednost pa bi bilo takrat še mogoče ugotoviti. Dogodki po letu 2009 pa kažejo politične manipulacije v vseh svojih razsežnostih, ignorantski odnos do opozoril s strani stroke, malomarno upravljanje z javnimi financami in neodgovorno ravnanje takratnih ključnih političnih akterjev. Cena investicije se je namreč v spremenjenih finančnih in gospodarskih okoliščinah, ki so nastale kot posledica krize po letu 2009, sicer nekoliko znižala, ker so nadzorniki HSE zahtevali nova pogajanja o opremi za Teš 6, vendar tega nihče ni znal ali pa ni želel izkoristiti.

Glede na spremenjene okoliščine na trgu bi od finančnega ministra in predsednika vlade Boruta Pahorja, ki je zastopal barve Socialdemokratov, pričakovali odgovorno ravnanje z davkoplačevalskim denarjem. To je navsezadnje osnova za to da lahko nekdo legitimno opravlja svojo funkcijo. In vendar je cena projekta kljub temu stala več kot 1,2 milijarde evrov in na koncu preseгла vrtoglavih 1,4 milijarde evrov. Stranka socialdemokratov bi kot vladajoča stranka seveda lahko ustavila konje, imela je možnost razjasniti okoliščine, pravočasno dobiti zanesljive informacije, preveriti ocenjene vrednosti in temu primerno ukrepati. Zakaj ni? Več kot evidentno je namreč bilo, da se je v imenu zasebnega interesa posameznih akterjev manipuliralo s projektom in državi vsililo idejo o tem, da neizgradnja Teša 6 pomeni ogrožanje energetske stabilnosti Slovenije. Tudi takratni predsednik vlade gospod Pahor ni ukrepal, še več, nekaj let po tem je na zaslišanju celo odgovoril, da ni čudil potrebe po tem da bi se s tem projektom ukvarjal in da je bil vesel, da je bila v investicijsko izjemno težkem letu 2009 izpeljana vsaj ena investicija. Zanimiva trditev, še posebej, če se zavedamo, da je investicija Teš 6 v času krize predstavljala 15 % bruto državnega proizvoda. Torej, če ponazorimo plastično – koliko milijonov, ki jih nismo usmerili v zdravstvo, šolstvo ali socialo? Tako lahko danes ugotovimo, da so sumi kaznivega dejanja opustitve dolžnega ravnanja oziroma nevestnega ravnanja pri opravljanju svoje funkcije povsem upravičeni. Svoje dolžno ravnanje, ki ga imajo že po funkciji, ki so jo takrat opravljali, so opustili dr. Matej Lahovnik,

dr. France Križanič in Borut Pahor. Slednji se niso ukvarjali s presojo dejstev, argumentov in okoliščin, ki bi lahko pomembno vplivale in spremenile potek dogodkov pri investiciji v Teš 6. Lahko bi, pravzaprav morali bi zahtevati, da vlada Republike Slovenije kot skupščina Holdinga slovenskih elektram slednjemu kot družbi materi Termoelektrarne Šoštanj naloži presojo vseh elementov omenjene pogodbe in morebitno neizpolnitev le-teh. Slednje bi lahko pomenilo pogodbeno neuveljavitev in s tem bi se v pogojih globalne recesije in zmanjšanja povpraševanja bistveno okreplil pogajalski položaj, kar bi imelo pozitiven efekt na nižanje cene projekta. Vendar tega niso storili. Z opustitvijo dolžnega ravnanja pa so se, nasprotno, tveganje in škodljive posledice za investitorja povečali. V teh primerih gre za kaznivo dejanje nevestnega dela v službi po 258. členu Kazenskega zakonika, ki s tem končnim poročilom dobiva ustrezen epilog.

Višek teh korupcijskih spletk je bil zagotovo poroštveni zakon, ki je bil sprejet leta 2012 in je omogočil podpis 440 milijonov evrov vredne poroštvene pogodbe z Evropsko investicijsko banko. Sprejet je bil z 29 glasovi, 20 poslancev je glasovalo proti. Kam se je izgubilo preostalih 41 glasov 90-članskega predstavniškega zbora, je zanimivo vprašanje. Dejstvo pa je, da je država za svoj infrastrukturni projekt dobila poroštvo kar prek poslanskega zakona z zelo skromno podporo Državnega zbora in se na ta način izognila medresorskim usklajevanjem ter ubrala krajšo pot. Mreženje interesov šaleškega lobija, izvršilne veje oblasti in takratnih poslancev je torej doseglo višek in danes postaja učbeniški primer tega, kako se državna investicija ne sme voditi. Danes vemo, da so poslanci glasovali za poroštveni zakon na podlagi zavajajočih dejstev. Posledice tega zavajanja med drugim danes nosi tudi Premogovnik Velenje. Iz povzetka revizijskega poročila Računskega sodišča je namreč razvidno, da Premogovnik Velenje zaradi prevelikega razkoraka med stroškovno in prodajno ceno posluje z izgubo. Te se je v letih 2013, 2014 in 2015 nabralo za 143 milijonov evrov. Danes se akterji tega zavajanja izgovarjajo, da so govorili o izhodiščni in ne o maksimalni ceni.

Drugi del zgodbe, na katerega se nanaša drugo vmesno poročilo, pa je sramotni obvod javnih naročil, kjer smo že ugotavljali, da so neposredno politično odgovorni nekdanji ministri pristojnih ministrstev s področja financ in energetike – gospod Andrej Vizjak, Andrej Bajuk, Franc Križanič in Matej Lahovnik –, objektivno odgovornost pa nosita takratna predsednika vlade Janez Janša in Borut Pahor, ker bi po svoji funkciji glede na sprejete odločitve in številne dvome in opozorila s strani strokovne javnosti morala okoliščine raziskati in ustrezno ukrepati. Izkazalo se je, da sta dve vladi in pristojni vladni organi zavestno izigrali zakonodajo, zato da so lahko investicijo izvedli

na način, kot so jo: netransparentno, javnofinančno nevzdržno in družbeno neodgovorno. Teš 6 je bil namreč izločen iz seznama zavezancev za javna naročila, kar je povzročilo, da je bil nadzor nad izvedbo projekta povsem onemogočen. 6. blok Termoelektrarne Šoštanj je torej postal najbolj odmevna investicija države, zlasti aktualna zaradi preiskav nepravilnosti pri izgradnji, previsoki ceni investicije in domnevnih korupcijskih dejanjih. Okrog tega velikega infrastrukturnega projekta se je namreč v času realizacije uspela splesti močna mreža političnih, lobističnih in drugih interesnih stikov. Nujno in družbeno odgovorno je, da se odgovori na vprašanje, kdo je politično odgovoren za to da se je investicija izpeljala na način, kot se je.

V končnem poročilu torej ugotavljamo, da so vse vlade od leta 2004 do 2012 ravnale neodgovorno ali vsaj malomarno ter podrejeno Tešu. Največjo politično odgovornost pa ima vlada iz obdobja 2008 do 2011, torej vlada Socialnih demokratov pod vodstvom Boruta Pahorja, še zlasti takratna ministra – minister za finance dr. Franc Križanič in minister za gospodarstvo dr. Matej Lahovnik, doktor ekonomskih znanosti, ki danes po vsem tem kot redni profesor poučuje naše bodoče diplomante na Ekonomski fakulteti pri predmetu Strateški menedžment. Danes tega novega bloka ne moremo preprosto kar zapreti, ker bi s tem povzročili še večje izgube kot že sicer. Vse kar lahko storimo, je, da preprečimo takšne prakse v prihodnje in da s preiskavo politično odgovornih v tej zgodbi opozorimo, da so takšna dejanja kazniva in da ne ostanejo neopažena. To je nujno treba storiti že zaradi dejstva, da v državi potrebujemo danes in tudi še v bodoče bomo potrebovali večje infrastrukturne projekte, s katerimi bomo kot država sledili najrazvitejšim. In ravno zato je nujno potreben epilog zgodbe o Tešu 6, da bomo kot država dali na znanje, da neprimerne prakse ne bodo ostale nesankcionirane in na ta način povrnemo zaupanje ljudi, ki ga v tem trenutku ni. Kaj več z našega položaja ne moremo narediti, četudi bi si želeli, saj nas poslancev Stranke modernega centra takrat v politiki še ni bilo. In če bi bili, bi takim odločitvam odločno nasprotovali. Končno poročilo o investiciji v blok TEŠ 6 pa bomo v poslanski skupini Stranke modernega centra soglasno podprli.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Danijel Krivec bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.
Izvolite.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani podpredsednik. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Zdaj imamo na razpravi že drugo poročilo preiskovalne komisije. Komisija o Tešu je začela delo 25. marca 2015, v to komisijo so bile vključene vse poslanske skupine. Samo

poročilo je zelo obširno, kdor ga je pregledal se lahko strinja, da je povzelo ključne stvari. Dejstvo je, da smo zaslišali preko 48 prič, da smo opravili tudi soočenje prič zaradi različnega pričanja kot posameznikov, tako da smo trikrat soočili priče med sabo: gospoda Simona Tota in Uroša Rotnika kot tedanja direktorja, mag. Darijo Radič in dr. Mateja Lahovnika kot pristojna in resorna ministra in gospoda Gregorja Golobiča in Boruta Pahorja tudi posebej na soočenju prič. Moram reči, da je komisija ves ta čas, ko je delovala, delovala po nekem strokovnem principu. Nismo se na komisiji v ničemer ukvarjali z nekim političnim predznakom in jaz moram reči, da se kot član komisije zahvaljujem vsem, da so bili konstruktivni v tem postopku, tako pri predlaganju prič kot tudi pri samih zaslišanjih in tudi pri obravnavi vseh vmesnih poročil, enako pa velja tudi za končno poročilo. Hvala tudi predsedniku, ki je komisijo vodil, bom rekel, zelo nevtralnno, zelo korektno in tudi v veliki meri strokovno.

Mislím, da smo si v komisiji postavili določene prioritete in posamezne sklope, po katerih se je komisija tudi seznanjala s ključnimi stvarmi, ki so pomembne pri investiciji v Termoelektrarno Šoštanj, blok 6. Na začetku smo se nekako osredotočili na ključne izhodišče pogoje, ki so bili takrat predstavljeni, veliko je govora o umeščanju samega objekta, o določenih resolucijah, ki so bile v letu 2006 sprejete, ker so se posamezni projekti umestili v nacionalne programe, enako je veljalo tudi za blok 6 Termoelektrarne Šoštanj, takrat še moči 500 megavatov, kar se vidi tudi iz takratnih dovoljenj. Kot veste, je takrat v tej resoluciji prišlo veliko projektov, ki se kasneje niso uresničili, eden od teh je tudi otok pred našo obalo, pa tretji pomol pa še veliko projektov, ki so bili na turističnem področju. Se pravi en od projektov, ki se je nadaljeval, je bil blok 6. Dejstvo je, da je ta blok 6 v veliki meri tudi okolje, kjer se je gradil, sprejelo praktično z nekim konsenzom. Mislím, da je bilo zelo malo nasprotovanja v lokalnem okolju; lahko rečemo, da ga je 100-odstotno podprlo, kar za take projekte tudi ni zanemarljiva okoliščina.

Ključna stvar, ki je komisijo zmotila v začetni fazi, je bila cena premoga, ki se je opredelila v celotnem obdobju na 2,25 evra za gigadžul, navkljub temu da smo skozi posamezna gradiva, ki smo jih imeli na voljo – tako imenovane novelirane investicijske programe –, ugotavljali, da je bila ta cena opredeljena na osnovi predvidenih del, ki bi se morala v nekem določenem obdobju opraviti, pa se enostavno nič od tega ni izvajalo. Zato so bila vprašanja, kako se je lahko ta cena za premog pojavljala v vseh NIP od leta 2006 do 2012 in kasneje še v NIP 6, ki definitivno še ni bil sprejet v tem Državnem zboru. Vendar, cena je bila fiksirana na 2,25 evra za gigadžul in komisija je takrat ugotavljala, da enostavno ni nobene resne podlage. Tudi skozi pričanja enostavno ni bilo nekega resnega argumenta, zakaj je bila ta cena

postavljena in ugotovitev komisije je bila, da je bila to špekulativna cena, ki je zagotavljala v veliki meri rentabilnost tega projekta na dolgi rok, realna cena pa je zdaj že blizu 3 evrov za gigadžul. Dejstvo je tudi, da se je ta cena prilagajala dejanskemu odjemu električne energije in da je bila cena praktično dogovorni ... Bi rekel, dejstvo, da se so o tej ceni dogovarjali med HSE kot odjemalcem električne energije in Premogovnikom Velenje kot dobaviteljem Termoelektrarne Šoštanj. Se pravi, da že v osnovi ni imel neke realne ocene. Dejstvo pa je, da se je v NIP pojavljal izvozni jašek kot tisti ključni argument, ki naj bi znižal ceno v bistvu transporta premoga, s tem seveda tudi ceno na gigadžul, vendar ta izvozni jašek, ki bi na dolgi rok znižal ceno, nikoli ni bil izveden in tudi še sedaj ni.

Dejstvo je, da smo se kasneje precej posvetili tudi strokovni komisiji, ki je opredelila, kakšen blok mora biti postavljen, in pri obravnavi tega strokovnega dela je bilo kar zanimivo, kajti v teh gradivih so se pojavljale celo večje moči, kot je dejansko na koncu bila postavljena. Se pravi, teh 600 megavatov. V teh razpravah se je govorilo tudi o 800-megavatnem bloku, ob tem da se je v končni fazi veliko izgovarjalo in zaključevalo na osnovi tega da je treba tak blok zagotoviti oziroma izbrati zaradi neke ekonomske upravičenosti, zaradi tega ker je to tipski blok in zaradi tega ker tak blok izpolnjuje pogoj BAT tehnologije, se pravi tehnologije, ki izpolnjuje vse pogoje. Kasneje skozi raziskovanje tega dela se je ugotovilo, da, prvič, to ne drži, da BAT tehnologijo lahko zagotavljajo tudi manjši bloki, pokazalo se je tudi dejstvo, da 600 megavatov ni tipski blok, da so tipski bloki manjših moči, tudi večjih moči, ampak 600 megavatov je bil unikaten blok in še podobne stvari. Se pravi, na vseh teh področjih, ki so bila do zdaj pojasnjena, se je ugotovilo, da vsi, ki so bili zaslišani, govorijo drugače in da je bil enostavno, kdorkoli je o tem takrat odločil, na nek način zavajan in zaveden. Ta strokovna komisija je na koncu soglasno nekako izbrala blok 600 megavatov in s tem se je tudi zgodba začela odvijati.

Dejstvo je, da je bila vlada v vsem tem obdobju skupščina HSE, ni pa bila skupščina Termoelektrarne Šoštanj, ki je ta projekt dejansko vodila do trenutka, ko se je HSE odločil oziroma ko se je poslovodstvo odločilo, da izda starševsko garancijo Tešu. Takrat pa je zadeva postala bistveno, bistveno bolj povezana. Lahko pa rečemo, da je bila ves čas povezana, kajti določeni ljudje so se vrstili ali odločevalskemu delu posameznih družb ali pa v njihovih nadzornih svetih. Se pravi, Vlada je funkcionirala kot skupščina HSE do praktično konca leta 2010, do oktobra, ko se je ustanovil AUKN. Dejstvo je, da je konec leta 2008 oziroma že v začetku 2008 se precej spremenila situacija tako na trgu električne energije kot dejansko na trgu proizvajalcev posamezne opreme, kajti cene določenih storitev in materialov so bile zelo

visoke in zato je prihajalo v letu 2008 do opozoril s strani tako nevladnikov, kar je bilo prej rečeno, kot tudi s strani strokovne javnosti o tem da je treba o tem projektu premisliti. Dejstvo je, da konec 2008 so bile volitve in je nastopila tudi nova vlada. Velikokrat je rečeno, da je bila podpisana pogodba v letu 2008. Dejstvo je in s tem smo bili tudi seznanjeni. Vendar je imela ta pogodba veliko odločnih pogojev, ki bi morali biti izpolnjeni, da bi ta pogodba postala veljavna. Ti odločni pogoji so bili zapisani z datumom december 2009. Se pravi, v celem letu 2009, ko se je v tem Državnem zboru odvilo veliko sej delovnih teles, od Odbora za finance, Odbora za gospodarstvo in kasneje tudi plenarne seje Državnega zbora na temo Termoelektrarne Šoštanj, so bila vsa ta dejstva nekako izpostavljena, vendar očitno niso prišla na prava ušesa, če tako rečemo. Še več, tudi v tem državnem zboru so bili določeni ministri v letu 2009, ki so zagotavljali, da se ta investicija lahko zniža, da bodo poskrbeli, da se bo znižala, ob tem da so dejansko imeli v rokah idealne inštrumente, da to investicijo v tistem trenutku zaustavijo, gredo v nova pogajanja z dobaviteljem, kajti v letu 2009 je veliko teh načrtovanih elektrarn odpadlo in se je ta vrstni red tudi pri proizvajalcih te opreme bistveno spremenil. Večina drugih držav, ki so imele podobne projekte, je šla v spremembe pogodb, tudi časovno in pa finančno in ni bilo razloga tudi v tem, da ne bi naša vlada oziroma tudi takrat HSE šel v nova pogajanja in s tem tudi verjetno, zelo verjetno znižal pogodbo, ki je bila podpisana. Dejstvo je, da je ta pogodba stopila v veljavo s podpisom starševske garancije s strani HSE Tešu in s plačilom prvega obroka Alstomu v višini cca 85 milijonov. Kar je bilo za nas na komisiji zanimivo, je, da o tem plačilu obroka poslovodstvo in odgovorni niso nič spraševali vlade, ampak se je to zgodilo. Ko je bil pa naslednji obrok, to je drugi obrok, ki je bil v višini cca nekaj čez 20 milijonov evrov, pa je poslovodstvo HSE spraševalo vlado o tem ali naj plača drugi obrok ali ne. Zakaj taka čudna situacija, si lahko sami ustvarite sliko. Se pravi, do konca 2009 so bili odločni pogoji možni. V tisti pogodbi je stalo, da si oba partnerja, tako Teš in HSE kot tudi Alstom nista v ničemer nič dolžna, ostane seveda v zakupu teh 25 milijonov, bom rekel, nekega plačila vrstnega reda v samem postopku izgradnje oziroma dobave te opreme.

Dejstvo je, da smo bili v Državnem zboru o tem dejansko zavedeni, ko smo odločali tako v letu 2009 na odborih, v letu 2011 in tudi kasneje. Kajti ves čas je bilo s strani tako poslovodstva teh družb, ki so bile vključene v ta projekt, kot ne nazadnje tudi s strani takratnih ministrov, ki so pokrivali ta področja, govoreno v smeri, da bomo plačevali ekstremno visoke odškodnine. Govorilo se je takrat, da je treba projekt nadaljevati, v nasprotnem primeru bomo plačali več kot milijardo, se pravi več kot je pogodbeni znesek, kar je bilo do neke mere nerazumljivo,

vendar za tem so stali. In mislim, da poslanci in pa verjetno tudi še kdo drug ni imel nobenega vpogleda in jasne slike o tem da je to čisto zavajanje. V nadaljevanju, ko je pogodba stopila v veljavo, dejansko ni bilo možno od tega odstopiti. Nekje v 2011, ko je prišlo prvo poročilo, je ta postopek bil zaustavljen v matičnem delovnem odboru kjer ni bilo izglasovano nadaljevanje postopka, kasneje v letu 2012 pa je treba vedeti, da so v projektu bloka 6 bile izvedene praktično investicije že do višine 96 % in še nekaj, vse pogodbe so bile praktično že podpisane in v tistem trenutku ni bilo nobene boljše alternative kot po mojem mnenju sprejem poročila, kajti tudi v nasprotnem primeru bi Teš ali HSE kot državna družba vzela kredit, ki bi imel pa sigurno slabše pogoje odplačevanja in bi s tem država že bistveno, bistveno več izgubljala. Ne nazadnje bi pa v končni fazi vedno odgovarjala vlada oziroma država s svojim premoženjem, ker, kot rečeno, obe družbi sta v 100-procentni državni lasti.

Kar se tiče samega poročila; kot sem rekel, je zelo obširno, v bistvu skozi vsa zaslišanja si lahko vsakdo ustvari sliko. Dejstvo pa je, da je bil projekt tudi s tega korporativnega in tehničnega vidika zelo slabo upravljan. Mislim, da ta del raziskujejo tudi drugi organi. Treba je vedeti, da pred podpisom poročila so bili dani pogoji, kaj mora poslovodstvo tako HSE kot Teša izpolniti, da se poročilo tudi izda. Takrat je bila postavljena tudi kapica na vrednost investicije, kar se pa na žalost ne izvaja. Že v tistem času so bile dane tudi ovadbe s strani HSE in Teša za posamezne odgovorne osebe, vendar epiloga, tako kot ste vsi ugotavljali in tudi v drugih zadevah, še ni. Nekatera dejstva pač stojijo. Treba je vedeti, da v letu 2009 je bil imenovan oziroma že koncem 2008 v novi vladi gospoda Boruta Pahorja Strateški svet za energetiko, ki naj bi tudi sprejel neke odločitve glede energetskega koncepta, predvsem pa je bil imenovan verjetno z namenom, da se opredeli tudi do investicije v Teš 6, vendar ta Strateški svet se je sestel samo enkrat in kasneje praktično eno leto ni bilo sklica. Vmes pa, kot sem rekel, so se vse te zadeve na žalost odvale in projekt je stekel s svojim tokom. Zato bomo mi v poslanski skupini to poročilo potrdili. Kot sem rekel, v njem je veliko dejstev, argumentov, ki stojijo in skozi zaslišanja in skozi druge listinske dokumente. Treba je pa vedeti, da so vsi ti dokumenti že zdaj in tudi v celotnem postopku bili na voljo preiskovalnim organom in vsem drugim institucijam, ki so zadolžene, da se za določene stvari tudi na drug način poskrbi v smislu preiskave in tudi izdaje kakšnih konkretnih odločb. V osnovnem gradivu samega poročila ni bilo predlaganih nekih konkretnih sklepov. Na zadnji seji smo oblikovali tri sklepe, ki jih v naši poslanski skupini podpiramo. Ravno tako pa bomo podprli tudi amandmaje, ki jih je vložila stranka SMC na to poročilo, tako da upam, da boste tudi ostali ta poročila podprli in s

tem dali nek jasen signal, da se podobne prakse pač v Sloveniji ne bodo mogle odvijati v naprej. Rad bi pa opozoril še na nekaj, kar se sicer velikokrat meša. Ta projekt ni primerljiv z drugim tirom, kajti v primeru drugega tira je že v začetni fazi ministrstvo, Vlada, investitor v neko infrastrukturo, v primeru bloka Teš 6 je bil v začetni fazi to gospodarski subjekt, ki je bil vezan na svoja pravila igre, to je bila Termoelektrarna Šoštanj, šele kasneje subsidiarno Holding slovenskih elektrarn, in problem je pristal v Državnem zboru oziroma v odločanju na tem nivoju šele takrat ko se je finančna konstrukcija temu »zasebnemu« vlagatelju v veliki meri podrla zaradi sprememb na trgu. Dejstvo pa je, da bi takrat določeni organi morali bolj resno presojsati spremembe okoliščin na trgu in tudi spremembe, ki so se odvijale na tem projektu – kot šola za naslednje projekte.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospa Marjana Kotnik Poropat bo predstavila stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije. Izvolite.

MARJANA KOTNIK POROPAT (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsedujoči! Spoštovane in spoštovani!

Podala bom stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije o končnem poročilu preiskovalne komisije o projektu blok 6 Termoelektrarne Šoštanj.

Marca 2016 je bila ustanovljena preiskovalna komisija, ki naj bi ugotovila morebitne nepravilnosti pri vodenju projekta in tudi morebitno politično odgovornost nosilcev javnih funkcij pri vodenju te investicije. Kot vemo, je preiskovalna komisija predstavila vmesno poročilo, danes pa v Državnem zboru obravnavamo končno poročilo komisije.

Kdaj se je v bistvu vse skupaj pravzaprav pričelo in kako je nato potekala izgradnja bloka 6 v Termoelektrarni Šoštanj? Bistvene ugotovitve preiskovalne komisije, ki se je ukvarjala s celotnim potekom projekta Teš 6, so sledeče. Začetek sega v leto 2003, ko se je odvila strateška konferenca HSE o tem projektu in je bila takrat predstavljena cena investicije, okrog 600 milijonov evrov. V Resoluciji o nacionalnem energetskem programu iz leta 2004 je zapisano, da se bloku 4 in 5 zaključuje življenjska doba, v naslednjem desetletju pa se bo iztekla tudi njuna tehnična življenjska doba, zato bo treba nadomestiti starejše elektrarne s tehnično sodobnejšimi, ekološko sprejemljivejšimi proizvodnimi bloki, lokacija Teša pa omogoča izgradnjo nadomestnih enot oziroma povečanje moči elektrarne. Skupna potrebna moč na pragu elektrarn, namenjena oskrbi trga v obdobju do leta 2015, znaša približno 600 megavatov. Piše tudi, da je treba ohraniti domačo proizvodnjo lignita in poiskati kompromis med izpolnjevanjem obveznosti

Kjotskega protokola in doseganjem ekonomskih pogojev poslovanja, ki bi Premogovniku Velenje omogočili doseči referenčno ceno premoga, in sicer 2,8 evra na gigadžul. Dejstvo pa je, da so odgovorni od vsega začetka trdili, in to je bilo zapisno tudi v posameznih DPN, da se bo v celotnem obdobju delovanja bloka 6 v Termoelektrarni Šoštanj zagotavljala cena 2,15 evrov za gigadžul, za kar je preiskovalna komisija dokazala, da je bilo zavajanje že od vsega začetka. S tem so onemogočili, da bi prišlo do prekinitve oziroma zaustavitve tega projekta oziroma investicije.

Drugi bistveni moment oziroma nedvomno ugotovljena velika nepravilnost je bila ta, da je bila investicija v blok 6 Termoelektrarne Šoštanj neupravičeno izločena iz obveznosti javnega naročanja. Tako je bila s tem dana možnost oziroma odprta pot, ki je posredno omogočala, da je cena projekta z začetnih predvidenih 600 milijonov evrov narastla na končnih kar 1,43 milijarde evrov. Prepričanje je, da če bi Termoelektrarna Šoštanj investicijo peljala prek javnih naročil, do takšne anomalije ne bi moglo priti.

Pomembno dejstvo je tudi, da je bila v letu 2005 predinvesticijska zasnova in dano energetsko dovoljenje za samo 500 megavatov in ne 600 megavatov. Uroš Rotnik je zagovarjal blok 600 megavatov, nato so tudi strokovnjaki v letu 2006 podprli blok moči 600 megavatov in nato ga je tudi država posvojila. Komisija je tudi ugotovila, da zapisano v tehničnih značilnostih ne drži, in sicer, da bo energetski objekt sam sposoben zagona, brez zunanje napetosti in pomožnega vira, kar se je izkazalo za neresnično. Preiskovalna komisija je tudi ugotovila, da če bi se gradil blok moči 500 megavatov, ki izpolnjuje zahteve BAT tehnologije, bi to zadoščalo za slovenske potrebe po električni energiji. V tem primeru bi bilo večje število ponudnikov, ki so sposobni zgraditi objekt takšne moči, to je 500 megavatov, medtem ko sta bila za izgradnjo objekta z močjo 600 megavatov ponudnika samo dva, pa še v tem primeru je bil na čuden način izbran kot ekskluzivni ponudnik Alstom.

Bistvena ugotovitev preiskovalne komisije je, da so pravzaprav vse vlade od leta 2004 dalje pri projektu Teš 6 ravnale neodgovorno, med tistimi, ki nosijo največjo odgovornost glede projekta Termoelektrarne 6 pa je po mnenju naše komisije vlada, ki jo je od leta 2008 do 2011 vodil predsednik Borut Pahor, v takratni vladi pa sta bila ministri, ki sta pokrivala poglobljena ministrstva – to je minister za finance Franc Križanič in minister za gospodarstvo Matej Lahovnik. Ena od pomembnejših odločitev te vlade je bilo tudi sprejetje Zakona o javnem naročanju in uredbe, ki je uvrstila Teš med državna podjetja, ki niso zavezanci za javna naročila, kajti v letu 2009 do meseca decembra je bilo še moč brez kakršnihkoli posledic zaustaviti investicijo, saj je bilo do takrat plačanih samo tistih 25 milijonov evrov za samo

rezervacijo projekta pri Alstomu, teh 25 milijonov evrov pa je bilo tako ali tako izgubljenih ne glede na dejstvo ali se projekt ustavi ali se nadaljuje. A tega žal vlada ni storila in cena projekta je kasneje eskalirala do neverjetnih 1,43 milijarde evrov.

Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije enotno podpira vse tri predloge sklepov, ki jih predlaga preiskovalna komisija Državnemu zboru v sprejetje in ki jih je v svoji uvodni predstavitvi predstavil predsednik komisije gospod Matjaž Hanžek. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Jan Škoberne bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.
Izvolite.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Spoštovani podpredsednik, spoštovani kolegice in kolegi!

Politična odgovornost, tudi če je ne ugotavlja posebna komisija, seveda je na vseh, ki se s politiko ukvarjamo. Pomembno pa je, da je še posebej pri tako velikem projektu, ki je pomembna izkušnja za vse bodoče investicije, ki jih bo ta država še kako potrebovala in jih bo morala v prihodnosti izvajati, ta komisija skušala in v pomembnem delu tudi uspela razčistiti vse ali pa vsaj večji del okoliščin, ki so pripeljale do tega da se o vprašanju odgovornosti za izvedbo danes pogovarjamo v tem zboru in da se je s tem morala oziroma bila prisiljena tri leta ukvarjati tudi preiskovalna komisija. Dovolite mi, da na tem mestu tudi v imenu naše poslanske skupine izrazim zahvalo gospodu Hanžku za korektno vodenje in za to da je bilo mogoče tudi slovenski javnosti – vsaj v delu, ki je bil javen – predstaviti, kako in na kakšen način je tekla ta projekt.

Osnovna ugotovitev je seveda v tem da je bila politika soočena z napačnimi informacijami – ki so z današnjega gledišča, jasno, bile potvorjene na podlagi informacij, za katerimi so stali podpisi ljudi z akademskimi nazivi, študij legitimnih in strokovnih institucij –, pa so seveda prišle tudi politične odločitve, ki so bile takšne kot so bile. Ena izmed pomembnejših ugotovitev, ki sledi že iz poročila Računskega sodišča, je, da so seveda nosilci investicije – Holding slovenskih elektrarn, Termoelektrarna Šoštanj in premogovnik Velenje – projekt vodili netransparentno, negospodarno in predvsem neučinkovito. Na organih pregona je, da ugotovijo, ali so posloводства teh družb to počela namenoma, za svojo lastno korist, ali se je to zgodilo pod navednicami zgolj zaradi izjemnega pomanjkanja kulture korporativnega upravljanja in sposobnosti vodenja. Verjetno, žal, se utegne zgoditi, da bomo ugotovili in da bodo tudi organi pregona ugotovili tisto prvo. Na enem izmed zaslišanj smo denimo lahko slišali, da je bila cena, ki je postavljena in ključni problem te zgodbe, v resnici dogovorjena že na enem izmed srečanj v letu 2007, in sicer med

gospodom Zagožnom in gospod Dervaričem; bil je to telefonski razgovor. Ko smo spraševali člane skupine za aktivni nadzor projekta – iz te skupine je prišel tudi eden izmed kasnejših direktorjev Termoelektrarne Šoštanj –, nam slednji niso znali odgovoriti niti kaj so bile njihove naloge niti kaj so kot komisija za aktivni nadzor počeli. In kljub temu da so v kritičnih letih za umestitev tega projekta tudi s strani politike, če povem neposredno, s strani svetniške skupine Socialnih demokratov v Velenju prišla vprašanja in dvomi o tem ali je mogoče ob tej ceni projekt izvesti rentabilno, so bili vsi pomisleki ovrženi s strani stroke kot neutemeljeni in nerelevantni. Ponavljam, stroke. Kot izhaja iz dokumentov, ki so v arhivu in ki jih bo morala policija skupaj s tožilstvom preučiti zelo podrobno, so podpisani ljudje z akademskimi nazivi slovenskih univerz; tako s strani ekonomske kot s strani rudarske stroke. Zakaj je politika, vsaj v pomembnem delu verjela, da bo na podlagi strokovnih analiz s tem projektom mogoče doseči višji izkoristek premoga, stabilno in cenejšo oskrbo z električno energijo in tudi – ne nepomembno ali pa zelo pomembno – bolj čisto okolje v dolini, ki je že tako degradirana zaradi prisotnosti termoenergetske in rudarske industrije, seveda lahko ostane retorično vprašanje. Je pa dejstvo, da redko kdo za svoje ljudi želi slabše, če mu ponudijo boljše.

Mi bomo seveda poročilo podprli, ker je pomembno tudi napolnilo, da ni dovolj zgolj ugotavljanje politične odgovornosti, ampak da je treba materialno in kazensko odgovornost terjati od tistih, ki so dejansko projekt vodili in sprovedli; od poslovodstev pa do različnih lobističnih skupin. Kot že rečeno, iz poročila izhaja, pa naj s tem zaključim, da je prva informacija o ceni, še preden so za to prišle ustrezne potrditve v obliki strokovnih analiz, bila dogovorjena oziroma naročena na sestanku Zagožen-Dervarič. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi razprava poslank in poslancev o končnem poročilu, o bistvenih ugotovitvah ter o predlogu sklepa in amandmaju poslanke Maruše Škopac in poslanca Saše Tabakovića k predlogu sklepa.

Besedo ima gospod Ivan Hršak. Pripravita naj se gospod Saša Tabaković in gospod Jan Škoberne. Ne? Potem ima besedo gospod Saša Tabaković. Pripravita naj se gospod Jan Škoberne in gospod Ljubo Žnidar.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Spoštovane kolegice in kolegi!

Torej, kot je že jasno iz sklica, danes obravnavamo zaključno poročilo preiskovalne komisije za ugotavljanje politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij v primeru investicije v Teš 6, kjer bo Državni zbor na to desetletno sago, ki jo javnost pozna predvsem kot, žal, zloglasno

investicijo, ki nas je zaradi politike vse državljane zelo veliko stala in nas bo glede na izsledke poročila veliko stala tudi v prihodnje, končno postavil piko. Izhajajoč iz končnega poročila, ki je bilo tudi javnosti dano na vpogled, lahko rečemo, da je komisija samo raziskovalno delo opravila korektno. Na nas vseh poslancih tega sklica, ne glede na to kakšna je naša politična provenienca, pa je, da dobro razmislimo in utemeljimo, kakšna bo končna vsebina, torej kakšen bo dejansko končni epilog preiskovalnega dela, ki se manifestira tako sklozi vložene sklepe kot tudi skozi oba amandmaja na te sklepe. Torej, kaj bo tisto kar bo v resnici stalo pred to piko, ki jo bo danes v svojem imenu dal Državni zbor. To, se mi zdi, da je nekaj kar javnost od nas brez sprenevedanja zagotovo nedvoumno tudi pričakuje.

Cilji komisije so bili ob začetku dela zelo jasni. Raziskovalo se je, kakšne so bile dejanske okoliščine javnega naročanja pri investiciji v blok Teš 6, kakšne so bile okoliščine večanja moči bloka Teš 6 in cene investicije, kakšne so bile tudi analize kakovosti, cene premoga in zaloge Premogovnika Velenje, ki so bile potem seveda tudi podstat za investicijo v obsegu, kot jo poznamo danes. Tukaj se seveda postavlja vprašanje, ali so se te analize sploh upoštevale, s kakšnim namenom se morda niso, ali so bile morda celo prirejene in kakšna je bila na podlagi teh ugotovitev tudi potem končna odzivnost takratne politike, torej takratne vlade oziroma takratnega predsednika vlade, pristojnih resornih ministrov, vodstva HSE, Teša, Premogovnika Velenje na eni strani in seveda tudi sprege z odločitvami in dogajanjem znotraj takratnega sklica državnega zbora na drugi. Bistvene ugotovitve, ki jih povzema današnje končno poročilo, so v resnici neverjetno zaskrbljujoče in samo potrjujejo ugibanja, ki so se tudi prek različnih medijev v preteklosti že pojavljala v javnosti. Najbolj pomenljiva dejstva se vrtijo okoli cene in izkoristka premoga. Tu je zagotovo šlo za zavajanje, ki je v osnovi tudi potem spremenilo rezultate izračunov v prid ekonomičnosti investicije v Teš 6, kljub temu da so obstajali utemeljeni dvomi sploh o zadostnih količinah premoga, ki se bo moral v prihodnosti, to žal verjetno vemo danes, kriti tudi z uvozom. Seveda se postavlja vprašanje, koliko nas bo ta investicija nadalje stala pri zapiranju in sanaciji Premogovnika Velenje in kakšno vlogo je sploh imel status premogovnika in zaloge premoga pri končni smiselnosti same investicije in kakšen status so pravzaprav imeli posamezniki, morda tudi člani nadzornih svetov podjetij, ki so bili v to zavajanje neposredno vpleteni. Na manipulacijo, lahko rečemo, pokaže poročilo tudi na način, da je bilo največ zavajanja okoli same cene premoga, ki se je neverjetno znatno povečala kmalu po sprejetju poslanskega poroštvenega zakona v višini 440 milijonov evrov. Da seveda o delu, ki se dotika realnega vpliva na okolje in tamkajšnje prebivalce, niti ne govorimo.

Ko človek bere to poročilo, vidi, da so bila v resnici vsa zavajanja okoli smiselnosti in upravičenosti investicije javnosti kot tudi določenega dela politike zagotovo namerna in dobro premišljena in jih osebno lahko opredelim kot vrsto gospodarskega kriminala, ki je zagotovo posegel po najvišjem vrhu takratne politike, kar pomeni, da se farsa okoli Teša v resnici zagotovo ni zgodila po naključju. Žalostno je to, da posledice zaenkrat ne trpijo toliko tisti, ki so v to zgodbo neposredno vpleteni, ampak žal državljanke in državljani, ki bomo morali to zgodbo seveda sanirati iz svojih žepov, kot seveda, če pogledamo širše, tudi tisti, ki se bodo morda v politiko nekoč podajali z dobrimi nameni, pa bodo zaradi tovrstnih zgodb, ki smo jim seveda danes priča, zelo hitro ožigosani, da so pač vsi politiki isti. Zdi se mi treba poudariti, da niso vsi politiki isti in tudi če bomo pristajali na različne teze, da so pri različnih politično-gospodarskih aferah krivi vsi, potem zagotovo nikoli ne bo kriv nihče. Zato je treba biti tudi pri iskanju odgovornosti zelo natančen.

Kot veste, je komisija na pobudo SMC izglasovala oziroma predlagala tri sklepe, izhajajoče iz končnega poročila – da naj se organi pregona s svojimi pristojnostmi nemudoma seznanijo s končnim poročilom zaradi suma storitve kaznivega dejanja pri investiciji v blok Teš 6, ravno tako se je s sklepi predlagala sprožitve postopkov ugotavljanja dejanske odškodninske odgovornosti zaradi ravnanj, ki izhajajo iz samega poročila, in naj se seveda posledično, če je to potrebno, tudi vložijo zahtevki za povrnitev povzročene škode. Oba sklepa, ki ju je potrdila komisija, sta v resnici nekako logično nadaljevanje dela preiskovalne komisije, ki ga bodo prevzeli za to z zakonom določeni organi. Predlagan je bil tudi sklep, ki ugotavlja neposredno politično odgovornost treh nosilcev javnih funkcij – gospoda Pahorja, gospoda Križaniča in gospoda Lahovnika –, ker je iz poročila jasno, da so bili ti trije imenovani glede na okoliščine politično najbolj odgovorni za to nasedlo investicijo.

Res je, da je projekt nastal v času vlade Janeza Janše, tako je zapisano tudi v končnem poročilu, ki zagotovo projekta ni dobro premislila, vseeno pa, ko se pogovarjamo o okoliščinah, ne smemo zanemariti dejstva, da je bila gospodarska rast v tistem času pozitivna in je seveda po eni strani tudi razumljiva ta politična fascinacija nad velikimi državnimi projekti. Konec koncev se je investicija tudi uvrstila v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih. Ne smemo pa pozabiti, da je bila takrat vrednost projekta nekako ocenjena na 600 milijonov evrov, na način izvajanja javno-zasebne investicije in ob maksimalni ceni premoga 2,25 evra na gigadžul. To govorim zato ker so se okoliščine potem leta 2009 drastično spremenile; zgodila se je seveda gospodarska kriza, na katero država ni bila pripravljena. Ravno tako so bonitetne ocene države padle na dno in so, lahko rečemo, tudi zaradi teh okoliščin

nekako nastali prvi zametki neke vrste politične nestabilnosti. Vseeno pa sta – tukaj moramo biti natančni in korektni – kasneje dva poslanca, gospod Kontič in gospod Meh iz vrst SD s poroštvenim zakonom pritiskala na vlado gospoda Pahorja in na državni zbor, da se zakon sprejme. Če jaz že nekako lahko razumem, da so poslanske želje in politični apetiti ponavadi večji, je seveda vlada na čelu z gospodom Pahorjem, gospodom Lahovnikom kot ministrom za gospodarstvo in gospodom Križaničem, takratnim ministrom za finance, kot izvršiteljica projekta, ki so ji državljani v resnici zaupali upravljanje državnega premoženja, lahko rečemo glede na poročilo, brez konkretnega strokovnega premisleka in tudi zaveze, da bi morali delati v dobro državljanov, podprla projekt, ki je potem iz teh načrtovanih 600 milijonov narasel oziroma se povzpela na 1,4 milijarde evrov. To pomeni, da so torej tako gospod Pahor, gospod Lahovnik kot gospod Križanič kot nosilci javnih funkcij tudi klonili pod različnimi pritiski, morda lobijev, ne vem, kot tudi verjetno morda želja posameznikov in v končni fazi vsem državljanom in državljanom postregli z investicijo, ki bo žal ostala vreča brez dna, kar kaže že, če pogledamo ceno premoga, ki se je danes povzpela na skoraj 3 evre na gigadžul. Zakaj je to pomembno? To je pomembno zato ker so vsi kazalniki v letu 2009 v resnici prižgali rdeči alarm, da je projekt finančno vprašljiv oziroma je finančna konstrukcija vprašljiva, ali je sploh smotna. Veliko je bilo opozoril, da je treba o projektu ponovno politično premisliti, na to je seveda glasno opozarjal in tudi nasprotoval neposredno del stroke, pa se je proces investicije tudi s privoljenjem vlade oziroma vseh treh nadaljeval. Zakaj? To je seveda vprašanje za organe pregona, ki bodo to dejstvo morali raziskati. Takratna vlada gospoda Boruta Pahorja je vedela, da gre za zgrešeno preveliko investicijo, pa se je naslanjala, kot tudi izhaja iz sporočila, na pogodbeno dejstvo, da lahko Slovenija v primeru prekinitve izgubi 25 milijonov, ki so bili za projekt plačani. Seveda se na tem mestu sprašujem, kako potemtakem dva ugledna ekonomista – tako minister za finance kot minister za gospodarstvo – v resnici razumeta neko osnovno razmerje 25 milijonov proti 1,4 milijarde evrov. Zdi se mi, da je v resnici to dejstvo strašljivo. Strašljivo zato ker so kljub temu z investicijo nadaljevali, tako da pa povratka kasneje dejansko ni bilo več. Strašljivo zato ker gospod Pahor danes zaseda eno izmed najvišjih funkcij v državi, druga dva imenovana pa še vedno nekako poskušata biti »opinion makerja« glede ekonomsko-gospodarskih ravnanj države, kar se mi zdi popoln absurd. In od tod tudi končni sklepi, ki zahtevajo prevzemanje politične odgovornosti vseh treh akterjev.

Danes sta bila vložena tudi dva amandmaja na končno poročilo o investiciji v blok Teš 6, ki Državni zbor napotujeta na kazensko ovadbo glede investicije v Teš 6. Jaz bom odkrit in

moram priznati, da sem bil nemalo presenečen nad izjavo predsednika preiskovalne komisije gospoda Hanžka na tiskovni konferenci, ki je dejal, da ovadb glede poročila ne bo. To govorim predvsem zato ker je, prvič, predvsem parlamentarna praksa takšna, da ponavadi takšni pozivi so bolj nekako v domeni predsednika, še posebej pa zato ker je bil na sami seji preiskovalne komisije sprejet sklep, da se za krivo pričanje ovadi gospoda Dermola, ki je bil od leta 2013 do leta 2014 direktor Teša. Izhajajoč iz poročila je priča namreč na zaslišanju izpovedala ob vprašanju o upravičenosti porabljenih sredstev znotraj investicije, da je bila izgradnja oziroma podaljšanje železniškega tira do bloka 6 potrebna zaradi dostave 400-tonskega generatorskega transformatorja, čeprav je iz dokumentacije popolnoma jasno, da je bil transport na območju Teša do mesta vgradnje opravljen na posebnih prevoznih sredstvih že leta 2013, medtem ko je bil omenjeni železniški tir, na katerega se je priča sklicevala, zgrajen oziroma podaljšan leta 2015. Tako da pri tej izjavi seveda gre za krivo pričanje, za katero je prav, da se osebo tudi temu primerno ovadi. Gre pa pri tej izjavi v resnici za simptom. Simptom, ki smo ga v bistvu deležni pri investiciji Teš 6 oziroma za neko obliko sistema, kako so se sredstva v resnici pri tej investiciji zagotovo netransparentno delila, kako so v nekem trenutku očitno določeni ljudje v resnici zelo samoumevno in tudi samopašno uporabljali davkoplačevalski denar, z mislijo seveda, da bo politika verjetno nekako že poskrbela, da bo na koncu verjetno vse okej, da se bodo stvari nekako pometle pod preprogo. Ta sklep oziroma ta amandma, o katerem govorim, je bil izglasovan, isti sklep je bil izglasovan na sami seji preiskovalne komisije že 23. marca letos, do danes žal ni bil sproveden. Zaradi bojzani, da bo ostal nerealiziran, smo ga ponovno vložili, naj o njem seveda danes presoja tudi Državni zbor. Če kdo od poslancev misli, da je treba še koga ovaditi za krivo pričanje, naj to temu primerno tudi utemelji; v Poslanski skupini SMC bomo seveda vsak utemeljen sum tudi rade volje podprli. Ravno tako je bil vložen amandma, če želite sklep, ki Državni zbor napotuje, naj kazensko ovadi tudi tri nosilce javnih funkcij, ki jih upravičeno sumimo nezakonite opustitve dolžnega ravnanja v primeru investicije Teš 6. Namreč izhajajoč iz sklepa o politični odgovornosti gospoda Pahorja, gospoda Križaniča in gospoda Lahovnika verjetno takšen sklep ne more biti presenečenje. Vsi trije bi morali in bi lahko na podlagi informacij, s katerimi so razpolagali v času Pahorjeve vlade, zagotovo bi lahko preprečili tudi škodljive posledice za delovanje države ali pa vsaj zmanjšali javnofinančno tveganje investicije. Pogodbe niso prekinili, čeprav so se gospodarske okoliščine popolnoma spremenile in čeprav so kot skupščina HSE imeli vse neposredne možnosti za to. Tako gospod Pahor

kot gospod Križanič kot gospod Lahovnik so bili v resnici imenovani, da bi upravljali državno premoženje, pa očitno svoje funkcije morda niso jemali dovolj resno. Mislim, da je prav, da Državni zbor naznani sum kaznivega dejanja nevestnega dela v službi po 258. členu Kazenskega zakonika, kjer bodo seveda lahko vsi trije tudi organom pregona razložili, zakaj so ravnali tako kot so ravnali oziroma zakaj ravnali niso. Mislim, da zagotovo dela preiskovalne komisije s svojim pričanjem niso prepričali.

Dejstvo pa je, da smo člani, članice preiskovalnih komisij oziroma nadomestni člani preiskovalnih komisij dolžni svoje delo opraviti do konca in sprejeti glede na poročilo tudi določene sklepe, ki morajo biti ustrezno utemeljeni in tudi postavljeni v določen kontekst na današnjem plenarnem zasedanju. Menim, da se samo tako lahko zaščiti integriteta ne samo te preiskovalne komisije, ampak tudi vseh nadaljnjih preiskovalnih komisij in Državnega zbora. Namreč, nikoli ne smemo poslanci v Državnem zboru dajati vtisa, še posebej če smo člani oziroma nadomestni člani preiskovalnih komisij, da preiskovalna komisija noče ugotavljati vseh različnih vrst odgovornosti pristojnih nosilcev javnih funkcij, ampak da se zadovolji izključno zgolj samo s politično, ki zagotovo je ključna, to je treba posebej poudariti, ne izključuje pa seveda suma na podlagi dokumentacije za kakršnokoli kazensko odgovornost, vsaj po naši veljavni zakonodaji ne. Tako da v poslanski skupini bomo poročilo podprli, ravno tako bomo podprli vse sklepe kot tudi predlagana amandmaja na predlagane sklepe. Upajoč seveda, da bodo organi pregona opravili svoje delo vsaj tako korektno, kot so ga opravili člani preiskovalne komisije, seveda zavoljo dejstva, da nam javnost ne bo ponovno folklorno očitala, da živimo v državi, ki si tega imena ne zasluži.

Mislim, da je glasovanje danes o sklepih in amandmajih na predlagane sklepe zagotovo zrelostni test, kakšno politično higieno si v naši državi v resnici želimo. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja, predsednik preiskovalne komisije Matjaž Hanžek.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Hvala lepa, predsednik.

Morda sem bil narobe slišan ali pa narobe rekel na tiskovni konferenci, ampak mislim, da jaz ne bom dajal kakšnih posebnih kazenskih ovadb. Za to pa obstaja en sam razlog. To je, da sem jaz že pred petimi ali šestimi leti, ne me držati za datum, dal kazensko ovadbo proti vsem tem trem politikom pa še nekaterim drugim politikom. In to sem jaz že opravil v neki drugi funkciji, ne vem, zakaj bi ponavljal to isto dejanje. Material je pa sedaj še dodaten. In na podlagi tiste moje kazenske ovadbe pred petimi leti pa še drugih ovadb je policija takrat začela s preiskavo v Teš 6. In zato

tudi nisem videl smisla, da bi prepričeval. Vsak član je imel pa možnost komisiji predlagati, da to naredimo. SMC je na koncu predlagala in smo to naredili. Zato jaz tudi posebnega, bi rekel, nimam nič proti ali pa celo podpiram ta drugi dodatni amandma, zaradi tega ker ta amandma samo potrjuje tisto kar sem jaz že pred petimi leti naredil. Že dolgo sem na svetu, sem mnogo stvari naredil, tako da včasih lahko katero spustim, ker sem jo že nekoč v bivšem življenju naredil.

Drugo je pa Peter Dermol, smo se pogovarjali; jaz se strinjam s tem, samo stvar je v tem da po mojem spominu – jaz vsega ne morem, šel sem skozi tisoče strani pa na koncu napisal 200 strani – imam občutek, da je še kdo poleg Petra Dermola isto trdil o železniškem tiru. In to je samo meni malo, bi rekel, problematično, da enega ovadimo, drugih treh pa ne. Zato sem jaz pač bolj mnenja, da naredimo to kar smo naredili, damo policiji, pa naj ona. Policija in tožilstvo sta ves čas spremljala vsa naša zaslivanja. Dobil sem tudi že informacije z druge strani, da je kaj narobe pa tako naprej. Predvsem pa oni vedo vse, kar je kdo lagal. Kot sem rekel, nimam nič proti, samo luknjasta kazenska ovadba je, če enega damo, ostalih pa ne. Lagali so tudi ... Kolega Škoberne je že govoril o ceni premoga. Mislim, da imamo kar deset ljudi, ki jim lahko dokažemo krivo pričanje. Po drugi strani pa opozarjam na to da je to zelo težko dokazati. Vsak reče, jaz sem pozabil, jaz nisem vedel, jaz se res nisem spomnil. To pa ne pomeni, da ne damo kazenske ovadbe, samo jaz dvomim, da bo kaj veliko šlo skozi, ker težko je nekemu dokazati, da je pozabil. Ampak dajmo to narediti. In je še kar nekaj takih stvari, ki jih lahko vsak posameznik pa tudi poslanci, pa tudi če ne bomo poslanci, še vedno lahko kazensko prijavo naredimo.

Pa še nekaj bi vprašal. Tukaj pa bolj tako informacija, zapisali ste: »Zaradi odločitve predsednika preiskovalne komisije se ta več ne bo sestala.« To pa res ne vem, kdaj sem jaz prepričal, da bi se preiskovalna komisija sestajala. Jaz sem kvečjemu rekel, ne vidim več potrebe, ko smo sprejeli. Če bi pa kdo drug predlagal, ker ima vsak pravico po statutu preiskovalne komisije, bi jo pa sklical. Samo ker ni noben predlagal, je nisem sklical. Nobenemu pa nisem prepričal. Tako da prosim, da ta stavek ali razložite ali pa ga črtate z naslednjim amandmajem, ker nisem nobenemu prepričal. Hvala lepa.

PRESEDIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jan Škoberne, pripravita naj se gospod Ljubo Žnidar in dr. Franc Trček.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik. Kolegice in kolegi!

Ja, včasih, se strinjam tukaj s kolegom Tabakovičem, je problem, ko vsaj na deklarativni ravni želi kdo stvari pripeljati do konca, ampak ne v resnici čisto. In potem uporabiš neko

vmesno pot. Ena od teh je, da, recimo, nekoga ovadiš, koga pa ne. Lahko domnevam, da tega niste naredili zato ker želite koga posebej zaščititi. Se mi pa ob vsem kar vemo in kar je tudi sklep komisije, to ne zdi dobra popotnica. Kakorkoli, jaz bi tudi predlagane amandmaje, ki jih je danes vložila SMC, lahko podprl, ampak bi jih raje podprl ob tem da bi se odločili za strožji standard. Ker saj veste, naznanitev suma ne prinaša nobene odgovornosti za tistega, ki to naznani, če se izkaže, da je ta naznanitev na lažnih temeljih ali pa zlonamerna in tako naprej. Če se vloži kazenska ovadba, ki zahteva višji standard, pomeni tudi, da nekdo odgovarja za krivo ovadbo. Saj razumete, kaj želim povedati, ne? V nekem določenem trenutku je lahko zelo oportuno nekaj naznaniti in potem ko se to izkaže za neresnično, ja, sem naznanil v dobri veri, pač se je izkazalo za neresnično, psi bodo odlajali svoje, karavana bo šla naprej. Nekomu boste pa morda naredili škodo, lahko pa, da se bo izkazalo za upravičeno. Je pa res, da dajemo s tem naznanitev suma storitve kaznivega dejanja o nečem o čemer itak napotuje že samo poročilo in o nečem kar so itak po zakonu dolžni organi pregona preganjati. Ampak ja, to je en del te folklore, ki se pri nas ne bo očitno še en čas spremenila in to je selektivno dojetje resnice in to je selektivna želja po tem da se stvari pride do dna in do konca. Zato bom še enkrat povedal to kar sem v stališču izpostavil: prav bi bilo ne samo da ugotavljamo politično odgovornost, ampak tudi kazensko in materialno. In da se ne zgodi, da brez odgovora ostane denimo ovadba ali pa ovadbe, ki jih je dal gospod Hanžek pred petimi, šestimi leti. Treba je izvedeti, najsibo da je epilog, da so krivi ali pa tudi epilog, da niso. Najslabše je, če vse na koncu ostane na ravni klevet.

In politična odgovornost ... Jaz sem na tem stolu zelo ponosen naslednik dveh odličnih zastopnikov Šaleške doline, gospoda Kontiča in gospoda Meha. Njuna politična odgovornost je, da sta verjela dokumentu, pod katerega je bil podpisan dr. rudarskih znanosti pa dr. ekonomskih znanosti, ki je povedal, da bo v Šaleški dolini boljši zrak, višji izkoristek premoga in več delovnih mest. In da sta to podprla, prav, v njunem imenu sprejemam to odgovornost za ta del, tudi sam bi ravnal enako. In tudi sam sem se recimo v razpravah okoli drugega tira odločal verjetno po istih kriterijih; niti nisem inženir niti ne kopljem tunelov, nekemu sem se pač moral odločiti verjeti in odločil sem se, da je drugi tir pomemben in da ga je vredno podpreti. Če bo kakšna preiskovalka v naslednjem mandatu, pa verjetno ne zaradi makete, ampak zaradi česa drugega, me boste terjali za isto politično odgovornost in za to politično odgovornost že danes povem, da jo nosim in da jo nosim ponosno in z odgovornostjo in sem zato tu. Zakaj se zdaj pogovarjamo o mikro detajlu politične odgovornosti, izpuščamo pa dejstvo, da je nekdo bil član komisije za aktivni nadzor, pa ni znal povedati, kaj so počeli in kaj so bile njihove

naloge, pa je potem postal direktor Termoelektrarne Šoštanj. Da se ne pogovarjamo o tem, zakaj je 2007 in kdo je 2007 zakoličil ceno, še predno so se zgodile študije. Mi se lahko tudi vprašamo, zakaj in na kakšen način je na pismo, ki ga je podpisal Bojan Kontič, ko je spraševal, kako bo brez jaška, kako ob tej ceni, mi dvomimo v to da je to profitabilno, dobil odgovore poslovodstev treh akterjev – HSE, Teš in PV –, da je to izvedljivo, da je to dobro, da je to super, ne. Ti ljudje in s svojimi akademskimi nazivi in s svojo odgovornostjo kot poslovodeči nosijo neko drugo odgovornost kot zgolj politično; trdim, da kazensko in materialno. V poročilu, če ste ga brali, verjamem, da večina ga ni, so vse te zgodbe zelo podrobno opisane. In politično odgovornost je treba sprejeti, sprejeti jo bo moral tudi danes predsednik republike. Na kakšen način se bo odločil, bo povedal sam, je pa dejstvo, da se projekt ni niti začel niti končal ni v času, ko je on vodil vlado, da je s posebnim namenom zahteval ustanovitev strokovnega sveta – zakaj in kako ni bil sklican, bodo povedali tisti, ki so takrat to vodili.

Se pa ne sme to nikdar več ponoviti, ker dejstvo je, da mi bomo pomembne in velike infrastrukturne projekte v državi potrebovali. In najmanj kar je, slej ko prej se bomo soočili z vprašanjem, kaj početi z nuklearko, tudi s tem kako bomo plačali njeno razgradnjo. Še preden se sprašujemo o tem ali potrebujemo drugi blok, bi bilo najverjetneje pametno, tako kot bi rekel Faraday, počistiti mizo in se s tem problemom soočiti, tudi z vprašanjem, zakaj bomo na koncu ob izteku vseh pogodb za solarno električno energijo plačali 10 milijard subvencij in zakaj recimo inštalacija tega proizvaja 7-krat manj elektrike za isto ceno inštalacije, kot jo proizvaja Teš. Pa če se na koncu retorično zgolj vprašam, koliko bi stala elektrika, če bi jo morali uvažati v letu, ko je recimo Teš proizvedel 40 % vse električne energije v državi. Ampak to so zgolj retorična vprašanja, tako kot se včasih zdi, da je tudi vprašanje resnice zgolj retorično. Jaz bi rad prišel do dna in bi rad, da se ta zgodba zaključi, da se ne ponavlja. In zato, spoštovani predlagatelji amandmajev, jaz bi uporabil trši standard. Naj se pa vloži kazenska ovadba pa naj se pove, katero dejanje, kdaj, kje – ali opustitev – je bilo storjeno. Pa naj se prevzame tudi odgovornost, da ne bo občutka, da gre za kleveto pa da ne bo občutka, da gre za neiskrenost. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Saša Tabaković.

SAŠA TABAKOVIĆ (PS SMC): Ja, hvala lepa.

Moram se odzvati. Jaz seveda nimam nobene potrebe, da bi kogarkoli zaščitil, za razliko od gospoda Škoberneta, glede na to da prihaja iz stranke, ki je v resnici medvedje zaslužna za to nasledlo investicijo, ki jo danes obravnavamo. Mi je v resnici tudi zanimiva ta simpatična verbalna telovadba, ko se poskuša

na tak način nekako kompromitirati predlagatelja danes teh amandmajev, brez želje, da bi se seveda iskreno opredelili do samih predlaganih sklepov in amandmajev. Jaz sem že povedal – če kdo misli, da je treba še koga ovaditi za krivo pričanje, seveda to lahko, vsak poslanec ima možnost, da to predlaga, mora to seveda tudi primerno utemeljiti. In v poslanski skupini bomo dejansko, če bo za to utemeljen sum, tudi takšen predlog rade volje podprli. / oglašanje iz dvorane/ Ne morem pa seveda pristajati na to filozofijo razvodenenja, ko nekako se poskuša krivdo nekako razpršiti na vse, ker potem dejstvo ostane, da na koncu potem kriv ni nihče. To pa je nekaj, na kar seveda sam nikoli pristal ne bom. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Ljubo Žnidar. Pripravita naj se dr. Franc Trček in gospa Ljudmila Novak.

LJUBO ŽNIDAR (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik. Kolegice in kolegi!

Komisija o preiskavi same investicije Teš je opravila dobro delo in tako samo poročilo kot tudi zaključne sklepe sam osebno podpiram. Če pogledam najprej generalno, kako se je ta investicija pričela z vodenjem; ravno govornik pred mano je izpostavil določene primerjave z gradnjo drugega tira, pa je to zelo dobro, skratka, dati na tehnico in narediti to primerjavo. Menim pa sam, da ti dve investiciji, res je, da sta si po vrednosti nekako podobni, ampak gre za izjemno, izjemno bistveno razliko. Gradnjo bloka 6 je vodila gospodarska družba TEŠ, d. o. o., ki vemo, da je v 100-procentni državni lasti Republike Slovenije. Starševska pogodba, to se pravi, da je dobila vlada tisti direktni vpliv, je bila šele s pogodbo med Tešem in HSE narejena v letu 2009, to se pravi prek nadzornega organa in tako naprej. In dejansko lahko rečem, da je investicijo Teš zastavila in vodila stroka. Jaz bi pa rekel tukaj stroka malo v narekovaju, ker jaz bi jo vodil drugače. To se pravi, vodila jo je gospodarska družba ali pa jaz bi malo drugače, malo razširil, bi to imenoval šaleški energetske lobi, ker dejansko se je moralo tam kar nekaj gospodov uesti skupaj, da so dejansko upravičili to investicijo. V nadaljevanju je tudi gospodarska družba zelo dobro izkoristila Zakon o javnih naročilih, kjer za strateške energetske projekte nisi zavezanec za javna naročila, tako kot pri vseh drugih državnih investicijah. Skratka, tukaj javnih naročil tako rekoč sploh ni bilo. Če dam samo primer; vse največje investicije v Republiki Sloveniji kot inženir in kot konzultant je vodil takrat še državni DDC, danes državni DRI s stroko – cca 350 strokovnjakov inženirjev. Veste, kakšna je bila realizacija DDC na investiciji Teš? 9 tisoč evrov pri investiciji milijardo 440 milijonov. 9 tisoč evrov. Največji državni inženir v državnih lasti, ki je vodil razen energetskih projektov čisto vse največje investicije v Republiki Sloveniji. To je zelo jasen pokazatelj, kako so se tudi izvajala javna

naročila. Zdaj pa pogledam drugi tir. Drugi tir pa, ko projekti še gotovi niso bili, je dala Vlada že na mizo zakon o izgradnji drugega tira. Tu je pa Vlada krepko posegla v stroko na neprimeren način. Določila je koncesionarje in določila vrednost za projekt, ko niti projektna dokumentacija še ni bila gotova. Tu gre za dva izjemno, izjemno različna pristopa, po mojem mnenju pa noben ni bil tisti čisto pravi, ki bi bil za finance Republike Slovenije optimalen. Tako da tu te stvari pri obeh investicijah z načinom izgradnje absolutno, absolutno ne moremo dati na skupni imenovalac, ker gre za popolnoma različen pristop. Popolnoma različni pristopi.

To se pravi, to je že sam način in pristop in potem tudi nadaljevanje, potem smo pa pri ceni. Vemo, pet investicijskih programov, šesti ni bil nikoli potrjen, ki je prišel na milijardo 440, zadnji peti je bil milijardo 302 milijona. In pri vsaki novelaciji investicijskega programa nove postavke notri z novimi investicijskimi potrebami, da se zagotovi to financiranje, seveda tudi tista cena premoga, enkrat z novim izvoznim jaškom, za katerega vemo, da nikoli ni bil narejen, potem drugič z izgradnjo dovozne železniške povezave, ki je bila narejena že prej, ki je sploh ne bi bilo treba narediti. Skratka, samo upravičevanje na takšen in drugačen način, da se upraviči rast te investicije. Načini, kako upravičevati te investicije, so, jaz bi rekel, na robu nekega kriminalnega dejanja, če upravičuješ že taka dela in tiste projekte, ki so dejansko že narejeni ali pa si prepričan, da jih nikoli niti ne bo treba zgraditi. To je vse v vsebini vseh šestih investicijskih novelacij vrednosti izgradnje. Poglejte si notri v sami vsebini. In seveda potem rast s tistih 690 milijonov na milijardo 440. Potem človek res zelo težko oceni, kakšna je pa tista prava vrednost izgradnje šestega bloka termoelektrarne.

Skratka, kot sem rekel že uvodoma, sklepi so dobri, te sklepe podpiram, predvsem z upanjem, da dejansko za tiste ugotovljene napake, ki so res v škodo državnemu proračunu tisti, ki so odgovorni za to, dejansko dajo jasne odgovore na mizo in da se takšna dejanja in takšni pristopi k vodenju investicij tudi v energetskem delu ne ponavljajo več.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Franc Trček, pripravita se naj gospa Ljudmila Novak in gospod Primož Hainz.

DR. FRANC TRČEK (PS Levica): Hvala lepa za besedo.

Z govornici pred menoj se v bistvu ne strinjam v celi vrsti zadev. Zakaj? S prstom se kaže na stroko. Tu se strinjam, sestava strokovne komisije, 8 ljudi z doktoratom znanosti, verjetno tudi kakšni profesorji, magister in tako naprej. Ampak spoštovana gospoda! Če se je kaj zgodilo v času tega dobrega četrta stoletja v Republiki Sloveniji, se je zgodila politizacija strok v tem slabšalnem smislu. Stroke, če se niso politiki prodale, stroke, če so

bile kritične, si ostal na obrobju. Lahko govorim o samem sebi. Ker sem včasih usta odprl, gor in dol, sem do 40. leta skoraj podpisoval pogodbe za pol leta, za eno leto; bolj upogljivi moji bivši študentje so bili že redno zaposleni. Skratka, če je kdo stroke potisnil v to, ste jih potisnile stare politike. Mi ne smemo tu mahati z nekim dokumentom; sodišče je reklo, da so podatki zastarali, kdo je v slabem desetletju zaslužil kot svetovalec tako imenovane stroke več kot 200 tisoč evrov. Najemale ste jih take, ene, druge, pete, šeste vlade. Med njimi je tudi na najvidnejšem mestu kakšna gospa, prva ministrica za šolstvo te vlade, se je mogoče sploh spomnite po imenu in priimku, ki je dobila tak znesek, toliko lahko povem, da bi gospa morala imeti vsaj 50-urni dan če ne 70, da bi dejansko zmogla vse to.

O imenih se je govorilo. Namen preiskovalke jaz tudi vidim, da dojamemo, kako se je to zgodilo in kako se to naj ne bi zgodilo. Neke stare politike vlečete ven, SMC tu skoraj na pol nekaj malo orgazmira. Aampak, se opravičujem, gospoda, imeli smo državne gozdove, imeli smo Magno, ko sem kot poslanec iz Maribora več izvedel o Magni v Avstriji pa na Madžarskem, ko mi je rekel državni sekretar, gospod Trček, če bi hoteli, bi vam prišel kaj povedat. Imamo to nesrečo drugega tira, ki je definitivno za preiskovalko za naslednji sklic. Iz tega nekako, kot ubeseduje SDS, čeprav lahko razumem njihovo logiko tukaj, bi lahko nekdo sklepal, aha, če je neka firma pravni subjekt v 100 % državni lasti, pa je to malo drugače, potem skoraj politika ni več tako odgovorna. Pa ne bi šel do kakšnega DRI gospoda, ki se napije pa na Planici koga šlata po zadnjici. Pa veste, za vsako – dobessedno bom rekel, kar imam na koncu jezika – sranje v Sloveniji, kjer je malo stroke, se potem politika skrega. Pa saj ste jih nastavljali. Tu je problem. In tu so se stroke tudi prodale, to je ta, kar jaz imenujem malo profesorsko profesionalna deontologija. To je v bistvu tista etika, etika in morala, o kateri Cerar tako rad žvrgoli.

Ko gledam te NIP, veste, na kaj me to spomni? Po navadi v Sloveniji vas je večina nora na avte. Spomni me na tisti sobotni časopis, ko odprem, pa so novinarske strani pa piše, ne vem, ta pa ta avto srednjega razreda, osnovna cena, ne vem, 35 tisoč evrov, mi novinarji smo pa vozili tistega za 55 tisoč evrov. Verjetno vsaka državljanka ali državljan ve, da se ta avto enako imenuje, je pa nekaj zelo različnega. Verjetno smo do tega prišli, če se pogovarjamo o politični higieni, zaradi lenobne politike, ker je politika premalo radovedna. SMC-jevci ste govorili, kako bi bilo, če bi mi takrat bili, pa meni se zdi, če bi danes imeli to na tapeti, verjetno bi kak Hanžek sitnaril pa jaz bi sitnaril pa mogoče še kdo, ko gre za energetiko, bi kakšen gliser čez koga zapeljal kot čez gospoda Mogeta kje, in se bojim, da bi nekako to na žalost bilo to. Seveda težko je biti resen politik. Tudi padeš včasih skupaj od izčrpanosti, ampak

se moraš vprašati. Če se že pogovarjamo o tem lignitu, evo, sva se s Hanžkom pogovarjala; bivša žena, porod težak, bivša tašča, težka operacija, pa smo naročili tisti lignit pa sem preklinjal kot zadnji furman vsako jutro, preden sem šel na šiht, ko sem začel delati, da sem tisti pepel nekam premetaval. Že na tisti ravni bi se nekdo malo zdravorazumsko vprašal, počakaj, ali ima to res tako kalorično vrednost. Ali ta cena res pije vodo? Ampak takrat očitno politike niste bile toliko radovedne ali pa, če hočete, niste bile toliko odgovorne, da bi se to vpraševale. Potem ko so ti NIP tako rasli, saj ne bom te cene, ne bom te cifre tu navajal, saj jih vsi vemo, pa je očitno nekako to potem pilo vodo. Kar izhaja iz tega, je dejansko, če se neka španovija nekje zmeni, kako zelo lahko je nategniti slovensko politiko. In to je zame neko ključno sporočilo tega. In to je nek največji problem v bistvu vsega skupaj. Potem še zagrabiš malo dobri piar, napumpaš nekaj ljudi v dolini, kako bo to super, čeprav v bistvu nategneš tudi knape, in potem prideš do nekih izvršenih dejstev. In potem prideš še do neke zgodbe, ko imaš na eno strani eno, dve odvetnici, na drugi strani ima Alstom tri globalne odvetniške družbe, ki te scat peljejo, pa še malo piar prečenja in smo tam, kjer smo. In jaz po skoraj štirih letih v Državnem zboru se bojim, da nismo kaj bistveno naprej, kot bi morali biti. Saj tudi zakon o sistemskih preiskavah projektov državnega pomena, ker je napisan kot šlamastika; če ne bi ta komisija – z vsem dolžnim spoštovanjem do Hanžka in vseh – oddelala, kot je oddelala, tega tako ne bi imeli. Navsezadnje smo tudi le v Levici bili politično odgovorni. Sedaj ni več nobene poslanske skupine, da nekdo ne bi prestopal. Se malo bojim, da bi v kakšni drugi poslanski skupini, če bi kdo šel po svoje, že začeli nagajati, da bi uničili preiskovalko. Mi seveda definitivno tega nismo počeli. Imamo Hanžka še vedno radi, lahko odkrito povem.

Ena zadeva tukaj, ki si jo napisal, je tudi unikatnost. Mi smo radi blazno unikatni vedno. Saj včasih je lepo reči, okej, imamo človeško ribico, v Beli krajini imamo še tisto ta črna človeško ribico. Ampak če ti nekdo začne prodajati neko tako zgodbo, če se malo pozanimaš naokoli, ko ugotoviš, da je to nekaj vmes, da ni to tipsko malo, da ni to tipsko nekaj več, ampak da je to spet nek malo unikat, že tu bi lahko malo začel razmišljati. Nekdo bi dosti bolj resno moral razmišljati, ker saj je bil tudi del stroke, ki je govoril, kakšna je kalorična vrednost premoga, kako bi se z obnovo bloka 4 in 5, ki bi nas stala tam – Koliko, Hanžek? – cirka dobrih 200 milijonov, lahko počrpal ta premog do konca, se ne bi izgralo knapov in bi se seveda tudi razmišljalo o energetski neučinkovitosti Slovenije, kjer tudi v bistvu zelo šepamo. Vse to se v bistvu ni naredilo. In odgovornost leži na spolitizirani stroki, leži na s politiko prepredenem menedžmentu in seveda leži na neki neodgovorni, ne dovolj radovedni politiki, ki se jo zelo, zelo enostavno izigra.

Koga ovaditi, koga ne; mi imamo predkazenski postopek, imamo tretjo vejo oblasti. Sam osebno pa menim, po 30 letih, da bi, če ne prej, moral danes gospod Pahor, predsednik Republike Slovenije odstopiti, da tudi omogoči neko drugo in drugačno politiko v tej državi. Ampak, a veste, preden kimamo z glavami, mislim, klinc, izvolimo ga ljudje ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Ljudmila Novak. Pripravita naj se gospod Primož Hainz in gospod Jani Möderndorfer.

LJUDMILA NOVAK (PS NSi): Pogosto se sprašujem, ali v tej državi sploh znamo prav računati. Prej smo imeli poročilo v zvezi z nabavo žilnih opornik in smo videli kup napak – preseganje cene 4-kratno in tako naprej – in tudi pri tem projektu gre za podobne stvari. Če je bil projekt najprej ocenjen na 600 milijonov, potem je cena narasla na milijardo 400 milijonov, ja tukaj je na prvi pogled že nekaj čudnega. V Sloveniji imamo tudi dobre strokovnjake, ki so se že marsikdaj izkazali in se izkazujejo, ne nazadnje tudi naše gospodarstvo funkcionira, zato ta država še lahko deluje. In se sprašujem, ali politiki, odgovorni na odločujočih funkcijah, res dajo dovolj besede stroki ali se gleda samo na trenutno korist posameznika v nekem okolju ali neke stranke v nekem času. Pri tem projektu imam prav takšen občutek. Lobi te doline, o čemer se pogosto govori, in pa tudi da so nekateri politiki oziroma politične stranke predolgo časa v istem okolju na vodilni funkciji ... Sama večkrat razmišljam o tem da bi predlagala, da je lahko župan lahko samo dva mandata, pa sem zelo v podporo občinam. Vem, da županska funkcija je težka funkcija, odgovorna funkcija, pa drugi strani pa se vedno znova pokaže, da tam kjer je predolgo ena opcija na oblasti, se okrog zelo zaredijo povezave in lobiji. In na nek podoben način se je dogajalo tudi pri tem projektu. Tisti, ki želijo ribariti v kalnem ali imeti koristi, seveda pravijo, da denar ne smrdi, zato so se oblikovale tudi neke nenačelne koalicije pri delitvi raznih projektov ali pa plena ob tem. In zato bi ob tako pomembnih projektih zagotovo morala imeti stroka zelo, zelo pomembno vlogo, seveda funkcionarji, politiki odločajo, odgovorni odločajo na koncu, ampak brez stroke se pa v takih projektih ne bi smelo nikoli odločati in brez širšega konsenza. In žalostno je, da vedno znova ... Seveda za nazaj smo lahko vsi pametni, za nazaj smo lahko vsi generali, ampak preveč takšnih žalostnih zgodb imamo v Sloveniji, ko smo izgubljali milijone in žal tudi milijarde. In predvsem zaradi neodgovornega ravnanja določenih funkcionarjev in z njimi povezanih lobijev, tako v zdravstvu, prej pri gradnji avtocest, v bančništvu, povsod tam kjer je denar, tam se preveč zaredijo okrog razni tisti, ki so zainteresirani, kako ta denar spraviti v svoj žep.

Seveda to poročilo bremeni predvsem tri funkcionarje: takratnega predsednika vlade, sedanjega aktualnega predsednika Boruta Pahorja, takratnega finančnega ministra Križaniča in pa ministra za gospodarstvo Lahovnika, ki so najbolj odgovorni. In sama se prav spomnim takratnega dogajanja, ko se je vedno znova poudarjalo, da ne moremo projekta ustaviti, ker smo vanj že preveč vložili. Verjetno bi bilo bolj pametno, če bi ga ustavili takrat, ko smo vložili malo in ne takrat ko smo vložili veliko preveč in bomo še in še vlagali v takšen zavožen projekt. Jaz se bojim, da je nekaj podobnega tudi pri drugem tiru. Če se odločamo za tako pomembne ogromne projekte, mislim, da bi moralo biti ne samo več stroke, ampak tudi več političnega konsenza, če hočemo to državo ohraniti, drugače bomo pa vedno imeli poročila o izgubljenih, zgrešenih, zavoženih projektih; pravzaprav so to spomeniki neodgovornega ravnanja.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ja, besedo ima gospod Jani Möderndorfer, ali pa gremo takoj naprej? Ni bilo naslednjega. Pripravita naj se dr. Dragan Matić in gospod Zvonko Lah.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Ja, se opravičujem, ampak sem prej slišal, da sta še najmanj dva ali trije pred mano. Zdaj vidim, da nekateri preprosto so obupali, odnehali, kar je jasno iz te prazne dvorane.

Težko je govoriti o stvareh, ki so se dogajale leta in leta nazaj, res pa je, da so se začele takrat, potem so se pa odvijale kar naprej. Eden od razlogov, ko se je ustanovila preiskovalna komisija Teša, je seveda razlog, da ... In takrat, če se spomnite, so potekale debate, zakaj ta preiskovalna komisija ni nastala že kakšen mandat prej, ker je bila podlaga za to popolnoma pri roki. Vendar težko je, če akterji so še aktivni in še delujejo, odpreti case, na katerega seveda ne bodo pristali; potem ne bo koalicije, potem praktično marsikatere stvar ne bi šla skupaj. In zato se niti ne čudim, bom rekel, zelo sicer dobronamerni, vendar zelo politično razpravi poslanskega kolega Škoberneta, ki pravzaprav na nek način pove, zakaj je ponosen. No, bom jaz povedal, zakaj nisem ponosen. Nisem ponosen, ker v pravem trenutku ni odigral svoje vloge tisti, ki bi moral, to je tisti, ki smo mu zaupali, da upravlja z državnimi podjetji. Nisem ponosen na vlado, ki je začela ta projekt brez premisleka, vendar še ni bilo prepozno, nisem ponosen na vlado, ki bi lahko zaustavila ta projekt, pa ga ni zaustavila – še več, o tem bom kaj več govoril kasneje, ko bom govoril o sami politični odgovornosti – in nisem ponosen potem seveda niti na državni zbor, ki je, ko smo že zabredli zelo globoko v celo zgodbo, poskušal najprej z enim zakonom o poroštvu, ker ni uspel, potem v naslednjem mandatu z drugim zakonom o poroštvu, s katerim bi pravzaprav bili garant za to da se

bodo poplačevale stvari, če bi tisti, ki bi morali to plačali, za kar so dobro vedeli, kaj jih čaka, seveda morali odgovarjati.

Zakaj je to problematično in zakaj bi že takrat vsi alarmi morali zvoniti? Predvsem je problematično zato ker tako pomembne zakone, ponovil bom še enkrat, vedno vlagajo poslanci. To je bil Zakon o poroštvu v višini 440 milijonov evrov! Lepo vas prosim, pa to ne vložijo nikoli poslanec, to vedno vložijo vlada, vlada z nekim svojim mnenjem, z neko dokumentacijo, ker gre pred poslance in jim razloži, zakaj je to potrebno in zakaj ne. In prvi tak zakon o poroštvu, ki ga je takrat vložil poslanec, župan Velenja, vedno pozabim ... Kontič, se opravičujem, je seveda padel že na odboru. Vendar spomnim se v prejšnjem mandatu, kako je to lobiranje za ta zakon potekalo tukaj po hodnikih državnega zbora, ko je prišel poslanec gospod Meh, češ da se bo vse sesulo, če tega ne bo. Namenoma na to opozarjam zaradi tega ker tudi takrat v resnici so vsi alarmi zvonili, vendar je bilo vse proti koncu mandata in takrat seveda je prišlo do situacije, da smo se vsi spraševali, kam to pravzaprav pelje, koliko, kdaj še in koliko še bo potrebno za to zgrešeno investicijo seveda vlagati. Takrat je tekla diskusija – tisti, ki ste bili takrat v tem mandatu, se spomnite –, da tudi Avstrijci so nuklearko naredili, pa še preden se je zagnala, so jo zaustavili. Mi pa pri enem projektu, za katerega niti ne vemo, koliko stane niti ne vemo, kam bo zbrzel ... Enostavno smo seveda govorili o tem da bo v Sloveniji prišlo do mrka, do ne vem česa še vse. Danes smo pa slišali poslanca, ko je rekel, da je ponosen na to da je bolj čist zrak. Ne govori o posledicah, ne govori o škodi, ki je nastala, o zavajanju politike, o zavajanju z dokumenti itn., pa mu tega niti ne očitam, ker ni bil takrat politik, vsaj na državnem nivoju ne in ni, verjamem, imel niti vpliva na to da bi lahko delal.

No, tisto kar je za mene pomembno, je predvsem to da takrat ko smo razpravljali o vmesnem poročilu, sem jaz postavil zelo jasno vprašanje predsedniku preiskovalne komisije; če se bo spomnil kolega, sem rekel naslednje, da to je še le polovica dela, da me zanima, kaj je bilo z drugo polovico in kaj nas čaka oziroma kje so zdaj vsi ti odgovorni. Ker pravzaprav, tako kot sem govoril pri prejšnji točki za preiskovalno komisijo o žilnih opornicah, sem spraševal, kdaj bomo prišli do politične odgovornosti, kajti preiskovalna komisija ima temeljno nalogo in to dostikrat v preiskovalnih komisijah vsi pozabljamo, da je to glavni cilj preiskave, vse ostalo je pa seveda za osvetlitev ozadja dogodkov in seveda na karkoli potem tudi naleti, se ve, kje je pot in komu je treba kakšno stvar prijaviti. Danes imamo predlog na mizi, o katerem bomo glasovali – o politični odgovornosti tako bivšega predsednika vlade takratnega mandata Boruta Pahorja in pa seveda dveh ministrov, pri čemer se takratni predsednik vlade in stranke SD izgovarja, da je zaupal svojima dvema ministroma. Namreč,

predsednik vlade ne more funkcionirati samo na tej točki, da samo nekemu zaupa, zaupa, zaupa, zaupa, nič pa ne naredi, nič pa ne preveri in enostavno nima nobene neke resne refleksije, še posebej ne zaradi tega ker tudi takrat ko ni več bil predsednik vlade, je bil eden izmed tistih, ki so podprli zakon o poroštvu za 440 milijonov. Torej, še takrat je bil prepričan, da je to res prava stvar in seveda je to na nek način vprašljivo. Sam se sprašujem seveda, kaj bomo na koncu mi imeli od tega, kje bomo mi črto potegnili. In v redu, mi bomo danes glasovali, če bomo do tega prišli, o politični odgovornosti. In kaj potem? In kaj potem? Mi že danes dobivamo feedbacke in v resnici na nek način odgovore; novinarji seveda mislijo, da bi se kakšne stvari malo hitreje odvile in danes slišimo ... Jaz sem svojo ceno že plačal, s tem ko nisem bil izvoljen na volitvah, ko sem kandidiral ponovno za vstop v parlament oziroma da bi stranka sestavljala vlado in sem na ta način sprejel politično odgovornost. Ali smo mi res toliko visoko s politično kulturo, da sami pri sebi razčistimo, kdaj in kateri koraki so potrebni, kajti jaz sem prepričan, da v zelo ozaveščenih državah bi na podlagi enega resnega raziskovalnega članka v časopisu pravzaprav že ljudje odstopali, sploh ne bi bile potrebne preiskovalne komisije, ki bi se pa v vsakem primeru potem kasneje zgodile. Govorimo še o dveh ministrih bivših. Dveh ministrih, ki sta seveda ne kdorkoli. Govorimo o gospodu Lahovniku, ki pravzaprav danes ni več funkcionar. Kaj pa pravzaprav on lahko naredi s to politično odgovornostjo? Gospod Lahovnik je še vedno profesor na Ekonomski fakulteti in uči bodoče diplomante, kako je pravilno treba početi v ekonomiji. Je to ... / oglašanje iz dvorane/ Lahko? No, potem prosim. Je to tisto kar pravzaprav je na nek način odgovorno do posameznikov ... / oglašanje iz dvorane/ Predsednik, ali lahko ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim, no!

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Kolega Han, jaz vem, da imaš težave, ampak daj me pusti do konca, da povem, tako kot je treba, potem boš pa lahko tudi sam razpravljal. / oglašanje iz dvorane/ A lahko?

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prosim!

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Ja, hvala lepa, kolega Han. Potem imamo tukaj še gospoda bivšega ministra Križaniča, ki predava na Ekonomskem inštitutu področje makroekonomije, ocenjevanje tekočih in napovedovanje prihodnjih gospodarskih trendov. Človek, ki ves čas govori, da ni bil pravilno obveščen ali da so ga zavajali ali da ni mogel nič ukrepati ali da ni mogel nič narediti. Jaz preprosto tem stvarjem ne verjamem več, ker se prevečkrat pojavlja v zgodbah, kjer pravzaprav nikoli nič ne ve. Jaz sem enkrat že razpravljal,

da je najhujša stvar, ki se zgodi politikom, da nastopi politična demenca. Mi imamo ustanovljeno društvo Spominčica, kjer se borijo, kako bi olajšali težave ljudem, ki imajo demenco, po drugi strani pa imamo politike, ki spodbujajo politično demenco. Mislim, ene stvari preprosto ne gredo skupaj. Jaz razumem, da vsak seveda s svojega zornega kota v nekem določenem trenutku vidi določeno situacijo in ocenjuje in misli, da je tako prav, vendar, dajmo si, za božjo voljo, naliti čistega vina. Ni problem samo to, kdaj bomo koga z roko v vreči dobili ali pa da si bo namočil prst v med. In ves čas se samo izgovarjamo na to, ali je podpisan pod dokument, ali je on odločal ali ni on odločal. Dajmo se že enkrat vprašati, kdaj bo nekdo odgovoren tudi takrat ko nič ni naredil, pa bi moral narediti, pa se je obrnil stran. In o tej politični kulturi govorim, ki bi se pravzaprav morala počasi začeti razvijati tudi v slovenskem prostoru in je v resnici blizu že marsikomu v razvitih demokracijah. Vem pa, da ni enostavno, zato bom seveda tak sklep podprl. Vse ostalo, kar seveda sledi, pa naj ugotavljajo tisti, ki so za to v tej državi poklicani, o čemer je govoril kolega Škoberne. Mi ugotavljamo politično odgovornost in to je v bistvu najbolj ključna stvar.

Kar se tiče ostalih zadev, lahko rečem komisiji, da je sicer opravila dobro delo, edino, predsednik, ne razumem, kako lahko rečeš v javnosti, da je komisija delo končala in da je razpuščena. Tvoja komisija še vedno obstaja, ker če ne bi obstajala, mi danes tukaj ne bi razpravljali o poročilu. In si še vedno predsednik preiskovalne komisije. Namreč to je zelo pomembno, ker se ustvarja vtis, da se ne bo nič več naredilo. Tukaj skromna kritika, da je seveda treba spoštovati tudi v lastnih vrstah pravila igre, ki jih imamo zelo jasno zapisana. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej replika, gospod Jan Škoberne.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, predsednik.

Ne vem, ali si bil tukaj, ko sem govoril, ali pa si me narobe razumel, ampak jaz sem ponosen na svoja dva predhodnika, daleč od tega pa, da bi bil ponosen na to kako se je – zdaj pa če pogledava poročilo Računskega sodišča, – tega projekta lotevala Ljubljana pa HSE pa termoelektrarna pa premogovnik. Sem pa ponosen tudi na to, ja, na čist zrak. Pa da naj ne bo to preveč groteskno in ironično, jaz se na svojem lastnem primeru spomnim bronhitisa zaradi trdih delcev pa zaradi pepela in tako naprej, pa ko nismo mogli kosila zunaj jesti, ker je bil pač pepel. Marija bo povedala lahko iz lastne izkušnje. Ta sanacija, ki se je začela v letu mojega rojstva z velikim protestom v Šaleški dolini za čisto okolje, je nekaj, na kar smo lahko ponosni. In ja, za nas, ki živimo v Šaleški dolini – verjamem, da Sašo tega ne ve, ker pač ne živi tam –, je bila obljuba o bolj čistem zraku zelo

pomembna. Enako ali celo bolj od obljube, da bo več delovnih mest.

Kar se pa spominčic in tega tiče, bom pa samo tako rekel. Nekje v uvodu, Matjaž lahko verjetno bolj natančno pove, piše, da se je ideja o novem bloku razvila znotraj LDS in da je bila seveda pomemben del tega, mislim, da si tudi ti o tem govoril, možnost, da pride do uvoza premoga, kar bo morda končna posledica. Znotraj LDS. Vidva sta bila z Dervaričem, če se ne motim, člana te iste stranke. Samo to hočem reči. Saj razumem, ampak dajmo biti korektni v vseh aspektih resnice, to sem govoril na začetku. In ja, treba je prevzeti odgovornost, do konca in na polno, ne selektivno.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja, predsednik preiskovalne komisije gospod Matjaž Hanžek.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Hvala lepa.

Jani, res sem naredil grozljivo napako, ko sem na tiskovni konferenci rekel, da je s sejo komisije konec dela komisije. Jaz sem mislil, da bo kdo kaj več kritiziral poročilo, ampak glede na to da ni takšna katastrofa s poročilom ... In če zahtevaš mojo, bi rekel, politično odgovornost za to grozljivo napako, bom z današnjim dnem odstopil in pokazal kako je. Jaz bi že takrat rad odstopil, ampak potem bi prepustil drugim članom neštete intervjuje, kar me zelo obremenjuje pa jih ne maram, ker ne rabim nastopanja, predvsem pa slabo govorim, ampak sem pač moral to prevzeti. Pa nisem takrat po tisti tiskovni konferenci odstopil, bom pač danes odstopil ali pa me boste odpustili.

Toliko zaenkrat. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Jani Möderndorfer.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Predsednik, nič se ti ni treba opravičevati pa odstopati ali pa prevzemati politično odgovornost. To sem predvsem omenil zaradi tega da ne bi prišlo v navado še kakšnemu tudi v prihodnje, da bi razlagal, da je delo končano. Namreč, z današnjim delom, če bo poročilo sprejeto in sklepi, se potem tudi konča delo preiskovalne komisije. Tako da tukaj ni nobenih težav, tako da jaz osebno ne vidim nekega resnega problema.

Moj namen je bil predvsem samo na to opozoriti, da je v bistvu s amandmaji v bistvu končano tisto delo, da je to krona tistega kar pravzaprav vsaka preiskovalna komisija mora narediti – da ugotovi politično odgovornost ali pa ugotovi, da politične odgovornosti ni našla. To je bila moja želja, mislim, sporočilo. Nič drugega. Toliko, hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima dr. Dragan Matić, pripravita naj se gospod Zvonko Lah in gospod Igor Zorčič.

DR. DRAGAN MATIČ (PS SMC): Hvala za besedo, spoštovani predsednik.

Današnja razprava o poročilu preiskovalne komisije me asociira na to kot da je preiskovalna komisija nek center za socialno delo, ki hoče dodeliti tega zapuščenega otroka – politično odgovornost – tistim, ki bi ga po logiki morali vzeti za svojega, pa to zapuščeno siroto – politično odgovornost – nihče ne mara in se je vsi otepajo. Vlada Janeza Janše je v svojem prvem mandatu projekt trasirala tako da je vsa vzhicena od vrtoglave gospodarske rasti, ki se je dvigala na napihnjenih balonih špekulacij, opustila dolžnost, da preveri resničnost vhodnih podatkov, kot na primer cena premoga in zaloge premoga. Nadalje, pristop do tega vprašanja je izkazala tudi z odsotnostjo pravne podlage za največjo energetsko investicijo v pol stoletja, ko je Teš 6 uvrstila v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih, skupaj z znamenito gradnjo otoka pred Izolo in turističnim kompleksom na Ptujskem jezeru. Ta resolucija seveda ni pomenila nobenega zakonskega akta, kar je kasneje potrdilo tudi Ustavno sodišče, pa je vseeno vladi SDS služila kot podlaga za to naložbo. Da bi bila stvar še lepše izpeljana, je Teš 6 po zaslugi ministra SDS Andreja Vizjaka bil izvzet iz obveznosti javnega naročanja, in to kljub temu da se je Andrej Bajuk nekaj časa temu – na koncu sicer brezuspešno – upiral. Ob vsem naštetem ne Janez Janša ne Andrej Vizjak ne kdorkoli drugi iz SDS danes očitno ne želi prevzeti odgovornosti za ta projekt.

Opisane lepe nastavke za projekt Teš 6 je s pridom izkoristila vlada SD pod vodstvom Boruta Pahorja in jih krepko nadgradila. Minister za finance gospod Križanič je pri tem projektu sodeloval v različnih vlogah. Že za časa vladavine SDS je v partnerstvu za razvoj, sklenjenim med SD in SDS, bil svetovalec in član komisije, ki je utemeljevala potrebnost investicije ter kasneje je bil tudi član nadzornega sveta HSE in je od zgodnjih faz tega projekta bil vpet v gradnjo tega giganta. Kasneje, ko je postal finančni minister in prvi mož, odgovoren za nadzor nad odgovorno uporabo davkoplačevalskega denarja, pa ni čutil potrebe, da opozori na probleme v zvezi s projektom, ki ga je do obisti poznal. Kot finančni strokovnjak bi se gospod Križanič moral zavedati vprašljivosti vzdržnosti zastavljenega projekta – od vhodnih podatkov do načina pogajanja z dobaviteljem in do načina, seveda, določanja cen. V času, ko bi se lahko še vse skupaj zaustavilo oziroma ob zmerni škodi zamrznilo, to je v letu 2009, ni odreagiralo. In tudi on ne želi prevzeti politične odgovornosti. Celó se pohvali, da se je izločil iz glasovanja oziroma odločanja o tem projektu, prav pa bi bilo, ko bi takrat opozoril na vso rizičnost in zahteval, da vlada kot skupščina HSE vse skupaj podrobno in resno obravnava.

Podobno je z glavnim zagovornikom Teš 6, bivšim ministrom za gospodarstvo Matejem Lahovnikom. To je človek, ki je povsem oglušel za pozive in opozorila generalnega

direktorja Direktorata za energijo Janeza Kopača in za opomine svojega kolega ministra Gregorja Golobiča. Tudi on bi si moral prizadevati, da vlada ta projekt kot skupščina HSE obravnava in se seznanji z vsemi okoliščinami. Zlasti bi to moral storiti kot odgovoren ekonomist v času divjanja najhujše gospodarsko-finančne krize, ko je vsak evro treba dvakrat obrniti. Sedaj se Lahovnik izgovarja, da se ni želel vmešavati v poslovanje družb, ampak seznanjanje s potekom največje naložbe v energetiko ne pomeni vmešavanja, ampak odgovorno ravnanje, tega pa je Matej Lahovnik kljub opozorilom opustil. In seveda tudi ne prevzema politične odgovornosti oziroma jo prevzema s figo v žepu, ko pravi: »Prevzemam politično odgovornost za energetsko politiko, vendar ne prevzemam odgovornosti za vodenje posameznih investicij družb.« Podobno kot Borut Pahor tudi on želi prodajati tezo, da je šlo zgolj in samo za eno od posameznih investicij družb. Milijardo 400 milijonov težka investicija je zanj in za Boruta Pahorja le ena od posameznih investicij družb.

Borut Pahor, tedanji in sedanjí ponos Socialdemokratov, takratni predsednik vlade je pa dandanes pravi pojem sprenevedanja, ko je govoril o politični odgovornosti. Borut Pahor pravi, da je zaupal Križaniču in Lahovniku, ki pa sta, kot omenjeno, menila in še menita, da nista imela pristojnosti, da se vmešavata v 1,4 milijarde težak projekt. Človek se res vpraša, zakaj je vlada takrat sploh obstajala kot skupščina HSE ali pa je pravo vlado takrat v resnici vodil lobi, ki je nastopal v podobi Uroša Rotnika, formalno izvoljena vlada pa je imela v tem poslu le vlogo statista v najslabšem pomenu besede. Niti enkrat ni vlada Boruta Pahorja obravnavala Teš 6, čeprav je v funkciji skupščine HSE leta 2009 zasedala kar petkrat. In kot rečeno, investicijo bi lahko ustavila vlada kot skupščina HSE, pa je kljub opozorilom Gregorja Golobiča, Janeza Kopača in Saša Mervarja ni. Gospod Pahor danes razlaga, da je prevzel odgovornost, in sicer tako da na naslednjih volitvah ni dobil mandata predsednika vlade. Bolj nesmiselne izjave že lep čas nisem slišal, pa sem slišal marsikaj v zadnjih štirih letih v teh prostorih. Borut Pahor bi prevzel politično odgovornost, če bi spoznal, da je naredil tako veliko napako, da se bo umaknil iz politike, ne pa da je šel s tako popotnico spet na volitve. In potem je še v zvezi s politično odgovornostjo v zvezi s Tešem 6 Borut Pahor imel potrebo javno opozoriti, da so ga leta 2012 in 2017 volivci izvolili za predsednika republike. Kako je sedaj to logično sosledje? Komisija, ki ugotavlja politično odgovornost, je končala delo 2018. Volivci pač niso mogli vedeti, da je on politično odgovoren pred koncem dela pričujoče preiskovalne komisije. Če bi želel gospod Pahor preizkusiti, kaj menijo volivci, ima priložnost, da odstopi sedaj in se na novih volitvah preveri, koliko mu državljani zaupajo. Borut Pahor pa nam namesto prevzema odgovornosti vsem

skuša dopovedati, da so mu volivci bodisi odpustili najmanj pol milijarde težko napako, ki bo ostala vreča brez dna v prihodnje, bodisi da so ugotovili, da je on, Borut Pahor, vreden tega denarja. Zelo povedno je torej, kako si razlaga politično odgovornost. Vendar je očitno, da Borut Pahor sploh ne priznava napake, nikar da bi prevzel politično odgovornost. V končnem poročilu komisije na strani 250 je na zaslišanju izjavil, kot je navedeno: »Priči se je zdelo prav, da se z investicijo v blok 6 nadaljuje. Takšno odločitev tudi danes ocenjuje za pravilno, saj je po njenem mnenju bila investicija potrebna in koristna.« In na strani 251 lahko preberemo še: »Priča naj bi danes s časovno distanco in ko bistveno bolj jasno vidi sliko razvoja dogodkov okoli bloka 6 ravnala zelo drugače, kot je pri odločitvi za investicijo v blok 6. Navkljub nekaterim pomislekom je prav, da imamo takšno investicijo v blok 6.« Izjavil sedanjí predsednik države, takratni predsednik vlade. Torej, gospod Pahor še danes meni, da je ravnal prav ali bolj ali manj prav. Najmanj pol milijarde državnega denarja je izpuhtelo v žepe raznih lobijev, ampak to ni tako hudo. Bolj ali manj bi ravnal enako, kot je. Ob vseh teh izjavah sem vesel, da danes pač Borut Pahor ni na čelu vlade. V dobro države upam, da bo tako ostalo tudi v prihodnje.

O politični odgovornosti ostalih, kot sta Bojan Kontič in Srečko Meh, ne bom razpravljal, da ne bom predolg. Verjetno pa se je center moči v tej zgodbi nahajal dosti bolj pri teh dveh in še kom iz ozadja kot pa pri takratni vladi.

Torej, glede na izjave akterjev je videti, da politične odgovornosti noče prevzeti nihče. Teš 6 se je očitno zgodil kot naravna katastrofa, sam od sebe. In ravno zaradi vsega skupaj, kar je bilo naštet, je nujno, da se podpreta tudi oba dodatna sklepa poslanke Škopac in poslanca Tabakovića, saj iz poročila izhaja, da je šlo za opustitev dolžnega ravnanja predsednika vlade in dveh ministrov. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Zvonko Lah. Pripravita naj se gospod Igor Zorčič in gospod Tomaž Lisec.

ZVONKO LAH (NeP): Hvala lepa, predsednik.

Največkrat do sedaj se nisem strinjal z razpravo gospoda Matiča, danes pa se skoraj z vsem kar je povedal in zelo dobro povzel celo zadevo. Kot član preiskovalne komisije, ker sem se pozneje vključil v delo komisije, nisem bil od začetka, sem prišel dokaj hitro do določenih spoznanj, kaj se je dogajalo tam v letu 2007, 2008, 2009, ki je bilo ključno za ta projekt. V letu 2007, takrat ko je kazala računica, da bo cena elektrike šla gor, tudi na 85 evrov za megavatno uro, je bil seveda ta projekt rentabilen oziroma gospodaren in ga je bilo treba se lotiti. Vendar pozneje, ko je prišla kriza, ko je cena elektrike padla tudi kasneje na 40 evrov za megavatno uro in ko ni bilo več takega povpraševanja za gradnjo termoelektrarn, je bilo vredno premisliti takrat. In v Državnem zboru je nekdANJI minister

Andrej Vizjak, to je bilo maja 2009, tukaj postavil vprašanje, da se ponovno preuči smotrnost tega projekta. Zanimivo je, da je tudi takratna pozicija glasovala za to poslansko vprašanje in smo imeli razpravo tukaj v Državnem zboru o tem. Pa vendar ni Strateški svet za energetiko odreagirati niti vlada. Razprava je bila burna, bili so argumenti predstavljeni, zakaj velja premisliti o tej investiciji, vendar ni bilo nič od tega. Slišati je bilo pri zaslišanju določenih prič, da naj bi tudi nekaj – sicer ne večina – teh članov Strateškega sveta za energetiko zahtevalo sklic seje v sredini leta 2009, vendar do tega sklica ni prišlo, se pravi, predsednik vlade ni sklical tega strateškega sveta. Bili smo zavedeni takrat, da 25 milijonov, plačanih za rezervacijo, če prekinemo s projektom, izgubimo, pa smo pozneje spoznali, da je bilo teh 25 milijonov tako in tako izgubljenih, da se ne šteje v kupnino. No, in vlada je bila tiho ves čas, tako kot je bilo povedano. Tudi Gregor Golobič je povedal na zaslišanju, da je na vladi opozarjal o tem projektu, pa je bil preslišan ali preglasovan. Imeli smo tudi težavo z magnetogrami teh sej vlade takrat kar dolgo časa na komisiji. No, ko je bil v letu 2009 plačan prvi del – 85 milijonov – Alstomu, brez tega da bi vprašali prej vlado, takrat je bila tista točka, ko je pogodba začela veljati, ko je padalec skočil in od takrat naprej ni bilo več povratka. No, nato je šele v naslednjem letu, mislim, da v januarju ali v februarju sklical predsednik vlade Strateški svet za energetiko, ko je bilo že vse prepozno, ko je bil padalec že v zraku. In kasneje je šele prišlo do zakona o poroštvu, ker ni bilo poti nazaj več. In dejstvo je, da je v letu 2009 bilo vse zavoženo, da takrat se je še dalo reagirati; če bi šli v 500-megavatno termoelektrarno, bi bilo bistveno ceneje, ker takrat ni bilo več povpraševanja, in ravno tako bi zadostovala kot pa 600-megavatna, zaradi katere nas bo bolela glava še dolgo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Igor Zorčič, pripravita naj se gospoda Tomaž Lisec in Simon Zajc.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Spoštovani predsednik, hvala za besedo. Kolegice, kolegi!

Danes razpravljamo, prepričan sem, o največji aferi, ki se je zgodila v naši državi po osamosvojitvi. Govorimo o projektu, ki je pravzaprav nekakšen primer zlagane, sprenevedave politike. Primer, ko tudi danes, ko želimo nekatere stvari razsvetliti, ugotavljamo, da je marsikomu pošel spomin, da se marsikdo ne spomni, kaj se je dogajalo, čeprav je bil morda takrat na najbolj odgovornih funkcijah.

Če se spomnimo, da je bila na začetku izhodiščna cena tega projekta nekje 600 milijonov in je potem vrtoglavo rastla, je morda ob tem najbolj pomenljivo, da tudi dandanes politika, politični akterji, ki so bili povezani s tem, ne znajo zavzeti neke kritične drže do, bom rekel, teh okoliščin in da se pravzaprav nekako vsi delajo pred javnostjo lepe, ponosne in ne

vem kaj vse še, pri čemer pa se mogoče premalo zavedajo ali pa morda je treba tudi javnost na to vsekakor opozoriti, da račun za to investicijo verjetno še pride. V določeni meri je seveda že plačan, ampak glede na to da visi nad nami oziroma nad davkoplačevalskim denarjem poroštvo v višini 440 milijonov evrov, je prav gotovo ta bojazen, da bodo nekoč oškodovane javne finance, še toliko bolj na mestu. Jaz sem zadovoljen, da je ta komisija, danes obravnavamo že drugo poročilo, ravnala recimo da v primerjavi s prejšnjo bistveno bolj nevtralnno, bistveno manj politikantsko in da je ta drža, ki jo je zavzela v tem poročilu, bistveno bolj objektivna, čeprav vsi vemo, da je tudi komisija politični organ, ampak je bistveno bolj objektivna od tistega poročila, ki smo ga obravnavali na predhodni točki.

Kar se tiče akterjev, ki so zajeti, mislim, da moramo obravnavati pravzaprav vse akterje, to je tiste, ki izhajajo iz vmesnega poročila, in te, ki izhajajo iz tega končnega poročila. Prepričan sem, da lahko hitro zaključimo glede na to, da se bliža nekakšno predvolilno obdobje ali pa da je že pred nami, in ker velikokrat slišimo pojem tradicionalne etablirane stranke, da si lahko za razjasnitev tega pojma pogledamo poročilo o Tešu 6 in si bodo vsi državljani kaj hitro ustvarili sliko, kaj to dejansko pomeni. Mislim, da na to, kar se je dogajalo pri Tešu 6, ne more biti nihče ponosen in da je očitno tudi to, da sta bili pri tem glavni dve tako imenovani etablirani tradicionalni stranki, to sta SDS in SD, da pravzaprav v ničemer državljani niso bili prikrajšani oziroma se opravičujem, ali pa bili prikrajšani za tisto, kar bi moralo biti, to je, da bi bila recimo politika, ki se je ukvarjala s projektom, predvidljiva, transparentna. Nasprotno, dogajalo se je to, da je pravzaprav po nekakšnih politikantskih poteh prihajalo do odločitev, do katerih se sedaj nihče ne želi nič opredeliti. Še več, sprenevedajo se, sklicujejo se eden na drugega in podobno.

Da je zadeva toliko bolj bizarna, smo v zadnjem času priča še temu, čeprav visi nad celotnim projektom poroštvo države, davkoplačevalskega denarja, da občina Velenje toži Teš 6 za znesek preko 700 tisoč evrov za uporabo infrastrukture v letu 2016, če se ne motim, torej zaradi neizplačila odškodnine 750 tisoč evrov za škodo v letu 2016, in sicer zaradi uporabe infrastrukture med gradnjo bloka 6. Prepričan sem, da takšne napovedi, takšne akcije še dodatno mečejo slabo luč na celoten projekt, na celotno sprego, ki je delovala pri tem projektu, in da je toliko bližje tisti črni scenarij, ki se lahko zgodi, to je, da bo nekoč poroštvo zaradi nezmožnosti plačila kreditov unovčeno in da bodo na koncu ves ta zapitek plačali vsi državljani. V tej kampanji smo bili priča, poleg vseh teh sprenevedanj – jaz se ne bom do vsakega posebej opredeljeval, ampak so bila vsa v medijih. Bil je recimo primer predsednika Pahorja, ki je povedal, da so mu nekako grozili, da če ne bo nadaljeval tega projekta, ne bo več predsednik vlade. On se je očitno odločil, da bo

raje predsednik vlade, bom rekel, in podobne izjave, ki so bile vedno znova na tapeti na zaslišanju teh posameznih prič. Mislim, da je vse to znak, da tudi danes, ko vstopamo v neko novo politično obdobje, smo pred nekim novim mandatom, glavni politični akterji tega projekta ne izkazujejo nobene samokritičnosti, in mislim, da si nihče od njih ne more niti obetati, da bodo v kakšnih drugih zadevah javnega pomena ravnali kakorkoli bolj skrbno, kot so ravnali v tem primeru, ki ni tako daleč nazaj. Dejansko je to projekt, ki se je glede na svoj obseg pravzaprav šele dobro začel, ne nazadnje tudi vidimo, da ima ta termoelektrarna še neke začetniške težave.

Da ne bom porabil vsega časa kolegom ... Slišati je zadnje čase že neke predvolilne parole, SDS zate!, jaz bi rekel, da je to tipičen primer SDS zanje, samozavestna Slovenija, opeharjena Slovenija. Spoštovani kolegi, jaz sem prepričan, da bo sprejetje tega poročila, za katerega moram še enkrat povedati, da sem zadovoljen, da je nastalo na takšen nevtralen način, da se tudi gospod predsednik komisije ni slikal po vsaki seji pred kamerami, pred žarometi, da bo to poročilo ljudem morda vendarle nalilo čistega vina in se bodo vprašali tudi pri naslednjih zadevah, ali jih voditi na takšen način, netransparenten način, ali pa jih morda vendarle voditi na način, na katerega smo se že lotili kakšnega projekta v tem sklicu, to je s široko široko razpravo pred samim začetkom projekta. Prepričan sem, da bodo morali ti, ki so v poročilu spoznani kot glavni politični krivci – seveda jih je še nekaj zadaj, ampak vendarle so nekateri izpostavljeni – tudi sami potegniti določene poteze, in jih nestržno pričakujem. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Tomaž Lisec, pripravita naj se gospoda Simon Zajc in Franc Breznik.

TOMAŽ LISEC (PS SDS): Hvala, predsednik, za dano besedo. Kolegi, kolegice, vsem skupaj lep pozdrav!

Morda za začetek – dve pomembni končni poročili preiskovalnih komisij, ministri, ministrice pa nimajo danes časa za ugotavljanje in poslušanje, kaj vse je v preteklosti bilo narobe. Morda bi iz tega lahko povedali tudi, kaj ste sami počeli narobe, ker dejstvo je, da je, kljub temu da se danes želi SMC prikazati kot edina stranka, ki nima nič z ničemer, stranka SMC vladajoča stranka zadnjih dobrih 40 mesecev. In s tem, ko danes poslušamo, kako je ena preiskovalna komisija bila dobra, druga pa je bila slaba, se vidi, kako malo časa je stranka SMC v parlamentu in da ne pozna nekaterih zgodovinskih dejstev. Jaz osebno ne samo zaradi tega, ker sem spremljal ali tukaj v Državnem zboru ali pa doma pred televizijo ali pa v pisani v Državnem zboru, pozdravljam napore obeh predsednikov preiskovalnih komisij, tako kolegice Jelke Godec kot tudi gospoda

Hanžka, in tudi vseh članov preiskovalnih komisij, kajti že ta špeh, ki sta nam ga dostavila na elektronsko omizje, pove, da je opravljenega veliko dela.

Je pa na žalost dejstvo, da se, namesto da bi se ukvarjali s politično odgovornostjo posameznih nosilcev funkcij, ki bi ji morala slediti kazenska odgovornost, danes gremo nek petelinji boj v tem duhu predvolilnega časa. Zato tudi razumem določene razpravljalce, ki kažejo s prsti levo in desno in kažejo tudi s prsti, nezavedajoč se dejstev, ki so zelo pomembno vplivala, če govorimo o tem poročilu, v letih 2005, 2006, 2007, 2008, 2009 in nadalje. Primer: Kdo od vas ve, kakšna je bila cena tega projekta leta 2006 in kakšna je bila cena električne energije na evropskih borzah leta 2006? Kakšna je bila cena projekta leta 2009, to vemo, milijardo 400. Ampak kakšna je bila cena električne energije leta 2009, pa danes nismo slišali. In zato se popolnoma strinjam s poročilom in pa s sklepi preiskovalne komisije, ki za ključen moment zgodbe o Teš 6 opredeljuje leto 2009. Danes nismo skoraj nič slišali o tej svetovni krizi, ki nas je, pripravljene ali nepripravljene, doletela leta 2009, ampak dejstvo je, da so v letu 2009 cene električne energije strmoglavile, vrednost projekta pa se je skoraj podvojila. To ali nekemu s petimi razredi osnovne šole ali pa nekemu doktorju ekonomije nikakor ne more iti skupaj. Ampak seveda, to je možno v državi, ki se imenuje Slovenija.

Jaz sem tako zaradi tega, od koder prihajam, kot pa tudi zaradi tega, ker sem bil leta 2005 že zaposlen v Poslanski skupini SDS, z zanimanjem spremljal, kaj se je dogajalo. Tako tistih 23 razvojnih projektov, ko smo v času debelih krav razmišljali, kako oplemenititi naš denar, kot tudi potem leta 2009, ko se je tista vlada odločila, da nič ne bo videla, nič ne bo slišala. Danes sem si še enkrat prebral pismo takrat poslanca, prej pa ministra Andreja Vizjaka predsedniku Vlade Borutu Pahorju s 23. aprila leta 2009, v katerem ga je z dejstvi skušal prepričati, da je še zadnji moment, da se odločimo, ali Teš 6 sploh rabimo ali ne. Pa so bili določeni ljudje gluhi. In kdo so bili določeni ljudje? To so ljudje, ki so prvopodpisani kot krivci, gospod Lahovnik, gospod Križanič in gospod Pahor. Ampak prvopodpisani pod projekt Teš 6. Kdo pa je bil v ozadju? Samo pogledajte, kdo je vodil družbo Teš 6 v letih 2009, 2010, 2011, 2012, kdo je vodil družbo hidroelektrarne HSE, kdo je vodil na primer Komunalno podjetje Velenje, kdo je vodil podjetje Premogovnik Velenje, in vidite, da so skoraj ista imena, ki še sedaj krožijo. Medtem ko mi danes govorimo o politični odgovornosti in upamo, da bo kdaj prišlo do kazenskih odgovornosti, ta ista imena zasedajo pomembne funkcije.

Sam z lahkoto danes govorim o poročilu te preiskovalne komisije, kajti sam sem glasoval proti poroštvemu zakonu, ker so bili že leta 2012 indici glede cene premoga, ki pa jih

vodstvo premogovnika zavračalo. Bili so na nujnih sejah različnih odborov predstavniki Premogovnika Velenje, Teša 6 in HSE in so rekli: »Vi poslanci nimate pojma, nam verjemite.« Pa so prišle mednarodne institucije z lastnimi podatki, kakšna je cena premoga, pa sta nas gospoda, ki sta tamle zadaj sedela, gospod Meh in gospod Kontič, vse prepričevala, da nobeden nima pojma, samo ona dva, ker sta iz pravega kraja doma, imata pojem in naj jima vsi sledimo. Tudi sam se spomnim razprav znotraj Poslanske skupine SDS, ko so določeni poslanci tam blizu Velenja trdili, da je to najboljši projekt, ki ga bomo kadarkoli videli, in so bili poslanci znotraj Poslanske skupine SDS, ki so rekli, da tega projekta nikakor ne smemo podpreti. Zato je bilo takrat tudi takšno glasovanje Poslanske skupine SDS, ko smo nekateri trdili, da gre za popolnoma zgrešen projekt, je pa res, da je bilo leta 2011 in leta 2012 že zelo pomembno vprašanje, ali je sploh še smiselno zaustaviti ta projekt.

Tukaj se strinjam predvsem s tem povzetkom bistvenih ugotovitev, ki so tam od strani 450 pa do strani 460 v tem poročilu, od korupcije, kriminala, zavajanja lokalne skupnosti, parlamentarcev do zavajanja strokovnih institucij, ampak pogledjmo, kaj počnejo ti ključni akterji tistega časa. Tedanji predsednik vlade je dobil za nagrado, karikiram, mesto predsednika republike, dvakrat. Takratni minister za finance se že napoveduje kot bodoči minister iste takratne vladne – in upa, da tudi bodoče vladne – stranke. Slišali pa smo tudi kar nekaj zanimivih besed o gospodarskem ministru, kaj počne in kaj poučuje slovenske študente, kaj se plača in česa se ne plača na področju ekonomije.

Danes govorimo o politični odgovornosti, ti ljudje pa se svetijo v soju žarometov ali pa v soju predavalnic. Vsi skupaj pa čakamo, kakšna bo kazenska odgovornost. Si predstavljate, banalno dejstvo, da bi bil leta 2009 in 2011 Janez Janša predsednik vlade, ki bi to sprejel, in bi bil danes predsednik republike, in da bi prišel takšen amandma, kot ga je pripravil SMC, ki je zelo dober in ga bom podprl, kjer bi rekli: »Janez Janša kot takratni predsednik vlade, odgovoren si.« Verjamem, da bi bilo tamle pred vogalom kakšnih 30 kamer, ki bi reklo: »Janez Janša, danes do 19. ure moraš odstopiti.« Ampak cel dan malo spremljam na socialnih omrežjih: Borut Pahor po slovenski navadi ne prevzema odgovornosti, ker se ne čuti krivega za 1,5 milijarde vreden projekt. Pa mi sploh nismo več v Sloveniji! Mi smo tisto, kar jaz včasih napišem na socialnih omrežjih, mi smo Butale! Mi smo tipičen primer, kaj se ne sme zgoditi, pa ponavljamo iste in iste zgodbe. Na žalost me je zelo strah, da bo tam nekje leta 2019, 2020 ena preiskovalna komisija, ki bo rekla to, kar vsi govorimo, pa še kar rinemo – da je Teš 6 nova zgodba, preoblečena v drugi tir. Zelo podobne črke, zelo podobne številke, ampak ne, mi kar rinemo, mi kar gremo! Tisti, ki danes govorijo, kaj vse je bilo narobe leta 2006

in 2010, ko je ena gospodarska družba preko določenih nosilcev političnih funkcij tlačila ta projekt v ospredje – ne, danes se predsednik Vlade in ministri postavijo kot nosilci zelo podobnega projekta, le da država danes že v prvi vrsti ni tista, ki rešuje problem, ampak ga ustvarja. Očitno se res niti mi parlamentarci niti izvršilna veja oblasti ne znamo spomniti nič za nazaj, ampak ob tem nespominu rinemo k novim dognanjem, ki so znana vsepovsod po svetu, naprej. Kot da želimo povedati, mi smo, kot je nekdo rekel, nad bogom, nad modrim nebom, kjer se očitno vsi skupaj sklicujemo, da kazenska odgovornost je pa za določene ljudi nekaj popolnoma brezzveznega, da lahko mi to naredimo.

Skratka, podpora poročilu in podpora sklepom preiskovalne komisije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Simon Zajc. Pripravita naj se gospoda Franc Breznik in Matjaž Han.

SIMON ZAJC (PS SMC): Hvala, gospod predsednik, za besedo.

Današnje zaključno poročilo je kar zajetno. Bere se kot ena zelo razburljiva, hkrati pa žalostna kriminalka. Poročilo v glavnem kaže na 2 vladi, to je vlada SDS, najbolj pa na krivdo vlade, ki jo je vodila socialna demokracija. Če se navežem malo na prejšnjega sogovornika, res je, da poročilo v glavnem kaže na leto 2009, ko je bil še tisti zadnji čas, ko se bi ta projekt lahko še brez škode ... Če rečemo, da 25 milijonov v primerjavi z milijardo 400 in dodatnimi milijoni, ki še sledijo, ni škoda. Ampak tudi SDS ni brez masla na glavi pri tej zgodbi. Že preden je končala mandat vlada SDS, se je projekt s 600 milijonov dvignil na skoraj milijardo evrov. Takrat niso zazvonili nobeni alarmi, čeprav je bilo prej rečeno, da bi ob takem povišanju morali zvoniti alarmi. Ampak niso, nič se ni zgodilo. Druga stvar, ki se je zgodila pri tem projektu, je, da je, mislim da, minister Vizjak poskrbel za to, da Teš ni bil zavezanec za javna naročila. Torej ta javna naročila sicer resda kdaj podaljšajo kakšen postopek, ampak so pa nek dodatni garant večje transparentnosti, ki je pa v tem projektu evidentno ni bilo. Ta projekt je, če beremo to poročilo, šolski primer zavajanja, napačnih informacij, informacij, ki se ne preverjajo, sprejemanja odločitev na podlagi informacij, ki se ne preverjajo.

In ker se vlečejo vzporednice zdaj z drugim tirom, ta projekt, ko ste ga potrdili oziroma ste šli v to, se je šlo v to, ni imel zaprte finančne konstrukcije. Še danes je praktično nima in se ne ve, kot je predsednik komisije rekel, koliko bo to sploh stalo oziroma koliko to sploh stane. Tako da jaz tukaj teh vzporednic nikakor ne bi vlekel. Ravno zaradi tega primera se je projekt drugi tir začel na drugačen način, na bolj transparentni zakonodajni podlagi.

Potem pridemo pa na to leto 2009, kjer se to poročilo začne še bolj dramatično brati. In

tukaj je ta problem, ko vidiš, da so bila opozorila, da so prihajala opozorila z vseh strani, tudi s strani ministrov v vladi, pa se ni ukrepalo, čeprav so informacije bile. V tem primeru določeni ljudje morajo nositi politično odgovornost. Tukaj je kar nekaj imen, v tem poročilu, in če ne drugega, to poročilo zdaj končno pokaže, vsaj za ta primer, z imenom in priimkom, kdo so ti strici iz ozadja, o katerih se je do zdaj vedno govorilo na pamet oziroma z enim strahom, ni se vedelo točno, kdo to je. V tem poročilu imamo veliko imen in priimkov, ki jim lahko rečemo, da so strici iz ozadja, pa tudi iz ospredja. Za nekatere te strice pričakujem, da bodo v kratkem kandidirali na državnih volitvah, na državnozborskih, potem najbrž na lokalnih. Skratka, priporočam branje tega poročila. Ime, ki se zelo pogosto pojavlja oziroma skozi veliko število let, je dr. Križanič. On je v bistvu pri tem projektu v eni ali drugi vlogi na en ali drug način sodeloval praktično od začetka, kar pomeni, da je moral imeti vse informacije, tudi tiste, ki so šle v nasprotje oziroma ki niso potrjevale smotrnosti tega projekta, pa ni urgiral, ni poskrbel za to, da bi se še enkrat preverile vsaj vhodne informacije oziroma informacije, na podlagi katerih se je ekonomsko opravičevalo tak projekt.

Potem imamo tu dva poslanca, gospoda Meha in gospoda Kontiča, ki sta vedela, recimo iz leta 2007 imamo pismo, kjer sta opozarjala, da ta cena za velenjski premog ni realna, pa potem razen tega nikoli več na to nista opozarjala. Nikoli več. Kar sta počela, je, da sta, kot lahko preberemo v poročilu, vršila pritisk na Vlado, na Državni zbor skozi zakon, skozi poslanska vprašanja. Torej da nekdo, ki ve, da je eden glavnih podatkov, na podlagi katerega se je sploh šlo v investicijo, torej cena premoga, napačen, potem pa še vrši pritisk, da se ta projekt vseeno izvede, je problematično. Potem imamo seveda tukaj tudi dr. Lahovnika, ki je bil prav tako večkrat opozorjen, ampak strasten zagovornik tega projekta, navkljub temu da je imel informacije, kaj vse je s podatki, na podlagi katerih je bil ta projekt odobren, narobe. Najbolj seveda, temu se ne da izogniti, pa ga lahko imate še tako radi pa vam je lahko tako všeč, priljubljen in tako naprej, pa je takratni predsednik skupščine HSE in predsednik vlade. Ti kot predsednik ne moreš reči, »zaupam, ne bom se poglobil v to«, pri poslu, ki se je s 600 milijonov dvignil na milijardo in pol, medtem ko te ministri v lastni vladi opozarjajo, ko gorijo rdeče luči in ne ukrepaš. Poleg tega pa še zdaj, po toliko letih, ko je za toliko stvari jasno, da so šle narobe, da se je narobe odločalo, še vedno rečeš, večinoma bi vse isto naredil.

V tem primeru mislim, da ni druge, kot da potrdimo te sklepe in tudi naše amandmaje. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravita naj se gospod Matjaž Han in mag. Dušan Verbič.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, predsednik.

Na žalost imam samo 2 minuti pa 40 sekund, da povem nekaj golih dejstev. Sam sem sedel tukaj v prejšnjem sklicu. Z one strani je bil kolega Meh, grožnje so letele, tudi da me bo osebno tožil. Opozarjal sem na napake. Zelo enostavno, prva vlada Janeza Janše, kot je že kolega Lisec rekel, je naredila nekje 23 nacionalnih projektov, cena elektrike je bila takrat drugačna. Tako kot so moji kolegi takrat podpirali izgradnjo Teša 6, ker so razumeli, da je to projekt za 600 milijonov, tako smo tudi podpirali drugi tir. Samo izgradnjo drugega tira še vedno podiramo, izvedba je pa tisto, česar ne podpiramo. Upam, kolegi, da smo se iz tega nekaj naučili. Drugi tir, z gotovostjo trdim in lahko me tisti primejo za besedo, bo ista zgodba. Ker tudi v tej zgodbi je bil Vili Kovačič, ki je opozarjal celo vrsto ljudi, da gre zadeva preko meja in da bo zadeva šla preko meja. Jaz osebno sem tudi bil proti poroštvenemu zakonu, povedal sem zakaj, bil sem eden izmed tistih redkih. In povedal sem, da ni slab projekt. Treba se je zavedati, da je bila v času gospodarske krize poraba elektrike tudi v Sloveniji res manjša, sedaj pa se večja, in če bo prišlo do razmaha elektromobilnosti tudi na tem kompletnem področju, bo cena elektrike po mojih zagotovilih vsaj 30 % večja v roku 5 let, tako da bo tudi Teš 6 rentabilen.

Problema Teša 6, ki bosta pa ostala, sta dva. Prvi problem je to poročilo. Seveda, kolega, hvala. Koleg Hanžek, marsikdaj se z vami ne strinjam, potrjujem vaše poročilo. Hvala vam za trud, ki ste ga naredili. Ni bilo lahko, verjamem. Je pa še drugi problem Teša 6, to pa je tisto, kar pač vem kot inženir – problem jekla T24, ker je del iz tega jekla zagrajen, razpoke, ki prihajajo. Zaenkrat so zagotovila, da so razpoke samo zaradi slabega varjenja, če bodo napake, ki so se dogajale v Nemčiji na termoelektrarnah v Duisburgu, kjer so morali zamenjati vsaj del opreme, potem bomo pa imeli še en nov problem in nove milijone. Zato tudi opozarjam sedaj tiste, ki bdijo nad tem projektom, da v času garancije ... Ali pa vsaj unovčijo jamstva, v kolikor je prišlo do teh napak.

Na žalost moram končati. Kolegi in kolegice, upam, da se je politika nekaj naučila, upam, da bodo organi pregona sprocesirali z ljudmi, treba se je tudi zavedati glede cene premoga, da so lagali, tudi direktor premogovnika, in da so kasneje začeli kopati večje količine premoga in da je prišlo po tistem tudi do več smrtnih žrtev v premogovniku. Tudi to smo pozabili danes povedati. Še kaj bi lahko naštel, na žalost se moj čas izteka.

Torej, potrjujem in bom glasoval za to poročilo kolega Hanžka. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Matjaž Han, pripravi naj se mag. Dušan Verbič.

Izvolite, gospod Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Hvala lepa.

Včasih mi kdo reče, kako lahko zdržiš. Težko, včasih se ti res želodec obrača. Ampak vseeno, Matjažu Hanžku čestitam, naredil je dobro poročilo. In prvič, Socialni demokrati smo dali podpise k temu, Socialni demokrati smo, takrat ko je Matjaž izstopil iz Levice, rekli, naj nadaljuje delo, in Socialni demokrati smo podprli tudi zaključke. To, kar dela zdaj SMC, je seveda bilo dogovorjeno na njihovem izvršilnem odboru približno takole: SD je s Pahorjem zrastel, SD naj s Pahorjem pade. Moram vam sporočiti, da temu ne bo tako. Ključen problem vseh preiskovalnih komisij je ta, da se mi tukaj obmetavamo s političnimi odgovornostmi, ljudje, ki so nagrabili premoženje iz tega projekta, pa hodijo po Sloveniji. Ta vlada je odgovorna. Imate resor SMC za pravosodje, imate resor SMC za notranje zadeve – kaj ste naredili? Nič niste naredili. Vsi še hodijo po Sloveniji, tudi tisti, ki so si nagrabili denar.

Zelo sem žalosten, ko me kolegi, nekateri v tej dvorani, učijo, kako naj se v politiki obnašam in kako naj prevzamem politično odgovornost. Ti isti ljudje, ki so štirikrat prevarali svoje volivke in volivce in šli zmeraj v novo stranko. Taisti človek me danes uči, mene, kako naj prevzamam politično odgovornost. Pa saj to je absurd! Celó življenje sem bil Socialni demokrat in celó življenje bom. Igorju ni problema, nekaj časa v Zares, potem malo v LMŠ, ali kaj je, ne, LMŠ bo še potem, SMC – pa saj to je noro! Mi, Socialni demokrati, prevzemamo odgovornost. Jaz mislim, da je bil ta projekt izredno slabo voden, izredno slabo voden, zato tudi takšne težave, ampak danes mi je jasno, zakaj je ta zgodba. In še nekaj, absolutno si upam trditi, da če bi takrat zgodbo ustavili, ker so takrat začeli opozarjati, bi danes imeli isto preiskovalno komisijo. Veste, zakaj? Zato ker bi elektriko uvažali in bi rekli: »Zakaj ste takrat ustavili projekt, če bi takrat nadaljevali, bi bili samozadostni in bi imeli ta dobri miš,« in tako naprej.

Razumem politično situacijo, ampak, gospodje in gospe iz SMC, vi danes pravite, »poroštveni zakon«. Zaenkrat, hvala bogu, ga državi še ni bilo treba vložiti. Vi ste danes vložili 13 zakonov, težkih za 6 let, 400 milijonov. Kdo bo prevzel to odgovornost? Danes ste vložili 13 zakonov s finančnimi obveznostmi 400 milijonov ... / oglašanje iz dvorane/ Marjan, ne biti živčen, halo. Ne biti nervozen! / oglašanje iz dvorane/ Nisem nervozen, jaz samo pravim, vi ste danes vložili zakone, 400 milijonov vredne, Marjan, tvoj žal ni šel skozi, ampak okej. Mogoče se boste spomnili teh besed čez tri, štiri leta, ko boste gledali televizijo, ko bo tudi kakšna preiskovalna komisija za drugi tir, mogoče celo za Magno in še za kaj drugega. Samo takrat vas bo tudi želodec bolel. Ne, ker vas bo strah, da je kateri od vas kaj vzel, vsi ste pošteni, zato ker se vam bo krivica delala. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika, gospod Igor Zorčič.

Izvolite, imate besedo.

IGOR ZORČIČ (PS SMC): Jaz bi, kolega Matjaž, samo nekaj razložil. Mi nismo dobili nobenega navodila. Mislim, da poročilo jasno kaže, kje iskati krivce. Če je pač namen preiskovalnih komisij, da se najde nekdo, ki je odgovoren za določeno zadevo, politično odgovoren, potem mislim, da moram temu slediti. Kazati na nekoga drugega, ne vem, na Janija, na kogarkoli, pa mislim, da ni umestno in da je to točno to, na kar smo opozarjali. To je pomanjkanje samokritičnosti, kazanje na druge in podobno. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima mag. Dušan Verbič.

Izvolite.

MAG. DUŠAN VERBIČ (PS SMC): Hvala lepa za besedo, podpredsednik. Lep pozdrav, poslanke in poslanci!

Z veseljem bi polemiziral spoštovanega kolega, ki je pred menoj, vendar se bom vseeno opredelil bolj na to vsebino. Lahko rečem, da nisem bil med podpisniki teh novih zakonov, kajti zavedam se, kaj pomeni posledica, predvsem na finančnem področju, sploh pa sem bil velik zagovornik fiskalnega pravila in tega se tudi močno držim. Uvodoma moram reči, da se, spoštovani predsednik parlamentarne preiskovalne komisije, res zahvaljujem vam, kajti to je bilo res težaško delo, in tudi vsem članom preiskovalne komisije. Kajti tovrstna vsebina prav gotovo presega marsikoga, predvsem glede poznavanja, ki posega v tako imenovano stroko in vse, kar je s tem povezano. Lahko tudi rečem, da se v celoti strinjam s tem poročilom in tudi podpiram tako sklepe kot amandma.

Bi se pa vseeno dotaknil nečesa, spoštovani predsednik te komisije, moram priznati, da lahko rečemo kot poslanci, če smo odgovorni, da smo zaskrbljeni, če ste v tej isti zadevi, kot ste jo v svoji predhodni razpravi omenili, da ste pred dobrimi petimi leti naznanili kot kaznivo dejanje in da se s tem epilogom praktično še ni nič zgodilo ... Tukaj se resnično vprašamo, kaj delajo organi pregona, predvsem v kontekstu, zakaj, če se je sedaj tudi že izkazalo, da ste imeli še kako prav, ni prišlo do pravnomočne obtožnice zoper nekatere nosilce, ki so pač v tem procesu bili vključeni, in ta epilog praktično ni prišel do sodne veje oblasti. O tem, če bi bil čas, prav gotovo še v nadaljevanju.

Si bom pa vseeno dovolil kratko osebno ugotovitev glede teh tako imenovanih vseh vaših ugotovitev. Dejstvo je, da lahko rečemo, da se je v tem primeru Teša 6 zgodila kar nekako ugrabljena država ali nekajkrat sem že v Državnem zboru tudi razpravljal, globoka država na tem segmentu gospodarstva ali lahko rečemo energetike. Kajti zgodilo se je tisto, da se je del tega projekta ali investicije, deloma ali v

celoti, s strani takratne vladajoče politike prenesel na ozko skupino oseb, ki so bile v nekih ključnih vlogah, seveda ob pomoči politikov, dejstvo pa je, da je bila ta skupina skupina strokovnjakov. Res je, da se mi danes pogovarjamo o politični odgovornosti, o nosilcih javnih pooblastil, vendar ta skupina je dobesedno, lahko rečemo, zaprtega tipa, kot strokovnjaki so pogojevali tako kar se tiče kreditnih razmerij kot tudi samih garancij. Tisto, kar je prav gotovo v tem projektu zaskrbljujoče, je to, da je bilo neverjetno pomanjkanje nadzora nad porabo denarja, da ne bom govoril nadzora nad samimi pogodbami. Kajti tovrstne pogodbe, kot ste ugotovili, so šle v smer, da so dobesedno ščitile izvajalca, ne pa naročnika.

Še enkrat, podpiram to poročilo in tudi predlog sklepa in amandmaje. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prehajamo v sklepni del razprave, v katerem dobi besedo še predstavnik predlagatelja gospod Matjaž Hanžek.

Izvolite, imate besedo.

MATJAŽ HANŽEK (NeP): Hvala, predsedujoči.

Da ne bo pomote, da ne bodo po krivem prebivalci Šaleške doline mislili, da imamo karkoli proti njim, niti nimamo proti premogovniku niti proti Tešu. Jaz vem, tudi kot otrok sem v Slovenj Gradcu odraščal, kakšno razliko so in občine in premogovnik in termoelektrarne naredile iz izjemno umazanega okolja v čistejše okolje, kakšen standard so pripeljali, koliko so navsezadnje tudi prebivalci tam žrtvovali. Bojim se, da bodo ravno ti prebivalci, še posebej rudarji, največje žrtve tega gromozanskega projekta. Namreč kakorkoli, tudi zdaj, ko je cena premoga višja, kot so šefi obljubljali, je po mojem prepričanju cena premoga prenizka, še posebej, ker bodo naslednjih 40 let morali globlje kopati, dlje kopati, širše jame bodo imeli, in tukaj je mene kar malo strah glede varnosti rudarjev, ki po mojih informacijah delajo v strahu, ker ni dovolj denarja za usposabljanje. Ampak pustimo to.

Tukaj je nekaj ljudi, nekaj interesov, nekaj lobističnih skupin ugrabilo tako prebivalce Šaleške doline kot Teš in premogovnik, zavedlo vse z nekimi obljubami o več delovnih mestih, o ohranjanju delovnih mest in tako naprej, in seveda pristavilo svoj lonček. Pri tem je bil tukaj, izgleda, predvsem interes uvoznikov premoga in izvoznikov elektrike. Do tega, zakaj tako mislim, bomo kasneje prišli. Pogodbe, je bilo pravkar rečeno. Katastrofalna pogodba je bila samo v angleščini in so jo podpisovali ljudje, ki angleško niso znali. Pa tudi če znaš angleško, so to specifični izrazi. Trdili so, da je to normalno. Na zaslišanju je mag. Rop, ki je navsezadnje tudi v mednarodnem bančništvu vsaj nek funkcionar, če nič drugega, rekel, da ni res, ampak da se te pogodbe delajo v angleščini in v jeziku domačina investitorja, in to paralelno gledano,

da lahko. To so imeli samo v angleščini, zato da je bolj ali manj nihče ni uspel konkretno prebrati.

Če pa grem po vrsti, veliko kritik ni bilo, hvala za pohvalo tudi v imenu članov komisije in vseh strokovcev, ki so pomagali. Glavni problem se je zgodil, se je nakazal leta 2003, ko je novi direktor Teša dr. Rotnik na konferenci v Logarski dolini prikazal tisti svoj projekt, nov 600-megavatni blok, tri plinske elektrarne, obnova štirke, obnova petke in podvojiti moč kapacitete Teša. Istočasno – to mi sicer ni čisto jasno, kakšen odnos je bil med Tešom in med direktorjem Teša – je Teš zagovarjal 520-megavatni blok in so tudi že predinvesticijsko študijo naredili za 520-megavatni blok, tako da tukaj ne vem, kdo je kdo. Ampak ker je dr. Rotnik hotel na vsak način imeti 600-megavatni blok, je postavil strokovno komisijo, ki naj bi bila po izjavi ene priče postavljena zato, da bo strokovno nakazala, da je 600-megavatni blok edini primeren. To je ena izmed prič rekla, jaz tega ne morem potrditi, ampak vsi indici kažejo na to. Ta strokovna komisija, zelo zanimivo, se je nekajkrat sestala, od sestanka do sestanka so spreminjali, na začetku je bila zahteva, da je treba čim večji blok, kolikor je moč, treba je začeti čim večji uvoz premoga in čim večji izvoz elektrike v Italijo, in celo so predlagali v Prekmurju rudnik, kopati premog zato, da bi bil še večji blok, ampak so se ustavili pri 650 in so strokovno potrdili, da je edini dober 650-megavatni blok. Ravno predstavniki Teša v tej skupini, ravno ta, ki ga bomo danes ovadili, Dermol, jih je opozarjal, da je najbolj optimalna varianta za Teš 520-megavatni blok, ki zadovoljuje tehnologijo BAT in je tipska enota, ki bi stala tudi recimo 600 milijonov, tako kot je bilo najprej zamišljeno. Ampak potem je Rotnik rekel, da je pač treba imeti 600-megavatni blok, je pa v naslednji komisiji, prav zanimivo je brati te zapisnike, ta strokovna komisija ugotovila in vse svoje prejšnje sklepe preklicala in rekla, da je 600-megavatni najboljši, zato ker manj kot 600 megavatov ne more biti tehnologija BAT, čeprav jih je Dermol posebej opozoril, da je Teš že naredil študijo, kjer dokazujejo ... Poleg tega pa vemo, Patnow II je 475 in tako naprej, so serijske elektrarne z manj kot 600 megavatov, in da je to tipska, kar je spet izmišljotina. To je zdaj moja ... Netipska elektrarna je takšna, da pač ne moreš kontrolirati cene, potem si lahko izmišljuješ. Če bi standardno vzel, potem veš, standard 500, pa mogoče prideš na 600 ali 700 zaradi, bi rekel, drugačnih lokalnih zadev. Tako da tukaj meni osebno ta poveza ni jasna med direktorjem Teša in Tešem, ker eni so ... Ampak, okej.

V letu 2005 so dobili energetska dovoljenje za 500-megavatni blok, ker je Teš to zahteval, ta komisija pa je potem seveda potrdila, da je 600-megavatni najboljši, in tako je. Ker pa je ta komisija, bom kar naštel, dr. Maks Babuder, dr. Franc Križanič, dr. Ferdinand Gubina, dr. Janez Oman, dr. Matija Tuma, dr.

Peter Novak, dr. Jože Voršič, dr. France Žlahtič, mag. Djordje Žebeljan, Irena Stare, Ivan Iveta, Tomaž Babič – za vse ne morem reči, da so vsi krivi, ampak tako je. In če ti pride neka komisija s toliko doktorati, veste, da skoraj ni človeka, ki bi rekel, okej, oni pa nič ne vedo, pa boš začel njihove strokovne sklepe kritizirati. Tukaj imam, eden izmed članov, Djordje Žebeljan, je na zaslišanju povedal: »Strokovnjaki v strokovni skupini so trdili, da izkoristek 41 % BAT-tehnologije na lignitu v tistem trenutku ni bil možen z objekti, ki bi bili pod 600 megavatov.« Patnow II, 475, ima 43,5-odstotni izkoristek in slabši premog, kot je velenjski. Tako da to nič ne drži. V glavnem, tu je bil eden izmed začetnih problemov. No, pa še strokovnjak dr. Novak, citiram zapisnik: »Je nanizal še nekaj dejstev, ki govore o izgradnji objekta čim večje zmogljivosti. Poudaril je, da je treba razmišljati o koriščenju domačih virov (pričeti s kopanjem premoga v Prekmurju) in da je treba na nacionalni ravni razmišljati o uvažanju premoga,« poslušajte to, »problem CO₂ obstaja, a po zadnjih raziskavah naj ne bi bil ključnega pomena za segrevanje ozračja.« To so trditve energetskih strokovnjakov, ki so načrtovali.

Niti za trenutek niso govorili o tem, kaj pa če bi imeli racionalnejšo rabo energije, o čemer zdaj govorimo, niti trenutek o tem, kaj pa če bi 4 in 5 obnovili, ni bilo nobene resne študije, to je kasneje direktor Direktorata za energijo mag. Janez Kopač pisal predsedniku vlade. Najprej je pisal nekajkrat svojemu resornemu ministru Lahovniku, da je to katastrofa, če se bo to gradilo naprej, ampak očitno Lahovnik ni predal predsedniku vlade ali pa predsednik vlade ni hotel prebrati, ne vem. V glavnem, potem je pa direktno predsedniku vlade javno pismo napisal, kjer je zapisal ... Da najdem ... Opozarja, da ni bila narejena nobena študija o rekonstrukciji blokov 4 in 5, kar je bilo prvotno načrtovano. Isto, kot smo že tukaj, je Kopač tudi opozoril predsednika Pahorja, da je nesporno na voljo le še 75 milijonov ton premoga, kar naj bi bilo dovolj do leta 2028. Tako so tudi v premogovniku najprej načrtovali, da bodo po letu 2028 premogovnik zaprli. Preostalih 49 milijonov ton pa je vezanih v varnostnih stebrih, neizkoriščenih žepih in podobno. Izkop tovrstnih zalog zahteva razpršitev rudarskih aktivnosti na več delovišč, kar bo vplivalo na stroške. To količino je moč izkopati pod mestom Šoštanj – da bo šlo na dno jezera – ali pa bolj verjetno nadomestiti z uvozom približno 4 milijonov uvoženega premoga. Ko se o tem pogovarjamo, predsednik Vlade Pahor je dobil opozorilo od tistega, ki je zadolžen za energetiko, direktorja Direktorata za energetiko, opozorilo, da je to katastrofa, ampak vseeno je šlo naprej. Zakaj imamo potem neke službe, ki, moram priznati, zelo pogosto ne opravljajo svojega dela? Potem so spoštovane. Ko pa opravljajo svoje delo, jih pa ... Ampak okej, pustimo to.

Potem ko je ta strokovna komisija potrdila, da je 600-megavatni blok, so ponovno

zaprošili za drugo energetska dovoljenje. To energetska dovoljenje se je malo zavleklo. Po podpisih in po distribuciji sem videl, da ga je minister Vizjak podpisal v enem mesecu, ampak ga je zadržal še dva meseca, kar se meni zdi zelo normalno, ker je moral dobiti študije od Eles, od cele serije, ker 600 megavatov ni samo malo več kot 500 megavatov – vse druge stvari bodo, nov izvoz elektrike, nov 400-kilovolten daljnovod in tako naprej. Kot sociolog govorim o čudnih stvareh, ampak v treh letih se človek tudi majčkeno teh stvari nauči. In ko je on to dobival, so se že na ministra Vizjaka izvajali pritiski, kdaj bo že to energetska dovoljenje, in potem je tri leta poslušal – da ne bo kdo slučajno mislil, da sem jaz kakšen velik pripadnik ministra Vizjaka, jaz nisem nič, ampak jaz sem pripadnik korektnega razmišljanja – potem so kar precej časa kasneje zavlčevanje pripisali tistima dvema mesecema, ko je Vizjak zadrževal že podpisano energetska dovoljenje ali pa, ne vem, kako je bilo, v glavnem med podpisom in med tem, kar je Teš prejel, sta bila dva meseca, ampak ni bistveno. Zakaj to omenjam, čeprav ni toliko pomembno? Zaradi tega ker se je ves čas potem tudi v Državnem zboru leta 2009 njemu očitalo, da je on kriv za zamude. Dobro, če bi bili samo trije meseci zamude, bi še rekli, je prav.

Naslednje leto, leto 2007, so v glavnem poskušali reševati finančno konstrukcijo, ki nikoli ne bi bila dokončana, pritiskali na Vlado za no objection letter za kredite in tako naprej. 2008 je bilo približno enako, obljubljali so ceno premoga 2025, ki je ne bom več ponavljal. 2008 so se začele vedno bolj kazati težave, konec konjunktore, cene so padle in tako naprej. In potem je bilo leto 2009, ko je, to je moje mnenje, predsednik Vlade Pahor takrat morda celo imel resno željo razmisliti o tem projektu, zato je 6. januarja 2009 ustanovil strateški svet za energetiko, ki naj bi razmišljal o prihodnosti energetike. Takrat je prišel v konflikt s svojim ministrom Lahovnikom, ki je nasprotoval nekaterim članom ali pa strateškemu svetu. Ta strateški svet je imel 11 mesecev časa premisliti zaradi pogodbe. Tukaj pri pogodbi moram reči, vedno se pogovarjamo, so proti Tešu – ne. Teš bi lahko gradili, samo z novo pogodbo. Ashurst, firma iz Londona, je pogledal pogodbo in je odsvetoval Tešu, da to pogodbo podpiše, ker bo katastrofa. Na brzino jim je povedal, kaj je vse narobe v tej pogodbi, in se je ponudil, da naredi korektno pogodbo, v kateri bo tudi Teš imel kakšno besedo, ne pa samo Alstom. Rezultat tega je, da so ga v Tešu umaknili in so sami delali enako naprej, kot je. Tako da so imeli celo že mednarodno opozorilo, da bo katastrofa, če bodo to podpisali. Ampak okej, to je. Takrat je imela Vlada čas, ker pa seveda po tem konfliktu predsednik Vlade Pahor ni sklical 13 mesecev oziroma 15. februarja 2010 je sklical, ker je prišlo do konflikta, ker so člani komisije rekli: »Zdaj pa nimamo kaj govoriti, ker ste se že vse dogovorili.« Samo še malo ...

Takrat je bilo zelo pomembno tudi pismo podpredsednika strateškega sveta Dimovskega, ki je opozarjal in zahteval poleg drugih članov od predsednika strateškega sveta, ki je bil Borut Pahor, da se ta strateški svet sestane. In ker se ni sestel, je seveda Dimovski dal zelo ostro javno pismo, kjer je povedal, da na tak način, da bo prišel takrat, ko je že vse narejeno, ne misli sodelovati. Preberem samo dva stavka: »Nikakor ne morem mimo vtisa, da se je vaša vlada odločila sklicati sejo strateškega sveta v času, ko so že sprejete odločitve, vključno s tako imenovano izhodno strategijo. Pri nekaterih gospodarskih panogah pa se že jasno čutijo posledice vrtičkanja in monopolizacije vpliva posameznih političnih interesnih skupin.« Več kot to ne bom. Mogoče še to omenim. V letu 2009 je Vlada Republike Slovenije trikrat zasedala v vlogi skupščine Holdinga Slovenske elektrarne in niti enkrat ni govorila, razpravljala o Tešu, pa bi lahko. Razpravljali so pa o tem, koliko povišati sejnine članom nadzornega sveta. To je bilo pomembneje kot še enkrat razmisliti o Tešu. Že to je, da sta v letu 2009 kar 2 novelaciji, marca, potem pa hitro še oktobra druga novelacija. To bi bilo zaenkrat vse. Tukaj je bilo potem v glavnem skoraj končano, narejenih je bilo 90 % pogodb. Se pravi, tukaj se je podpisovalo, delalo, še preden so bile pogodbe za kredite podpisane. Potem se je pa seveda izsiljevalo ostale: saj, glejte, mi smo se že zmenili, mi smo že naredili za 50, 100 milijonov, dajte podpisati, pa menda ne bomo tega stran vrgli ... Približno tako. Potem se je pa 2010, 2011 pač reševalo, kar se še rešiti da, 2012 je bila potrjena garancija v Državnem zboru, seveda, o tem smo danes že nekajkrat tudi govorili, z izmišljenimi podatki, ki jih nobeden ni preveril. Tukaj smo. Šele pred kratkim so pridobili NIP 6, ko Teš že polno dela.

Zdaj še ponovim. Bojim se, da bodo največje žrtve rudarji. Če rečemo, da bi namesto milijarde 400, pa še najbrž marsikaj, gradili 520-megavatno, tako kot je Teš najprej začel, bi, prvič, morda celo bilo dovolj premoga, drugič, bi ta 520-megavatni stal lahko kvečjemu 600, morda 700 milijonov, ker je tipski in bi lahko primerjali, koliko so stali drugi. To pomeni 700 milijonov prihranka. In če bi rekli – ker jaz sem za to, da se včasih proti kakšnim načelnim razvojnim planom upošteva tudi socialni položaj in tako naprej, in jaz sem tudi za to, da se rudnik uporablja toliko časa, da se izkoristi, ampak na racionalni način, ne na ta Teš 6 način. V tem primeru bi se lahko tudi podaljšalo, in če bi bila 700 milijonov cenejša investicija, bi najbrž tudi ne prinašala izgube, lahko bi ceno premoga še malo dvignili, tako da bi rudarji pa rudnik, recimo, jaz si zdaj izmišljujem, dobili 5 milijonov na leto več, ki bi jih dal v varnost in nove izkope, kar bi v 40 letih, če bi slučajno Teš delal, zneslo 200 milijonov, 500 milijonov, pol milijarde, bi bilo pa še vedno cenejše. Ampak to, kar sem zdaj jaz računal ... Nisem ne ekonomist ne rudar ne

vse ostalo, torej kot sociolog si sestavljam te številke skupaj, ampak mislim, da kaj veliko nisem falil, zanesljivo sem pa manj falil kot pa načrtovalci šestega bloka Teš. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Vsi prijavitelji razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel in ker ni nihče izrazil interesa za razpravo o dodatnem končnem poročilu na zaprti seji, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati. Ugotavljam, da ja, zato vas bom povabil k prijavi. Pred prijavo vas želim opozoriti, da se lahko k razpravi prijavite s pritiskom tipke za vklop mikrofona. Če želi razpravljati predstavnik predlagatelja gospod Matjaž Hanžek, prosim, da se prav tako prijavi s pritiskom tipke za vklop mikrofona. V tem primeru dobi besedo kot zadnji. Prosim za prijavo. Prijava poteka.

Gospod Ivan Škodnik, imate besedo kot prvi, izvolite.

IVAN ŠKODNIK (PS SMC): Hvala za besedo. Lepo pozdravljeni vsi skupaj!

Ne bom načentjal politike ali obsojal kakršnekoli stranke, ampak nekako sem bil v gradnjo Teša 6 ali pa zaznal in nekako to zadevo spremljal recimo 10 let nazaj, ko nikakor nisem bil v politiki. Vem pa, da se je v to gradnjo vmešavala politika. To vem od takrat, ko sem pač to zasledil. Vsekakor pa, ker sem spremljal to zadevo, ocenjujem, da je komisija delo opravila dobro. Prišla je do določenih zaključkov. O imenih ne bi govoril. Ne glede na to, ali je to zdaj direktor ali je kakšen strokovni delavec, lahko tudi predsednik vlade ali kakorkoli, vsakdo za svoje delo odgovarja, in jaz mislim, da bi tu pač morali potem ... Jaz se zavzemam tudi za to, da ne govorimo samo o politični odgovornosti, ampak tudi o materialni odgovornosti.

Povedal bi samo en primer, kaj se zgodi, če recimo v tovarni v podjetju nekdo slučajno, pač če kakorkoli delavec izmakne en vijak. Jaz vem primere, da so izgubili službe, pa so imeli male otroke, družine doma, mogoče bili celo bolni, ampak za to ni bilo usmiljenja. Tako da jaz mislim, ko velikokrat govorimo v tej dvorani, da morajo biti enaki vatli za vse, bi jaz seveda končno želel, da bi res bili, da bi bila tukaj pravila enaka v državi za vodilne, za druge ljudi in seveda tudi za tiste male ljudi, kot pravimo. Se pa strinjam s kolegom Hanom, ki je prej rekel, denar je nekje drugje. Verjamem, zdaj so pač verjetno na vrsti organi pregona, bodo pač morali ugotoviti, kje je denar. Verjetno, da je kje drugje, ne pa pri tistih, ki se jih je danes tu imenovalo. Oni so pač bili takrat tu omenjeni, s tem se strinjam. Če se pa ne bo nič zgodilo, bo šlo kar takole mimo, bo pač tako, kot je, ko govorimo o bankah, o bančni luknji, denarja ni, pa se sprašujemo, kje je denar. Tako je seveda zdaj manj denarja za upokojujence, za pokojnine,

za zdravstvo pa seveda tudi za mlade, kakorkoli gledamo. Ampak še enkrat govorim, da je treba pač te stvari potem ...daj so pač na vrsti, kot sem rekel, organi pregona, naj ugotovijo tisto odgovornost. Verjamem, da verjetno ti, ki so bili zdaj vodilni in odgovorni, ki so bili omenjeni, mogoče sploh niso. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima dr. Jasna Murgel.
Izvolite.

DR. JASNA MURGEL (PS SMC): Hvala lepa, predsedujoči.

Ni lahko poslušati tega, kar je zapisano v tem težkem poročilu. Danes smo slišali tudi neko obtožbo, zakaj ni SMC preganjal, saj je imel vse vzrode v svojih rokah. Postopki potekajo, ampak postopki lahko potekajo samo na podlagi predpisov, ki so veljali za dejanja, ki so bila storjena takrat. Tudi če jih mi zdaj za nazaj spremenimo, ne moremo preganjati odgovornih za tista dejanja, ki so bila takrat storjena. Sprašujem torej kolege, ki so bili takrat na oblasti do 2014, kaj ste storili za preganjanje storilcev. Ali ste mogoče dali kakšne ovadbe? Ali ste pomagali zbirati dokaze? Ste kakšno preiskovalno komisijo ustanovili? Imeli ste polna pooblastila in možnost to narediti. Torej, ponavljam, po zakonih, ki so veljali za takrat, za ta dejanja, ki so bila storjena, se lahko zdaj ta dejanja preganjajo.

In če pogledamo eno zelo simptomatično stvar, ki potrjuje to, kar je komisija ugotavljala – da je šlo za sistemsko preprečevanje tega, da se ugotovi odgovornost za dejanja, ki so bila storjena – poglejmo Kazenski zakonik. Kazenski zakonik je bil sprejet 1999 in je veljal do 2008, ni imel kaznivega dejanja, ki je zdaj vpisan v 257a. členu Kazenskega zakonika, KZ-1, torej oškodovanja javnih sredstev. Tole kaznivo dejanje je bilo vstavljeno v Kazenski zakonik šele 15. maja 2011. Kaj je rekla komisija? Kaj je rekla preiskovalna komisija? Da so bila vsa dejanja zaključena v tem primeru med 2009 in 2011. Torej oškodovanja javnih sredstev, tega kaznivega dejanja ni mogoče uporabiti za to stvar. Zakaj tega ni bilo prej napisanega, ko se je sprejel KZ-1, ki je bil sprejet že 2008? Ne vem, ampak to je simptomatika celotne te problematike, da nekdo morda ni želel sprejeti kaznivega dejanja, ga dati v Kazenski zakonik, ker bi ga pa morda lahko za nekoga uporabili, in zdaj za nazaj, tudi če ga napišemo – in je bilo napisano 2011, 15. maja 2011 je začela veljati sprememba KZ-1B, v katerem imamo zdaj oškodovanje javnih sredstev. Upam, da bodo dejanja, ki se morda lahko kvalificirajo kot nevestno delo v službi, preganjanja, da bo tožilstvo ugotovilo, da obstaja utemeljen sum in da se bodo lahko preganjala tudi po 258. členu. Ampak dejstvo je, da tega kaznivega dejanja v času, ko se je to dogajalo, ni bilo. Zakaj ni bilo?

To pa se vprašajte tisti, ki ste bili takrat na oblasti.

Tole zdaj neko prevračanje odgovornosti na nekoga, ki ga ni bilo, in iskanje nekoga drugega, ki naj bi za to bil kriv, res odločno zavračam. Zato bom tudi sama podprla sklepe komisije in tudi amandmaje, ki so vloženi. Pozivam že zdaj tudi vse organe pregona, da poskušajo uporabiti tisto podlagi, ki pa je bila in ki bi jo lahko uporabili, zato da pride do epiloga v kazenskih postopkih, tistih, ki potekajo, in tistih, ki se bodo eventualno lahko začeli na podlagi preiskave, ki jo je opravila ta spoštovana preiskovalna komisija v Državnem zboru. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Zaključujem razpravo in ugotavljam, da se je Državni zbor seznanil s Končnim poročilom o investiciji v blok TEŠ 6. Zbor bo o odločanju o bistvenih ugotovitvah ter o predlogu sklepa in o amandmaju poslanke Maruše Škopac in poslanca Saše Tabakovića k predlogu sklepa opravil čez 19 minut.

S tem prekinjam 2. točko dnevnega reda in 58. sejo Državnega zbora, ki jo bomo z glasovanjem nadaljevali ob 19. uri. Vidimo se torej ob 19. uri. Hvala lepa zaenkrat.

(Seja je bila prekinjena ob 18.40 in se je nadaljevala ob 19.02.)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbora.

Prehajamo na glasovanje zbora o predlogih odločitev. Poslanke in poslance prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Nadaljujemo s prekinjeno 1. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Zaključnega poročila o opravljeni parlamentarni preiskavi na področju ugotavljanja zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic.

Najprej prehajamo na odločanje o bistvenih ugotovitvah preiskovalne komisije, ki so v zaključnem poročilu zapisane na straneh od 311 do 431, v dodatnem zaključnem poročilu na straneh od 53 do 65 in v drugem dodatnem zaključnem poročilu na straneh od 17 do 26. Preden preidemo na odločanje, vas želim opozoriti, da v morebitnih obrazložitvah glasu ne navajate podatkov iz dodatnega zaključnega poročila in drugega dodatnega zaključnega poročila, ki vsebujeta tajne podatke oziroma druge podatke, ki so varovani na podlagi zakona.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, gospa Jelka Godec.

JELKA GODEC (PS SDS): V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke bomo podprli skupne zaključne ugotovitve preiskovalne komisije. Preiskovalna komisija je, kot smo že ugotavljali skozi razpravo, ugotavljala tako politično odgovornost kot odgovornost vseh tistih, ki so bili na javnih funkcijah v času, ki ga je preiskovala preiskovalna komisija, torej od leta 2003 do leta 2016. Preiskovalna komisija je odgovornim za nepravilnosti, tako tistim, ki so kršili Zakon o javnem naročanju, druge zakone, kot tistim, ki so se s tem tudi okoriščali, da so torej pripomogli k temu, da so se prodajale v Sloveniji tudi do petkrat dražje žilne opornice oziroma da so bile cene petkrat višje kot na evropskem trgu, da je denar odtekal tudi za druge, naj bi odtekal tudi za namene dokapitalizacij podjetij v Italiji in pa po vsej verjetnosti tudi v Sloveniji. Vsem tem odgovornim smo za nepravilnosti v zdravstvu dali ime in priimek. Torej ne govorimo več o tem, da je nekdo nekje odgovoren in da se ne more iz preiskave izluščiti, kdo.

Že v vmesnih poročilih smo dali kar nekaj naznanitev sumov kaznivih dejanj, v zaključnem poročilu pa preiskovalna komisija ugotavlja tudi politično odgovornost vseh dosedanjih ministrov za zdravje, ker niso sprejeli zakonodaje, ki bi prispevala k transparentnejšemu, kakovostnemu in učinkovitemu zdravstvenemu sistemu. Hkrati pa preiskovalna komisija ugotavlja, da naj bi bila aktualna ministrica za zdravje, Milojka Kolar Celarc, subjektivno odgovorna, ker v času svojega mandata ni ukrepala, tudi ne na podlagi vmesnega poročila, in v bistvu ni potegnila nekih potez, ki bi to zadevo presekale, tudi korupcijo v zdravstvu. Hkrati preiskovalna komisija ugotavlja tudi odgovornosti direktorjev javnih zdravstvenih zavodov UKC Ljubljana in Maribor, nabavnikov v teh bolnišnicah in pa tudi zdravnikov, ki so sodelovali pri javnih razpisih, ko so določali strokovne smernice. Hkrati je preiskovalna komisija podala tudi nekaj predlogov za spremembe zakonov na podlagi tega, kar so izpričale priče, in podala tudi, da naj preiskovalni organi preiščejo morebitne sume kaznivih dejanj podkupnine s strani gospoda Miklavčiča gospodu Hariju Furlanu in da naj se preišče tudi odgovornost bivšega vodje nabave v UKC Maribor.

Moram reči, da so v Poslanski skupini SDS nenehno podpirali delo preiskovalne komisije in tudi danes bo podpora celotne poslanske skupine temu ... / izklop mikrofona/

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Stranke modernega centra, gospa Vesna Vervega.

VESNA VERVEGA (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovani!

V naši poslanski skupini smo od odreditve preiskovalne komisije ob njej kljub

različnim pomislekom imeli velika pričakovanja. Do sprejetja vmesnega poročila je komisija na osnovi dokumentov in pričanj ugotovila sume kršitve Zakona o javnem naročanju, sume drobljenja javnih naročil z namenom dviga cen žilnih opornic in omogočanja nakupa s pomočjo naročilnic. Ugotovila je sume kršitve druge zakonodaje, vendar ni bilo podanih nobenih kazenskih ovadb. Komisija je ugotovila tudi, da so večinoma za kršitve odgovorna vodstva javnih zavodov. To potrjujejo tudi različne druge državne institucije, kot so KPK, Računsko sodišče in recimo Državna revizijska komisija.

Danes se ob obravnavi končnega poročila soočamo s situacijo, ko se poročilo osredotoča na iskanje odgovornosti aktualnih predstavnikov Vlade, ki v obdobju, ki ga obravnava komisija, niso bili na oblasti in niso imeli nobenih funkcij. Cena opornice je že pred nastopom vlade padla, ta vlada pa je z nekaterimi ukrepi, med najpomembnejšimi je seveda skupno javno naročilo, tudi še dodatno prispevala k zniževanju cen žilnih opornic. Ne nazadnje je to tudi eden od ukrepov, s katerimi se zmanjša korupcijsko tveganje, in kar je najpomembnejše, se cene žilnih opornic po različnih javnih zavodih tudi izenačijo, kar je bil velik problem.

Zaključno poročilo torej zajema subjektivne zaključke o odgovornosti posameznih nosilcev javnih funkcij in takšnih ugotovitev ne moremo podpreti. Seveda pa to nikakor ne pomeni, da podpiramo korupcijo ali slučajno ščitimo kogarkoli, ki bi bil povezan s to korupcijo. V poslanski skupini pa bomo predlagani sklep in amandma k temu sklepu podprli.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Glasujemo. Navzočih je 61 poslank in poslancev, za je glasovalo 40, proti pa 6.

(Za je glasovalo 40.) (Proti 6.)

Ugotavljam, da so bistvene ugotovitve preiskovalne komisije sprejete.

Prehajamo na odločanje o vložnem amandmaju k predlogu sklepa. Odločamo o amandmaju Poslanske skupine SDS k predlogu sklepa.

Obrazložitev glasu v imenu Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke, gospa Jelka Godec.

JELKA GODEC (PS SDS): V času dela preiskovalne komisije je pred preiskovalno komisijo pričal tudi gospod Janez Zemljarič, ki je deloval tudi malo zmedeno, na trenutke ni dobro slišal in se je opiral bolj na odvetnika kot sam na sebe. Kakorkoli, mi smo to pričanje dali v zapis, gospod Zemljarič ni imel nobenih pripomb na ta zapisnik, smo ga tudi potrdili na preiskovalni komisiji in glede na to tudi potem zapisali zaključno poročilo. V času, ko je bilo zaključno poročilo že v fazi sprejemanja, je prišlo dodatno gradivo s strani gospoda Pezdirja, ki naj bi

dokazovalo, da naj bi gospod Zemljarič krivo pričal pred preiskovalno komisijo. Zaradi časovne stiske in tudi zaradi tega, ker moram reči, da se tako globoko v te zadeve nismo niti spuščali pri raziskovanju dela Službe državne varnosti v času, ko je bil gospod Zemljarič vodilni, sem že na sami seji preiskovalne komisije predlagala dopolnitev k splošnim ugotovitvam, in sicer da naj pristojni organi preiščejo, ali je to gradivo, ki smo ga pridobili, verodostojno oziroma ali res potrjuje to, da naj bi gospod Zemljarič krivo pričal. Na preiskovalni komisiji je bil ta predlog zavržen, od petih poslancev sva za ta dodatek glasovala samo dva.

Ker pa menim, da smo poslanci dolžni zadeve, ki jih izvemo oziroma ki nam jih nekdo pove, da prihaja do krivega pričanja ali pa do kakršnihkoli drugih nepravilnosti, predati oziroma dati v preiskavo preiskovalnim organom, v Slovenski demokratski stranki danes torej predlagamo amandma k sklepu preiskovalne komisije, kjer predlagamo, da se glede na predlagano gradivo, izpričano s strani zaslišanih prič, predlaga, da naj pristojni organi raziščejo sume kaznivega dejanja krive izpovedbe po 254. členu Kazenskega zakonika za gospoda Janeza Zemljariča. Mislim, da so pristojni organi dovolj usposobljeni oziroma bodo te stvari veliko lažje kot mi tudi pregledali. V Slovenski demokratski stranki bomo ta predlog podprli. Verjamem pa, da bi morali tudi vsi tisti, ki ste te zadeve prebrali, tudi gradivo, in pa pogledali pričanje, takšen amandma podpreti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Predsednik, želim vas samo opozoriti, da ste prej dali na glasovanje zadevo in niste povedali, za katero glasovanje gre. Jaz sem bil v dobri veri prepričan, da gre za glasovanje o amandmaju, in sem tako tudi glasoval, kot sem mislil, naredil pa sem napako.

Zato hočem samo povedati slovenski javnosti pa tudi vsem v dvorani, da nisem imel namena glasovati proti predlogu, ampak sem mislil glasovati za poročilo.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Mislim, da sem dovolj jasno povedal, in zdaj ste tudi obrazložili zadevo, tako da prav.

Odločamo o amandmaju Poslanske skupine SDS k predlogu sklepa.

Glasujemo. Navzočih je 58 poslank in poslancev, za je glasovalo 48, proti 2.

(Za je glasovalo 48.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet. Končali smo z glasovanjem o amandmaju.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa v celoti. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba ni opozorila, da bi bil zaradi amandmaja, sprejetega na seji

Državnega zbora, predlog sklepa neuskklajen. Glasujemo. / oglašanje iz dvorane/ Prekinjam. Povedal sem na začetku, odločamo o predlogu sklepa v celoti. Najprej smo glasovali o bistvenih ugotovitvah, potem o amandmaju in zdaj o sklepu v celoti. Na isti način imamo tudi strukturirano glasovanje pri naslednjem. Glasujemo torej o predlogu sklepa v celoti.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, za je glasovalo 69, proti nihče.

(Za je glasovalo 69.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem 1. točko dnevnega reda.

Nadaljujemo s prekinjeno 2. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Končnega poročila o investiciji v blok TEŠ 6.

Najprej prehajamo na odločanje o bistvenih ugotovitvah preiskovalne komisije, ki so v končnem poročilu zapisane na straneh od 279 do 447. Preden preidemo na odločanje, vas želim opozoriti, da v morebitnih obrazložitvah glasu ne navajate podatkov iz dodatnega končnega poročila, ki je označeno s stopnjo POSLOVNA SKRIVNOST, VARSTVO OSEBNIH PODATKOV in je zato javnosti nedostopno.

Glasujemo. Navzočih je 70 poslank in poslancev in vsi so glasovali za.

(Za je glasovalo 70.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da so bistvene ugotovitve preiskovalne komisije sprejete.

Prehajamo na odločanje o vložnem amandmaju k predlogu sklepa. Odločamo o amandmaju poslanke Maruše Škopac in poslanca Saše Tabakovića k predlogu sklepa.

Glasujemo. Navzočih je 63 poslank in poslancev, za je glasovalo 59, proti 2.

(Za je glasovalo 59.) (Proti 2.)

Ugotavljam, da je amandma sprejet. Končali smo z glasovanjem o amandmaju.

Prehajamo na odločanje o predlogu sklepa v celoti. Obveščam vas, da me Zakonodajno-pravna služba ni opozorila, da bi bil zaradi amandmajev, sprejetih na seji Državnega zbora, predlog sklepa neuskklajen.

Glasujemo. Navzočih je 71 poslank in poslancev, vsi so soglasno glasovali za.

(Za je glasovalo 71.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je sklep sprejet. S tem zaključujem tudi 2. točko dnevnega reda.

Zaključujem 58. izredno sejo Državnega zbora.

Seja se je končala 10. aprila 2018 ob 19.19.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BIZJAK MLAKAR, MAG. JULIJANA	19
BREZNIK, FRANC	36, 67
BRINOVŠEK, NADA	16

D

DIMIC, IVA	13
DOBOVŠEK, DR. BOJAN	14

G

GODEC, JELKA	6, 21, 29, 30, 38, 72, 73
--------------------	---------------------------

H

HAN, MATJAŽ	67
HANŽEK, MATJAŽ	41, 55, 61, 68
HORVAT, JOŽEF	35

J

JURŠA, FRANC	73
--------------------	----

K

KORDIŠ, MIHA	12
KOTNIK POROPAT, MARJANA	51
KRIVEC, DANIJEL	48

L

LAH, ZVONKO	36, 63
LISEC, TOMAŽ	64

M

MAHNIČ, ŽAN	32, 33
MATIČ, DR. DRAGAN	62
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO)	26, 29, 59, 60, 61
MURGEL, DR. JASNA	71
MURŠIČ, MAG. BOJANA	10, 33, 34

N

NOVAK, LJUDMILA	31, 59
-----------------------	--------

P

PODKRAJŠEK, BOJAN	35
POJBIČ, MARIJAN	25, 34

Š

ŠKOBERNE, JAN	52, 55, 61
ŠKODNIK, IVAN	71
ŠKOPAC, MARUŠA	47

T

TABAKOVIČ, SAŠA	52, 56
TANKO, JOŽE	37
TOMIČ, VIOLETA	44
TRČEK, DR. FRANC	57

V

VERBIČ, MAG. DUŠAN	68
VERVEGA, VESNA	15, 72
VRTOVEC, JERNEJ	46

Z

ZAJC, SIMON	66
ZORČIČ, IGOR	63, 68

Ž

ŽNIDAR, LJUBO	57
----------------------------	----

LEGENDA

- PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra**
- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS Levica – Poslanska skupina Levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**
- PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev**
- NeP – Nepovezani poslanec**